

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	3
ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	9
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
1.1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	14
1.2. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	14
1.3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	15
1.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	18
1.5. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	18
2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	25
3. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	43
3.1. ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ	44
3.1.1. Έλεγχος του εθνικού τμήματος του Πληροφοριακού Συστήματος Σένγκεν	45
3.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	49
3.2.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων από τη Δημόσια Διοίκηση	49
3.2.2. Παιδεία και έρευνα	52
3.2.3. Νομιμότητα της ΚΥΑ 45231/20.04.2017 σχετικά με την υποχρέωση των δικηγόρων για αποδοχή μέσω πληρωμής με κάρτα (POS)	53
3.2.4. Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για την υλοποίηση του Μητρώου Νομικών Προσώπων και Θρησκευτικών Λειτουργών	54
3.2.5. Παράνομη δημοσίευση υποβληθείσας εγκλήσεως σε ιστοσελίδα σωματείου	55
3.2.6. Νομιμότητα των μαγνητοφωνήσεων των συνεντεύξεων των υποψηφίων σε διενεργούμενους διαγωνισμούς – ερώτημα ΑΣΕΠ	55
3.3. ΥΓΕΙΑ	56
3.3.1. Δικαίωμα πρόσβασης υποκειμένου σε δεδομένα υγείας	56
3.3.2. Επεξεργασία δεδομένων για δικαστική χρήση	59
3.3.3. Άδειες για τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας	60
3.3.4. Ειδικότερες περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων υγείας	62
3.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	68
3.4.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας από τα ασφαλιστικά ταμεία – περιστατικά παραβίασης δεδομένων	68
3.4.2. Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τον ΟΑΕΔ	68
3.4.3. Δημοσιοποίηση στο διαδίκτυο στοιχείων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	69
3.5. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	70
3.6. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	72
3.6.1. Εταιρίες ενημέρωσης οφειλετών	77
3.6.2. Υπηρεσίες Διαδικτύου	78
3.6.2.1. Κατάργηση συνδέσμων από αποτελέσματα αναζήτησης της μηχανής αναζήτησης Google	78
3.6.2.2. Διαγραφή από ιστοσελίδες	85
3.6.3. Νέες Τεχνολογίες	89
3.6.4. Διαβιβάσεις δεδομένων εκτός ΕΕ	90
3.6.4.1. Διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ βάσει Εταιρικών Δεσμευτικών Κανόνων (BCR)	90
3.7. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	92
3.7.1. Περιστατικά παραβίασης παρόχων	92
3.7.2. Νομιμότητα επεξεργασίας δεδομένων αφερέγγυων συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας από την ΤΗΛΕΓΝΟΥΣ ΙΚΕ και χορήγηση άδειας ενημέρωσης δια του Τύπου	92
3.7.3. Καταγραφή και ακρόαση τηλεφωνικών κλήσεων	93
3.7.4. Αζήτητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες για σκοπούς προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών	95
3.7.4.1. Μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	95
3.7.4.2. Τηλεφωνικές κλήσεις	97
3.7.5. Απόψεις της Αρχής σχετικά με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για νέο Κανονισμό e-Privacy – συνεργασία με αρμόδια υπουργεία	99
3.8. ΠΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	100
3.8.1. Συστήματα ελέγχου προσέλευσης προσωπικού	101
3.9. ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ	103
3.10. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	104
3.11. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ	112
3.11.1. Επιτήρηση Χώρων εργασίας	112
3.11.2. Κατοικίες – Συγκροτήματα κατοικιών	114
3.11.3. Χρόνος τήρησης και πρόσβαση στο υλικό	115
3.11.4. Λοιπά θέματα βιντεοεπιτήρησης για σκοπούς προστασίας προσώπων και αγαθών	117
3.11.5. Περιστατικό παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε συστήματα βιντεοεπιτήρησης	118
3.11.6. Χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για λοιπούς σκοπούς	119
3.11.7. Έκδοση του ΠΔ που προβλέπεται στον ν. 3917/2011	120
3.12. ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	122
4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	127
4.1. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 29 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ	128
4.2. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ 2ΗΣ ΓΕΝΙΑΣ (SIS II)	130
4.3. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΟΛ	133

4.4. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΕΑ ΕΥΡΩΠΟΛ	137
4.5. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	137
4.6. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (VIS)	139
4.7. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ EURODAC	142
4.8. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΟΔΟΣ	144
4.9. ΕΑΡΙΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ	146
4.10. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (CASE HANDLING WORKSHOP)	147
5. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	151

Οι ετήσιες εκθέσεις, καθώς και οι αποφάσεις / γνωμοδοτήσεις / οδηγίες, της Αρχής
είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της www.dpa.gr

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Το 2017 ήταν η εικοστή χρονιά από την ίδρυση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Στα είκοσι αυτά χρόνια η Αρχή λειτούργησε με βάση την Οδηγία 95/46/ΕΚ και τον ν. 2472/1997 που την ενσωμάτωσε στην εθνική νομοθεσία και εφάρμοσε δημιουργικά τις διατάξεις των δύο αυτών νομοθετημάτων, τα οποία αποτελούσαν τον κορμό του θεσμικού πλαισίου προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Με την πρακτική της η Αρχή συνέβαλε στην εξειδίκευση των κανόνων που θεσπίστηκαν με τα νομοθετήματα αυτά, όπως και με διατάξεις άλλων νομοθετημάτων, με τις οποίες ρυθμίστηκαν θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων, αλλά και στην υλοποίηση και κατοχύρωση στην πράξη, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, του δικαιώματος στα προσωπικά δεδομένα, στο πλαίσιο μιας πραγματικότητας που έχει καταστήσει ευάλωτη την ατομικότητα και την προσωπική ζωή. Λόγω ακριβώς των κινδύνων που απορρέουν από τις δυνατότητες τις οποίες παρέχει η ταχύτητα εξελισσόμενη τεχνολογία, σε συνδυασμό με τη διάχυση και γενικευμένη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας, τη διαρκώς αυξανόμενη ανταλλαγή οικονομικών δεδομένων σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης και την αντίστοιχη ροή πληροφοριών, το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων έχει αναχθεί από τον Ευρωπαίο και τον Έλληνα νομοθέτη –από το 2001 και σε συνταγματικό επίπεδο στη χώρα μας– σε αυτοτελές δικαίωμα του ανθρώπου και δεν θεωρείται πλέον ως μία έκφραση απλώς του δικαιώματος στην προσωπικότητα.

Οι λόγοι αυτοί, αλλά και η πρόθεση να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων με σκοπό την οικονομική και κοινωνική ολοκλήρωση, η οποία προέκυψε από τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, οδήγησαν τον ενωσιακό νομοθέτη στην ψήφιση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016), ενός νέου, αναβαθμισμένου από τυπική άποψη, νομοθετήματος, με το οποίο καταργήθηκε η Οδηγία 95/46/ΕΚ. Ο ν. 2472/1997 εξακολουθεί να ισχύει, αλλά μόνο κατά το μέρος που δεν έρχεται σε αντίθεση με τον Γενικό Κανονισμό ή αφορά ζητήματα τα οποία δεν ρυθμίζονται πλήρως από το νέο αυτό ευρωπαϊκό νομοθέτημα, το οποίο έχει άμεση ισχύ, ενώ αναμένεται η έκδοση νέου εθνικού νόμου, με τον οποίο πιθανότατα θα αντικατασταθεί ή πάντως θα τροποποιηθεί σε σημαντικό βαθμό ο εθνικός αυτός νόμος του έτους 1997.

Ευρισκόμενη ενόψει της βασικής αυτής μεταβολής νομοθετικού καθεστώτος, η Αρχή λειτούργησε την παρελθούσα χρονιά έχοντας επίγνωση ότι βρίσκεται στο τέλος μιας περιόδου και στο κατώφλι της νέας. Έτσι κινήθηκε γύρω από δύο άξονες: τη διεκπεραίωση των εκκρεμών, καθώς και των εισαγομένων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους υποθέσεων, των οποίων ο συνολικός αριθμός κυμάνθηκε στα υψηλά επίπεδα των προηγούμενων ετών, και παράλληλα την προετοιμασία της για την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού, με τον οποίο αυστηροποιείται το καθεστώς προστασίας, αλλά κυρίως επέρχονται βασικές μεταβολές σε θέματα διαδικασίας, οι οποίες καθιστούν αναγκαίο να

επέλθουν σημαντικές τροποποιήσεις στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της Αρχής. Οι αλλαγές αυτές απαιτούνται όχι μόνο για την αποτελεσματική άσκηση των, σε σημαντικό βαθμό, διαφοροποιημένων, σε σχέση με τα προηγούμενα ισχύοντα, αρμοδιοτήτων της, αλλά και για τη συνεργασία της με τις εποπτικές αρχές των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων που έχει συσταθεί με τον Γενικό Κανονισμό, δεδομένου μάλιστα ότι η συνεργασία αυτή είναι συχνά υποχρεωτική και εξελίσσεται σε συγκεκριμένες ανελαστικές προθεσμίες. Παράλληλα, η Αρχή ανταποκρίθηκε στις σταθερές ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της και ήταν ενεργώς παρούσα στις ομάδες εργασίας και επιτροπές που λειτουργούν με βάση την ευρωπαϊκή νομοθεσία προστασίας των προσωπικών δεδομένων και αποτελούνται από εκπροσώπους των εποπτικών αρχών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Ομάδα Εργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ.

Επιπροσθέτως, η Αρχή κατέβαλε προσπάθεια και πέτυχε να επιτελέσει με τον πληρέστερο δυνατό τρόπο το έργο της ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων και των υπευθύνων επεξεργασίας σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με το ισχύον, κατά το έτος 2017, νομοθετικό καθεστώς, αν και πολλές από τις σχετικές αρμοδιότητές της δεν προβλέπονται πλέον υπό το καθεστώς του Γενικού Κανονισμού. Παράλληλα, ανέλαβε πρωτοβουλίες γενικότερης ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με τις ρυθμίσεις του Γενικού Κανονισμού, με τη διοργάνωση ή τη συμμετοχή της σε σχετικές ενημερωτικές εκδηλώσεις ή με αναρτήσεις ενημερωτικού υλικού στην ιστοσελίδα της.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η Αρχή όφειλε να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις αυτές εξαιρετικά αποδυναμωμένη από άποψη προσωπικού και υποδομών. Τα διαχρονικά προβλήματα που αντιμετωπίζει συνεχίστηκαν και το 2017, το οποίο προστέθηκε στη σειρά των πολλών ετών, κατά τα οποία η Αρχή λειτουργεί με μεγάλες ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό, δηλαδή σε προσωπικό όλων των κατηγοριών, όπως καταγράφεται και στην Έκθεση, και με ανεπαρκείς οικονομικούς πόρους. Χάρης στην ένταση των προσπαθειών του προσωπικού της, ωστόσο, τόσο του επιστημονικού όσο και του διοικητικού, η Αρχή βελτίωσε έτι περαιτέρω την αποτελεσματικότητά της.

Η παρούσα έκθεση, στην οποία καταγράφεται το έργο της Αρχής κατά το έτος 2017, ακολουθεί τις εκθέσεις των προηγούμενων ετών ως προς τη διάρθρωση της ύλης και τη δομή των σχετικών πινάκων και γραφημάτων, τα οποία διαφοροποιούνται μόνον ως προς τα αριθμητικά δεδομένα. Ως εκ τούτου, και δεδομένου ότι το 2017 είναι το τελευταίο έτος, το οποίο, σε όλη τη διάρκειά του, διανύθηκε με το νομικό καθεστώς της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και του ν. 2472/1997, ο αναγνώστης της έκθεσης μπορεί να παρακολουθήσει τη διαχρονική πορεία της Αρχής από τα πρώτα έτη της λειτουργίας της, πριν αρχίσει η άσκηση των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων που της ανατίθενται με τον Γενικό Κανονισμό.

Κωνσταντίνος Μενουδάκος
Πρόεδρος της Αρχής Προστασίας
Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη Αρχή και έχει ως αποστολή της την εποπτεία της εφαρμογής του ν. 2472/1997 και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά. Εξυπηρετείται από δική της Γραμματεία που λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης και έχει δικό της προϋπολογισμό.

Η Αρχή, σύμφωνα με την ισχύουσα το έτος 2017 νομοθεσία (άρθρο 19 του ν. 2472/1997), είχε μια σειρά αρμοδιοτήτων, οι οποίες μπορούν να διακριθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τις ρυθμιστικές εν ευρεία έννοια και τις ελεγκτικές.

Ρυθμιστικές αρμοδιότητες

Η Αρχή εκδίδει οδηγίες προς τον σκοπό ενιαίας εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κανονιστικές πράξεις για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, καλεί και επικουρεί τα επαγγελματικά σωματεία και τις λοιπές ενώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων που διατηρούν αρχεία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας. Εξετάζει αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας και απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις στους υπευθύνους επεξεργασίας. Συνεργάζεται με τις Αρχές άλλων κρατών μελών της ΕΕ στο πλαίσιο διαφόρων επιτροπών και ομάδων εργασίας, από τις οποίες σπουδαιότερη είναι η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Τέλος, η Αρχή γνωμοδοτεί για κάθε νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ελεγκτικές αρμοδιότητες

Η Αρχή εξετάζει προσφυγές, καταγγελίες, αντιρρήσεις και παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων τους. Διενεργεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας διοικητικούς ελέγχους, στο πλαίσιο των οποίων ελέγχονται η τεχνολογική υποδομή και άλλα, αυτοματοποιημένα ή μη, μέσα που υποστηρίζουν την επεξεργασία των δεδομένων. Εξετάζει τις γνωστοποιήσεις που υποβάλλονται και χορηγεί τις άδειες που προβλέπονται, δηλαδή άδειες ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου ευαίσθητων δεδομένων, διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ και διασύνδεσης αρχείων στις περιπτώσεις ευαίσθητων δεδομένων ή χρήσης ενιαίου κωδικού. Εξετάζει αιτήσεις για πρόσβαση σε δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα που περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων. Αποφαινεται επί αιτήσεων διαγραφής από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (ΣΠΣ) και τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (ΕΚΑΝΑ).

1.2. ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Πρόεδρος, Αναπληρωτής Πρόεδρος και μέλη της Αρχής, κατά το έτος 2017, διετέλεσαν οι κάτωθι:

Κωνσταντίνος Μενουδάκος, Επίτιμος Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, Πρόεδρος, με αναπληρωτή του τον **Γεώργιο Μπατζαλέξη**, Επίτιμο Αρεοπαγίτη.

Τακτικά και αναπληρωματικά μέλη:

Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, με αναπληρωτή του τον **Γεώργιο Νούσκαλη**, Επίκουρο Καθηγητή Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Αντώνιος Συμβώνης, Καθηγητής Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, με αναπληρωτή του τον **Παναγιώτη Ροντογιάννη**, Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σπυρίδων Βλαχόπουλος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, με αναπληρωτή του τον **Χαράλαμπο Τσιλιώτη**, Επίκουρο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Κωνσταντίνος Λαμπρινουδάκης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, με αναπληρωτή του τον **Ευάγγελο Παπακωνσταντίνου**, Δικηγόρο, Διδάκτορα Νομικής.

Χαράλαμπος Ανθόπουλος, Καθηγητής Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, με αναπληρωτή του τον **Γρηγόριο Τσόλια**, Δικηγόρο, ΜΔ Ποινικών Επιστημών.

Ελένη Μαρτσούκου, Δικηγόρος, Yale Law School Fellow, με αναπληρωτή της τον **Εμμανουήλ Δημογεροντάκη**, Δικηγόρο, ΜΔ Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικής Επιστήμης.

1.3. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20 του ιδρυτικού της νόμου 2472/1997, εξυπηρετείται από Γραμματεία, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης, και αποτελείται από τέσσερα (4) τμήματα: **1) το τμήμα Ελεγκτών, 2) το τμήμα Επικοινωνίας, 3) το τμήμα Διοικητικών Υποθέσεων και 4) το τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών**, που συστάθηκε σύμφωνα με την υπ. αριθμ. Γ/ΕΞ/1435/21.02.2017 ΚΥΑ «Μεταφορά και κατανομή των αρμοδιοτήτων του άρθ. 69Γ του ν.4270/2014 στις οργανικές μονάδες της Δ/σης Γραμματείας της ΑΠΔΠΧ. Σύσταση τμήματος αμιγώς οικονομικού ενδιαφέροντος σε αυτήν».

Σημειώνεται ότι οι αρμοδιότητες των τμημάτων, οι οποίες παρατίθενται, είναι σύμφωνες με την ισχύουσα το 2017 νομοθεσία (άρθρο 19 του ν. 2472/1997).

1. Τμήμα Ελεγκτών

Έχει αρμοδιότητες καθοριστικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση της αποστολής της Αρχής. Ενδεικτικά, στο τμήμα αυτό ανήκει η διενέργεια διοικητικών ελέγχων σε κάθε αρχείο, η προπαρασκευή της έκδοσης κανονιστικών πράξεων για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, η σύνταξη σχεδίων οδηγιών με σκοπό την ενιαία εφαρμογή της προστατευτικής νομοθεσίας για το άτομο, η εξέταση προσφυγών και καταγγελιών, η προπαρασκευή εισηγήσεων και η απάντηση σε ερωτήματα πολιτών και υπευθύνων επεξεργασίας. Ακόμη, το τμήμα Ελεγκτών ασχολείται με τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων της Αρχής υπό τον συντονισμό του διευθυντή Γραμματείας και αφιερώνει σημαντικό χρόνο στην εξέταση αιτήσεων και τη διαδικασία χορήγησης αδειών τήρησης και επεξεργασίας αρχείων προσωπικών δεδομένων. Επίσης, οι ελεγκτές υποβοηθούν κατηγορίες υπευθύνων επεξεργασίας στην κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας και υποστηρίζουν την ενημέρωσή τους σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων με εισηγήσεις σε συνέδρια και ημερίδες. Εκπροσωπούν την Αρχή σε όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς επίσης και σε διεθνείς ομάδες εργασίας και συνέδρια.

Τέλος, στις αρμοδιότητες του τμήματος υπάγονται η προετοιμασία φακέλων, η εκπόνηση μελετών, η υποβολή εισηγήσεων και η εν γένει συνδρομή της Αρχής κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

Το τμήμα στελεχώνεται από ειδικούς επιστήμονες νομικής και πληροφορικής, μετά τη μετατροπή των οργανικών θέσεων του επιστημονικού προσωπικού κατηγορίας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, σύμφωνα με τον ν. 4055/2012. Οι συμπληρωμένες οργανικές του θέσεις ανέρχονται σε είκοσι πέντε (25). Ειδικότερα, ο αριθμός των υπηρετούντων δικηγόρων-ελεγκτών ανερχόταν σε δεκατέσσερις (14), συμπεριλαμβανομένων και δύο (2) δικηγόρων-ελεγκτριών που απουσιάζουν με μακροχρόνια άδεια άνευ αποδοχών και της προϊσταμένης του τμήματος ελεγκτών. Αντίστοιχα, ο αριθμός των υπηρετούντων πληροφορικών-ελεγκτών ανερχόταν σε έντεκα (11), συμπεριλαμβανομένου του διευθυντή της Γραμματείας της Αρχής, ο οποίος σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία προέρχεται υποχρεωτικά από το τμήμα Ελεγκτών και εκ των οποίων τρεις (3) πληροφορικοί-ελεγκτές συνεχίζουν να απουσιάζουν με μακροχρόνια άδεια άνευ αποδοχών και ένας (1) ζήτησε και έλαβε απόσπαση στο Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής και αποχώρησε ήδη από τον Ιανουάριο 2017. Επίσης, η προϊσταμένη του τμήματος ελεγκτών εξακολουθεί να τελεί σε απόσπαση και κατά το έτος 2017 στον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (EDPS) και αναπληρώνεται νομίμως.

Ακόμη, στο πλαίσιο βελτίωσης της λειτουργίας της Αρχής και αναβάθμισης της ποιότητας του έργου της, το τμήμα Ελεγκτών λειτουργεί από τον Νοέμβριο 2008, κατόπιν απόφασης του Προέδρου της Αρχής, ατύπως σε τέσσερα (4) γραφεία με τα ακόλουθα θεματικά αντικείμενα:

Α' γραφείο: δημόσια διοίκηση, εθνική άμυνα, δικτυικές αρχές και δημόσια τάξη, αυτοδιοίκηση, κρατική δράση γενικά.

Β' γραφείο: υγεία, κοινωνική και ιδιωτική ασφάλιση, εργασιακές σχέσεις στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, λοιπά θέματα.

Γ' γραφείο: ιδιωτική οικονομία, χρηματοπιστωτικά, ηλεκτρονικές επικοινωνίες (πλην ανεπιθύμητων), μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Δ' γραφείο: έλεγχος πληροφοριακών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων, κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης, ανεπιθύμητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες, παρακολούθηση και εκπόνηση μελετών στα αντικείμενα των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και της ασφάλειας δεδομένων, συμβολή στην ανάπτυξη των υπολογιστικών και επικοινωνιακών συστημάτων της Αρχής.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του 2017, στο τμήμα Ελεγκτών πραγματοποιήσαν πρακτική άσκηση δύο (2) φοιτήτριες Νομικής Σχολής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και τρεις (3) πτυχιούχοι της ίδιας Σχολής.

2. Τμήμα Επικοινωνίας

Το τμήμα Επικοινωνίας στελεχώνεται από εξειδικευμένους επιστήμονες των κλάδων επικοινωνίας και μετάφρασης. Στις ιδιαίτερα σημαντικές για την εκπλήρωση της αποστολής της Αρχής αρμοδιότητες του τμήματος ανήκουν η εκπόνηση μελετών, η προετοιμασία φακέλων, η υποβολή εισηγήσεων και η εν γένει συνδρομή της Αρχής στη διαμόρφωση και άσκηση της επικοινωνιακής πολιτικής της, η διοργάνωση ενημερωτικών

και επιστημονικών ημερίδων, σεμιναρίων και συνεδρίων για θέματα σχετικά με το αντικείμενο και το πεδίο αρμοδιοτήτων της Αρχής, η μέριμνα των δημοσίων σχέσεων με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς, ιδιώτες και υπηρεσίες του εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η έκδοση ενημερωτικών δελτίων (newsletters), φυλλαδίων και καταχωρίσεων στον Τύπο, καθώς και η δημιουργία ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών μηνυμάτων για την Αρχή, τις αρμοδιότητες και το έργο της, η δημιουργία και επιμέλεια περιεχομένου για την ιστοσελίδα της Αρχής, η παρακολούθηση (monitoring) των ΜΜΕ για θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και η διοργάνωση συνεντεύξεων Τύπου. Στις αρμοδιότητες του τμήματος Επικοινωνίας υπάγονται, επίσης, η μετάφραση κειμένων, η τήρηση της βιβλιοθήκης της Αρχής, η γλωσσική επιμέλεια και η μέριμνα για την έκδοση και δημοσιοποίηση της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων της Αρχής, καθώς και η υπό τον συντονισμό του διευθυντή Γραμματείας σύνταξη της ενότητας για την επικοινωνιακή πολιτική.

Οι οργανικές θέσεις του τμήματος Επικοινωνίας ανέρχονται σε έξι (6). Κατά το 2017, υπηρέτησαν έως και τις 2 Μαΐου τρεις (3) υπάλληλοι, συμπεριλαμβανομένου του προϊσταμένου, δεδομένου ότι την προαναφερόμενη ημερομηνία παραιτήθηκε η μία εκ των τριών υπαλλήλων. Σημειώνεται, επίσης, ότι κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους, στο τμήμα Επικοινωνίας της Αρχής πραγματοποιήσαν πρακτική δύο (2) φοιτήτριες του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και ένας (1) φοιτητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

3. Τμήμα Διοικητικών Υποθέσεων

Το τμήμα Διοικητικών Υποθέσεων αποτελείται από προσωπικό πανεπιστημιακής, τεχνολογικής, δευτεροβάθμιας και υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Το προσωπικό πανεπιστημιακής εκπαίδευσης κατέχει πτυχία και μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών στη δημόσια διοίκηση και την πληροφορική. Οι υπάλληλοι του τμήματος είναι επιφορτισμένοι με τη γραμματειακή υποστήριξη της Αρχής (ηλεκτρονική τήρηση πρωτοκόλλου, τήρηση πρακτικών συνεδριάσεων, δακτυλογράφηση κειμένων, ταξινόμηση και ενημέρωση αρχείων και διαχείριση θεμάτων προσωπικού, η τήρηση ατομικών φακέλων του προσωπικού και η ενημέρωση αυτών και η τήρηση των κάθε είδους αδειών αυτού). Στα καθήκοντα του τμήματος υπάγεται και η κάθε είδους διαχείριση της υπολογιστικής και δικτυακής υποδομής της Αρχής.

Οι οργανικές θέσεις του τμήματος Διοικητικών Υποθέσεων ανέρχονται σε δεκατέσσερις (14), συμπεριλαμβανομένης και της θέσης της προϊσταμένης αυτού. Με μακροχρόνια άδεια άνευ αποδοχών απουσίασε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους μία (1) υπάλληλος του τμήματος κατηγορίας ΠΕ Πληροφορικής, καθώς επίσης και μία υπάλληλος ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού με σχέση εργασίας ΙΔΑΧ.

4. Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών

Το τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών συστάθηκε σύμφωνα με την υπ. αριθμ. Γ/ΕΞ/1435/21.02.2017 ΚΥΑ «Μεταφορά και κατανομή των αρμοδιοτήτων του άρθ. 69Γ

του ν. 4270/2014 στις οργανικές μονάδες της Δ/νσης Γραμματείας της ΑΠΔΠΧ. Σύσταση τμήματος αμιγώς οικονομικού ενδιαφέροντος σε αυτήν», η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 813/Β/14.03.2017 και συνεπεία αυτής διαχωρίστηκε το μέχρι πρότινος ενιαίο Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων τόσο σε προσωπικό, όσο και αρμοδιότητες σε δύο αυτόνομα τμήματα.

Το τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών περιλαμβάνει δύο γραφεία: α. το Γραφείο Εκτέλεσης Προϋπολογισμού και β. το Γραφείο Κατάρτισης Προϋπολογισμού και Πληρωμών και στελεχώνεται από εξειδικευμένους υπάλληλους πανεπιστημιακής και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι υπηρετούντες στις οργανικές θέσεις του τμήματος ανέρχονται σε τέσσερις, συμπεριλαμβανομένης της Προϊσταμένης αυτού και μίας υπαλλήλου ΙΔΑΧ, η οποία απουσίασε με αναρρωτική άδεια.

Στις αρμοδιότητες του τμήματος ανήκουν η κατάρτιση, εκτέλεση και παρακολούθηση του Προϋπολογισμού της Αρχής, η κατάρτιση της μισθοδοσίας μελών και προσωπικού, η μέριμνα για την προμήθεια των απαραίτητων αγαθών και υπηρεσιών για την ομαλή λειτουργία της Αρχής, η μέριμνα για τις μετακινήσεις μελών και προσωπικού, η τήρηση των απαραίτητων λογιστικών και άλλων βιβλίων, ο έλεγχος και η εκκαθάριση των δαπανών στις οποίες προβαίνει η Αρχή, η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής και η πληρωμή τους μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΟΠΣΔΠ), η βεβαίωση των προστίμων στις αρμόδιες ΔΟΥ και η παροχή οικονομικών στοιχείων μηνιαίως και όταν απαιτούνται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και στους ελεγκτικούς φορείς.

Οι κενές οργανικές θέσεις όλων των τμημάτων της Αρχής ανέρχονται συνολικά σε τριάντα μία (31), εξ αυτών: είκοσι μία (21) Ελεγκτών, δύο (2) Επικοινωνίας και οκτώ (8) Διοικητικού-Οικονομικού.

1.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ως ανεξάρτητη δημόσια Αρχή, έχει δικό της προϋπολογισμό, ο οποίος εγγράφεται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3051/2002, που αφορά «Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες Αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις», τον προϋπολογισμό της Αρχής εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών ο Πρόεδρος της, ο οποίος σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις είναι και ο διατάκτης των δαπανών της.

Κατά το οικονομικό έτος 2017, ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας διαμορφώθηκε στο ποσό των 2.380.000 €. Ο δε εγκεκριμένος προϋπολογισμός για το 2018 ανέρχεται στο ποσό των 2.541.000 €.

1.5. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όπως επισημαίνεται στις ετήσιες εκθέσεις όλων των τελευταίων ετών, η ελλιπής

στελέχωση αποτελεί το πλέον σοβαρό πρόβλημα της Αρχής, το οποίο οξύνεται έτι περαιτέρω και λόγω των απαιτήσεων που θέτει το νέο ευρωπαϊκό πλαίσιο προστασίας δεδομένων και κυρίως ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΓΚ). Η ελλιπής στελέχωση, η οποία χαρακτηρίζει την Αρχή από ιδρύσεώς της, σε συνάρτηση με το ευρύ σύνολο αρμοδιοτήτων, οι οποίες προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία ή απορρέουν από τον ΓΚ και με τον αυξανόμενο όγκο εισερχόμενων υποθέσεων, αποτελεί ουσιώδη περιοριστικό παράγοντα στις προσπάθειες της Αρχής να ανταποκριθεί στην αποστολή της.

Με τον ΓΚ οι αρμοδιότητες και υποχρεώσεις της Αρχής διευρύνονται σημαντικά, αφού για τις εποπτικές αρχές των κρατών μελών προβλέπεται συστηματική συνεργασία, αμοιβαία συνδρομή, κοινές επιχειρήσεις, εφαρμογή του μηχανισμού συνεκτικότητας και ενεργή συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, οριζόμενων αυστηρών χρονικών ορίων προς ενέργεια. Όπως αναφέρθηκε και στις ετήσιες εκθέσεις των ετών 2015 και 2016, για την ανταπόκριση της Αρχής στα ανωτέρω είναι απολύτως αναγκαία η σημαντική ενίσχυσή της με ανθρώπινο δυναμικό, ιδίως ειδικό επιστημονικό προσωπικό. Άλλωστε, ρητά προβλέπεται και στο άρθρο 52 παρ. 4 του Γενικού Κανονισμού ως υποχρέωση των κρατών μελών να διαθέσουν στην εθνική εποπτική αρχή «...τους απαραίτητους ανθρώπινους, τεχνικούς και οικονομικούς πόρους και τις αναγκαίες εγκαταστάσεις και υποδομές για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων και άσκηση των εξουσιών της, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ασκούνται στο πλαίσιο της αμοιβαίας συνδρομής, της συνεργασίας και της συμμετοχής στο Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων».

Ως προς την άλλη συναρτώμενη παράμετρο του προβλήματος αυτού, τον όγκο των εισερχόμενων υποθέσεων, η αυξητική τάση συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Το έτος 2017 παρατηρήθηκε αύξηση των εισερχόμενων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών κατά περίπου 29%, των εισερχόμενων υποθέσεων ερωτημάτων κατά 19,5% και των γνωστοποιήσεων κατά περίπου 40%, σε σύγκριση με το έτος 2016. Παρά τη συνεχή βελτίωση της αποδοτικότητάς της, η Αρχή αδυνατεί να διεκπεραιώσει πλήρως την αυξανόμενη εισερχόμενη ροή υποθέσεων, αφού επιτυγχάνεται μεν σημαντική αύξηση του ρυθμού διεκπεραίωσης, η οποία όμως υστερεί της αύξησης του ρυθμού εισερχόμενων υποθέσεων, με αποτέλεσμα ο αριθμός των εκκρεμών υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων να ανέρχεται την 31/12/2017 σε 7.692, εμφανίζοντας μια αύξηση περίπου 12,7% σε σύγκριση με την 31/12/2016.

Με τη θέση σε εφαρμογή του ΓΚ από 25 Μαΐου 2018, σημειώνεται αλλαγή του μείγματος υποθέσεων τις οποίες η Αρχή καλείται να εξετάσει. Σε κάθε περίπτωση ο ετήσιος αριθμός τους προβλέπεται ότι θα παραμείνει σημαντικός, ενώ από την άλλη πλευρά θα απαιτείται υψηλής έντασης ειδική επιστημονική προσπάθεια σε πιο στενές χρονικά προθεσμίες. Συγκεκριμένα, προβλέπεται μείωση του αριθμού των ερωτημάτων/αιτημάτων και εξάλειψη των γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών, αναμένεται όμως να αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των καταγγελιών, καθώς και άλλων υποθέσεων, των οποίων η εξέταση προϋποθέτει ιδιαίτερη μελέτη και διάθεση ικανού χρόνου, όπως οι γνωστοποιήσεις περιστατικών παραβίασης δεδομένων, οι υποθέσεις προηγούμενης διαβούλευσης με υπευθύνους επεξεργασίας, οι υποθέσεις σχετικά με τη διαπίστευση

φορέων πιστοποίησης, η έγκριση κριτηρίων πιστοποίησης πράξεων επεξεργασίας, η γνωμοδότηση επί κωδίκων δεοντολογίας και η έγκρισή τους και ακόμη ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός διασυνοριακών υποθέσεων καταγγελιών και ζητημάτων συνεκτικότητας που άγονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων. Ιδιαίτερα, ο αριθμός των διασυνοριακών υποθέσεων συνεργασίας με εποπτικές αρχές άλλων κρατών μελών και των υποθέσεων συνεκτικότητας εκτιμάται ότι θα ανέρχεται σε εκατοντάδες αν όχι χιλιάδες ανά έτος. Με τις πλέον μετριοπαθείς εκτιμήσεις, και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη πρόσθετες αρμοδιότητες που τυχόν θα απορρέουν από τον αναμενόμενο εθνικό εφαρμοστικό νόμο, αναμένεται σημαντική αύξηση του όγκου εργασιών της Αρχής, σε όρους απαιτούμενης άνθρωπο-προσπάθειας, έστω και αν είναι μικρότερος ο αριθμός των εισαγόμενων υποθέσεων.

Επιπλέον των προαναφερόμενων υποθέσεων, σύμφωνα με τον ΓΚ, η Αρχή αφενός εκπροσωπεί ενεργά τη χώρα σε περισσότερα από 15 ευρωπαϊκά όργανα, επιτροπές και ομάδες εργασίας και αφετέρου έχει υποχρέωση να αναπτύσσει μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων και, ειδικότερα, να:

- Προωθεί την ευαισθητοποίηση του κοινού και την κατανόηση των κινδύνων, των κανόνων, των εγγυήσεων και των δικαιωμάτων που σχετίζονται με την επεξεργασία. Ειδική προσοχή αποδίδεται σε δραστηριότητες που απευθύνονται ειδικά σε παιδιά.
- Συμβουλεύει το εθνικό κοινοβούλιο, την κυβέρνηση και άλλα όργανα και οργανισμούς για νομοθετικά και διοικητικά μέτρα που σχετίζονται με την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας.
- Προωθεί την ευαισθητοποίηση των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία σχετικά με τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του ΓΚ.
- Συνεργάζεται, μεταξύ άλλων μέσω ανταλλαγής πληροφοριών, με άλλες εποπτικές αρχές και παρέχει αμοιβαία συνδρομή σε άλλες εποπτικές αρχές, με σκοπό να διασφαλίσει τη συνεκτικότητα της εφαρμογής και της επιβολής του ΓΚ.
- Διενεργεί έρευνες ή ελέγχους σχετικά με την εφαρμογή του ΓΚ.
- Παρακολουθεί τις σχετικές εξελίξεις, στον βαθμό που έχουν αντίκτυπο στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως δε τις εξελίξεις των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών και των εμπορικών πρακτικών.
- Ασκεί διοικητικό έλεγχο στις τεχνολογικές υποδομές των υπευθύνων επεξεργασίας και μάλιστα σε τομείς που ενέχουν σοβαρούς κινδύνους για τους πολίτες (π.χ. τράπεζες, ηλεκτρονικές επικοινωνίες, εργασιακές σχέσεις κ.λπ.). Η δυνατότητα ανάπτυξης της δραστηριότητας αυτής επηρεάζεται σοβαρά από τον μεγάλο αριθμό εισερχομένων υποθέσεων, είναι όμως ιδιαίτερα σπουδαιότητας για την αποτελεσματική ανταπόκριση της Αρχής στην αποστολή της.

Εκτιμάται ότι για την επαρκή στελέχωσή της, η Αρχή πρέπει να ενισχυθεί σημαντικά με την πρόβλεψη και την πλήρωση τουλάχιστον 108 οργανικών θέσεων συνολικά. Για τον μετριασμό του προβλήματος της ελλιπούς στελέχωσης, η Αρχή προχώρησε και το 2017, όπως και το 2016, σε προκήρυξη πλήρωσης με αποσπάσεις ή μετατάξεις 28 θέσεων

ειδικού επιστημονικού προσωπικού νομικής και πληροφορικής κατεύθυνσης, καθώς και προσωπικού πανεπιστημιακής εκπαίδευσης κατεύθυνσης επικοινωνίας και διοικητικού-οικονομικού, τεχνολογικής εκπαίδευσης κατεύθυνσης διοικητικού-λογιστικού, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του κλάδου γραμματέων και υποχρεωτικής εκπαίδευσης κλάδου επιμελητών. Ωστόσο και η προκήρυξη αυτή όπως και αυτή του προηγούμενου έτους δεν είχε τα επιθυμητά αποτελέσματα, αφού πραγματοποιήθηκε μία μόνο απόσπαση, η οποία μάλιστα διακόπηκε πρόωρα, και ενδέχεται να ολοκληρωθεί η μετάταξη τεσσάρων στελεχών πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στο τμήμα Επικοινωνίας και ενός ή δύο διοικητικών υπαλλήλων. Μετά και την ψήφιση του εθνικού νόμου που αναμένεται για την εφαρμογή του ΓΚ, και ενόψει των σχετικών διατάξεων που θα περιληφθούν στο νέο αυτό νομοθέτημα για τη ρύθμιση οργανωτικών θεμάτων της Αρχής, μεταξύ των οποίων ο αριθμός οργανικών θέσεων, η Αρχή σχεδιάζει να επαναλάβει την πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για μετατάξεις και αποσπάσεις, με βάση το νέο νομικό πλαίσιο κινητικότητας στο δημόσιο, μόλις πληρωθούν όλες οι σχετικές προϋποθέσεις. Στο θέμα αυτό θα πρέπει να σημειωθεί και μια ιδιαίτερα θετική εξέλιξη. Με την υπ' αριθμ. ΔΙΠΑΑΔ/Φ. ΕΓΚΡ./163/9625,12945/29.5.2018 απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 2 παρ. 1 της υπ' αριθμ. 33/2006 Π.Υ.Σ. εγκρίθηκε, ύστερα από σχετικό αίτημα της Αρχής, η πλήρωση 20 θέσεων με ανοικτή προκήρυξη. Από τις προαναφερόμενες 20 θέσεις, οι 13 αναφέρονται σε ειδικούς επιστήμονες πληροφορικής και νομικής και για την πλήρωσή τους έχει κινηθεί και ολοκληρώνεται η σχετική διαδικασία που ακολουθεί το ΑΣΕΠ, ενώ οι υπόλοιπες 7 θέσεις θα προκηρυχθούν από το ΑΣΕΠ το συντομότερο, σε συνδυασμό με την πλήρωση κενών θέσεων και άλλων δημόσιων υπηρεσιών.

Παράλληλα με τις ενέργειες ενίσχυσης της στελέχωσής της, η Αρχή καταβάλλει διαρκείς προσπάθειες για βελτίωση της αποδοτικότητάς της, κυρίως με την προσαρμογή των διαδικασιών διαχείρισης των εργασιών της, την ομαδοποίηση, ιεράρχηση ως προς τη σπουδαιότητα και συστηματική εξέταση των υποθέσεων, με γνώμονα τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα στην εκπλήρωση της αποστολής της. Ενόψει της θέσης σε εφαρμογή του ΓΚ, η Αρχή στη στοχοθεσία του 2018 έχει συμπεριλάβει μεταξύ άλλων και την αναθεώρηση υφιστάμενων και την εισαγωγή νέων διαδικασιών χειρισμού εργασιών, όπως τις γνωστοποιήσεις περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων, τη γνωμοδότηση και έγκριση κωδίκων δεοντολογίας, την προηγούμενη διαβούλευση, αλλά και τη συστηματική διαχείριση καταγγελιών και την ενημέρωση του κοινού. Το 2017, υπάρχει συνολικά αύξηση του αριθμού διεκπεραιούμενων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών, κατά περίπου 19,5% σε σύγκριση με το 2016. Όμως, παρά τη βελτίωση αυτή, όπως προαναφέρθηκε, δεν είναι δυνατή η απορρόφηση της αύξησης του ρυθμού εισερχομένων υποθέσεων, με αποτέλεσμα περαιτέρω συσσώρευση εκκρεμών υποθέσεων. Ο μεγάλος αριθμός εκκρεμών υποθέσεων επηρεάζει αρνητικά την αποδοτική λειτουργία της Αρχής και πρέπει να περιοριστεί. Εξετάζονται στην κατεύθυνση αυτή δυνατές λύσεις, στο πλαίσιο και των ρυθμίσεων του ΓΚ ως προς τις υποθέσεις καταγγελιών και αιτημάτων, των οποίων επιλαμβάνονται οι εθνικές εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων.

Ως προς τις διαθέσιμες συνολικές πιστώσεις για το έτος 2017, αυτές αυξήθηκαν κατά περίπου 15% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Όμως, η αύξηση αυτή οφείλεται στα

υψηλότερα διαθέσιμα ποσά για τη μείζονα κατηγορία «αποδοχές και συντάξεις», τα οποία εκ των πραγμάτων δεν ήταν δυνατόν να αξιοποιηθούν αφού ο αριθμός του προσωπικού παρέμεινε σταθερός, ενώ από την άλλη πλευρά οι πιστώσεις για τις λειτουργικές δαπάνες παραμένουν ανεπαρκείς, παρά τα συνεχή αιτήματα για αύξησή τους. Θα πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι η ανάληψη των εργασιών οικονομικής διαχείρισης από τμήμα της Αρχής είχε ιδιαίτερα θετική εξέλιξη, με αποτέλεσμα την αποφυγή μεταφοράς κάποιας σοβαρής επιβάρυνσης το επόμενο οικονομικό έτος, σε αντίθεση με παρελθόντα έτη. Για το έτος 2018, οι εγκεκριμένες πιστώσεις παρουσιάζουν αύξηση περίπου 7%, αλλά και πάλι στο σκέλος των αποδοχών, ενώ οι πιστώσεις για τις λειτουργικές δαπάνες παραμένουν περίπου στο ίδιο ύψος με αυτές του 2017. Οι πιστώσεις αυτές είναι σημαντικά χαμηλότερες των αναγκαίων προκειμένου να ανταποκριθεί η Αρχή σε όλο το εύρος των αρμοδιοτήτων της και ιδίως στις νέες της υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΓΚ και καθιστούν ανάγκη πρώτης προτεραιότητας κυρίως την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και την αναβάθμιση και προσαρμογή των υποδομών πληροφορικής και δικτύων και την ενεργή συμμετοχή της στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων και τις λοιπές κοινές εποπτικές επιτροπές και ομάδες εργασίας.

Όπως επισημάνθηκε ήδη για πρώτη φορά στην ετήσια έκθεση του 2015 και επαναλήφθηκε σε αυτή του 2016, η υιοθέτηση του ΓΚ και της Οδηγίας 2016/680, που αναφέρεται στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την επεξεργασία από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συνεπάγονται την ανάγκη προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας προστασίας δεδομένων. Στην κατεύθυνση αυτή, η Αρχή συνέβαλε με προτάσεις της στις εργασίες της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, καθώς και με παρατηρήσεις και προτάσεις επί του προσχεδίου νόμου το οποίο τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση τον Φεβρουάριο του 2018. Όπως προαναφέρθηκε, στην Αρχή βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες, για την οργανωτική προσαρμογή της στην εφαρμογή του νέου ευρωπαϊκού πλαισίου προστασίας δεδομένων.

Κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας έκθεσης, τον Ιούλιο 2018, δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί η ψήφιση του εθνικού εφαρμοστικού νόμου. Και ναι μεν ο ΓΚ εφαρμόζεται ήδη, υπάρχουν, όμως, ζητήματα, όπως η διαπίστευση φορέων πιστοποίησης, για τη ρύθμιση των οποίων είναι αναγκαία η έκδοση του εθνικού νόμου. Για τον λόγο αυτό, απαιτείται να προωθηθεί το συντομότερο δυνατόν η διαδικασία κατάθεσης και ψήφισης του σχετικού σχεδίου νόμου. Επαναλαμβάνεται ότι ο εφαρμοστικός νόμος θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη εμπειρία από την πολυετή εφαρμογή του ν. 2472/1997 και τις νομοθετικές αλλαγές που επήλθαν τα τελευταία έτη σχετικά με τις συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές και το επιστημονικό προσωπικό που εκτελεί την κύρια αποστολή τους. Ενδεικτικά αναφέρεται η ενίσχυση της ανεξαρτησίας και ευελιξίας της Αρχής στην κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και την πρόσληψη του προσωπικού της, η αναδιοργάνωση της Γραμματείας, η σαφέστερη και αποδοτικότερη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ του συλλογικού οργάνου, του Προέδρου και της Γραμματείας και ο προγραμματισμός των εργασιών της σε ετήσια ή διετή βάση, σύμφωνα με τις στρατηγικές επιλογές της, καθώς και η αποφυγή διατάξεων που δημιουργούν χωρίς αποχρώντα λόγο γραφειοκρατική επιβάρυνση.

Εκτός της προαναφερόμενης απαίτησης προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προστασίας δεδομένων, όπως παγίως επισημαίνεται και στις εκθέσεις των τελευταίων ετών, θα πρέπει να αναληφθεί επίσης νομοθετική πρωτοβουλία για την προώθηση των ακόλουθων θεμάτων:

α) Επανεξέταση της νομοθεσίας για την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα και σχετικών ειδικών διατάξεων, όπως το άρθρο 25 του Κώδικα Οργανισμού των Δικαστηρίων, προκειμένου να διαμορφωθεί συμπαγές και σαφές νομοθετικό καθεστώς ώστε να αρθούν οι συγκρούσεις αρμοδιοτήτων και να εξασφαλιστεί αποτελεσματική προστασία των προσωπικών δεδομένων.

β) Σαφής διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των Ανεξαρτήτων Αρχών και Οργάνων της Κρατικής Διοίκησης, όπως και μεταξύ των Ανεξαρτήτων Αρχών, ώστε να αποφεύγονται οι επικαλύψεις και οι συντρέχουσες αρμοδιότητες.

Και, τέλος,

γ) Ο προϋπολογισμός των συνταγματικά κατοχυρωμένων αρχών να ενταχθεί στον προϋπολογισμό της Βουλής. Τούτο αποτελεί κοινό αίτημα των πέντε αρχών για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας τους και την αποτελεσματικότερη εκτέλεση των εργασιών διαχείρισεως.

2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το 2017, το σύνολο των διεκπεραιωμένων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών, ερωτημάτων και γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών ανήλθε σε 3.709, αυξημένο κατά περίπου 19,5% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αριθμό του 2016.

Σε 152 περιπτώσεις η εξέταση των υποθέσεων ολοκληρώθηκε με την έκδοση απόφασης από την Ολομέλεια ή το Τμήμα. Επίσης, το 2017, η Αρχή εξέδωσε και 7 γνωμοδοτήσεις.

Ειδικότερα, η Αρχή εξέτασε 595 προσφυγές/καταγγελίες και 1.211 ερωτήματα υπευθύνων επεξεργασίας ή πολιτών σχετικά με τη νομιμότητα συγκεκριμένης επεξεργασίας ή τον τρόπο εφαρμογής της σχετικής νομοθεσίας. Ερεύνησε 1.903 υποθέσεις γνωστοποιήσεων αρχείων και επεξεργασιών, από τις οποίες οι 1.652 αφορούσαν στην εγκατάσταση και λειτουργία κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης και οι υπόλοιπες σε τήρηση αρχείων ή επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και 105 γνωστοποιήσεων διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ. Επίσης, το 2017, η Αρχή χορήγησε ή ανανέωσε 275 άδειες τήρησης αρχείων ευαίσθητων δεδομένων και 5 άδειες διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ. Στις ανωτέρω διεκπεραιωθείσες υποθέσεις περιλαμβάνονται και 11 υποθέσεις πρόσβασης και αντίρρησης σχετικά με το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αύξηση του αριθμού εισερχομένων εγγράφων κατά περίπου 18,3%, η αύξηση του αριθμού των αντίστοιχων εισερχομένων υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών κατά περίπου 29%, ερωτημάτων κατά περίπου 19,5% και γνωστοποιήσεων κατά περίπου 40%, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Ως προς τον τρόπο υποβολής των εισερχομένων εγγράφων στην Αρχή, σε ποσοστό 36,5% αξιοποιείται το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (από 32,8% το 2016), ενώ σε ποσοστό 17% η διαδικτυακή πύλη της Αρχής (από 16,5% το 2016), μεγάλος δε αριθμός εγγράφων υποβάλλεται ιδιοχείρως, 21,4% (από 24% το 2016), και με fax 7,6% (από 9% το 2016). Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, παρατηρείται ευρύτερη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και της διαδικτυακής πύλης κατά 3,7% και 0,5%, αντίστοιχα, σε αντίθεση με την ιδιόχειρη υποβολή ή υποβολή με fax που περιορίζεται κατά 2,6% και 1,4%, αντίστοιχα.

Η Αρχή πραγματοποίησε συντονισμένους τακτικούς ελέγχους σε παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας, συγκεκριμένα στις εταιρείες VODAFONE, ΟΤΕ, COSMOTE, Wind. Οι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν κατόπιν πλήθους καταγγελιών που υποβλήθηκαν στην Αρχή αναφορικά με την πραγματοποίηση τηλεφωνικών κλήσεων προς τον σκοπό της προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη ότι, για το εν λόγω ζήτημα, η Αρχή έχει ήδη εκδώσει σχετικώς τις υπ' αριθμ. 63 έως 66/2016 αποφάσεις, με τις οποίες είχε –μεταξύ άλλων– απευθύνει προειδοποιήσεις στις εταιρείες να ακολουθούν συγκεκριμένες διαδικασίες για τη συμμόρφωσή τους με τα όσα προβλέπονται στις σχετικές διατάξεις αναφορικά με την πραγματοποίηση τηλεφωνικών προωθητικών ενεργειών και την ικανοποίηση του δικαιώματος αντίρρησης. Για τους ελέγχους αυτούς έχουν συνταχθεί τα πορίσματα και αναμένεται, εντός του 2018, η έκδοση των σχετικών αποφάσεων.

Περαιτέρω, η Αρχή πραγματοποίησε τέσσερις έκτακτους ελέγχους, κατόπιν καταγγελιών, σχετικά με τη λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, στη δικηγορική εταιρία Σιούφας και Συνεργάτες, καθώς και στις επιχειρήσεις εστίασης «COOK AND GRILL ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», «Little Kook», ιδιοκτησίας της «Κ. Τζώρτζης – Ι. Θάνος Ι.Κ.Ε, και «Άλκης Αιγι Ζαρμπαλάς

Zarballa». Τα σχετικά πορίσματα έχουν ολοκληρωθεί και αναμένονται οι αποφάσεις ή ενδεχομένως περαιτέρω ενέργειες της Αρχής. Για την περίπτωση ελέγχου στην «Little Kook» έχει ήδη εκδοθεί η απόφαση 101/2017.

Σε 26 από τις αποφάσεις της Αρχής επιβάλλονται κυρώσεις σε υπευθύνους επεξεργασίας. Σε 11 περιπτώσεις επιβλήθηκε η κύρωση της προειδοποίησης-σύστασης για συμμόρφωση μετά από καταγγελία και ακρόαση και σε 15 περιπτώσεις επιβλήθηκε πρόστιμο το ύψος του οποίου κυμάνθηκε από 1.000 έως 75.000 ευρώ. Διευκρινίζεται ότι σε 7 από τις 15 αυτές αποφάσεις της Αρχής επιβλήθηκε, εκτός του χρηματικού προστίμου, και η κύρωση της προειδοποίησης-σύστασης. Συνολικά, επιβλήθηκαν πρόστιμα ύψους 235.500 ευρώ. Η Αρχή επέβαλε τις κυρώσεις για παραβίαση των διατάξεων που αναφέρονται στις προϋποθέσεις επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, την ενημέρωση και το δικαίωμα πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων, το απόρρητο και την ασφάλεια των δεδομένων, αλλά και διατάξεων σχετικά με τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για την προστασία προσώπων και αγαθών (οδηγία 1122/2000, όπως αντικαταστάθηκε από την οδηγία 1/2011). Οι ανωτέρω αποφάσεις της Αρχής κατηγοριοποιούνται στους κύριους θεματικούς τομείς ως εξής: 1 στη Δημόσια Διοίκηση, 4 στον Τομέα Ιδιωτικής Οικονομίας, 4 στον Χρηματοπιστωτικό Τομέα, 7 στις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες, 3 στην Παιδεία και Έρευνα, 1 στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, και 6 στα Κλειστά Κυκλώματα Τηλεόρασης.

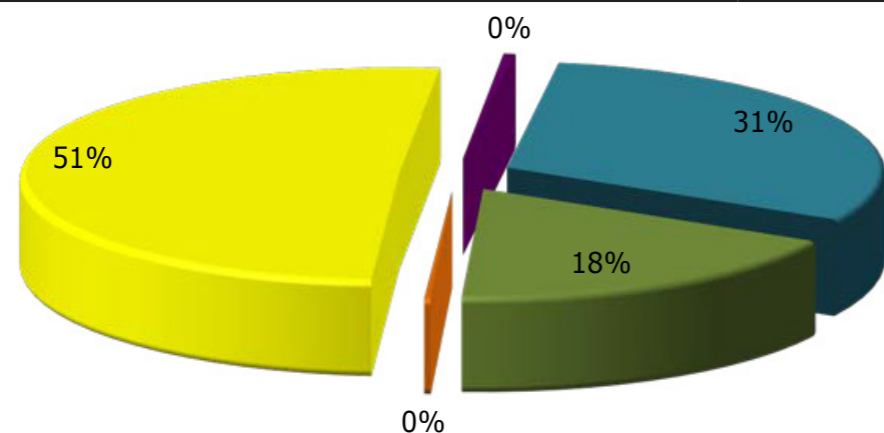
Το έτος 2017 προσβλήθηκε 1 απόφαση της Αρχής στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ενώ συζητήθηκαν 5 αιτήσεις ακυρώσεως κατά αποφάσεων της Αρχής, για τις οποίες ακόμη δεν έχουν εκδοθεί οι σχετικές αποφάσεις.

Στο κεφάλαιο αυτό ακολουθούν στατιστικά στοιχεία τα οποία αναφέρονται στα εισερχόμενα έγγραφα, την κατηγοριοποίηση και τον τρόπο υποβολής τους και στην ανάλυση των εισερχομένων, διεκπεραιωμένων και εκκρεμών υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων σε θεματικούς τομείς, καθώς και συγκριτικοί πίνακες των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων, υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, των αποφάσεων της Αρχής και των αιτήσεων εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 13, για το διάστημα 1999/2000 έως 2017. Επίσης, περιέχονται ειδικότερα στατιστικά στοιχεία για τον αριθμό των εισερχομένων και των διεκπεραιωμένων το έτος 2017 αιτήσεων που σχετίζονται με καταχωρίσεις αλλοδαπών στο Πληροφοριακό Σύστημα Σένγκεν και για τη χώρα προέλευσης των αιτούντων. Ακόμη, περιλαμβάνονται και συγκριτικοί πίνακες για τις γνωστοποιήσεις συνολικά που υποβλήθηκαν στην Αρχή και ειδικότερα για τις γνωστοποιήσεις συστημάτων βιντεοεπιτήρησης και τις διαβιβάσεις δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ, καθώς και των αδειών που χορηγήθηκαν από την Αρχή, σύμφωνα με τον κλάδο δραστηριότητας του υπευθύνου επεξεργασίας.

Τέλος, όπως και στην ετήσια έκθεση του προηγούμενου έτους, στους συγκριτικούς πίνακες περιλαμβάνονται και οι αριθμοί των γνωμοδοτήσεων που εξέδωσε η Αρχή, ανά έτος, από ιδρύσεώς της, καθώς και οι αριθμοί εισερχομένων εγγράφων μέσω της διαδικτυακής πύλης της Αρχής και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από το 2008, έτος εισαγωγής των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Αρχής, μέχρι τέλους του 2017.

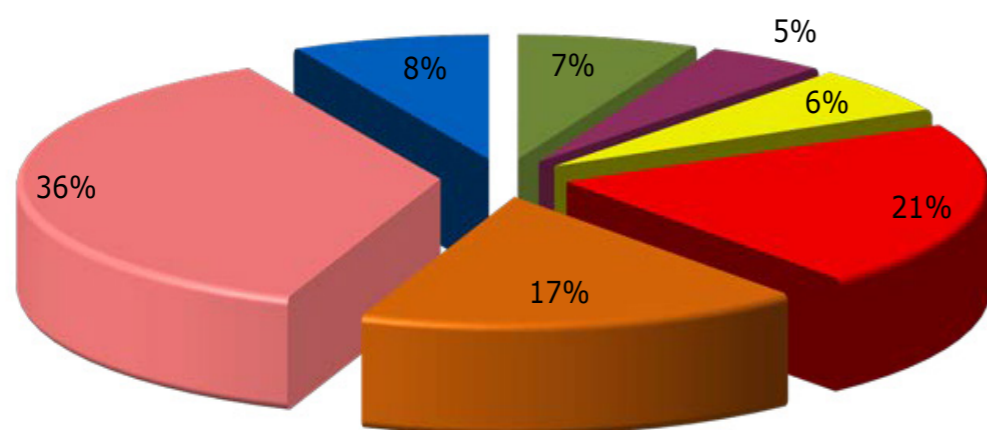
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Εισερχόμενα Έγγραφα	
Προσφυγές / Ερωτήματα / Αιτήσεις	3394
Γνωστοποιήσεις Τήρησης Αρχείων	1957
Απόρρητα Εισερχόμενα	29
Λοιπά Εισερχόμενα	5558
Λοιπά Απόρρητα Εισερχόμενα	53
Σύνολο	10991

Διάγραμμα 1 - Εισερχόμενα έγγραφα

Τρόπος υποβολής	
Ταχυδρομείο	763
Courier	499
Συστημένα	662
Ιδιοχείρως	2349
Δικτυακή πύλη	1866
E-mail	4014
FAX	838
Σύνολο	10991

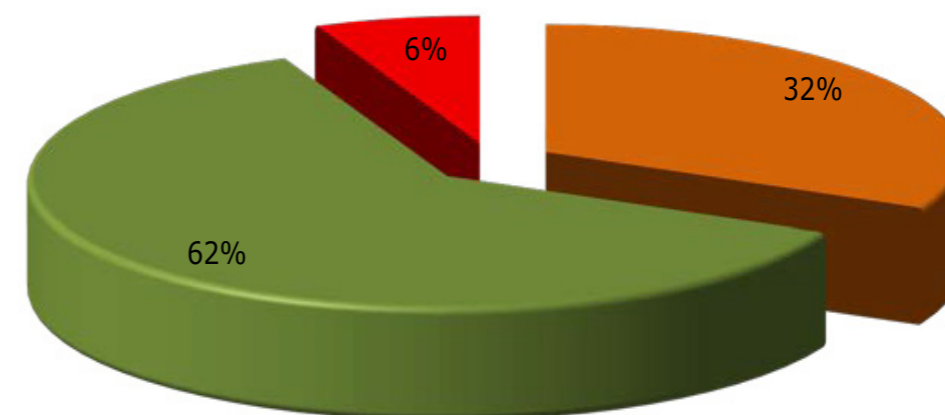
Διάγραμμα 2 - Τρόπος Υποβολής

Κατηγοριοποίηση εισερχομένων εγγράφων επί προσφυγών/ καταγγελιών, ερωτημάτων και αιτήσεων στο μητρώο του άρθρου 13

Προσφυγές / Καταγγελίες	1098
Ερωτήματα	2100
Αιτήσεις καταχώρισης στο μητρώο του άρθρου 13	220
Σύνολο	3418

Παρατηρήσεις:

1. Στο παραπάνω σύνολο προσφυγών/καταγγελιών προσμετρούνται και οι απόρρητες προσφυγές/καταγγελίες.
2. Ο αριθμός των εισερχομένων κατά κατηγορία εγγράφων δεν συμπίπτει με τον αριθμό των υποθέσεων που εμφανίζονται στους επόμενους πίνακες, διότι ορισμένα έγγραφα αφορούν την ίδια υπόθεση.

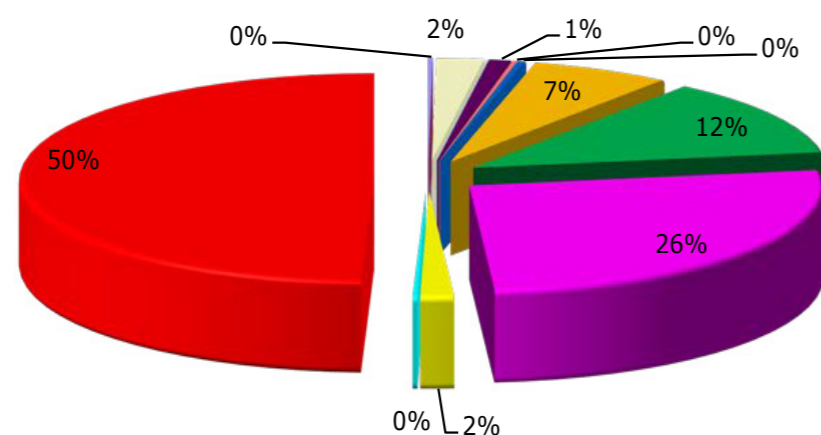

Διάγραμμα 3 - Κατηγοριοποίηση εισερχομένων εγγράφων επί προσφυγών/ καταγγελιών, ερωτημάτων και αιτήσεων στο μητρώο του άρθρου 13

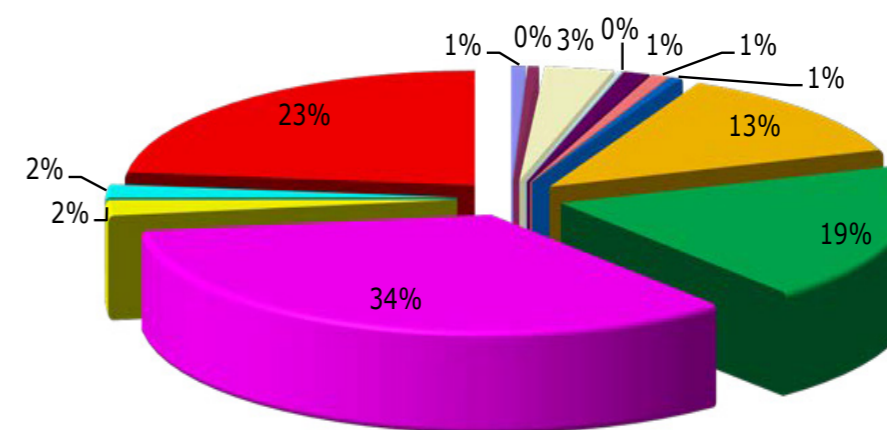
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ/ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Εισερχόμενες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών το 2017		
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης		21
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση		20
Τομέας Υγείας		9
Τομέας Ασφάλισης		2
Παιδεία και Έρευνα		3
Χρηματοπιστωτικός Τομέας		59
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)		113
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες		242
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων		14
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης		2
Λοιπά		436
Σύνολο		921

Διάγραμμα 4 - Εισερχόμενες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών

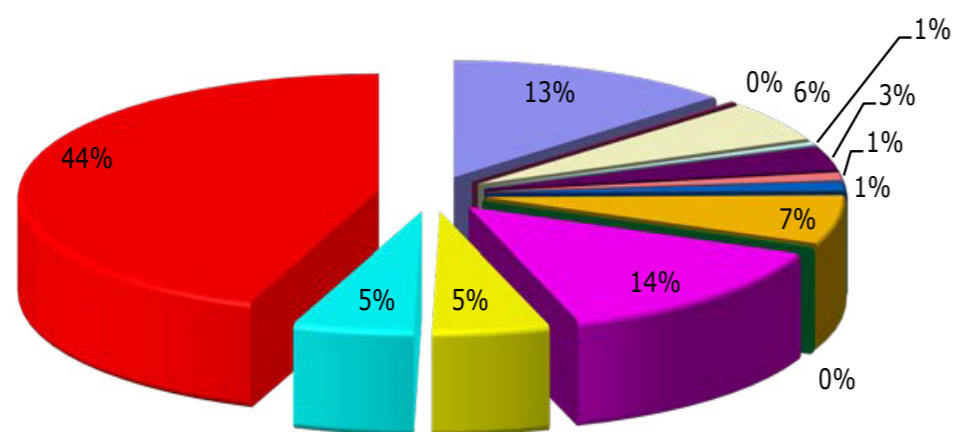
Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών το 2017		
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης		15
Τομέας Εθνικής Άμυνας		3
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση		19
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών		1
Τομέας Υγείας		7
Τομέας Ασφάλισης		5
Παιδεία και Έρευνα		3
Χρηματοπιστωτικός Τομέας		76
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)		114
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες		201
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων		13
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης		11
Λοιπά		127
Σύνολο		595

Διάγραμμα 5 - Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών

Εκκρεμείς υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών την 31^η/12/2017

Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	420
Τομέας Εθνικής Άμυνας	6
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	178
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	14
Τομέας Υγείας	106
Τομέας Ασφάλισης	34
Παιδεία και Έρευνα	42
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	215
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	2
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	441
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	170
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	175
Λοιπά	1430
Σύνολο	3233

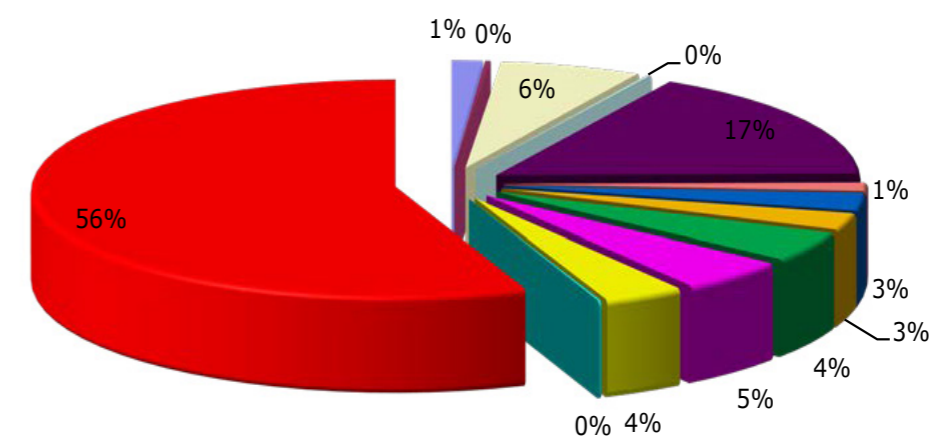
Διάγραμμα 6 - Εκκρεμείς υποθέσεις Προσφυγών/Καταγγελιών

Παρατήρηση: Από την Έκθεση 2014 προσμετρούνται στη θεματική ενότητα «Τομέας διωκτικών αρχών και δημόσιας τάξης» και οι νεοεισερχόμενες, διεκπεραιωμένες και εκκρεμείς προσφυγές Σένγκεν, οι οποίες τα προηγούμενα έτη καταχωρούνταν χωριστά.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ, ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΡΕΜΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Εισερχόμενες υποθέσεις Ερωτημάτων το 2017

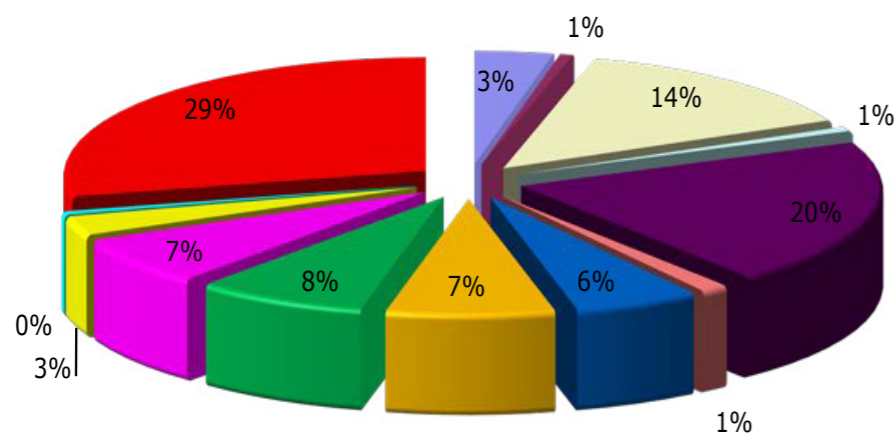
Τομέας Διωκτικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	24
Τομέας Εθνικής Άμυνας	4
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	111
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	2
Τομέας Υγείας	293
Τομέας Ασφάλισης	22
Παιδεία και Έρευνα	46
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	44
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	78
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	85
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	63
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	2
Λοιπά	977
Σύνολο	1751

Διάγραμμα 7 - Εισερχόμενες υποθέσεις Ερωτημάτων

Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Ερωτημάτων το 2017

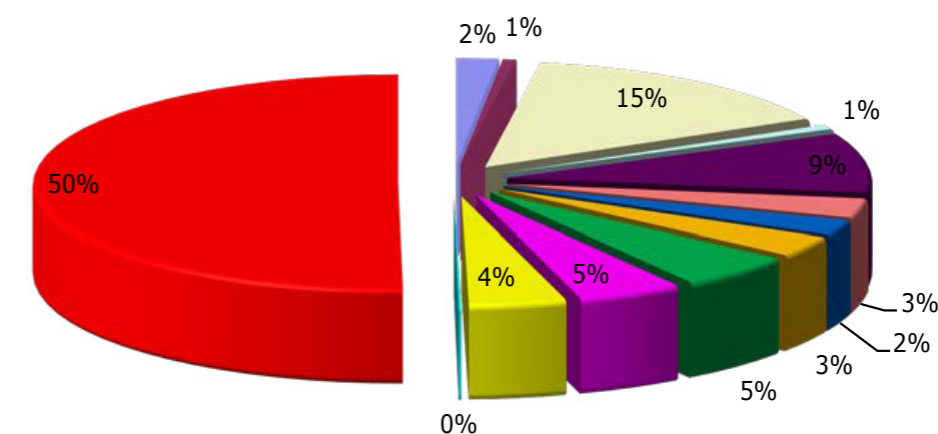
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	43
Τομέας Εθνικής Άμυνας	7
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	169
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	8
Τομέας Υγείας	249
Τομέας Ασφάλισης	15
Παιδεία και Έρευνα	68
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	91
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	93
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	83
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	33
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	6
Λοιπά	346
Σύνολο	1211

Διάγραμμα 8 - Διεκπεραιωμένες υποθέσεις Ερωτημάτων

Εκκρεμείς υποθέσεις Ερωτημάτων την 31^η/12/2017

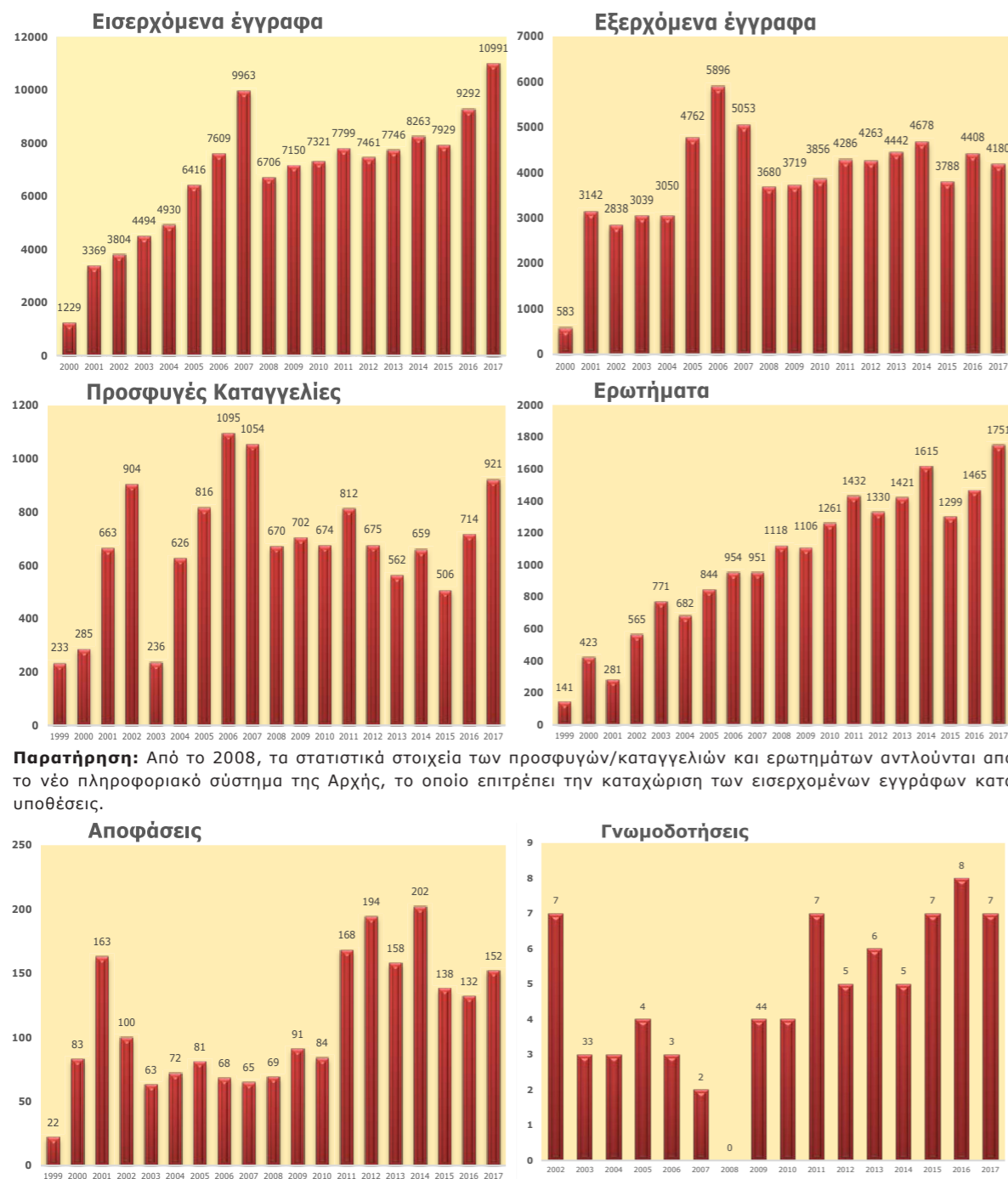
Τομέας Διοικητικών Αρχών και Δημόσιας Τάξης	84
Τομέας Εθνικής Άμυνας	26
Δημόσια Διοίκηση - Αυτοδιοίκηση / Κρατική δράση	669
Φορολογικός Τομέας - Υπουργείο Οικονομίας / Οικονομικών	32
Τομέας Υγείας	401
Τομέας Ασφάλισης	130
Παιδεία και Έρευνα	102
Χρηματοπιστωτικός Τομέας	140
Τομέας Ιδιωτικής Οικονομίας (πλην Χρηματοπιστωτικού, Ασφαλιστικού, Τηλεπικοινωνιακού)	231
Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες	208
Τομέας Εργασιακών Σχέσεων	192
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	5
Λοιπά	2239
Σύνολο	4459

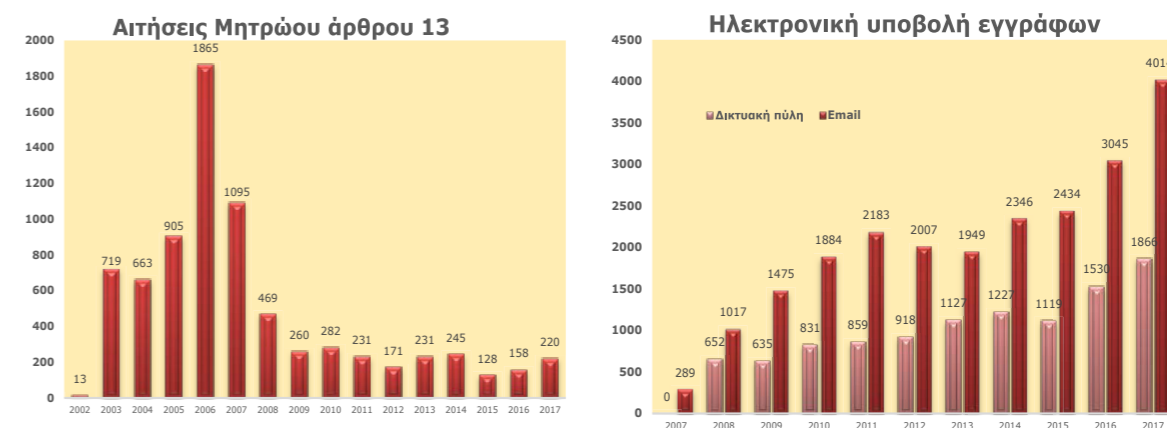
Διάγραμμα 9 - Εκκρεμείς υποθέσεις Ερωτημάτων

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα ακόλουθα διαγράμματα απεικονίζουν τους ετήσιους αριθμούς των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων, των υποθέσεων προσφυγών/καταγγελιών και ερωτημάτων, των αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων της Αρχής, των αιτήσεων εγγραφής στο μητρώο του άρθρου 13 για το διάστημα 2000 - 2017, καθώς και τους ετήσιους αριθμούς εισερχομένων εγγράφων μέσω δικτυακής πύλης και email (από το έτος 2007).

Διάγραμμα 10 - Συγκριτικά στατιστικά στοιχεία

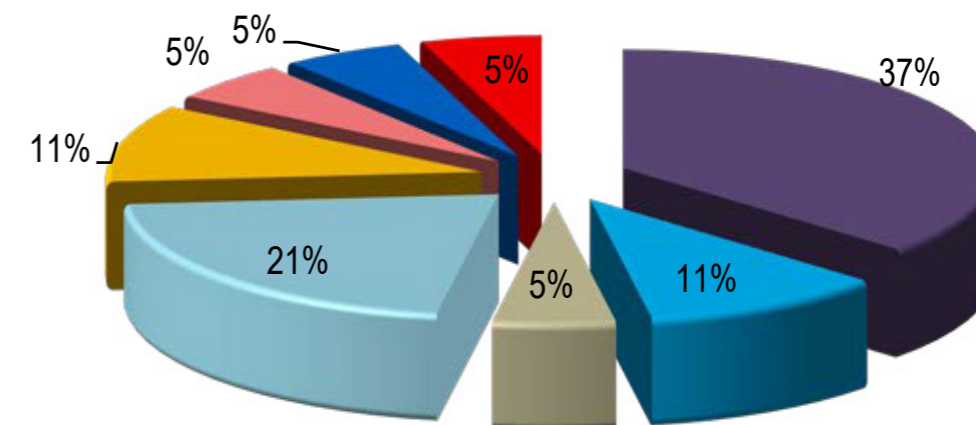
ΕΛΕΓΧΟΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ

Αιτήσεις διαγραφής από το σύστημα πληροφοριών Σένγκεν το 2017

Κατατεθείσες αιτήσεις	19
Αιτήσεις που διεκπεραιώθηκαν	11

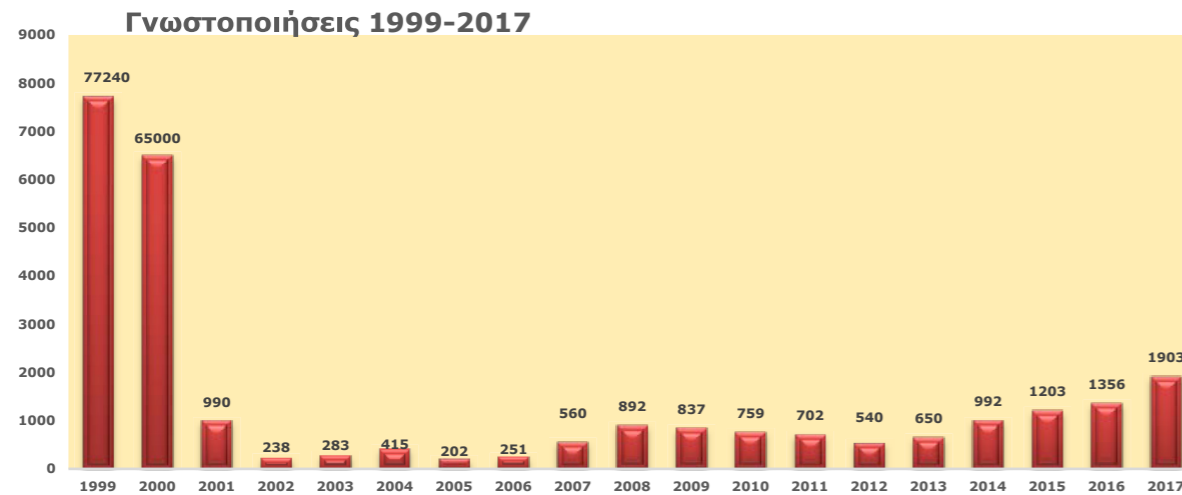
Αιτήσεις ανά χώρα προέλευσης

Αλβανία	7
Αλγερία	2
Κόσσοβο	1
Σερβία-Μαυροβούνιο	4
Ουκρανία	2
Πακιστάν	1
Ινδία	1
Μπαγκλαντές	1
Σύνολο	19

Διάγραμμα 11 - Αιτήσεις διαγραφής από το ΣΠΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΔΕΙΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΩΝ

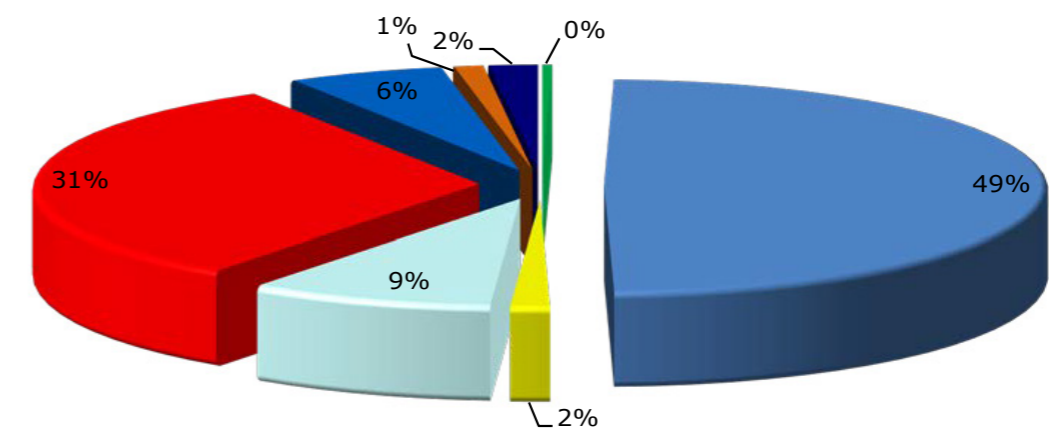
Διάγραμμα 12 - Γνωστοποιήσεις 1999 - 2017

Παρατήρηση: Από το 2008, τα στατιστικά στοιχεία των γνωστοποιήσεων αντλούνται από το νέο πληροφοριακό σύστημα της Αρχής, το οποίο επιτρέπει την καταχώριση των εισερχομένων εγγράφων γνωστοποιήσεων κατά υποθέσεις. Επίσης, στον ετήσιο συνολικό αριθμό των υποθέσεων γνωστοποιήσεων δεν περιλαμβάνονται οι υποθέσεις διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ, επειδή συνήθως δημιουργούνται με εισερχόμενα συμπληρωματικά έγγραφα σε ήδη υπάρχουσες υποθέσεις γνωστοποίησης.

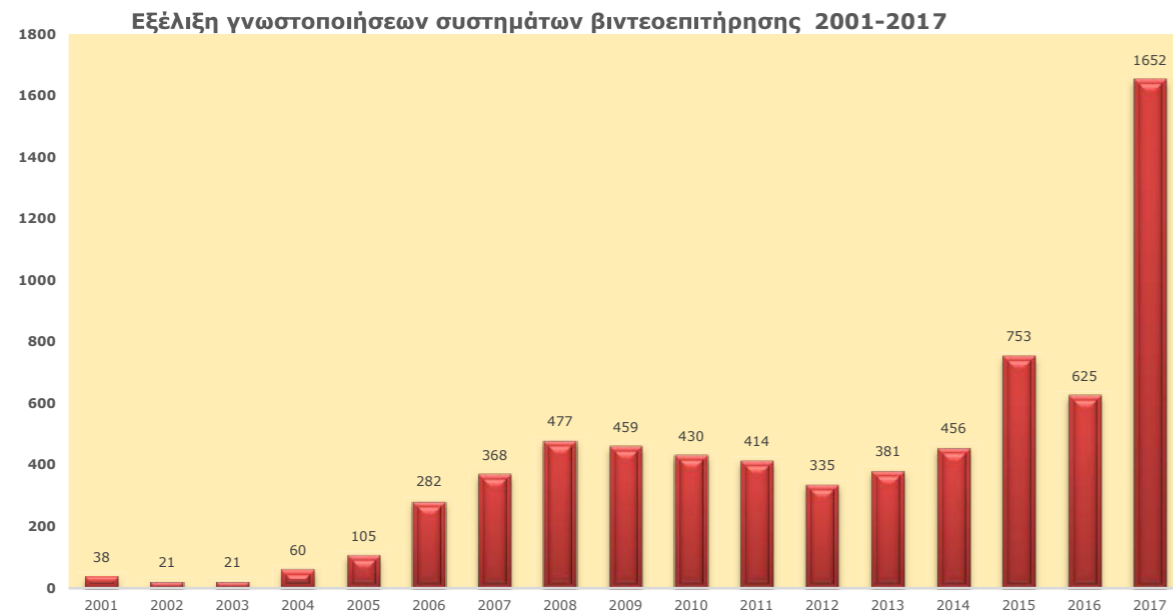

Διάγραμμα 13 - Γνωστοποιήσεις διαβίβασης

Κατηγορία	Αριθμός
Ασφαλιστικές εταιρείες	1
Ερευνητικό κέντρο - Ερευνητές	138
Εταιρείες Ερευνών	4
Κοινωνικές Υπηρεσίες Ιδιωτικού Τομέα	25
Νοσοκομεία - Ιατρικά Κέντρα - Κέντρα Περιθαλψής	88
Φαρμακευτικές	16
Δημόσιος Τομέας - Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	3
Διαβίβαση Δεδομένων σε χώρες εκτός ΕΕ	5
Σύνολο	280

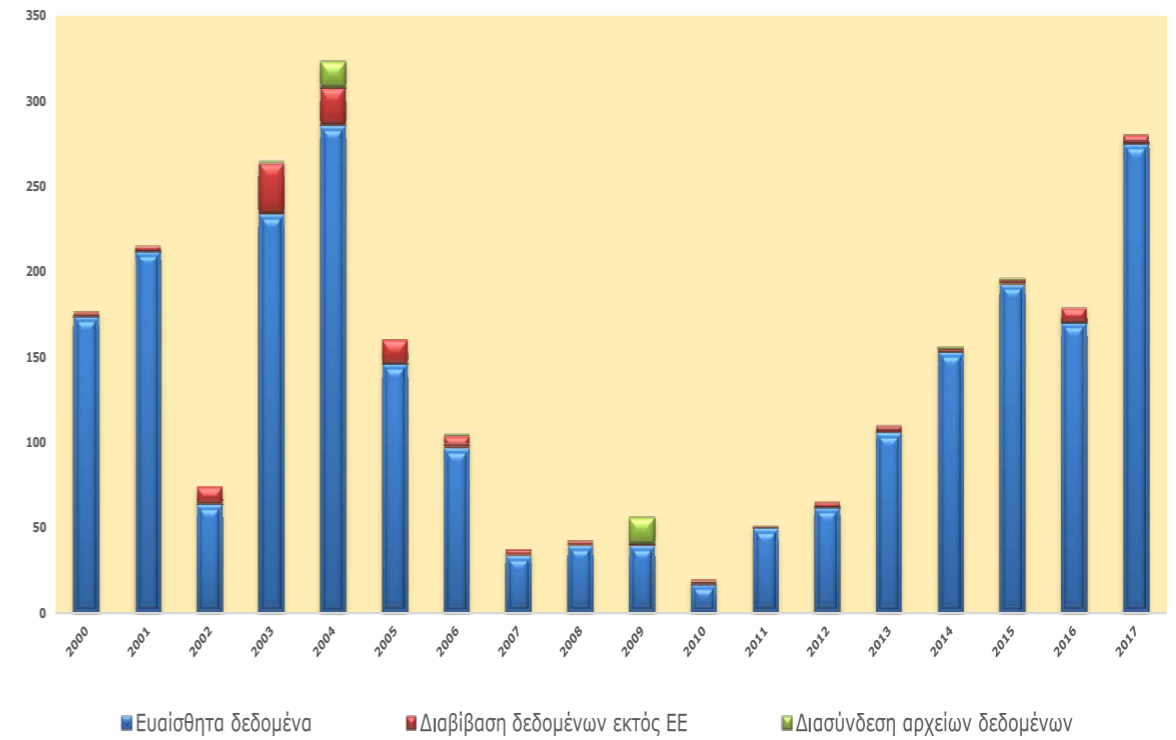
Διάγραμμα 14 - Κατηγοριοποίηση αδειών

Διάγραμμα 15 - Εξέλιξη γνωστοποιήσεων συστημάτων CCTV

Συγκριτικά ετήσια στοιχεία χορήγησης νέων αδειών

Έτος	Ευαίσθητα δεδομένα	Διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ	Διασύνδεση αρχείων δεδομένων	Παράταση χρόνου τήρησης δεδομένων	Σύνολο
2000	174	2	-	-	176
2001	212	3	-	-	215
2002	64	10	-	-	74
2003	234	30	1	-	265
2004	286	22	15	1	324
2005	146	14	-	3	163
2006	97	7	1	2	107
2007	34	3	-	6	43
2008	40	2	-	2	44
2009	40	1	15	1	57
2010	17	2	0	3	22
2011	50	1	0	0	51
2012	62	3	0	0	65
2013	106	4	0	0	110
2014	153	2	1	0	156
2015	193	2	1	0	196
2016	170	9	0	0	179
2017	275	5	0	0	280

Διάγραμμα 16 - Στοιχεία χορήγησης νέων αδειών

Παρατήρηση: Στον ανωτέρω πίνακα, μετά το έτος 2011, δεν εμφανίζονται πλέον οι άδειες παράτασης χρόνου τήρησης δεδομένων σχετικά με κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης, αφού κατ' αρχάς δεν προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης σχετικής άδειας από τη νέα οδηγία 1/2011.

3. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

3.1. ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ

Στο πλαίσιο της ανωτέρω θεματικής η Αρχή εξέτασε σειρά ζητημάτων που τέθηκαν ενώπιόν της ιδίως από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (Ελληνική Αστυνομία) και από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Ειδικότερα, ένα ζήτημα που εξετάζει συχνά η Αρχή –εκτός κι αν η επεξεργασία αφορά σε «απλά» προσωπικά δεδομένα, οπότε και εφαρμόζεται η με αριθμ. 6/2013 γνωμοδότηση της Αρχής– είναι η πρόσβαση τρίτου σε φάκελο Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης (ΕΔΕ) που έχει διενεργηθεί σε βάρος αστυνομικού προσωπικού. Συγκεκριμένα, η Αρχή απέρριψε τις αντιρρήσεις που υπέβαλε ενώπιόν της ε.α. ταξίαρχος ως προς το σκέλος που αφορούσε στη χορήγηση σε αιτούντα τρίτο αντιγράφου του πορίσματος της Προκαταρκτικής Διοικητικής Εξέτασης (ΠΔΕ) που διενεργήθηκε το 2010 σε βάρος του πρώτου προκειμένου να το χρησιμοποιήσει ο αιτών τρίτος σε εκκρεμή ποινική δίκη, για τον λόγο ότι ο τελευταίος είχε υποβάλει καταγγελία εναντίον του ως άνω ε.α. ταξίαρχου βάσει της οποίας διατάχθηκε η εν λόγω ΠΔΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 4 του ΠΔ 120/2008, ο καταγγέλλων πειθαρχικό παράπτωμα αστυνομικού που οδήγησε στη διενέργεια προκαταρκτικής έρευνας ή προφορικής ή ένορκης διοικητικής εξέτασης, δικαιούται ύστερα από αίτημά του να πληροφορείται για το αποτέλεσμα αυτών (πόρισμα). Ο αιτών τρίτος ζητούσε, επίσης, και επιπλέον πληροφορίες σχετικά με τους λόγους των υπηρεσιακών μετακινήσεων του ως άνω ταξίαρχου, καθώς και τους λόγους της μετέπειτα αποστρατείας του. Ως προς τα τελευταία αιτούμενα στοιχεία, η Αρχή δεν αποφάνθηκε επί των αντιρρήσεων, με το σκεπτικό ότι για τον σκοπό της αντικρούσεως των σε βάρος του τρίτου κατηγοριών και της συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 5 παρ. 3 ε' και 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997, αρμόδιος να κρίνει τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσης των δεδομένων είναι ο Δικαστής, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η προς εκδίκαση υπόθεση (απόφαση 61/2017).

Η Αρχή απέρριψε, επίσης, αίτημα της Στρατολογικής Υπηρεσίας Ανατολικής Αττικής για χορήγηση άδειας διαβίβασης σε αιτούσα τρίτη πιστοποιητικού στρατολογικής κατάστασης, στο οποίο θα αναγράφονταν αναλυτικά οι μεταβολές της στρατιωτικής θητείας και η κρίση της σωματικής ικανότητας του πρώην συζύγου της, προκειμένου η αιτούσα να το χρησιμοποιήσει στα πλαίσια άσκησης από τον πρώην σύζυγό της ασφαλιστικών μέτρων για τη δικαστική ρύθμιση της επικοινωνίας με το ανήλικο τέκνο τους. Η Αρχή έκρινε ότι εν προκειμένω δεν πληρούται η αρχή της αναλογικότητας του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997, καθώς ενημερώθηκε από την ως άνω υπηρεσία ότι δεν ήταν βάσιμοι οι ισχυρισμοί της αιτούσας αναφορικά με τη σωματική ικανότητα του πρώην συζύγου της. Η υπό κρίση αίτηση, εξάλλου, κρίθηκε και ως άνευ αντικειμένου για τον λόγο ότι είχε εκδοθεί απόφαση επί των ως άνω ασφαλιστικών μέτρων και, κατά συνέπεια, δεν υφίστατο πλέον ο προβαλλόμενος σκοπός της αιτούσας (απόφαση 100/2017).

Αντιθέτως, η Αρχή χορήγησε άδεια στην Αστυνομική Διεύθυνση Προσωπικού του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛΑΣ) προκειμένου να χορηγήσει σε αιτούσα τρίτη πόρισμα ΕΔΕ σε βάρος αστυνομικού, ο οποίος φαίνεται να ενεπλάκη σε τροχαίο κατά το οποίο ο πατέρας της αιτούσας τραυματίστηκε θανάσιμα. Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε ότι η αιτούσα τρίτη εδύνατο να λάβει τα αιτούμενα στοιχεία που περιείχαν ευαίσθητα

προσωπικά δεδομένα (ποινική δίωξη) για δικαστική χρήση και, συγκεκριμένα, για την αναγνώριση/υπεράσπιση δικαιωμάτων της στο πλαίσιο αστικής δίκης (αγωγή αποζημίωσης για ψυχική οδύνη), η οποία είχε άμεση συνάφεια με τα αιτούμενα στοιχεία. Ωστόσο, για τον λόγο ότι τα ως άνω αιτούμενα στοιχεία η αιτούσα επιθυμούσε να τα χρησιμοποιήσει και σε σχετική εκκρεμή ποινική δίκη, η Αρχή διευκρίνισε εν προκειμένω ότι, όπως έχει ήδη κρίνει με σειρά αποφάσεων της, δεν επιλαμβάνεται σχετικά με τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσης προσωπικών δεδομένων, όταν εκκρεμεί δίκη ή διενεργείται προανάκριση ή ανάκριση. Αρμόδιος να κρίνει, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αποδεικτικών μέσων ή του ανακριτικού υλικού, αν η συλλογή και χρήση των δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997, δεδομένου μάλιστα ότι το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων του ατόμου κατοχυρώνεται πλέον και συνταγματικά στο άρθρο 9Α του Συντάγματος, είναι ο δικαστικός ή εισαγγελικός λειτουργός, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση (απόφαση 124/2017).

3.1.1. Έλεγχος του εθνικού τμήματος του Πληροφοριακού Συστήματος Σένγκεν

Η Συμφωνία Σένγκεν του 1985 και η Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν (στο εξής και ΣΕΣΣ), η οποία τέθηκε σε εφαρμογή το 1995, οδήγησαν στην κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα των κρατών που την είχαν υπογράψει, καθώς και στη δημιουργία ενιαίων εξωτερικών συνόρων, στα οποία οι έλεγχοι εισόδου στον «χώρο Σένγκεν» πραγματοποιούνται με βάση τις ίδιες διαδικασίες. Με την ίδια Σύμβαση καθιερώθηκαν κοινοί κανόνες για την έκδοση θεωρήσεων, την παροχή ασύλου και τον έλεγχο στα εξωτερικά σύνορα, ώστε να είναι εφικτή η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων στο εσωτερικό του «χώρου Σένγκεν» χωρίς παράλληλα να διαταράσσεται η δημόσια ασφάλεια.

Το σημαντικότερο από τα αποκαλούμενα «αντισταθμιστικά» μέτρα στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποτελεί η δημιουργία και λειτουργία ενός κοινού συστήματος πληροφοριών, του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν [(Schengen Information System – SIS) στο εξής και ΣΠΣ], το οποίο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών και δικαστικών αρχών. Το ΣΠΣ είναι μια βάση δεδομένων που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των κρατών Σένγκεν την ανταλλαγή δεδομένων αναφορικά με ορισμένες κατηγορίες προσώπων και πραγμάτων. Ειδικότερα, στο ΣΠΣ καταχωρούνται πληροφορίες σχετικά με πρόσωπα που καταζητούνται από τις δικαστικές αρχές, με ανεπιθύμητους αλλοδαπούς, με πρόσωπα που έχουν εξαφανισθεί καθώς και με πρόσωπα τα οποία τίθενται υπό διακριτική παρακολούθηση. Στις 9 Απριλίου 2013 τέθηκε σε λειτουργία το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II), το οποίο χαρακτηρίζεται από βελτιωμένες λειτουργίες, όπως από τη δυνατότητα χρήσης βιομετρικών δεδομένων, τη δυνατότητα δημιουργίας νέου τύπου καταχωρίσεων, καθώς και τη δυνατότητα σύνδεσης διαφόρων καταχωρίσεων μεταξύ τους (όπως για παράδειγμα τη σύνδεση μιας καταχώρισης για ένα πρόσωπο με την καταχώριση για ένα όχημα). Ο Κανονισμός 1987/2006 (SIS II) συνιστά την αναγκαία νομοθετική βάση, η οποία διέπει τη λειτουργία του ΣΠΣ δεύτερης γενιάς όσον αφορά τις διαδικασίες καταχωρίσεων που

εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του τίτλου IV της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δηλαδή αναφορικά με τις καταχωρίσεις που εμπίπτουν στον πρώην πρώτο πυλώνα. Ο εν λόγω Κανονισμός συμπληρώνεται από την Απόφαση 2007/533/ΔΕΥ του Συμβουλίου, η οποία ρυθμίζει τις διαδικασίες καταχωρίσεων που εμπίπτουν στον πρώην τρίτο πυλώνα, στο πεδίο εφαρμογής δηλαδή του τίτλου IV της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και η οποία περιλαμβάνει διατάξεις όμοιες με εκείνες του Κανονισμού.

Ως εγγύηση των δικαιωμάτων των πολιτών, και ειδικότερα αυτού της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, τα δύο ανωτέρω κείμενα (Κανονισμός και Απόφαση) προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία μιας ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος, η οποία είναι αρμόδια να εξετάζει αν θίγονται από την επεξεργασία τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων προσώπων (άρθρο 44 του Κανονισμού 1987/2006 και άρθρο 60 της Απόφασης 2007/533/ΔΕΥ). Στην Ελλάδα η αρμοδιότητα αυτή έχει ανατεθεί με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. ιε' του ν. 2472/1997 στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Παράλληλα, με βάση τη νομοθεσία για την είσοδο και διαμονή αλλοδαπών στην Ελλάδα (άρθρο 82 του ν. 3386/2005), τηρείται και ο Εθνικός Κατάλογος Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών (στο εξής και ΕΚΑΝΑ). Τα κριτήρια και η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής αλλοδαπών από τον κατάλογο αυτό καθορίζονται πλέον με την υπ' αριθμ. 4000/4/32-ν /31.03.2017 (ΦΕΚ Β' 1140/31.03.2017) απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εξωτερικών, Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Μεταναστευτικής Πολιτικής η οποία τροποποίησε την παλαιότερη 4000/4/32-λα' /5.10.2012 (ΦΕΚ Β' 2805/17.10.2012) απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. Η Αρχή είναι αρμόδια να ελέγχει (στο πλαίσιο εξέτασης των αντιρρήσεων των υποκειμένων των δεδομένων – άρθρο 13 του ν. 2472/1997) και τη νομιμότητα των καταχωρίσεων στον ΕΚΑΝΑ.

Στην Αρχή υποβάλλεται κάθε έτος ένας ικανός αριθμός αιτήσεων αλλοδαπών, οι οποίοι αιτούνται τη διαγραφή τους από το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και από τον ΕΚΑΝΑ (98 αιτήσεις το 2006, 84 το 2007, 79 το 2008, 90 το 2009, 83 το 2010, 81 το 2011, 48 το 2012, 20 το 2013, 24 το 2014, 25 το 2015, 23 το 2016 και 19 το 2017). Αντικείμενο όλων των αιτήσεων αποτελεί η διαγραφή καταχωρίσεων βάσει του άρθρου 96 της ΣΕΣΣ (νυν άρθρο 24 του Κανονισμού 1987/2006). Για τον λόγο αυτό η Αρχή εξέδωσε τη γνωμοδότηση 3/2012, η οποία ερμηνεύοντας τις σχετικές διατάξεις κατέληξε σε μια σειρά συμπερασμάτων (βλ. Ετήσια Έκθεση 2012, ενότητα 3.1.1).

Η Αρχή, το έτος 2017, εφαρμόζοντας τα πορίσματα της γνωμοδότησης 3/2012, σε υποβληθείσες προσφυγές για διαγραφή τόσο στο ΣΠΣ όσο και στον ΕΚΑΝΑ απεφάνθη ότι είναι νόμιμη η καταχώριση αλλοδαπού σε αυτές τις βάσεις δεδομένων για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας και, συγκεκριμένα, διότι οι προσφεύγοντες αλλοδαποί προκειμένου να εισέλθουν στη χώρα προσκόμισαν πλαστά δικαιολογητικά, τελώντας το αδίκημα της χρήσης πλαστών εγγράφων. Καθώς το αδίκημα αυτό εμπίπτει στην έννοια των «σοβαρών αξιόποινων πράξεων» και επειδή, αφενός, διαπιστώθηκε η ύπαρξη σοβαρών ενδείξεων για την τέλεσή του σύμφωνα και με τις προϋποθέσεις καταχώρισης του άρθρου 24 του Κανονισμού 1987/2006 (SIS II), αφετέρου, δεν είχε παρέλθει η απαιτούμενη χρονική τριετία για την επανεξέταση της αναγκαιότητας διατήρησης της καταχώρισης, η εγγραφή

κρίθηκε νόμιμη. Κατά την εξέταση παρόμοιας προσφυγής αλλοδαπού, η Αρχή έκρινε κατά το ίδιο σκεπτικό την καταχώριση, η οποία είχε πραγματοποιηθεί για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας, νόμιμη δεδομένου ότι είχε βεβαιωθεί η διάπραξη του αδικήματος της πλαστογραφίας, ενώ παράλληλα, κατέληξε ότι η ανάγκη διατήρησής της πέραν της τριετίας είναι δικαιολογημένη, καθώς η Διεύθυνση Αλλοδαπών εξέφρασε με αποφάσεις της αιτιολογημένη κρίση περί τούτου εμπρόθεσμα είτε αυτοβούλως είτε σε απάντηση αντίστοιχων αιτημάτων διαγραφής του ενδιαφερομένου αλλοδαπού (απόφαση 90/2017 και 95/2017).

Επίσης, η Αρχή προέβη στην εξέταση του αιτήματος διαγραφής αλλοδαπού, ο οποίος είχε καταχωρηθεί στο ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ το 2008, αφού είχε καταδικαστεί για ηθική αυτουργία σε κατοχή και αποθήκευση ναρκωτικών ουσιών και για κατοχή ναρκωτικών ουσιών σε ποινή φυλάκισης κατά της οποίας άσκησε έφεση με ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εν συνεχεία, ο εν λόγω αλλοδαπός συνελήφθη εκ νέου το 2010, επειδή εισήλθε λάθρα στη χώρα, οπότε και εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης απόφαση απέλασης, η οποία παράλληλα, προέβλεπε καταχώριση στον ΕΚΑΝΑ και στο ΣΠΣ (SIS II) μέχρι το 2017, με νομικό έρεισμα και δικαιολογητική βάση τη λάθρα είσοδο και παράνομη παραμονή στη χώρα, για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας. Το 2016 επανεξετάστηκε η εγγραφή του και αποφασίστηκε η διατήρησή της έως το 2017. Επιπλέον, υποβλήθηκε αίτημα διαγραφής από τον αλλοδαπό, το οποίο απορρίφθηκε όπως και οι αιτήσεις θεραπείας, που υπέβαλε στις απορριπτικές αποφάσεις της Διεύθυνσης Αλλοδαπών. Η Αρχή επισήμανε ότι υπήρξε κατ' αρχήν παραβίαση των σχετικών διατάξεων του άρθρου 29 του Κανονισμού 1987/2006, αναφορικά με την υποχρέωση επανεξέτασης και αξιολόγησης της καταχώρισης και ότι, κατά συνέπεια, θα έπρεπε να είχε διαγραφεί ο προσφεύγων αυτοδικαίως από το ΣΠΣ. Ωστόσο, εν τέλει, η Αρχή απέρριψε τη προσφυγή για διαγραφή λόγω παρέλευσης τριετίας χωρίς εξέταση, γιατί κρίθηκε ότι έλαβε χώρα νέα καταχώριση μέσω της αυτεπάγγελτης εξέτασης της διατήρησης της καταχώρισης που είχε λάβει χώρα το 2010 και της σχετικής εκδοθείσας απόφασης διατήρησης. Για τη νέα αυτή καταχώριση επανεξετάστηκε η ανάγκη διατήρησής της με τις απορριπτικές επί του αιτήματος διαγραφής του προσφεύγοντος και των αιτήσεων θεραπείας αποφάσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, οι οποίες εκδόθηκαν μέσα στην απαιτούμενη από τον νόμο τριετία. Η Αρχή δε έκρινε για τους ίδιους λόγους και την καταχώριση στον ΕΚΑΝΑ νόμιμη υπενθυμίζοντας, εξάλλου, ότι όπως προκύπτει από τη σχετική ισχύουσα ΚΥΑ η μη τήρηση της υποχρέωσης για την αυτοδίκαιη επανεξέταση της καταχώρισης ανά τριετία δεν συνεπάγεται τη διαγραφή της από τον εν λόγω κατάλογο (απόφαση 48/2017).

Περαιτέρω, η Αρχή εξέτασε αιτήματα διαγραφής από το ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ που αφορούσαν σε καταχωρίσεις για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας, δεδομένου ότι οι εν λόγω αλλοδαποί έκαναν χρήση πλαστών πιστοποιητικών προς απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας και απόσπαση ελληνικών δημοσίων εγγράφων και ακολούθως καταδικάστηκαν σε ποινή φυλάκισης για παράβαση του άρθρου 276 ΠΚ «πλαστογραφία πιστοποιητικών». Καθώς κατά την εξέταση της υπόθεσης προέκυψε ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν προέβη, ως όφειλε, στην επανεξέταση της αναγκαιότητας διατήρησης της καταχώρισης και δεν είχε προβεί σε αιτιολογημένη κρίση περί τούτου σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κανονισμού 1987/2006 (SIS II), με τις αποφάσεις της η Αρχή διαπίστωσε την αυτοδίκαιη

διαγραφή των αλλοδαπών από το ΣΠΣ, ενώ ανέστειλε την κρίση της επί των αιτημάτων διαγραφής από τον ΕΚΑΝΑ, έως ότου λάβει τα αναγκαία στοιχεία από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (αποφάσεις 39/2017 και 40/2017). Ομοίως έκρινε η Αρχή σε συναφή υπόθεση, η οποία αφορούσε σε αίτημα διαγραφής αλλοδαπού από το ΣΠΣ και τον ΕΚΑΝΑ, ο οποίος είχε καταχωρισθεί στους επίμαχους καταλόγους, γιατί είχε κάνει χρήση πλαστών εγγράφων στους επίμαχους καταλόγους (απόφαση 38/2017).

Η Αρχή με αποφάσεις της απέρριψε αιτήματα διαγραφής αλλοδαπών για τον λόγο ότι κατέστησαν άνευ αντικειμένου. Συγκεκριμένα, και στις δύο περιπτώσεις οι αιτούντες είχαν καταχωρισθεί στο ΣΠΣ και στον ΕΚΑΝΑ, διότι έκαναν χρήση πλαστών πιστοποιητικών προς απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας και απόσπαση ελληνικών δημοσίων εγγράφων. Η Αρχή με προηγούμενες αποφάσεις της είχε διαπιστώσει την αυτοδίκαιη διαγραφή των καταχωρίσεων, καθώς είχε παρέλθει η προβλεφθείσα στο άρθρο 29 του Κανονισμού 1987/2006 τριετία από τις εγγραφές, δίχως να έχουν εκδοθεί αιτιολογημένες αποφάσεις για τη διατήρησή τους. Με τις ίδιες αποφάσεις είχε κληθεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ήτοι η Διεύθυνση Αλλοδαπών να ενημερώσει την Αρχή εάν συντρέχουν λόγοι που επιβάλλουν τη διατήρηση της καταχώρισης στον ΕΚΑΝΑ, προκειμένου να κρίνει επί του έτερου ζητήματος, της διαγραφής από τον κατάλογο αυτόν. Κατόπιν παροχής των απαιτούμενων στοιχείων η Αρχή με τις αποφάσεις της κατέληξε ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας είχε ήδη προβεί αυτεπαγγέλτως σε διαγραφή των επίμαχων καταχωρίσεων από τον ΕΚΑΝΑ (απόφαση 51/2017 και 52/2017).

Εξάλλου, η Αρχή απέρριψε αίτημα διαγραφής αλλοδαπού από τον ΕΚΑΝΑ έχοντας ήδη διαπιστώσει σε προγενέστερη απόφασή της, σχετικά με το αίτημα του ιδίου περί διαγραφής του από το ΣΠΣ, ότι είχε συντελεστεί αυτοδίκαιη διαγραφή λόγω του ότι εντός τριετίας από της εγγραφής δεν είχε εκδοθεί απόφαση για διατήρησή της (άρθρο 29 σε συνδυασμό με 24 του Κανονισμού 1987/2006). Καθώς ο εν λόγω αλλοδαπός είχε καταχωρισθεί τόσο στον ΕΚΑΝΑ όσο και στο ΣΠΣ για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας και, ειδικότερα, γιατί είχε κάνει χρήση πλαστών εγγράφων, η Αρχή είχε αναστείλει την κρίση της σχετικά με τη νομιμότητα διατήρησης της καταχώρισης στον ΕΚΑΝΑ προκειμένου να παράσχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας πληροφορίες σχετικά με την τυχόν ύπαρξη λόγων, οι οποίοι δικαιολογούν τη διατήρηση της καταχώρισης. Η Αρχή, αφού εξέτασε τις παρεχόμενες πληροφορίες, έκρινε πως ήταν αιτιολογημένη η απόφαση του υπευθύνου επεξεργασίας για τη διατήρηση της καταχώρισης απορρίπτοντας επομένως το αίτημα διαγραφής (απόφαση 53/2017).

Τέλος, η Αρχή κλήθηκε να κρίνει επί αιτήματος διαγραφής Ευρωπαίου πολίτη τόσο από το ΣΠΣ όσο και από τον ΕΚΑΝΑ. Ο Ευρωπαίος πολίτης είχε καταδικαστεί για παράνομη κατοχή ναρκωτικών ουσιών, όπλου και πυρομαχικών σε ποινή φυλάκισης και είχε απελαθεί κατόπιν άσκησης έφεσης εναντίον της καταδικαστικής απόφασης. Εν τούτοις, μεταγενέστερα συνελήφθη εκ νέου καθώς είχε εισέλθει παράνομα στη χώρα και, ως εκ τούτου, εξεδόθη απόφαση επιστροφής και αποφασίστηκε η καταχώριση στον ΕΚΑΝΑ. Η εν λόγω καταχώριση τροποποιήθηκε αργότερα, όταν συνελήφθη ξανά για παραβίαση του υφισταμένου σε βάρος του διοικητικού μέτρου απαγόρευσης εισόδου στη χώρα. Η Αρχή, αφού ενημερώθηκε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ότι έχει διαγραφεί η καταχώριση από το ΣΠΣ, για τον λόγο ότι αφορά σε πολίτη χώρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έκρινε

ότι είναι νόμιμη η καταχώριση στον ΕΚΑΝΑ, καθώς σε βάρος του υφίστανται αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων για εγκλήματα που συνιστούν απειλή για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια. Πέραν τούτου, η ύπαρξη δύο αποφάσεων διοικητικής απέλασης τις οποίες ο αιτών παραβίασε συνιστούν αυτοτελείς λόγους καταχώρισης στον ΕΚΑΝΑ, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη ή μη καταδικαστικών αποφάσεων ποινικών δικαστηρίων. Με βάση τα παραπάνω και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 45 και 52 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και των άρθρων 21 και 22 του π.δ. 106/2007 (κατ' αντιστοιχία των άρθρων 27 και 28 της Κοινοτικής Οδηγίας 2004/38/ΕΚ), βάσει των οποίων επιτρέπεται η επιβολή περιορισμών στο δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας, για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας ή δημόσιας υγείας, η Αρχή απέρριψε το αίτημα διαγραφής του Ευρωπαίου πολίτη από τον ΕΚΑΝΑ (απόφαση 78/2017).

3.2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.2.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων από τη Δημόσια Διοίκηση

Υπό τη θεματική αυτή η Αρχή εξέτασε μια σειρά υποθέσεων (καταγγελίες, ερωτήματα, αιτήσεις για χορήγηση άδειας).

Ειδικότερα, η Αρχή απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ) κατόπιν προσφυγής διδάκτορα αναφορικά με τη διαρροή της διδακτορικής του διατριβής από τον διαδικτυακό τόπο του ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, η Αρχή έκρινε ότι ο προσφεύγων δικαίως είχε την απαίτηση από το ΕΚΤ να διατηρήσει δεσμευμένη τη διδακτορική του διατριβή για το χρονικό διάστημα που πρώτος είχε ορίσει στο ειδικό έντυπο «αποδέσμευσης διδακτορικής διατριβής», το οποίο υπέβαλε μαζί με τη διδακτορική του διατριβή μέσω της σχολής του στο ΕΚΤ, για τον λόγο ότι με την ως άνω δήλωσή του, η οποία βασιζόταν σε πάγια πρακτική του ΕΚΤ, δημιουργήθηκε στον προσφεύγοντα η εύλογη πεποίθηση ότι για το δηλωθέν χρονικό διάστημα το ΕΚΤ θα κρατούσε δεσμευμένη-μη προσβάσιμη τη διδακτορική του διατριβή στους χρήστες του ως άνω διαδικτυακού τόπου. Επιπλέον, η Αρχή κάλεσε το ΕΚΤ κατόπιν σχετικού αιτήματος του προσφεύγοντος να χορηγήσει στον τελευταίο τα στοιχεία των χρηστών-ληπτών του κειμένου της διδακτορικής διατριβής του κατά το χρονικό διάστημα, για το οποίο ο προσφεύγων είχε δηλώσει εγγράφως ότι επιθυμεί τη δέσμευση του κειμένου της διδακτορικής του διατριβής. Σημαντικό, επίσης, είναι ότι η Αρχή στην εν λόγω απόφαση έκρινε ότι οι διδακτορικές διατριβές δεν αποτελούν μόνο προϊόντα πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά παράλληλα συνιστούν προσωπικά δεδομένα του διδάκτορα καθώς στα κείμενα αυτά αποτυπώνονται επιστημονικές απόψεις του που τον διακρίνουν και τον διαχωρίζουν από άλλους συγγραφείς του ίδιου επιστημονικού αντικειμένου, πολλώ δε μάλλον για τον λόγο ότι από τη φύση της η διδακτορική διατριβή χαρακτηρίζεται από μοναδικότητα καθώς στηρίζεται σε μεγάλο ποσοστό πρωτότυπης ακαδημαϊκής έρευνας (απόφαση 99/2017).

Σε άλλη περίπτωση, η Αρχή χορήγησε άδεια σε Περιφερειακή Διεύθυνση του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) για πρόσβαση υποψηφίου

για πλήρωση θέσεων ΑΜΕΑ σε αιτήσεις και δικαιολογητικά του τελικώς επιλεγέντος συνυποψηφίου στον διαγωνισμό, προκειμένου να ασκήσει τα εκ του νόμου δικαιώματά του υποβολής ενστάσεως κατά του πίνακα κατάταξης. Ειδικότερα, ο αιτών ζητούσε τα εν λόγω ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα προκειμένου να υποβάλει αίτηση ακυρώσεως κατά των τελικών πινάκων επιτυχόντων/επιλαχόντων ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Δικαστηρίου. Συνεπώς, για τον λόγο ότι τα αιτούμενα δεδομένα ελήφθησαν υπόψη με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά και αποτέλεσαν με αυτά τη βάση αξιολόγησης για την κατάληψη των θέσεων που προκηρύχθηκαν, η χορήγησή τους κρίθηκε αναγκαία για την αναγνώριση και ενάσκηση των δικαιωμάτων του αιτούντος σύμφωνα με το ως άνω άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997 (απόφαση 123/2017).

Η Αρχή, αντιθέτως, δεν παρείχε άδεια στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος για χορήγηση σε αιτούσα τρίτη αντιγράφων από τον φάκελο της πειθαρχικής δικογραφίας κατηγορουμένου Αρχιμανδρίτη για δικαστική χρήση. Η αιτούσα ζητούσε τα εν λόγω δεδομένα για την υπεράσπισή της σε αστική δίκη και, δη, σε αγωγή που είχε καταθέσει ο ως άνω ιερέας σε βάρος της για προσβολή προσωπικότητας. Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε κατά πλειοψηφία ότι, εν προκειμένω, η αιτούσα θα μπορούσε να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτημα αναβολής της δίκης, κατ' άρθρο 249 ΚΠολΔ, μέχρι να περατωθεί τελεσίδικα η πειθαρχική δίκη και στο Δικαστήριο θα εναπόκειτο, εκτιμώντας το περιεχόμενο και τη θεμελίωση του αιτήματός της, να κρίνει αν η διάγνωση της ενώπιόν του διαφοράς εξαρτάται από το ζήτημα που εκκρεμεί ενώπιον του πειθαρχικού αρμόδιου οργάνου και να κάνει δεκτό το αίτημα, προκειμένου μετά την τελεσίδικια να λάβει η αιτούσα τα στοιχεία αυτά, κατόπιν αδείας της Αρχής, εφόσον κρινόταν ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις που τάσσουν οι ανωτέρω διατάξεις του ν. 2472/1997 (απόφαση 129/2017).

Επίσης, η Αρχή απηύθυνε σύσταση σε δημόσια υπηρεσία για μη ενημέρωση υπαλλήλου της εν λόγω υπηρεσίας σχετικά με διαβίβαση δεδομένων του προσωπικού του μητρώου σε τρίτον για δικαστική χρήση (αγωγή διατροφής ανήλικου τέκνου). Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε ότι η εν λόγω επεξεργασία έγινε νομίμως και χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1, 5 παρ. 2 στοιχ. β' και ε' και 7 παρ. 2 στοιχ. γ' (το οποίο ισχύει κατά μείζονα λόγο και στα απλά προσωπικά δεδομένα) του ν. 2472/1997, εφόσον α) τα αιτούμενα στοιχεία είναι συναφή με την εκκρεμή αστική δίκη (αγωγή διατροφής) και αναγκαία στον τρίτο για την αντίκρουση της αγωγής ως εναγομένου, και β) η εν λόγω χορήγηση προβλέπεται σε ρητή διάταξη νόμου (άρθρα 1445 του ΑΚ και 17 παρ. 1 περ. ζ' του ν. 4174/2013) (απόφαση 144/2017).

Επιπλέον, η Αρχή έκρινε νόμιμη την προτεινόμενη από το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού διαδικασία μαγνητοφώνησης συνεντεύξεων των υποψηφίων σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ με τους παρακάτω όρους:

- α) οι υποψήφιοι θα ενημερώνονται για τη μαγνητοφώνηση είτε από τη σχετική προκήρυξη, είτε με την κλήση τους για συνέντευξη,
- β) η μη συγκατάθεση του υποψηφίου στην ως άνω μαγνητοφώνηση δεν θα συνεπάγεται τον αποκλεισμό του από τον σχετικό διαγωνισμό, χωρίς, ωστόσο, να απαιτείται η συγκατάθεση για τη συγκεκριμένη μαγνητοφώνηση,
- γ) το ΑΣΕΠ απαλλάσσεται από την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης της άδειας

της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 7Α παρ. 1 στοιχ. α' ν. 2472/1997, και

δ) το ΑΣΕΠ έχει όλες τις εκ του νόμου 2472/1997 υποχρεώσεις που βαρύνουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας (Γ/ΕΞ/6915-1/05.12.2017).

Αντιθέτως, η Αρχή έκρινε ότι δεν είναι νόμιμη η βιντεοσκόπηση για λόγους διαφάνειας και προς αποφυγή ενστάσεων μεροληψίας στις προφορικές εξετάσεις των υποψηφίων για πλήρωση οργανικών θέσεων πλοηγών του κλάδου Αρχιπλοηγών-Πλοηγών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Ειδικότερα, η Αρχή έκρινε ότι η εν λόγω επεξεργασία δεν είναι αναγκαία για εκπλήρωση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από νόμο (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β' ν. 2472/1997). Τούτο διότι δεν προκύπτει από τις ισχύουσες διατάξεις η δυνατότητα χρήσης συστήματος βιντεοεπιτήρησης κατά τη διενέργεια των γραπτών και προφορικών εξετάσεων και, συνεπώς, δεν υπάρχει νομική βάση για την εν λόγω επεξεργασία (Γ/ΕΞ/5257-1/20.7.2017).

Η Αρχή έκρινε ως νόμιμη προτεινόμενη από το Υπουργείο Οικονομικών διάταξη αναφορικά με τη δημιουργία Μητρώου αξιών Μεταβιβάσεων Ακινήτων στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας. Στο εν λόγω Μητρώο θα συλλέγονται στοιχεία για τις μεταβιβάσεις εμπράγματων δικαιωμάτων επί ακινήτων με αποκλειστικό σκοπό την εξαγωγή στατιστικών συμπερασμάτων και την παρακολούθηση της διαμόρφωσης της αγοράς ακινήτων. Ειδικότερα, η προτεινόμενη διάταξη κρίθηκε νόμιμη για τον λόγο ότι σε αυτή αναφέρεται με σαφήνεια ποιος είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ο επιδιωκόμενος σκοπός της επεξεργασίας καθώς και τα στοιχεία που συλλέγονται. Ωστόσο, η Αρχή είχε τη γνώμη ότι στη δεύτερη παράγραφο της υπό κρίση διάταξης έπρεπε να προστεθεί ότι με σχετική υπουργική απόφαση έπρεπε να καθορισθούν ο χρόνος τήρησης των δεδομένων, τα μέτρα ασφαλείας, καθώς και πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας, τα στοιχεία που συλλέγονται, τις πηγές των δεδομένων, τους αποδέκτες, τον χρόνο τήρησής τους και τα μέτρα ασφάλειας (Γ/ΕΞ/4688-1/29.06.2017).

Σε αίτημα της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) για πρόσβαση στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με σκοπό την υποστήριξη των αρμοδιοτήτων της εν λόγω Αρχής, η Αρχή έκρινε ότι δεν έχει σχετική αρμοδιότητα σύμφωνα με το άρθρο 7 σε συνδυασμό με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. δ' ν. 2472/1997. Τούτο διότι η υπό κρίση επεξεργασία για τον σκοπό της επιστημονικής υποστήριξης των αρμοδιοτήτων της ΕΑΑΔΗΣΥ και τη διευκόλυνση της ασκήσεώς τους δεν προβλέπεται ρητώς στις απαριθμούμενες περιπτώσεις του άρθρου 7 παρ. 2 ν. 2472/1997. Ωστόσο, η υπό κρίση επεξεργασία είναι καταρχήν επιτρεπτή εφόσον πραγματοποιείται βάσει της νομοθεσίας που διέπει την ως άνω αιτούσα Αρχή και η οποία είναι καταρχήν σύμφωνη με το άρθρο 8 παρ. 4 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, σύμφωνα με το οποίο, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 34, η επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων είναι ανεκτή όταν αυτή προβλέπεται σε νόμο που παρέχει τις κατάλληλες εγγυήσεις.

Τέλος, στο πλαίσιο της παρούσας ενότητας, η Αρχή διευκρίνισε προς τον Οργανισμό Αθλητισμού, Πολιτισμού και Παιδικής Αγωγής του Δήμου Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης ότι γονέας ανήλικου τέκνου έχει δικαίωμα να ζητεί και να λαμβάνει από τον αντίστοιχο δημοτικό παιδικό σταθμό, όπου φοιτά το τέκνο του, στοιχεία που αφορούν σε αυτό, εφόσον ο γονέας είναι και ασκών τη γονική μέριμνα του εν λόγω τέκνου (άρθρα 128ΑΚ

και 1510ΑΚ) και δεν υφίσταται αντίθετη δικαστική απόφαση (π.χ. απόφαση που ορίζει ως ασκούντα τη γονική μέριμνα τον άλλο γονέα, απόφαση απαγόρευσης επικοινωνίας με το παιδί, κ.ο.κ.). Στο ως άνω δικαίωμα περιλαμβάνονται και δεδομένα τρίτων προσώπων που τυχόν αναφέρονται στα αιτούμενα στοιχεία και τα οποία συνδέονται άμεσα με το ανήλικο τέκνο. Εάν στα αιτούμενα στοιχεία περιλαμβάνονται ευαίσθητα δεδομένα τρίτων, η υπηρεσία μπορεί να προβεί σε ανωνυμοποίηση αυτών με απαλοιφή των υποκειμένων των δεδομένων ή με απαλοιφή των ίδιων των ευαίσθητων δεδομένων, εφόσον το αίτημα του ενδιαφερόμενου γονέα δεν συνδέεται με τη γνώση αυτών, υπό τον όρο ότι τα εν λόγω στοιχεία δεν αποκαλύπτουν έμμεσα την ταυτότητα των υποκειμένων τους. Σε αντίθετη περίπτωση, απαιτείται η άδεια της Αρχής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/991/08.2.2017).

3.2.2. Παιδεία και έρευνα

Στο πλαίσιο της ανωτέρω θεματικής, η Αρχή έκρινε ότι δεν απαιτείται άδεια για τη διαβίβαση από το Κέντρο Διαφοροδιάγνωσης Διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ) ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων αξιολογούμενων μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και νοητικές παθήσεις στην αρμόδια Περιφερειακή Δ/ση Α'βάθμιας και Β'βάθμιας Εκπαίδευσης στο πλαίσιο ΕΔΕ για τον λόγο ότι πρόκειται για επεξεργασία που διενεργείται από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας (απόφαση 68/2017).

Επίσης, κατόπιν προσφυγής στην Αρχή για μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης από το Υπουργείο Παιδείας σε δεδομένα που αφορούν τον προσφεύγοντα ως υποκείμενο των δεδομένων, η Αρχή απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση στο υπουργείο: 1) να ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης του προσφεύγοντα χορηγώντας του όλα τα στοιχεία που τηρεί στο αρχείο του και τα οποία τον αφορούν, 2) εφεξής να τηρεί και εφαρμόζει τα προβλεπόμενα στις διατάξεις των άρθρων 12 (Δικαίωμα πρόσβασης) και 13 (Δικαίωμα αντίρρησης) του ν. 2472/1997, και 3) να επιβλέπει και παρακολουθεί τις ενέργειες των εποπτευόμενων υπηρεσιών του (απόφαση 85/2017).

Ακόμη, κατόπιν προσφυγής ότι πανεπιστημιακό ίδρυμα ανήρτησε στο «Πρόγραμμα Διαύγεια» απόφαση της Συγκλήτου, η οποία εκτός από παρανόμως εκδοθείσα αναρτήθηκε κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων του ν. 3861/2010 «Διαύγεια», η Αρχή απηύθυνε στο εν λόγω πανεπιστήμιο σύσταση να αναρτήσει άμεσα από το «Πρόγραμμα Διαύγεια» τις επίμαχες αποφάσεις και να αναρτά εφεξής μόνον όσες πράξεις λεπτομερώς και αποκλειστικά απαριθμούνται στο άρθρο 2 παρ. 4 του ν. 3861/2010.

Στον τομέα της έρευνας, κατόπιν αιτήσεων εταιριών παραγωγής διαφημιστικών και κινηματογραφικών ταινιών για χορήγηση άδειας από την Αρχή προκειμένου να υλοποιηθεί η παραγωγή ταξιδιωτικής-βιωματικής εκπομπής και ντοκιμαντέρ σε Ειδικά Καταστήματα Κράτησης Νέων, η Αρχή απάντησε ότι δεν εφαρμόζει τη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων κατά την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος κατά το μέρος που η διάταξη αυτή απαιτεί προηγούμενη άδεια της Αρχής. Και τούτο, διότι η απαιτούμενη από τη διάταξη αυτή προηγούμενη άδεια της Αρχής θα ισοδυναμούσε με απαγορευμένο προληπτικό μέτρο, κατά την έννοια του

άρθρου 14 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Αρχής 26/2007 σκ. 11 και 41/2017 σκ. 9). Κατά συνέπεια, για την υλοποίηση των ανωτέρω αναφερομένων δράσεων δεν απαιτείται η προηγούμενη χορήγηση άδειας της Αρχής (Γ/ΕΞ/2837-1/04-05-2017 και Γ/ΕΞ/2776-1/11-05-2017).

Επίσης, η Αρχή απαντώντας σε αιτήματα δήμων σχετικά με το ζήτημα της πρόσβασης τρίτων σε δημοτολόγια για ερευνητικούς σκοπούς, απάντησε τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 εδ. στ' του ν. 2472/1997, η οποία εφαρμόζεται και ισχύει για τα ευαίσθητα και κατά μείζονα λόγο και για τα απλά προσωπικά δεδομένα, επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς σκοπούς και υπό τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται. Ακόμη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1β και 7 στοιχείο στ' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, είναι νόμιμη η γνωστοποίηση προσωπικών δεδομένων στον τρίτο ερευνητή χάριν του εννόμου συμφέροντός του. Κατά συνέπεια, οι δήμοι, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας, μπορούν νομίμως να χορηγούν τα στοιχεία των δημοτολογίων τους σε ερευνητές για τη διεξαγωγή της έρευνάς τους. Σύμφωνα δε με το άρθρο 11 παρ. 2 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ δεν υπάρχει υποχρέωση ατομικής ενημέρωσης από τους δήμους των υποκειμένων των δεδομένων, εάν η ενημέρωσή τους από τη διοίκηση είναι δυσανάλογη. Μετά τη συλλογή των δεδομένων από τον δήμο και πριν τη δημοσίευση ή καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνάς τους, οι ερευνητές θα πρέπει να προβαίνουν στην ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων που έχουν συλλέξει και να καταστρέφουν το τυχόν υπάρχον ονομαστικό αρχείο που έχει συλλεχθεί (Γ/ΕΞ/632-1/20-03-2017 και Γ/ΕΞ/6196/29-11-2017).

3.2.3. Νομιμότητα της ΚΥΑ 45231/20.04.2017 σχετικά με την υποχρέωση των δικηγόρων για αποδοχή μέσω πληρωμής με κάρτα (POS)

Κατόπιν αιτήσεως του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών σχετικά με το ζήτημα εάν η ΚΥΑ 45231/20.04.2017, η οποία αφορά την υποχρέωση των δικηγόρων για αποδοχή μέσω πληρωμής με κάρτα (POS), είναι σύμφωνη με τον ν. 2472/1997, η Αρχή με τη γνωμοδότηση 3/2017 έκρινε: 1) ομόφωνα ότι η ΚΥΑ 45231/20.04.2017, η οποία αφορά την υποχρέωση των δικηγόρων για αποδοχή μέσω πληρωμής με κάρτα (POS), βρίσκεται εκτός των ορίων της εξουσιοδότησης της διάταξης του άρθρου 65 του ν. 4446/2016, και ως εκ τούτου είναι ανίσχυρη και μη εφαρμοστέα, κατά το μέρος που αφορά τους δικηγόρους, και 2) κατά πλειοψηφία ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την οποία συνεπάγεται η εγκατάσταση και λειτουργία POS, γίνεται για σαφώς καθορισμένους και νόμιμους σκοπούς και δεν έρχεται σε αντίθεση με τις ουσιαστικές προϋποθέσεις επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων κατά τον ν. 2472/1997.

3.2.4. Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για την υλοποίηση του Μητρώου Νομικών Προσώπων και Θρησκευτικών Λειτουργιών

Η Αρχή με σχετικό απαντητικό έγγραφο της (Γ/ΕΞ/5230/10-07-2017) απάντησε στο Υπουργείο Παιδείας αναφορικά με τη δημιουργία από το Υπουργείο ηλεκτρονικού μητρώου των εν Ελλάδι αυτοδικαίως αναγνωρισμένων εκκλησιαστικών και θρησκευτικών νομικών προσώπων, καθώς και μητρώου θρησκευτικών λειτουργιών, στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 14 του ν. 4301/2014 (ΦΕΚ 223 Α'), περιγράφοντας συγκεκριμένες προϋποθέσεις νομιμότητας και μέτρα ασφάλειας. Συγκεκριμένα: 1) Προς τον σκοπό εκπλήρωσης της υποχρέωσης ενημέρωσης που υπέχει το Υπουργείο κατά το άρθρο 11 ν. 2472/1997 προτείνονται ως πρόσφοροι τρόποι στην ιστοσελίδα της ηλεκτρονικής εφαρμογής να αναγράφεται ότι πρόκειται να πραγματοποιηθεί επεξεργασία των στοιχείων θρησκευτικών λειτουργιών. 2) Στην ηλεκτρονική εφαρμογή θα πρέπει να προβλεφθούν και να εφαρμόζονται κατάλληλα μέτρα ασφάλειας κατά το άρθρο 10 ν. 2472/1997, ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα δεδομένα προστατεύονται από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση από μη δικαιούμενα πρόσωπα και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Ειδικότερα, α) για την καταχώριση του κάθε θρησκευτικού λειτουργού στο μητρώο, κατόπιν σχετικής αίτησης της θρησκευτικής κοινότητας στην οποία ανήκει, πρέπει να λαμβάνονται επαρκή μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η ακρίβεια των καταχωρούμενων δεδομένων στο μητρώο, καθώς επίσης και να απαγορεύεται η καθ' οιονδήποτε τρόπο ανάγνωση, αντιγραφή, τροποποίηση ή διαγραφή δεδομένων από μη δικαιούμενα και εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, καθώς και να εφαρμόζονται ισχυροί μηχανισμοί αυθεντικοποίησης των εξουσιοδοτημένων χρηστών των ληξιαρχείων που αποκτούν πρόσβαση στο εν λόγω μητρώο, β) πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα ελέγχου και εξακρίβωσης: των δεδομένων που έχουν τύχει επεξεργασίας, της επιμέρους ενέργειας, του χρόνου της ενέργειας, και του προσώπου που προέβη στην ενέργεια, γ) πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα –συμπεριλαμβανομένων των αρμόδιων υπαλλήλων του Υπουργείου– έχουν πρόσβαση μόνο στα δεδομένα που εμπίπτουν στον τομέα της αρμοδιότητάς τους, δ) στις περιπτώσεις απομακρυσμένης πρόσβασης στο μητρώο μέσω διαδικτυακών εφαρμογών/υπηρεσιών, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζεται η ασφαλής μετάδοση των δεδομένων από και προς τους χρήστες των εφαρμογών, ε) ειδικότερα ως προς την ηλεκτρονική εφαρμογή που θα είναι ελευθέρως προσβάσιμη στο κοινό δεν πρέπει αυτή να επιτρέπει τη δημιουργία καταλόγου ή τη γενική και αόριστη αναζήτηση προσώπων, αλλά να περιορίζεται στη δυνατότητα ελέγχου και επιβεβαίωσης της εγγραφής στο μητρώο βάσει των στοιχείων ταυτότητας συγκεκριμένου θρησκευτικού λειτουργού, στ) η εν λόγω εφαρμογή πρέπει να δέχεται ως είσοδο μόνο στοιχεία που πρέπει να είναι ήδη γνωστά στον ενδιαφερόμενο από το ίδιο το πρόσωπο η ιδιότητα του οποίου τίθεται υπό επιβεβαίωση, όπως για παράδειγμα ένας μοναδικός αριθμός ταυτότητας ή μητρώου εγγραφής στη θρησκευτική κοινότητα, σε συνδυασμό με το ονοματεπώνυμό του, ζ) η υποβολή τους πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα μήνυμα της μορφής «ΝΑΙ» ή «ΟΧΙ» αναλόγως, χωρίς να επιστρέφει η εφαρμογή περισσότερες προσωπικές πληροφορίες για το εν λόγω πρόσωπο, και, τέλος, η) ειδικά μέτρα θα πρέπει να ληφθούν ώστε να διασφαλίζεται ότι αυτές οι

αναζητήσεις δεν θα πραγματοποιούνται από αυτοματοποιημένα εργαλεία λογισμικού.

3.2.5. Παράνομη δημοσίευση υποβληθείσας εγκλήσεως σε ιστοσελίδα σωματείου

Η Αρχή επέβαλε κύρωση του χρηματικού προστίμου 1.500 ευρώ στην Aircraft Owners and Pilots Association Hellas (AOPA HELLAS) για τη δημοσιοποίηση υποβληθείσας εγκλήσεως στην ιστοσελίδα της. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, κρίθηκε ότι η δημοσιοποίηση του περιεχομένου των εγκλήσεων στο διαδίκτυο –συνυπολογιζόμενης και της ευρείας δημοσιοποίησης των πληροφοριών μέσω του διαδικτύου– δεν εξυπηρετούσε την ανάγκη ενημέρωσης του κοινού, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού των δεδομένων αυτών ως απλών ή ευαίσθητων. Η Αρχή κατέληξε ότι αν ήθελε θεωρηθεί ότι υπάρχει εύλογο ενδιαφέρον του κοινού να ενημερωθεί ότι κάποιος ελεγκτής εναέριας κυκλοφορίας φέρεται να τέλεσε παράνομη πράξη –γεγονός που δεν έχει ακόμα κριθεί δικαστικώς– θα μπορούσε να γίνει αναφορά στη φερόμενη ως παράνομη πράξη χωρίς όμως να αναφέρεται το ονοματεπώνυμο των εμπλεκόμενων προσώπων και η εκατέρωθεν υποβολή μηνύσεων (απόφαση 7/2017).

3.2.6. Νομιμότητα των μαγνητοφωνήσεων των συνεντεύξεων των υποψηφίων σε διενεργούμενους διαγωνισμούς – ερώτημα ΑΣΕΠ

Η Αρχή απάντησε σε ερώτημα του ΑΣΕΠ σχετικά με τους μελετώμενους από αυτό τρόπους διεξαγωγής των συνεντεύξεων υποψηφίων ενώπιον του ΑΣΕΠ, και τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι δύο μελετώμενοι τρόποι διεξαγωγής των συνεντεύξεων που τέθηκαν υπόψιν της Αρχής ήταν α) η μαγνητοφώνηση της συνέντευξης από την Επιτροπή διεξαγωγής συνεντεύξεων και εν συνεχεία η σύνταξη πρακτικού συνεντεύξεων, χωρίς να γίνεται απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης, και β) η μαγνητοφώνηση της συνέντευξης από την Επιτροπή διεξαγωγής συνεντεύξεων και εν συνεχεία η απομαγνητοφώνηση αυτής με τη διαφορά ότι το τηρούμενο πρακτικό, στο οποίο θα έχουν πρόσβαση οι έχοντες έννομο συμφέρον υποψήφιοι, θα περιέχει το σύνολο της απομαγνητοφωμένης συνέντευξης και όχι μόνο τα κατά τον νόμο και τη νομολογία του ΣτΕ απαραίτητα στοιχεία (βλ. μεταξύ άλλων τις υπ' αρ. 3673/2014, 3501/2013 αποφάσεις του ΣτΕ).

Η Αρχή έκρινε ότι οι δύο προτεινόμενες διαδικασίες μαγνητοφώνησης των συνεντεύξεων των υποψηφίων από την Επιτροπή διεξαγωγής συνεντεύξεων πληρούν καταρχήν τις προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφόσον, όμως, τηρηθούν τα ακόλουθα: α) Οι υποψήφιοι πρέπει να ενημερώνονται για τη μαγνητοφώνηση της συνέντευξης, είτε κατά το στάδιο της προκήρυξης είτε, σε κάθε περίπτωση, κατά την κλήση τους σε συνέντευξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 11 του ν. 2472/1997, β) η μη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, υποψηφίου στον διενεργούμενο διαγωνισμό από το ΑΣΕΠ, στη μαγνητοφώνηση της προφορικής συνέντευξης δεν μπορεί να αποτελεί λόγο μη συμμετοχής και αποκλεισμού του

από τον διαγωνισμό, καθώς τέτοιος όρος θα έθετε ζήτημα συμφωνίας με συνταγματικώς προβλεπόμενες αρχές, ελευθερίες και δικαιώματα του υποκειμένου, ήτοι τη συνταγματική αρχή της αξιοκρατίας, καθώς και το δικαίωμα της ελεύθερης πρόσβασης και σταδιοδρομίας κάθε Έλληνα στις δημόσιες θέσεις κατά τον λόγο της προσωπικής του αξίας και ικανότητας, αλλά και καταστρατηγεί το περιεχόμενο του ν. 2472/1997 ως προς την κατά νόμο έννοια της συγκατάθεσης κατ' άρθρο 2 στοιχ. ια'. Επισημαίνεται, πάντως, ότι για τη εν λόγω επεξεργασία δεν απαιτείται συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων, υποψηφίου στον διενεργούμενο διαγωνισμό από το ΑΣΕΠ, στη μαγνητοφώνηση της συνέντευξης (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. β' και δ' του ν. 2472/1997), αλλά αρκεί η προβλεπόμενη κατ' άρθρο 11 του ν. 2472/1997 ενημέρωσή του για τη μαγνητοφώνηση αυτή (βλ. και τα υπό α αναφερόμενα), γ) στο πλαίσιο της διεξαγωγής της προφορικής συνέντευξης των υποψηφίων και της μαγνητοφώνησης αυτής θα συλλεχθούν και θα τύχουν επεξεργασίας απλά και ενδεχομένως ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των υποκειμένων, για τα οποία το ΑΣΕΠ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, απαλλάσσεται από την υποχρέωση γνωστοποίησης του άρθρου 6 και από την υποχρέωση λήψης άδειας του άρθρου 7 του ν. 2472/1997, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7Α παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997, καθώς το υποκείμενο ενημερώνεται προηγουμένως για τη μαγνητοφώνηση της συνέντευξης και η επεξεργασία πραγματοποιείται από το ΑΣΕΠ αποκλειστικά στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του και των νόμιμων υποχρεώσεών του κατά τον εκτελεστικό του Συντάγματος νόμο 2190/1994, ως συνταγματικώς προβλεπόμενη ανεξάρτητη αρχή για την επιλογή προσωπικού στο δημόσιο τομέα, και αποκλειστικά επί τω σκοπώ της σύναψης σχέσης εργασίας ή έργου ή της παροχής υπηρεσιών στο δημόσιο τομέα, δ) τέλος, το ΑΣΕΠ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, επιφορτίζεται με όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του ν. 2472/1997 και, ιδίως, εκείνες του άρθρου 10 του νόμου αυτού για το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας. Τα σχετικά μέτρα ασφαλείας πρέπει να είναι τα ενδεδειγμένα, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων: πρώτον, την κύρια αποστολή του ΑΣΕΠ, που συνίσταται πρωτίστως στην εξασφάλιση της διαφάνειας, της αξιοκρατίας και της αμεροληψίας κατά τις προσλήψεις στο δημόσιο τομέα και, δεύτερον, ότι θα τυγχάνουν επεξεργασίας και ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

3.3. ΥΓΕΙΑ

3.3.1. Δικαίωμα πρόσβασης υποκειμένου σε δεδομένα υγείας

Η Αρχή έχει αναγνωρίσει με μια σειρά απαντητικών της εγγράφων (Γ/ΕΞ/7668-1/27-11-2017, Γ/ΕΞ/6453-1/26-09-2017, Γ/ΕΞ/4328-1/06-07-2017) δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου στα δεδομένα υγείας του. Σε περίπτωση που το υποκείμενο είναι ανήλικος το δικαίωμα αυτό ασκείται δια του νομίμου εκπροσώπου του, καθώς δικαίωμα πρόσβασης στα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα έχει ο ίδιος ο ασθενής, ως υποκείμενο των δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 12 του ν. 2472/1997 και 14 παρ. 8 του ν. 3418/2005 (Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας) και ο νόμιμος αντιπρόσωπος αυτού (για λογαριασμό του ασθενούς ασκώντας ουσιαστικά το προαναφερόμενο δικαίωμα πρόσβασης αυτού), σε περίπτωση που το ίδιο το υποκείμενο δεν έχει δικαιοπρακτική

ικανότητα (βλ. άρθρ. 128 ΑΚ επ.) (Γ/ΕΞ/5046-1/04-07-2017). Το αυτό ισχύει και για την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως μέσω του πληρεξούσιου δικηγόρου (Γ/ΕΞ/43/03-01-2017).

Σε σχετική καταγγελία για τη δημοσιοποίηση σε πακέτα τσιγάρων προσώπου που προσομοιάζει με τον αποβιώσαντα πατέρα της καταγγέλλουσας, η Αρχή απάντησε ότι η ενδεχόμενη παραβίαση του ιατρικού απορρήτου (άρθρο 13 του ν. 3418/2005), καθώς και της επαγγελματικής εχεμύθειας (άρθρο 371 ΠΚ) μέσω της δημοσιοποίησης φωτογραφιών ασθενών στα νέα πακέτα τσιγάρων, εκφεύγει καταρχήν από το προστατευτικό πεδίο του ν. 2472/1997 (Γ/ΕΞ/924-1/28-02-2017). Επισημάνει, ωστόσο, την από 09.09.2015 απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (υπόθεση T-168/14, Ana Pérez Gutiérrez κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής) που αφορά σε αγωγή αποζημίωσης με αίτημα, αφενός, την αποκατάσταση της ζημίας που φέρεται ότι υπέστη η ενάγουσα κατόπιν χρήσης, άνευ συγκαταθέσεώς της, εικόνας του θανόντος συζύγου της μεταξύ των φωτογραφιών, τις οποίες πρότεινε η Επιτροπή για τις προειδοποιήσεις για την υγεία που πρέπει να περιέχουν τα προϊόντα καπνού, και αφετέρου, την απόσυρση της εικόνας του θανόντος συζύγου της και την απαγόρευση χρήσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επί της οποίας έχει ασκηθεί η από 15.11.2015 αναίρεση (υπόθεση C-604/15P).

Με το Γ/ΕΞ/565-1/14-03-2017 απαντητικό έγγραφο η Αρχή διευκρίνισε ότι ο πληρεξούσιος δικηγόρος πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς που εισέρχεται στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις και ο οποίος υποβάλλεται σε ιατρικό έλεγχο, όταν υποβάλλει σχετική αίτηση στην Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης ασκεί κατ' ουσία δικαίωμα πρόσβασης στο όνομα και για λογαριασμό του ενδιαφερόμενου αλλοδαπού πολίτη, η δε Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να ικανοποιήσει το δικαίωμα αυτό. Σημειώνεται ότι η Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης οφείλει πριν από την ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης να εξετάσει τη νομιμότητα ή μη της παρασχεθείσας δήλωσης εξουσιοδότησης, για την οποία εφαρμόζονται, ιδίως, οι ειδικότερες διατάξεις του ΑΚ.

Αναφορικά με τον τρόπο ικανοποίησης του δικαιώματος πρόσβασης η Αρχή διευκρίνισε με το Γ/ΕΞ/1152-1/14-03-2017 απαντητικό έγγραφο ότι από τις διατάξεις των νόμων 2472/1997 και 3418/2005 δεν προβλέπεται συγκεκριμένος τρόπος για την παροχή της πρόσβασης στο υποκείμενο των δεδομένων, εν προκειμένω στον ασθενή. Συνεπώς, η επιλογή του τρόπου της παροχής στο υποκείμενο των δεδομένων πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν εναπόκειται καταρχήν στον υπεύθυνο επεξεργασίας, ο οποίος πρέπει να λάβει υπόψη, ιδίως, τυχόν προτίμηση του υποκειμένου των δεδομένων για ηλεκτρονική ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης, αναλόγως των μέσων που διαθέτει, συνεκτιμώντας τον όγκο των ζητούμενων πληροφοριών και τις απαιτήσεις ασφαλείας που απαιτούνται για την ασφαλή επεξεργασία των δεδομένων υγείας.

Με τα Γ/ΕΞ/6129-1/22-09-2017, Γ/ΕΞ/732/31-01-2017 απαντητικά έγγραφα η Αρχή επιβεβαίωσε ότι τα μέλη του εποπτικού συμβουλίου θεωρούνται τρίτοι ως προς τον συμπαραστατούμενο και δεν μπορούν να ασκούν το δικαίωμα πρόσβασης του τελευταίου.

Περαιτέρω, ο διορισμένος από το αρμόδιο δικαστήριο πραγματογνώμονας έχει δικαίωμα να αποκτήσει πρόσβαση σε ευαίσθητα δεδομένα του υποκειμένου κατά τις οικείες διατάξεις του ΚΠολΔ χωρίς να απαιτείται προς τούτο η έκδοση άδειας από την Αρχή. Το αυτό ισχύει και για το νομίμως διορισμένο κατά τις διατάξεις του ΚΠολΔ τεχνικό σύμβουλο (Γ/ΕΞ/5938-1/04-09-2017, Γ/ΕΞ/4715-1/17-07-2017, Γ/ΕΞ/3335-1/29-05-2017).

Στην περίπτωση της γνωστοποίησης δεδομένων υγείας υπαλλήλου για την παραπομπή του στην υγειονομική επιτροπή (Γ/ΕΞ/2663-1/19-04-2017), η Αρχή έκρινε ότι εάν η υπάλληλος δεν προσέρχεται στην εργασία της στο Νοσοκομείο Παιδών «Η Αγία Σοφία» και δεν είναι δυνατή η επικοινωνία της Υπηρεσίας μαζί της, το Νοσοκομείο Σωτηρία νομιμοποιείται (όπως έχει κρίνει ήδη η Αρχή με την απόφαση 15/2013) δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 2 στοιχ. β' και 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' εδ. β' του ν. 2472/1997, καθώς και του άρθρου 56 παρ. 6 του ν. 2683/1999, να διαβιβάσει την αιτούμενη ιατρική γνωμάτευση που αφορά στην υπάλληλο στο Νοσοκομείο Παιδών «Η Αγία Σοφία» χωρίς την προηγούμενη άδεια της Αρχής, προκειμένου το τελευταίο να τη διαβιβάσει στην αρμόδια Δευτεροβάθμια Υγειονομική για να εκτιμηθεί η ικανότητα της υπαλλήλου προς εργασία.

Αναφορικά με την πρόσβαση σε στοιχεία ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, η Αρχή έκρινε με τα Γ/ΕΞ/2076-1/03-04-2017, Γ/ΕΞ/894-1/14-03-2017 απαντητικά έγγραφα της τα εξής: Πρώτον, ότι η πληροφορία ότι η γυναίκα συναινεσε η ίδια για την τέλεση της ιατρικής πράξης της τεχνητής γονιμοποίησης συνιστά προσωπικό δεδομένο που την αφορά άμεσα και προσωπικά. Ως προς την πληροφορία αυτή, καθώς και ως προς κάθε άλλη πληροφορία που αφορά στην ίδια προσωπικά, η γυναίκα έχει δικαίωμα πρόσβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 12 παρ. 1 του ν. 2472/1997 και 14 παρ. 8 του ν. 3418/2005. Δεύτερον, η πληροφορία σχετικά με το αν ο σύζυγος γυναίκας συναινεσε και υποβλήθηκε σε διαδικασία τεχνητής γονιμοποίησης αφορά στον σύζυγο της. Ως προς την πληροφορία αυτή η γυναίκα υπέχει τη θέση του τρίτου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 στοιχ. θ' του ν. 2472/1997. Αναφορικά με την πληροφορία αυτή η Αρχή, στη συνεδρίαση του Τμήματος την 11η.10.2011, εξέδωσε την υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/1181/13.10.2011 και με α/α 1059 άδεια ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου σε Κλινική. Ο όρος 5 της εκδοθείσας άδειας προβλέπει, συγκεκριμένα, ότι: «Καθένα από τα πρόσωπα που συναινούν από κοινού στη διαδικασία ιατρικής υποβοήθησης στην ανθρώπινη αναπαραγωγή, κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 1456 παρ. 1 ΑΚ, έχει δικαίωμα να λάβει γνώση της έγγραφης συναίνεσης του άλλου. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ενημερώνει τα πρόσωπα που προβαίνουν στη διαδικασία της ιατρικής υποβοήθησης στην ανθρώπινη αναπαραγωγή, κατά το στάδιο της συλλογής των προσωπικών δεδομένων, για το συγκεκριμένο δικαίωμα. Επίσης ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει την ως άνω υποχρέωση ενημέρωσης και πριν από κάθε διαβίβαση της έγγραφης συναίνεσης του ενός προσώπου στο άλλο». Ως προς την πληροφορία αυτή η Κλινική μπορεί να χορηγήσει στη γυναίκα αντίγραφο της βεβαίωσης του συζύγου της για την υποβολή της στη διαδικασία της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, ανεξαρτήτως αν σήμερα υπάρχει διάρρηξη της συζυγικής σχέσης, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι προϋποθέσεις του προαναφερθέντος όρου της εκδοθείσας άδειας προς την Κλινική, δεν απαιτείται δε προς τούτο η έκδοση ειδικής άδειας εκ μέρους της Αρχής. Τρίτον,

αναφορικά με το αίτημα της γυναίκας αν ο εν διαστάσει σύζυγός της έχει αιτηθεί τη χορήγηση εγγράφων που υπάρχουν στον ιατρικό της φάκελο, η Κλινική έχει, βάσει του υπ' αρ. 5 όρου της εκδοθείσας άδειας, υποχρέωση να ενημερώσει πριν από τη διαβίβαση της έγγραφης συναίνεσης το έτερο εμπλεκόμενο πρόσωπο. Τέταρτον, αναφορικά με το αίτημα της γυναίκας να ενημερωθεί αν τρίτα πρόσωπα έχουν ζητήσει τη χορήγηση αντιγράφων από τον ιατρικό της φάκελο, η Κλινική οφείλει, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, να ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων, πριν από τη διαβίβαση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997.

3.3.2. Επεξεργασία δεδομένων για δικαστική χρήση

Αναφορικά με τη χορήγηση δεδομένων υγείας ή σχετικής βεβαίωσης σε τρίτο αιτούντα για δικαστική χρήση, η Αρχή έχει διακρίνει τη χορήγηση αυτών για συγκεκριμένους σκοπούς, οι οποίοι διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- Οικογενειακές διαφορές (επιμέλεια, επικοινωνία, διατροφή)

Η Αρχή έχει χορηγήσει πολλές άδειες επεξεργασίας δεδομένων για δικαστική χρήση στον τομέα των οικογενειακών διαφορών. Συγκεκριμένα, με τις αποφάσεις 3/2017, 6/2017, 12/2017, 14/2017, 34/2017, 42/2017, 43/2017, 46/2017, 106/2017, 111/2017, 115/2017, 121/2017, 122/2017, 128/2017, 130/2017, 145/2017 έχει χορηγήσει άδεια με σκοπό τη ρύθμιση επιμέλειας και επικοινωνίας τέκνων και την επιδίκαση της διατροφής.

- Αγωγή αποζημίωσης λόγω ιατρικού σφάλματος

Επίσης, έχει χορηγήσει πολλές άδειες επεξεργασίας με σκοπό την υποβολή αγωγής αποζημίωσης λόγω ιατρικού σφάλματος (1/2017, 11/2017, 23/2017, 27/2017, 36/2017, 47/2017, 49/2017, 57/2017, 63/2017, 64/2017, 65/2017, 69/2017, 75/2017, 76/2017, 77/2017, 83/2017, 105/2017, 107/2017, 138/2017, 139/2017).

- Αιτήσεις για υποβολή προσώπου σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης

Έχει χορηγήσει, με τις αποφάσεις 114/2017, 137/2017, 141/2017, άδειες με σκοπό την υποβολή προσώπου σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης.

- Αγωγές αποζημίωσης λόγω αθέτησης της ασφαλιστικής σύμβασης

Με την απόφαση 37/2017 έχει χορηγήσει άδεια με σκοπό την άσκηση αγωγής αποζημίωσης λόγω αθέτησης της ασφαλιστικής σύμβασης.

- Εργασιακές διαφορές – εργατικά ατυχήματα

Με την απόφαση 119/2017 έχει χορηγήσει άδεια για δικαστική χρήση στο πλαίσιο εκδίκασης εργασιακών διαφορών.

- Πρόσβαση σε φάκελο συνυποψηφίων

Με τις αποφάσεις 13/2017 και 103/2017 έχει χορηγήσει άδεια χορήγησης δεδομένων συνυποψηφίων με σκοπό την υποβολή ενστάσεων και σχετικών αγωγών.

- Λοιπές αγωγές αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας

Τέλος, έχει χορηγήσει πολλές άδειες για δικαστική χρήση στο πλαίσιο άσκησης αγωγής αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας (2/2017, 4/2017, 5/2017, 15/2017, 24/2017, 29/2017, 31/2017 54/2017, 55/2017, 56/2017, 58/2017, 67/2017, 74/2017, 104/2017, 108/2017, 109/2017, 110/2017).

Αντιθέτως, η Αρχή έχει απορρίψει στις αποφάσεις 10/2017, 25/2017, 44/2017,

96/2017, 125/2017, 146/2017, 147/2017, 148/2017 την άδεια χορήγησης δεδομένων υγείας σε αιτούντα τρίτο, καθώς έκρινε ότι η χορήγηση των δεδομένων δεν συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας.

3.3.3. Άδειες για τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας

Η Αρχή χορήγησε τις παρακάτω άδειες, βάσει του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997, για τον σκοπό της παροχής υπηρεσιών υγείας:

- άδεια (ΓΝ/ΕΞ/144/23-01-2017) σε φαρμακευτική εταιρεία για βιντεοσκόπηση, ηχογράφηση και καταγραφή δηλώσεων ασθενών («testimonials») σχετικά με την εμπειρία τους σε σχέση με τη συγκεκριμένη ασθένεια από την οποία πάσχουν και το θεραπευτικό σχήμα υπό το οποίο τελούν. Το καταγεγραμμένο υλικό θα χρησιμοποιείται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας σε επιστημονικές εκδηλώσεις ή σε εσωτερικές εκδηλώσεις ή για τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για τα στελέχη του και για επαγγελματίες υγείας, προκειμένου να μεταδώσει κατά τρόπο άμεσο, αξιόπιστο και στοχευμένο την εμπειρία των ασθενών από συγκεκριμένη νόσο ή θεραπευτικό σχήμα ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω η φαρμακευτική έρευνα και να ευαισθητοποιηθεί η επιστημονική κοινότητα γενικότερα.

- άδεια (ΓΝ/ΕΞ/136/23-01-2017) σε φαρμακευτική εταιρεία για καταγραφή μέσω βίντεο ασθενών του άσθματος και/ή της ΧΑΠ με ολιγόλεπτη οικειοθελή εξιστόρηση συμπτωμάτων, όπως τα βιώνουν στην καθημερινότητά τους. Τα βίντεο θα χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένο αριθμό επιστημονικών εκδηλώσεων του υπευθύνου με αποκλειστικό κοινό επαγγελματίες υγείας.

- άδεια (ΓΝ/ΕΞ/62-1/31-03-2017) σε εταιρεία δημοσκοπήσεων και ερευνών αγοράς για τη βιντεοσκόπηση ομαδικών συζητήσεων και ατομικών συνεντεύξεων στο πλαίσιο ερευνών αγοράς.

- άδεια (ΓΝ/ΕΞ/355-1/09-06-2017) σε γηροκομείο για τον σκοπό της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας. Η άδεια περιλαμβάνει και την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων μέσω συστήματος βιντεοεπιτήρησης, λόγω του γεγονότος ότι η πλειοψηφία των διαμένοντων ηλικιωμένων εμφανίζει ψυχικά και νοητικά προβλήματα. Σημειώνεται ότι η άδεια χορηγήθηκε υπό τις σχετικές προϋποθέσεις που θέτει η υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγία της Αρχής (άρθρο 20), διευκρινίζοντας ότι σε περίπτωση που ο ίδιος φορέας χρησιμοποιεί σύστημα βιντεοεπιτήρησης και για σκοπούς προστασίας προσώπων ή αγαθών, οι μονάδες ελέγχου πρέπει να είναι διαχωρισμένες, και αν ορισμένες εκ των καμερών έχουν ως σκοπό είτε αποκλειστικά την παροχή υπηρεσιών υγείας, είτε ταυτόχρονα και την προστασία προσώπων ή αγαθών, τότε θα πρέπει να διαχωριστούν και αυτές και πρόσβαση να έχουν πρόσωπα του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού μόνο. Σημειώνεται ότι για το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης είχε υποβληθεί στην Αρχή και σχετική καταγγελία από τους εργαζόμενους του υπευθύνου επεξεργασίας.

- άδεια (ΓΝ/ΕΞ/1987-1/29.09.2017) σε εταιρεία για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων σχετικά με την προμήθεια ιατρικών ειδών στον ασφαλιστικό φορέα για την απόδοση σχετικής δαπάνης. Η εν λόγω εταιρεία συλλέγει προσωπικά δεδομένα, απλά και ευαίσθητα των ενδιαφερομένων ασθενών στο πλαίσιο της πώλησης ιατρικών ειδών και αναλαμβάνει, με τη συγκατάθεσή τους, να προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες

για την κατάθεση των απαιτούμενων δικαιολογητικών και παραστατικών στον ασφαλιστικό τους φορέα προκειμένου να αποδοθεί η σχετική δαπάνη.

- άδεια (ΓΝ/ΕΞ/2834/29.09.2017) στο Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής με σκοπό την εκπλήρωση του σκοπού της παροχής υπηρεσιών υγείας από το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΙΨΥ). Σκοποί του ΕΠΙΨΥ είναι α) Η διεξαγωγή και προώθηση της έρευνας στους βασικούς άξονες του τομέα Ψυχικής Υγιεινής (βιολογικό, ψυχολογικό και κοινωνικό) σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και σε συνεργασία με ανάλογης δραστηριότητας φορείς στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, β) Η παροχή συμβουλευτικής συνδρομής και ιατρικών πληροφοριών σε θέματα του αντικειμένου του προς το κράτος, τα ημεδαπά ή αλλοδαπά ΑΕΙ, σχολές ή τμήματά τους, φυσικά και νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, τις οργανώσεις των ιατρών και των φορέων εν γένει ιατρικής δραστηριότητας, και γ) Ο σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων στην ψυχική υγιεινή και η εκτέλεση μέρους ή του συνόλου των διδακτορικών διατριβών των μεταπτυχιακών φοιτητών. Επιπλέον, το ΕΠΙΨΥ έχει ως περαιτέρω σκοπούς: δ) Την ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου κατάρτισης επαγγελματιών και φροντιστών ψυχικής υγείας, αλλά και ψυχικά πασχόντων, και ε) Τη σύσταση, ανάπτυξη και λειτουργία ειδικών μονάδων παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας, για τη διάγνωση και θεραπεία ψυχιατρικών προβλημάτων, καθώς και την ανάπτυξη και λειτουργία μονάδων ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης.

- άδεια (ΓΝ/ΕΞ/97-1/19.05.2017) στην εταιρεία Glaxosmithkline με σκοπό την φαρμακοεπαγρύπνηση. Τα στοιχεία συλλέγονται και τηρούνται στο πλαίσιο της συμμόρφωσης της εταιρείας με τη νομοθεσία για την φαρμακοεπαγρύπνηση. Στο πλαίσιο αυτό, η εταιρεία με την προηγούμενη συγκατάθεση των ενδιαφερόμενων υποκειμένων των δεδομένων τηρεί τα ακόλουθα αρχεία: α) αρχείο αναφοράς ανεπιθύμητων ενεργειών σχετικών με τα μη συνταγογραφούμενα και καταναλωτικά σκευάσματα τα οποία διαθέτει στην αγορά, β) αρχείο στο οποίο καταγράφονται οι πληροφορίες ιατρικού περιεχομένου σχετικά με τα φαρμακευτικά προϊόντα που διαθέτει στην αγορά προς τους καταναλωτές και τους επαγγελματίες της υγείας, και γ) αρχείο καταγραφής και διερεύνησης των αναφορών παραπόνων ποιότητας σχετικά με τα φαρμακευτικά προϊόντα τα οποία διαθέτει στην ελληνική αγορά.

- άδεια (ΓΝ/ΕΞ/659/15.03.2017) στην εταιρεία SHIPMED CARE LIMITED με σκοπό την παροχή υπηρεσιών τηλεϊατρικής στο προσωπικό ξηράς και τα πληρώματα πλοιοκτητριών-ναυτιλιακών εταιρειών που πραγματοποιούν υπερπόντια ταξίδια. Τα στοιχεία συλλέγονται και τηρούνται για την εκπλήρωση των καταστατικών σκοπών της εταιρείας SHIPMED CARE LIMITED που συνίστανται, ιδίως, στην παροχή ιατρικών συμβουλευτικών και τηλεσυμβουλευτικών (μέσω ειδικών ηλεκτρονικών υπολογιστών, συσκευών αναμετάδοσης εικόνας, ήχου, μετρήσεων, απεικονίσεων, και άλλων μέσων) υπηρεσιών γενικής ιατρικής προς το προσωπικό κάθε είδους και εταιρικής μορφής νομικών προσώπων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ιδίως δε προς το προσωπικό ξηράς και τα πληρώματα πλοιοκτητριών-ναυτιλιακών εταιρειών πάσης φύσεως και δραστηριότητας με σκοπό την έγκαιρη διάγνωση, ασφαλή πρόγνωση και αποτελεσματική θεραπεία αυτών.

- άδεια (ΓΝ/ΕΞ/126/23.01.2017) στην εταιρεία GIVMED SHARE MEDICINE SHARE LIFE με σκοπό τη συγκέντρωση, διακίνηση και διανομή φαρμάκων μεταξύ ιδιωτών,

φαρμακείων φαρμακοβιομηχανιών, φαρμακαποθηκών και λοιπών δομών. Τα στοιχεία συλλέγονται και τηρούνται για την εκπλήρωση του καταστατικού σκοπού της εταιρείας GIVMED που συνίσταται στην αξιοποίηση των περισσευούμενων φαρμάκων και την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε θέματα διαχείρισης φαρμάκων. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού η εταιρεία αναλαμβάνει, μεταξύ άλλων, να συντονίζει τη συγκέντρωση, διακίνηση, διανομή φαρμάκων μεταξύ ιδιωτών, φαρμακείων, φαρμακοβιομηχανιών, φαρμακαποθηκών και δομών, όπως κοινωνικά φαρμακεία και ΜΚΟ.

3.3.4. Ειδικότερες περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων υγείας

Η Αρχή, με τη γνωμοδότηση 2/2017, απέρριψε την αίτηση θεραπείας του ΕΟΦ κατά της υπ' αριθ. 5/2016 γνωμοδότησής της ως απαράδεκτη, διότι δεν εισφέρονται νέα πραγματικά στοιχεία, ικανά να θεμελιώσουν τη μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης πράξης της.

Επίσης, με την απόφαση 45/2017, απέρριψε τη χορήγηση άδειας στην 1η ΥΠΕ Αττικής για χορήγηση αντίγραφου του φακέλου συνεδριάσεως του Πειθαρχικού Συμβουλίου της 1ης ΥΠΕ Αττικής, στην οποία εμπεριέχονται δεδομένα υγείας τρίτων προσώπων, καθώς από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως δεν αιτιολογείται επαρκώς πώς η χορήγηση των αιτουμένων δεδομένων σχετίζεται με τη δικαστική χρήση.

Η Αρχή, με την απόφαση 84/2017, χορήγησε άδεια στον ΟΚΑΝΑ για χορήγηση άδειας διαβίβασης δεδομένων υγείας σε τρίτο για δικαστική χρήση. Εν προκειμένω, η εν διαστάσει σύζυγος αιτήθηκε από τον ΟΚΑΝΑ να της χορηγήσει βεβαίωση από την οποία θα προκύπτει εάν ο εν διαστάσει σύζυγός της συμμετείχε ή συμμετέχει σε πρόγραμμα του ΟΚΑΝΑ, το χρονικό διάστημα παρακολούθησης, αν ολοκλήρωσε επιτυχώς ή όχι το πρόγραμμα ή αν διέκοψε αυτοβούλως, καθώς και αν κατά τη διάρκεια παρακολούθησης του προγράμματος διαπιστώθηκε από τον ιατρικό φάκελο η λήψη φαρμακευτικής αγωγής που να σχετίζεται με ψυχική ασθένεια, προκειμένου να υποστηρίξει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που έχει καταθέσει αναφορικά με την προσωρινή ανάθεση της επιμέλειας των ανήλικων τέκνων τους στην ίδια και τον καθορισμό του ύψους της προσωρινής συνεισφοράς του καθ' ου στη διατροφή τους.

Με την απόφαση 86/2017, έκανε δεκτό το αίτημα του Συλλόγου Επιστημόνων Λογοπαθολόγων-Λογοθεραπευτών Ελλάδος για την απαλλαγή των μελών του από την υποχρέωση γνωστοποίησης για τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας και από την υποχρέωση λήψης άδειας για τη συλλογή και την επεξεργασία. Η Αρχή εν προκειμένω κατέληξε ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997 για την απαλλαγή των μελών του από την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας από την Αρχή, στο μέτρο που η επεξεργασία αφορά σε δεδομένα υγείας, η επεξεργασία εκτελείται από πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες υγείας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεσμεύεται από απόρρητο που προβλέπεται από κώδικα δεοντολογίας και τα δεδομένα δεν διαβιβάζονται ούτε κοινοποιούνται σε τρίτους¹.

¹ Σημειώνεται ότι η Αρχή, με την απόφαση 15/2010, έκανε δεκτό το αίτημα του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών-Λογοθεραπευτών και απήλλαξε τα μέλη του από την υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας από την Αρχή για τη συλλογή αρχείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 7Α παρ. 1 στοιχ. δ' του ν.

Επισημαίνεται, πάντως, ότι η προαναφερόμενη απαλλαγή δεν συνεπάγεται την απαλλαγή των λογοπαθολόγων-λογοθεραπευτών, ως υπευθύνων επεξεργασίας, από τις υπόλοιπες αρχές και υποχρεώσεις που καθιερώνει ο νόμος 2472/1997, και, ιδίως, αυτών της αναλογικότητας και της τήρησης του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας, των άρθρων 4 παρ. 1 στοιχ. β' και 10 του ν. 2427/1997, αντίστοιχα.

Με την απόφαση 97/2017 απέρριψε αίτηση της Ομάδας Αιγαίου περί χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ηλεκτρονικού αρχείου με τα ευαίσθητα δεδομένα υγείας των κατοίκων των μικρών και ακριτικών νησιών της χώρας. Η Αρχή έκρινε εν προκειμένω ότι η τήρηση ηλεκτρονικού αρχείου και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων υγείας έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της αναλογικότητας καθώς και ότι η 2η ΔΥΠΕ, ως αρμόδια υπηρεσία, δεν συμφωνεί με το αίτημα της Ομάδας Αιγαίου για τη δημιουργία του ως άνω ηλεκτρονικού αρχείου.

Με την απόφαση 116/2017 έκρινε ότι το Ιατρικό Κέντρο Αθηνών, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, δύναται να χορηγήσει τις ζητηθείσες από την Εθνική Αρχή Ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής πληροφορίες που αφορούν στην εφαρμογή παρένθετης μητρότητας σε πρόσωπο ηλικίας 67 ετών από ιατρό, και τη μετέπειτα εξαιτίας των ιατρικών πράξεων που διενεργήθηκαν από τον τελευταίο νοσηλεία της ασθενούς στο Κέντρο αυτό, χωρίς την προηγούμενη άδεια της Αρχής.

Με την απόφαση 120/2017 έκρινε ότι δεν έχει αρμοδιότητα να κρίνει επί της νομιμότητας της διαδικασίας που ακολουθήθηκε σε υγειονομικές επιτροπές, καθώς ο έλεγχος αυτός ανήκει στην αρμοδιότητα άλλων δικαιοδοτικών οργάνων, τα οποία θα κρίνουν αν και σε ποιο βαθμό ακολουθήθηκε η κατά νόμο διαδικασία, ως και αν τα δημόσια έγγραφα που χρησιμοποιήθηκαν στη διαδικασία αυτή παραδεκτώς και νομίμως χρησιμοποιήθηκαν και είναι ακριβή κατά περιεχόμενο.

Εάν οι γνωμοδοτήσεις της δευτεροβάθμιας υγειονομικής επιτροπής περιέχονται σε δικογραφία ή γίνει επίκλησή τους από την εισαγγελική αρχή, ως στοιχείο της κατηγορίας, για παράβαση καθήκοντος, εναπόκειται στο δικαστήριο που θα δικάσει την υπόθεση να κρίνει τη νομιμότητά της ως αποδεικτικού μέσου, απαραίτητου για τη στοιχειοθέτηση της κατηγορίας και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στη δικογραφία, αναβάλλοντας την εκδίκαση της υποθέσεως για περισσότερες αποδείξεις (352 παρ. 3 ΚΠΔ), να διατάξει να τεθεί σε αυτή με μέριμνα της εισαγγελικής αρχής.

Με την απόφαση 136/2017 χορήγησε άδεια στη Διοίκηση της 1ης Υγειονομικής Περιφέρειας Αττικής να χορηγήσει σε καταγγελλόμενο αντίγραφο του φακέλου της εις βάρος του ΕΔΕ, τα οποία περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα τρίτου προσώπου, με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους στο πλαίσιο της μεταξύ τους ως άνω ένδικης διαφοράς αφού η Διοίκηση ενημερώσει προηγουμένως τον τρίτο.

Η Αρχή χορήγησε άδειες (ΓΝ/ΕΞ/165/09-06-2017 και ΓΝ/ΕΞ/1651/09-06-2017) του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997 σε φαρμακευτική εταιρεία για τους σκοπούς της διενέργειας κλινικών μελετών και μελετών παρατήρησης για επιστημονικούς και ερευνητικούς σκοπούς, και της φαρμακοεπαγρύπνησης, αντίστοιχα. Οι άδειες ορίζουν

2472/1997, ενώ αντίστοιχη απαλλαγή έκρινε και για άλλους επαγγελματίες της υγείας, ήτοι τους φυσικοθεραπευτές, μέλη του Πανελληνίου Συλλόγου Φυσικοθεραπευτών και τους ψυχολόγους (βλ. αποφάσεις Αρχής 60/2005 και 31/2008, αντίστοιχα).

επίσης και νόμιμους αποδέκτες των δεδομένων εκτός ΕΕ είτε ακολουθώντας το πρότυπο των συμβατικών ρητρών βάσει της Οδηγίας 95/46/ΕΚ της 2004/915/ΕΚ Απόφασης της Ε. Επιτροπής από 27-12-2004, είτε βάσει Εταιρικών Δεσμευτικών Κανόνων (BCR) του ομίλου στον οποίον ανήκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, υπό τους όρους της αντίστοιχης άδειας διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 9 ν. 2472/1997.

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τη γνωμοδότηση 3/2015, έκρινε ότι η επεξεργασία απλών και ευαίσθητων δεδομένων όπως προβλέπεται στο άρθρο 13Α παρ. 4 του ν. 3370/2005 πληροί την αρχή της αναλογικότητας σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό όπως αυτός περιγράφεται στην ως άνω διάταξη και αποφάσισε τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας αρχείου με ευαίσθητα δεδομένα, σύμφωνα με την παρ. 2 εδ. ε) στοιχ. γγ) του άρθρου 7 ν. 2472/1997, θέτοντας συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις (ΓΝ/ΕΞ/2220/26-07-2017 «Σύστημα διαχείρισης και επιχειρηματικής ευφυΐας ΕΣΥ»).

Η Αρχή πρότεινε στην Εθνική Επιτροπή Δεοντολογίας του ΕΟΦ την υιοθέτηση της εξής κατευθυντήριας γραμμής για τις κλινικές μελέτες: «Αναφορικά με τη συμμόρφωση προς τη νομοθεσία για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, οι χορηγοί –στο μέτρο που είναι υπεύθυνοι επεξεργασίας– οφείλουν να γνωστοποιήσουν στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα τη συλλογή αρχείου με προσωπικά δεδομένα για τον σκοπό της διεξαγωγής των κλινικών μελετών και να ζητήσουν την έκδοση άδειας από την Αρχή. Κατά τη γνωστοποίηση, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας οφείλουν να δηλώσουν όλα τα ουσιώδη στοιχεία της επεξεργασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 του νόμου 2472/1997. Σχετικές οδηγίες προς τους υπευθύνους επεξεργασίας για την υποβολή της γνωστοποίησης παρέχονται στην ιστοσελίδα της Αρχής, www.dpa.gr. Η Αρχή χορηγεί άδεια στον υπεύθυνο επεξεργασίας για τον σκοπό της διεξαγωγής των κλινικών μελετών, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, με δυνατότητα ανανέωσης εντός δήλης προθεσμίας, και επιπλέον καθορίζει με την άδεια συγκεκριμένους όρους για την τήρηση του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας. Διευκρινίζεται, τέλος, ότι στην έννοια των προσωπικών δεδομένων περιλαμβάνονται όλες οι πληροφορίες από τις οποίες μπορεί άμεσα ή έμμεσα να εξακριβωθεί η ταυτότητα συγκεκριμένων φυσικών προσώπων, και κατά συνέπεια, και τα κωδικοποιημένα δεδομένα» (Γ/ΕΞ/2987-1/26-05-2017).

Περαιτέρω, η Αρχή επισήμανε σε αλλοδαπούς ερευνητές (Γ/ΕΞ/4927-1/20-07-2017 και Γ/ΕΞ/4604-1/20-07-2017) την υποχρέωσή τους για γνωστοποίηση της τηρήσεως αρχείου ευαίσθητων δεδομένων. Εν προκειμένω, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να γνωστοποιεί τα δεδομένα που επεξεργάζεται και η όποια ανάμειξη τρίτων μερών απαιτεί ad hoc ανάλυση με σκοπό τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων του κάθε μέρους. Η Αρχή επισήμανε ότι η νομική βάση επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων με σκοπό τη διεξαγωγή κλινικών μελετών είναι το άρθρο 7 παρ. 2 γ' του ν. 2472/1997 και ο Κανονισμός 536/2014 σχετικά με τις κλινικές μελέτες.

Η Αρχή έχει την αρμοδιότητα να επιλαμβάνεται σχετικών υποθέσεων κατόπιν αιτήσεως του υπευθύνου επεξεργασίας (άρθρο 7 παρ. 3), ενώ εξετάζει τη νομιμότητα για την παροχή της σχετικής άδειας βάσει των όρων και προϋποθέσεων που προδιαγράφονται στην παρ. 2 του άρθρου 7 και στο άρθρο 4 του ν. 2472/1997. Όπως προκύπτει από την

ανωτέρω διάταξη, η άδεια για επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων παρέχεται μόνον στον υπεύθυνο επεξεργασίας και κατόπιν αιτήσεως του τελευταίου, χωρίς την οποία η Αρχή δε μπορεί να επιληφθεί του ζητήματος αυτού και δεν νομιμοποιείται προς τούτο ο τρίτος. Σύμφωνα με την εν λόγω ρύθμιση τυγχάνει και η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. ιγ' του ίδιου νόμου που καθορίζει τις αρμοδιότητες της Αρχής, κατά την οποία η Αρχή εξετάζει τα παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων τους, όταν αυτά θίγονται από την επεξεργασία δεδομένων που τους αφορούν. Εξετάζει, επίσης, αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας.

Με το Γ/ΕΞ/7127-1/30-10-2017 απαντητικό έγγραφο, η Αρχή διευκρινίζει ότι εξετάζει υποθέσεις που σχετίζονται με επιστημονική έρευνα κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης της ερευνήτριας-υπεύθυνης επεξεργασίας, και στη συνέχεια προβαίνει στην έκδοση άδειας προς αυτήν για τα ευαίσθητα δεδομένα που θα συλλέξει, των οποίων καθίσταται η ίδια υπεύθυνη επεξεργασίας, στο πλαίσιο της διεξαγωγής της επιστημονικής έρευνάς της.

Με το Γ/ΕΞ/7263-1/14-11-2017 απαντητικό έγγραφο, διευκρίνισε ότι η αίτηση χορήγησης ερευνητικής άδειας παρίσταται στην Αρχή ως άνευ αντικειμένου και η Αρχή δεν προτίθεται να προβεί σε περαιτέρω ενέργειες αναφορικά με τη συγκεκριμένη υπόθεση, δεδομένου ότι υπεύθυνος επεξεργασίας για το αρχείο από το οποίο θα γίνει η άντληση των δεδομένων για την έρευνα είναι το Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας και όχι το αιτούν Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Λαϊκό».

Σε υπόθεση καταγγελίας για επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από ασφαλιστική εταιρεία η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/2258/17-03-2017 έγγραφο ότι στην περίπτωση που μεταξύ του ασφαλισμένου και της ασφαλιστικής εταιρείας υπάρχει εκκρεμής ένδικη διαφορά ενώπιον των πολιτικών Δικαστηρίων, τυχόν ζητήματα παραβίασης του ν. 2472/1997 τίθενται υπόψη ενώπιον του αρμοδίου Δικαστηρίου. Επισήμανε, ωστόσο, ότι η Τράπεζα της Ελλάδας έχει, δυνάμει της σχετικής νομοθεσίας (ιδίως ν. 3867/2010), ένα ευρύ φάσμα ελεγκτικών και κυρωτικών αρμοδιοτήτων στον τομέα της εποπτείας της ιδιωτικής ασφάλισης, τόσο επί των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, όσο και επί των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, στην οποία μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να απευθυνθούν.

Το ζήτημα της βιντεοσκόπησης σε ψυχιατρική κλινική αντιμετώπισε η Αρχή με το Γ/ΕΞ/1517-1/17-03-2017 απαντητικό έγγραφό της. Η Αρχή διευκρίνισε ότι αν η συλλογή των ευαίσθητων δεδομένων υγείας, μέσω της βιντεοσκόπησης συνεδριών, πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της παροχής ιατρικής φροντίδας στο συγκεκριμένο ασθενή, τότε για την επεξεργασία αυτή δεν απαιτούνταν πρόσθετη γνωστοποίηση και λήψη άδειας από την Αρχή, καθώς η επεξεργασία αυτή εντάσσεται στον σκοπό της παροχής των υπηρεσιών υγείας, για την οποία το Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Αττικών έχει λάβει την προαναφερόμενη υπ' αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/258-1/23.09.2008 και με α/α 942 άδεια από την Αρχή. Αν, αντίθετα, η βιντεοσκόπηση έγινε εξ αφορμής της παρεχόμενης από το νοσηλευτικό ίδρυμα υπηρεσίας υγείας στο συγκεκριμένο ασθενή, π.χ. για ερευνητικούς σκοπούς, θα έπρεπε το Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Αττικών, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, να γνωστοποιήσει τη συλλογή του αρχείου αυτού και να ζητήσει τη λήψη άδειας από την Αρχή. Δεδομένου, ωστόσο, ότι ο ασθενής, σύζυγος της εντολέως του

Νοσοκομείου, στο όνομα του οποίου τηρείται ο ιατρικός φάκελος στο Νοσοκομείο έχει αποβιώσει, η Αρχή δεν έχει εκ του νόμου 2472/1997 την αρμοδιότητα να επιληφθεί της συγκεκριμένης επεξεργασίας.

Σε ερώτημα παιδοψυχολόγου για νομιμότητα χρήσης βιντεοσκοπημένου υλικού ενώπιον Δικαστηρίου, η Αρχή απάντησε με το Γ/ΕΞ/187-1/31-01-2017 έγγραφο ότι ο φάκελος που τηρεί ένας ψυχολόγος και η βεβαίωση που εκδίδει περιλαμβάνουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα που αφορούν στην υγεία (εν προκειμένω ψυχική) του ασθενούς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997. Ομοίως, και κάθε άλλη βεβαίωση εξέτασης του ασθενούς περιέχει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, καθόσον από αυτό αποκαλύπτονται, είτε αμέσως είτε εμμέσως, πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της υγείας του ασθενούς. Αντίστοιχα, και το βιντεοσκοπημένο υλικό που τηρεί ένας ψυχολόγος στο πλαίσιο της θεραπευτικής σχέσης/των συνεδριών με το ασθενή συνιστά ευαίσθητο δεδομένο, που αφορά στην υγεία του συγκεκριμένου ασθενούς. Δικαίωμα πρόσβασης στα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα αυτά έχει ο ίδιος ο ασθενής, ως υποκείμενο των δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 2472/1997 και ο νόμιμος αντιπρόσωπος αυτού (για λογαριασμό του ασθενούς ασκώντας ουσιαστικά το προαναφερόμενο δικαίωμα πρόσβασης αυτού), σε περίπτωση που το ίδιο το υποκείμενο δεν έχει δικαιοπρακτική ικανότητα (βλ. άρθρ. 128 ΑΚ επ.). Η Αρχή παρέχει (ή όχι) την άδεια, κατόπιν αιτήσεως του υπευθύνου επεξεργασίας, για τη χορήγηση σε τρίτο (με την έννοια του άρθρ. 2 στοιχ. θ' του ν. 2472/1997) ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων ασθενούς που έτυχε φροντίδας από τον συγκεκριμένο επαγγελματία της υγείας (εν προκειμένω ψυχολόγο), εφόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις που θέτουν οι διατάξεις των άρθρων 4 και 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του ν. 991/1979 (ΦΕΚ Α' 278, για την άσκηση του επαγγέλματος του Ψυχολόγου στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις). Δεδομένου ότι η Αρχή έχει ήδη κρίνει (βλ. ιδίως τις με αριθ. 8, 9/2005 και 81/2009 αποφάσεις της) ότι η κρίση περί της αναγκαιότητας της επεξεργασίας και ειδικότερα της χορήγησης ευαίσθητων δεδομένων για δικαστική χρήση απαιτεί καταρχήν να υφίσταται συγκεκριμένη εκκρεμής δίκη, είναι αναγκαίο, προκειμένου να κριθεί θετικά σχετικό αίτημα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας να διαβιβάζει στην Αρχή το σχετικό δικόγραφο που έχει κατατεθεί, από το οποίο να προκύπτει η ορισθείσα δικάσιμος.

Σε σχετική καταγγελία (Γ/ΕΞ/924-1/28-02-2017) για τη δημοσιοποίηση σε πακέτα τσιγάρων προσώπου που προσομοιάζει με τον αποβιώσαντα πατέρα της καταγγέλλουσας, η Αρχή απάντησε ότι η ενδεχόμενη παραβίαση του ιατρικού απορρήτου (άρθρο 13 του ν. 3418/2005), καθώς και της επαγγελματικής εχεμύθειας (άρθρο 371 ΠΚ) μέσω της δημοσιοποίησης φωτογραφιών ασθενών στα νέα πακέτα τσιγάρων, εκφεύγει καταρχήν από το προστατευτικό πεδίο του ν. 2472/1997. Επισήμανε, ωστόσο, την από 09.09.2015 απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (υπόθεση T-168/14, Ana Pérez Gutiérrez κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής) που αφορά σε αγωγή αποζημίωσης με αίτημα, αφενός, την αποκατάσταση της ζημίας που φέρεται ότι υπέστη η ενάγουσα κατόπιν χρήσης άνευ συγκαταθέσεώς της εικόνας του θανόντος συζύγου της μεταξύ των φωτογραφιών, τις οποίες πρότεινε η Επιτροπή για τις προειδοποιήσεις για την υγεία που πρέπει να περιέχουν τα προϊόντα καπνού, και αφετέρου, την απόσυρση της εικόνας του

θανόντος συζύγου της και την απαγόρευση χρήσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, επί της οποίας έχει ασκηθεί η από 15.11.2015 αναίρεση (υπόθεση C-604/15P).

Η Αρχή έχει επισημάνει με πληθώρα απαντητικών εγγράφων της (Γ/ΕΞ/1110-1/28-02-2017, Γ/ΕΞ/772-1/20-02-2017, Γ/ΕΞ/363-1/01-02-2017, Γ/ΕΞ/42/03-01-2017, Γ/ΕΞ/3795-1/19-05-2017, Γ/ΕΞ/3630-1/18-05-2017, Γ/ΕΞ/3220-1/05-05-2017, Γ/ΕΞ/3217-1/05-05-2017, Γ/ΕΞ/3086-1/24-04-2017, Γ/ΕΞ/2407-1/03-04-2017, Γ/ΕΞ/1726-1/16-03-2017, Γ/ΕΞ/8282-1/29-11-2017, Γ/ΕΞ/7414-1/06-11-2017, Γ/ΕΞ/6419-1/26-09-2017, Γ/ΕΞ/6111-1/08-09-2017, Γ/ΕΞ/6095-1/08-09-2017, Γ/ΕΞ/6168-1/05-09-2017, Γ/ΕΞ/5987-1/11-08-2017 και Γ/ΕΞ/5418-1/03-08-2017) ότι στις διατάξεις του ν. 2472/1997 εμπίπτουν προσωπικά δεδομένα που αφορούν σε πρόσωπα που βρίσκονται εν ζωή, σύμφωνα με το άρθρο 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με το άρθρο 35 ΑΚ, τη Γνώμη 4/2007 της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 σχετικά με την έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» (σ. 27-28) και, μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις 100/2001 και 32/2006 της Αρχής. Ως εκ τούτου, η χορήγηση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων αποβιώσαντος σε τρίτο (υπό την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. θ' του ν. 2472/1997), δεν εμπίπτει στις διατάξεις του ν. 2472/1997. Το γεγονός ότι οι θανόντες δεν υπάγονται στο πεδίο προστασίας του ν. 2472/1997 δεν σημαίνει ότι δεν χαίρουν προστασίας και ότι τα δεδομένα υγείας τους θα χορηγούνται στον καθέναν απερίσκεπτα. Η μη υπαγωγή των δεδομένων των θανόντων στη νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σημαίνει απλώς ότι η Αρχή στερείται αρμοδιότητας για τη χορήγηση δεδομένων υγείας θανόντων και η χορήγησή τους θα λαμβάνει χώρα βάσει του άρθρου 13 ΚΙΔ.

Ειδικά για την επεξεργασία δεδομένων υγείας για δικαστική χρήση στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, η Αρχή έχει κρίνει ότι δεν επιλαμβάνεται σχετικά με τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσεως προσωπικών δεδομένων όταν εκκρεμεί δίκη ή διενεργείται προανάκριση ή ανάκριση. Και τούτο διότι αρμόδιος να κρίνει, στο πλαίσιο της αξιολογήσεως των αποδεικτικών μέσων ή του ανακριτικού υλικού, αν η συλλογή και χρήση των δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997, είναι ο δικαστικός ή εισαγγελικός λειτουργός, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση. Περαιτέρω, η Αρχή έχει κρίνει ότι (και σε αντίθεση με το συζητητικό σύστημα της διαδικασίας ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων) τόσο κατά το στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης, όσο και κατά το στάδιο της προανάκρισης ή κύριας ανάκρισης και πριν από την άσκηση της ποινικής δίωξης, όταν τα αιτούμενα έγγραφα βρίσκονται στον φάκελο της προκαταρκτικής εξέτασης ή/και της σχηματισθείσας ποινικής δικογραφίας, η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί της επεξεργασίας (χορήγηση, προσκόμιση και περαιτέρω χρήση) των προσωπικών δεδομένων. Και τούτο, διότι ο ύποπτος, όπως και ο κατηγορούμενος, αντίστοιχα, έχει δικαίωμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 31 παρ. 2 εδ. δ' του ΚΠΔ, να λάβει γνώση όλων των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης (Γ/ΕΞ/8483-1/04-12-2017, Γ/ΕΞ/6986-1/09-10-2017, Γ/ΕΞ/3757-1/23-05-2017, Γ/ΕΞ/3469-1/18-05-2017, Γ/ΕΞ/405-1/01-02-2017, Γ/ΕΞ/3757-1/23-05-2017, Γ/ΕΞ/3469-1/18-05-2017, Γ/ΕΞ/635-1/21-02-2017 και Γ/ΕΞ/405-1/01-02-2017).

3.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

3.4.1. Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας από τα ασφαλιστικά ταμεία – περιστατικά παραβίασης δεδομένων

Στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης, η Αρχή εξέδωσε δύο αποφάσεις κρίνοντας τις αιτήσεις του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (εφεξής ΕΦΚΑ), στον οποίο συγχωνεύθηκε το σύνολο των ασφαλιστικών φορέων, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για χορήγηση σε αιτούντες τρίτους των αιτούμενων ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (συγκεκριμένα δεδομένων υγείας) με σκοπό την άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 εδ. γ' του ν. 2472/1997. Η Αρχή παρείχε την αιτούμενη άδεια στον ΕΦΚΑ (απόφαση 117/2017) για τη χορήγηση στην αιτούσα τρίτη-αντίδικο ασφαλιστική εταιρεία των αιτούμενων δεδομένων υγείας (αντίγραφα των αποφάσεων της επιτροπής ΚΕΠΑ), καθώς έκρινε ότι αυτά ήταν συναφή και πρόσφορα για τον ως άνω αναφερόμενο σκοπό.

Αντίθετα, με την υπ' αρ. 35/2017, η Αρχή απέρριψε την αίτηση του ΕΦΚΑ για άδεια χορήγησης ευαίσθητων δεδομένων υγείας ασφαλισμένης στον εν διαστάσει σύζυγο και ήδη αντίδικο της με σκοπό την επιδίκαση ή μη διατροφής, καθώς έκρινε ότι δεν πληρούται η αρχή της αναλογικότητας των δεδομένων (άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. β' του ν. 2472/1997), διότι δια της εκτιμήσεως της καταστάσεως της υγείας (αιτούμενα δεδομένα) το δικαστήριο δεν θα μπορούσε να αξιολογήσει εάν το υποκείμενο των δεδομένων (ασφαλισμένη) θα συνέχιζε να λαμβάνει στο μέλλον σύνταξη λόγω αναπηρίας και ποιο θα ήταν το ποσοστό αναπηρίας της ως και το ύψος της συντάξεως, ώστε να αποφανθεί επί του ένδικου αιτήματος της αγωγής για διατροφή, που επιθυμούσε να αντικρούσει ο τρίτος αιτών-αντίδικος.

Τέλος, η Αρχή έκρινε ότι τα αιτούμενα προς δικαστική χρήση στοιχεία είναι απλά δεδομένα και ως εκ τούτου το Τοπικό Υποκ/μα Μισθωτών Σερρών, περιφερειακή υπηρεσία του ΕΦΚΑ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, είναι αρμόδιο να εξετάσει το θέμα της ικανοποίησης της αίτησης του τρίτου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 2 στ. α' και δ', 4, 5 παρ. 1 και παρ. 2 στ. ε', και 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997 καθώς και στο άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

3.4.2. Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τον ΟΑΕΔ

Η Αρχή διεκπεραίωσε, κατά το έτος 2017, υποθέσεις που αφορούσαν στον ΟΑΕΔ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή χορήγησε άδεια στον ΟΑΕΔ για πρόσβαση υποψηφίου σε ευαίσθητα δεδομένα του τελικώς επιλεγέντος συνυποψηφίου προκειμένου να ασκήσει τα εκ του νόμου δικαιώματά του να προσφύγει στα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια (βλ. τις υπ' αρ. 26/2017, 30/2017, 79/2017, 80/2017, 91/2017, 92/2017, 93/2017 αποφάσεις). Όπως παγίως κρίνει η Αρχή, οι αιτήσεις και τα δικαιολογητικά των υποψηφίων αποτελούν προσωπικά δεδομένα αυτών κατά την έννοια του ν. 2472/1997. Η δε ανακοίνωση των στοιχείων των επιλεχθέντων συνυποψηφίων σε άλλον υποψήφιο είναι νόμιμη χωρίς τη

συγκατάθεσή τους, υπό τις εξής σωρευτικά εξεταζόμενες προϋποθέσεις: α) Τα δεδομένα ζητούνται με τη νόμιμη διαδικασία (έγγραφη αίτηση από τον ενδιαφερόμενο στον υπεύθυνο επεξεργασίας και τεκμηρίωση υπέρτερου έννομου συμφέροντος). Το υπέρτερο έννομο συμφέρον συνίσταται στο δικαίωμα του αιτούντος να ασκήσει τα εκ του νόμου δικαιώματά του προσβολής των σχετικών αποφάσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 2472/1997, β) η ανακοίνωση στοιχείων των συνυποψηφίων περιορίζεται στη χορήγηση των δικαιολογητικών εκείνων που αποτέλεσαν τη βάση της αξιολόγησης των υποψηφίων για την κατάληψη των προκηρυχθεισών θέσεων, γ) τα στοιχεία που ανακοινώνονται δεν περιλαμβάνουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, αν όμως και τέτοια στοιχεία αποτέλεσαν τη βάση αξιολόγησης των υποψηφίων για την κατάληψη των προκηρυχθεισών θέσεων, δίνεται, ενόψει της διατάξεως του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997, η άδεια στον υπεύθυνο επεξεργασίας να επιτρέψει την πρόσβαση στα στοιχεία αυτά σε κάθε υποψήφιο που δεν επιλέχθηκε, προκειμένου να ασκήσει τα δικαιώματά του προσβολής της επιλογής άλλου συνυποψηφίου, δ) η ανακοίνωση των στοιχείων των συνυποψηφίων στον αιτούντα προϋποθέτει, σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997, την προηγούμενη ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων, η οποία δύναται να λάβει χώρα και μέσω της προκήρυξης.

Ειδικότερα, και σχετικά με την αρμοδιότητα του Εισαγγελέα αναφορικά με τη νομιμότητα χορήγησης σε αιτούντα τρίτο ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας, η Αρχή επανέλαβε ότι στην εισαγγελική παραγγελία θα πρέπει να αναφέρεται η υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να ζητήσει τη σχετική άδεια της Αρχής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997.

3.4.3. Δημοσιοποίηση στο διαδίκτυο στοιχείων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης

Το 2017 η Αρχή εξέδωσε την υπ' αρ. 6/2017 γνωμοδότηση, βάσει της αρμοδιότητάς της σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. (θ') και (ιγ') του ν. 2472/1997, σχετικά με το ζήτημα εάν συνάδει με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η δημοσιοποίηση από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, ονοματεπωνύμων οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 3943/2011 για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, τη στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών, όπως αυτές τροποποιήθηκαν και ισχύουν.

Λαμβάνοντας υπόψιν τη διάταξη του άρθρου 9 του ν. 3943/2011, σύμφωνα με την οποία «Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και οι τεχνικές προδιαγραφές δημοσιοποίησης στο διαδίκτυο, τα δεδομένα που δημοσιοποιούνται, μεταξύ των οποίων και τα στοιχεία των οφειλετών, των παραβατών και των συνυπόχρεων με αυτούς προσώπων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις άρσης της δημοσιοποίησης, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας και κάθε άλλο σχετικό θέμα, αφού ληφθούν υπόψη και οι διατάξεις του ν. 2472/1997

(ΦΕΚ 50 Α')», καθώς και την υπ' αρ. 4/2011 γνωμοδότησή της, η Αρχή έκρινε ότι το μέτρο της δημοσιοποίησης, και μάλιστα στο διαδίκτυο, από την ΑΑΔΕ (υπεύθυνος επεξεργασίας), καταλόγου οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, το οποίο επέλεξε ο Έλληνας νομοθέτης (με την εισαγωγή των κρίσιμων ρυθμίσεων του άρθρου 9 του ν. 3943/2011), ως καταρχήν πρόσφορο μέτρο για την εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων των πολιτών προς το Κράτος, σε περίοδο δυσμενών δημοσιονομικών συνθηκών, συνιστά μια συνταγματικώς ανεκτή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των αναφερομένων προσώπων, η οποία δεν εξέρχεται των ορίων της προσφορότητας και της αναγκαιότητας και, συνεπώς, δεν έρχεται σε αντίθεση προς κανόνες υπέρτερης τυπικής ισχύος, οι οποίοι κατοχυρώνουν το δικαίωμα του ατόμου στην προστασία από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και, ειδικότερα προς τα άρθρα 2 παρ. 1, 9Α και 25 παρ. 1 του Συν/τος, 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 8 της ΕΣΔΑ, 6 παρ. 1 στοιχ. (γ') της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και 9 παρ. 2 της Σύμβασης 108 (1981) του Συμβουλίου της Ευρώπης. Απαιτείται όμως η αξιολόγηση της εφαρμογής του ανωτέρω μέτρου προκειμένου να κριθεί η αποτελεσματικότητά του σε σχέση με τον προαναφερόμενο σκοπό δημοσίου συμφέροντος και ως εκ τούτου η Αρχή απεφάνθη ότι η ΑΑΔΕ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να συγκεντρώσει αξιόπιστα αναλυτικά στατιστικά στοιχεία αναφορικά με την ουσιαστική αποτίμηση του μέτρου της δημοσιοποίησης οφειλετών ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και τον ΕΦΚΑ, τα οποία να καλύπτουν χρονικό διάστημα πέντε ετών, ώστε να προκύπτει επαρκώς η συμβολή της επεξεργασίας αυτής στην επίτευξη του προαναφερόμενου έργου δημοσίου συμφέροντος και εμπίπτοντος στην άσκηση δημοσίας εξουσίας, και να προσκομίσει τα στοιχεία αυτά στην Αρχή, η οποία θα δύναται να επανεξετάσει τη νομιμότητα του μέτρου με βάση τα δεδομένα που θα έχουν προκύψει κατά το χρονικό αυτό διάστημα.

3.5. ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Η Αρχή, στην απόφαση 81/2017, εξέτασε την αίτηση της ασφαλιστικής εταιρείας «Eurolife ERB Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών», η οποία ζήτησε για λογαριασμό των δύο ασφαλιστικών εταιριών του Ομίλου «Eurolife ERB Ανώνυμος Εταιρεία Ασφαλίσεων Ζωής» και «Eurolife ERB Ανώνυμος Εταιρεία Γενικών Ασφαλίσεων» να επιτραπεί η διασύνδεση των αρχείων των πελατών των δύο αυτών εταιριών, καθώς και να χορηγηθεί άδεια για να ενημερωθούν τα υποκείμενα των δεδομένων για τη διασύνδεση αυτή μέσω Τύπου, λόγω του πολύ μεγάλου αριθμού τους. Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τη δυσκολία λήψης της συγκατάθεσης στην προκειμένη περίπτωση, αλλά και του σκοπού που επιδιώκεται (διαχείριση των πελατολογίων σε ενοποιημένη βάση για την παροχή της καλύτερης δυνατής τιμολόγησης και εξυπηρέτησης των πελατών), σκοπό συμβατό με τον αρχικό σκοπό επεξεργασίας, αποφάσισε ότι η αιτούμενη διασύνδεση είναι νόμιμη και χορήγησε την απαιτούμενη προς τούτο άδεια διασύνδεσης αρχείων με χρήση ενιαίου κωδικού αριθμού, κρίνοντας ότι οι αιτούσες έχουν έννομο συμφέρον, το οποίο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων των υποκειμένων βάσει του άρθρου 5 παρ. 2 ε' ν. 2472/97, δεδομένου ότι α) είναι εύλογο τα υποκείμενα να αναμένουν ότι τα απλά δεδομένα τους

τυγχάνουν επεξεργασίας και από τον όμιλο για σκοπούς καλύτερης διαχείρισης, β) η διασύνδεση αφορά απλά δεδομένα –στοιχεία ταυτοποίησης και επικοινωνίας– και όχι ευαίσθητα, για τα οποία θα απαιτούνταν η συγκατάθεσή τους, γ) δεν προκύπτει από το θεσμικό πλαίσιο ότι η αιτούμενη διασύνδεση με σκοπό τη διαχείριση του πελατολογίου σε ενοποιημένη βάση δεν είναι επιτρεπτή, και δ) δεν θα υπάρχει αποκλεισμός ή δυσμενής διάκριση λόγω της διασύνδεσης, αλλά τουναντίον ωφέλεια των υποκειμένων, τα δε δικαιώματά τους θα μπορούν να ασκηθούν ευκολότερα και αποτελεσματικότερα. Η Αρχή απέρριψε ωστόσο το αίτημα ενημέρωσης δια του Τύπου, διότι έκρινε ότι η ατομική ενημέρωση είναι εφικτή, αφού πρόκειται για ενεργούς πελάτες με γνωστά στοιχεία διεύθυνσης κατοικίας, τηλεφώνου ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Η Αρχή, στην απόφαση 131/2017, εξέτασε την αίτηση των ασφαλιστικών εταιριών με την επωνυμία «Αγροτική Ασφαλιστική ΑΕ» και «ERGO Ανώνυμη Ασφαλιστική Εταιρεία Ζημιών», με την οποία γνωστοποίησαν στην Αρχή την πρόθεσή τους να διαβιβασθεί στην ERGO το σύνολο των δεδομένων που τηρούνται στο αρχείο της ΑΤΕ, λόγω της εν εξελίξει συγχώνευσης δια απορροφήσεως της ΑΤΕ από την ERGO και ζήτησαν να τους χορηγηθεί άδεια προκειμένου να ενημερώσουν δια του Τύπου τα υποκείμενα των δεδομένων, λόγω του πολύ μεγάλου αριθμού τους. Επίσης ενημέρωσαν την Αρχή για τις σχετικές εγκρίσεις από την Επιτροπή Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Διεύθυνσης Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης της Τράπεζας της Ελλάδος. Η Αρχή έκρινε ότι η διαβίβαση των δεδομένων των ασφαλισμένων/αντισυμβαλλομένων της ΑΤΕ στην ERGO είναι απολύτως αναγκαία για την ομαλή μετάπτωση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων από την πρώτη στη δεύτερη εταιρεία και, ως εκ τούτου, διαβιβάσεις των εν λόγω στοιχείων από τον ένα υπεύθυνο επεξεργασίας στον άλλον, για τους ως άνω συμβατούς σκοπούς, είναι επιτρεπτές χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων, σύμφωνα με τις εξαιρέσεις του άρθρου 5 παρ. 2 εδαφ. ε' ν. 2472/97. Εξάλλου, η «διαβίβαση» των δεδομένων των ασφαλισμένων/αντισυμβαλλομένων, των εργαζομένων, πελατών και προμηθευτών της ΑΤΕ στην ERGO, κατά την ολοκλήρωση της συγχώνευσης, αποτελεί αυτόματη και αυτοδίκαιη συνέπεια της υποκατάστασης του νομικού προσώπου του υπευθύνου επεξεργασίας, η οποία επέρχεται εκ του νόμου ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης, δεν συνιστά κατά κυριολεξία διαβίβαση δεδομένων υπό την έννοια του ν. 2472/1997 και είναι, συνεπώς, επιτρεπτή και χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων των αντίστοιχων δεδομένων. Διαπιστώνοντας δε ότι η ενημέρωση των ασφαλισμένων, εργαζομένων, πελατών και προμηθευτών των εταιριών ΑΤΕ και ERGO αφορά σε μεγάλο αριθμό υποκειμένων (πολλών χιλιάδων φυσικών προσώπων) και, ως εκ τούτου, η ατομική και έγκαιρη ενημέρωσή τους καθίσταται δυσχερής, ενώ παράλληλα το κόστος σε χρόνο και τέλη των ατομικών ταχυδρομικών επιστολών είναι υψηλό, η Αρχή χορήγησε άδεια στις δύο εταιρείες για τη δια του Τύπου ενημέρωση των ασφαλισμένων/αντισυμβαλλομένων, πελατών, εργαζομένων και προμηθευτών τους για τη διαβίβαση των δεδομένων τους από την πρώτη στη δεύτερη, με την επισήμανση ότι η εν λόγω ενημέρωση θα πρέπει να δημοσιευθεί στις δύο πανελλαδικής κυκλοφορίας εφημερίδες (μία καθημερινή και μία Κυριακής), από τις πέντε με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία, τόσο στις έντυπες όσο και στις αντίστοιχες ηλεκτρονικές εκδόσεις αυτών, για χρονικό διάστημα μίας εβδομάδας τουλάχιστον και, επίσης, να αναρτηθεί σε εμφανές σημείο στις επίσημες ιστοσελίδες των δύο εταιριών για χρονικό διάστημα τριών μηνών.

3.6. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Αρχή εξέτασε σε, σύνθεση τμήματος, αιτήσεις που υποβλήθηκαν από τις τράπεζες Eurobank και Alpha Bank και αφορούσαν στη χορήγηση σε αυτές άδειας ενημέρωσης δια του Τύπου των υποκειμένων των δεδομένων-οφειλετών για τη διαβίβαση στοιχείων τους σχετικών με ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις σε Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις. Η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη ότι: α) «ασκήθηκε παρέμβαση» της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών υπέρ των αιτουσών και εκκρεμούσε η υποβολή τρίτης αίτησης τράπεζας με το ίδιο αίτημα, από όπου προέκυπτε ότι το ζήτημα είναι μείζονος σημασίας συνολικά για τις τράπεζες μέλη της ΕΕΤ, και β) ενώπιον της Ολομέλειας της Αρχής εκκρεμούσε εξέταση ατομικών προσφυγών κατά τραπεζών για πλημμελή εκπλήρωση της υποχρέωσης ενημέρωσης σχετικά με τη διαβίβαση δεδομένων σε εταιρίες ενημέρωσης οφειλετών, ζήτημα συναφές με το υπό εξέταση θέμα, αποφάσισε να παραπέμψει την υπόθεση στην Ολομέλεια, προκειμένου να ερευνηθούν ενιαίως οι εν λόγω συναφείς υποθέσεις (απόφαση 62/2017).

Οι εν λόγω υποθέσεις εξετάστηκαν από την Ολομέλεια της Αρχής, η οποία με την απόφαση 87/2017 δέχτηκε εν μέρει το υποβληθέν αίτημα για την δια του Τύπου ενημέρωση των προσώπων που σχετίζονται με ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις προς τις δύο ως άνω τράπεζες. Ειδικότερα, για όσες απαιτήσεις είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμες και παρέμεναν σε καθυστέρηση μέχρι και την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης, χορήγησε στις αιτούσες τράπεζες άδεια για ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων δια του Τύπου σχετικά με τη διάθεση των σχετικών δεδομένων στις αντίστοιχες Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 1/1999 Κανονιστική Πράξη της Αρχής, με τους ακόλουθους όρους: α) η εν λόγω ενημέρωση να δημοσιευθεί στις πέντε πανελλαδικής κυκλοφορίας εφημερίδες με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία, τόσο στις έντυπες όσο και στις αντίστοιχες ηλεκτρονικές εκδόσεις αυτών, β) η εν λόγω ενημέρωση να πραγματοποιηθεί και μέσω πέντε διαδικτυακών τόπων ειδησεογραφικού χαρακτήρα με την υψηλότερη επισκεψιμότητα στην Ελλάδα, γ) η εν λόγω ενημέρωση να επαναλαμβάνεται ανά μήνα μέχρι να ολοκληρωθεί η διάθεση των σχετικών δεδομένων στην αποδέκτρια Εταιρία Διαχείρισης Απαιτήσεων και να επαναληφθεί δύο φορές, ανά τρίμηνο, μετά την ολοκλήρωση της διάθεσης, δ) η εν λόγω ενημέρωση να αναρτηθεί, επίσης, στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας και να αναπαρχθεί στον διαδικτυακό τόπο της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, και ε) να πραγματοποιηθεί, επίσης, εξατομικευμένη ηλεκτρονική ενημέρωση, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες τούτο καθίσταται εφικτό και, ιδίως, εφόσον τα σχετικά στοιχεία έχουν χορηγηθεί στην Τράπεζα από τα υποκείμενα των δεδομένων. Για όσες απαιτήσεις καταστούν ληξιπρόθεσμες ή είναι ακόμα ενήμερες μετά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης, επισήμανε στις αιτούσες τράπεζες την υποχρέωσή τους να ενημερώνουν εφεξής, καταρχήν, εξατομικευμένα, με κάθε πρόσφορο τρόπο όλα τα υποκείμενα των δεδομένων που σχετίζονται με τις απαιτήσεις αυτές σχετικά με τη διάθεση των σχετικών δεδομένων τους στις αντίστοιχες Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων. Η δια του Τύπου ενημέρωση στις περιπτώσεις αυτές επιτρέπεται μόνον αν η εξατομικευμένη ενημέρωση

δεν καθίσταται αποδεδειγμένα εφικτή (π.χ. ελλείψει στοιχείων επικοινωνίας, αγνώστου διαμονής).

Στην απόφαση 134/2017, η Αρχή εξέτασε αίτηση που υποβλήθηκε από την τράπεζα ATTICA BANK και αφορούσε στη χορήγηση άδειας ενημέρωσης δια του Τύπου των προσώπων που σχετίζονται με ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις και συγκεκριμένα σχετικά με τη χορήγηση των δεδομένων τους σε Εταιρία Διαχείρισης Απαιτήσεων λόγω τιτλοποίησης, καθώς και σχετικά με την περαιτέρω διάθεση αυτών από την τράπεζα, ενεργούσα κατ' εντολή και για λογαριασμό της Εταιρίας Διαχείρισης Απαιτήσεων, σε άλλη Εταιρία Διαχείρισης Απαιτήσεων με σκοπό την εξωτερική ανάθεση της διαχείρισης των απαιτήσεων αυτών. Η Αρχή, για όσες απαιτήσεις είχαν τιτλοποιηθεί μέχρι και την ημερομηνία έκδοσης της εν λόγω απόφασης, χορήγησε άδεια για ενημέρωση των υποκειμένων των δεδομένων δια του Τύπου με τους ακόλουθους όρους: i) το κείμενο του υποβληθέντος σχεδίου ενημέρωσης να τροποποιηθεί, ώστε α) να αναφέρονται με σαφήνεια οι κατηγορίες των απαιτήσεων που έχουν τιτλοποιηθεί (π.χ. όλες οι καταγγελλθείσες συμβάσεις μέχρι μια συγκεκριμένη ημερομηνία και οι ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις από τις είκοσι δανειακές συμβάσεις που θα αναφέρονται μόνο με τον αριθμό τους), προκειμένου τα υποκείμενα των δεδομένων να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν ευχερώς ότι τους αφορά, και β) να αποσαφηνίζεται σε ποιον υπεύθυνο επεξεργασίας μπορούν να απευθύνονται τα υποκείμενα των δεδομένων προκειμένου να ασκήσουν τα δικαιώματα πρόσβασης και αντίρρησης αναφορικά με την τιτλοποίηση και αναφορικά με τη διαχείριση των απαιτήσεων, ii) η εν λόγω ενημέρωση να δημοσιευθεί στις πέντε πανελλαδικής κυκλοφορίας εφημερίδες με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία, τόσο στις έντυπες όσο και στις αντίστοιχες ηλεκτρονικές εκδόσεις αυτών, iii) η εν λόγω ενημέρωση να πραγματοποιηθεί και μέσω των πέντε διαδικτυακών τόπων ειδησεογραφικού χαρακτήρα με την υψηλότερη επισκεψιμότητα στην Ελλάδα, iv) η εν λόγω ενημέρωση να επαναλαμβάνεται ανά μήνα μέχρι να ολοκληρωθεί η διάθεση των σχετικών δεδομένων στην αποδέκτρια Εταιρία Διαχείρισης Απαιτήσεων και να επαναληφθεί δύο φορές, ανά τρίμηνο, μετά την ολοκλήρωση της διάθεσης, v) η εν λόγω ενημέρωση να αναρτηθεί, επίσης, στον διαδικτυακό τόπο της Τράπεζας και να αναπαρχθεί στον διαδικτυακό τόπο της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, και iv) να πραγματοποιηθεί, επίσης, εξατομικευμένη ηλεκτρονική ενημέρωση, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες τούτο καθίσταται εφικτό και, ιδίως, εφόσον τα σχετικά στοιχεία έχουν χορηγηθεί στην Τράπεζα από τα υποκείμενα των δεδομένων.

Με την απόφαση 9/2017 εξετάστηκαν συγκεκριμένες υποθέσεις που υποβλήθηκαν στην Αρχή από εταιρίες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας και αφορούσαν στη δυνατότητα πρόσβασης στα δεδομένα ακάλυπτων επιταγών και διαμαρτυρημένων συναλλαγματικών που τηρούνται από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, τα οποία προέρχονται αποκλειστικά από τις τράπεζες, καθώς και στη δυνατότητα διαβίβασης των δεδομένων αυτών σε τρίτους-επιχειρηματίες, στο πλαίσιο της άσκησης της νόμιμης δραστηριότητάς τους. Εν προκειμένω, η Αρχή έκρινε ότι οι αιτούσες εταιρίες διαπίστωσης πιστοληπτικής ικανότητας είναι τρίτοι με την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. θ' του ν. 2472/1997 ως προς τα δεδομένα ακάλυπτων επιταγών και διαμαρτυρημένων συναλλαγματικών του αρχείου της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ. Ανεξαρτήτως των παραπάνω, οι εν λόγω εταιρίες δεν έχουν υποβάλει σχετικό γραπτό αίτημα προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ώστε ο τελευταίος

να είναι σε θέση να κάνει τον έλεγχο της συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997. Το ζήτημα εάν οι αιτούσες θεμελιώνουν υπέρτερο έννομο συμφέρον, το οποίο θα δικαιολογούσε την ικανοποίηση του αιτήματός τους να περιληφθούν στον προαναφερόμενο κατάλογο, ανήκει στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, ο οποίος, σε περίπτωση αμφιβολίας, δύναται να υποβάλει σχετικό ερώτημα στην Αρχή σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 περ. ιγ' εδάφιο δεύτερο του ν. 2472/1997 (βλ. και απόφαση με αρ. 63/2003, όπου η Αρχή είχε εξετάσει και τελικά απορρίψει αίτημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, ως υπευθύνου επεξεργασίας, για την τροποποίηση της υπ' αριθμ. 523/1999 απόφασης της Αρχής, ώστε στους αποδέκτες του αρχείου ΣΑΥ να συμπεριλαμβάνονται και οι εταιρίες ασφάλισης πιστώσεων και εγγυήσεων). Ως εκ τούτου, η Αρχή απέρριψε την αίτηση των ως άνω εταιρειών.

Με την απόφαση 135/2017, η Αρχή απέρριψε αίτημα που υποβλήθηκε από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ, σχετικά με τη δυνατότητα ένταξης των ιδρυμάτων πληρωμών στη λίστα των νομιμοποιούμενων αποδεκτών του Αρχείου Επιχειρήσεων, των οποίων οι συμβάσεις για αποδοχή καρτών έχουν καταγγελθεί και το οποίο τηρεί η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ. Η Αρχή, από τα στοιχεία του φακέλου, έκρινε ότι δεν αποδεικνύεται συμφέρον προφανώς υπέρτερο εν σχέσει προς αυτό του υποκειμένου (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με την απόφαση 6/2006 της Αρχής), δεδομένου ότι δεν φαίνεται να προκύπτει καν κίνδυνος για το ίδρυμα πληρωμών. Τούτο, διότι η ύπαρξη υπολοίπου στον λογαριασμό επιβεβαιώνεται αυτομάτως ηλεκτρονικώς πριν από κάθε συναλλαγή σε POS και, αν η επιβεβαίωση είναι ανακριβής, την ευθύνη φέρει αναπόφευκτα η ηλεκτρονικώς επιβεβαιούσα τράπεζα, η οποία τηρεί και γνωρίζει τον λογαριασμό. Σε κάθε περίπτωση, ο όποιος κίνδυνος θα είχε αναληφθεί συμβατικώς από το ίδιο το ίδρυμα πληρωμών. Τέλος, δεν θα ήταν νοητή η μεταβολή του σκοπού της επεξεργασίας εκ μέρους της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ αναφερόμενη σε έναν μόνο από τους πιθανούς νέους αποδέκτες. Τούτο πολλών μάλλον αφού η επεξεργασία δεδομένων εκ μέρους της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ΑΕ διέπεται από δέσμη νομοθετημάτων και κανονιστικών αποφάσεων της Αρχής.

Λαμβάνοντας υπόψη την 9/2011 απόφασή της, η Αρχή με τις αποφάσεις 88/2017 και 94/2017, έκρινε ότι δύο εταιρείες παροχής ιατροασφαλιστικών υπηρεσιών προς ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες και ασφαλιστικά ταμεία θεωρούνται εκτελούσες την επεξεργασία (σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 2 στοιχ. η' του ν. 2472/1997) και, συνεπώς, δεν υπέχουν υποχρέωση γνωστοποίησης και λήψης άδειας για την επεξεργασία αυτή. Οι εν λόγω εταιρείες θα πρέπει να αναφέρονται ως εκτελούσες την επεξεργασία στις σχετικές γνωστοποιήσεις προς την Αρχή των υπευθύνων επεξεργασίας, δηλαδή των συνεργαζόμενων ασφαλιστικών εταιρειών και ασφαλιστικών ταμείων.

Η Αρχή, με την απόφαση 89/2017, επέβαλε πρόστιμο σε πάροχο τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών για μη ικανοποίηση δικαιώματος πρόσβασης του προσφεύγοντα κατά τους όρους του άρθρου 12 του ν. 2472/1997, καθώς απάντησε στον προσφεύγοντα με τρόπο μη ικανοποιητικό, ιδίως λόγω των προαναφερόμενων ελλείψεων και αντιφάσεων, και με σημαντική χρονική καθυστέρηση (έξι μήνες) και μόνον κατόπιν παρέμβασης της Αρχής. Υπενθύμισε δε στην εταιρεία τη σύσταση που της έχει ήδη απευθυνθεί με την απόφαση 71/2017 για προσαρμογή των συστημάτων της, με τρόπο ώστε να καταστεί εφικτή η δυνατότητα άσκησης δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου σε καταγεγραμμένες

συνομιλίες που αφορούν την πελατειακή του σχέση με αναφορά μόνο στα στοιχεία ταυτοποίησης του υποκειμένου και στους τηλεφωνικούς αριθμούς που αφορούν οι συμβάσεις. Η Αρχή προχώρησε στην επιβολή προστίμου και για παράνομη επεξεργασία δεδομένων της πιστωτικής κάρτας του προσφεύγοντος, αφού αποδείχθηκε ότι η εταιρεία παρανόμως επεξεργάστηκε τα σχετικά δεδομένα, που της είχαν χορηγηθεί με νομίμως προηγούμενη πληρωμή λογαριασμού από τον ίδιο τον προσφεύγοντα, πλην όμως αποθηκεύτηκαν χωρίς τη συγκατάθεσή του ή άλλο νόμιμο λόγο και χρησιμοποιήθηκαν περαιτέρω για πληρωμή επόμενου λογαριασμού του ίδιου χωρίς τη συγκατάθεσή του. Επιπλέον δε η Αρχή έκρινε ότι παρανόμως η εταιρεία τηρούσε στο αρχείο της στοιχεία πιστωτικών καρτών συνδρομητών που προέβαιναν σε μεμονωμένες πληρωμές λογαριασμών, δηλαδή αυτών που δεν είχαν δώσει πάγια εντολή για πληρωμές λογαριασμών μέσω πιστωτικής κάρτας.

Η Αρχή, διαπιστώνοντας ότι καταγγελλόμενη εταιρεία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, είχε παραλείψει να ικανοποιήσει προσηκόντως το δικαίωμα πρόσβασης του καταγγέλλοντος στα ζητηθέντα από τον ίδιο δεδομένα του, της απηύθυνε προειδοποίηση, με αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός για άρση της παράβασης, δηλαδή για την προσήκουσα ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης του καταγγέλλοντος στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν και, συγκεκριμένα, σε ποιους διαγωνισμούς ανάθεσης μελετών στους οποίους λάμβανε μέρος η καταγγελλόμενη εταιρεία διαβίβαζε, ως τμήμα του φακέλου της εταιρείας, τα στοιχεία του ονόματος και του πτυχίου του καταγγέλλοντος (απόφαση 118/2017).

Με την απόφαση 143/2017, η Αρχή επέβαλε κυρώσεις στην τράπεζα Eurobank για μη ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης υποκειμένου των δεδομένων σχετικά με έλεγχο τραπεζικού λογαριασμού του, ειδικότερα, διότι απάντησε με αδικαιολόγητη χρονική καθυστέρηση στα αιτήματα του προσφεύγοντος και διότι δεν απάντησε ικανοποιητικά στο αίτημα του προσφεύγοντος να λάβει σαφείς πληροφορίες σχετικά με τα δεδομένα που τον αφορούν. Όπως έκρινε η Αρχή, η τράπεζα οφείλει να αποκαλύψει τα στοιχεία τόσο του υπαλλήλου που εκτέλεσε την αναζήτηση στον τραπεζικό λογαριασμό του προσφεύγοντος, όσο και του προσώπου που φέρεται να αμφισβήτησε τη συναλλαγή και στο οποίο, μάλιστα, όπως και η ίδια η Τράπεζα ομολογεί, αποκαλύφθηκαν δεδομένα του προσφεύγοντος με τη χορήγηση σε αυτό σχετικού αντιγράφου παραστατικού κατάθεσης, συνεπώς σαφώς πρόκειται για έναν νέο αποδέκτη για τον οποίο το υποκείμενο πρέπει να ενημερωθεί (άρθρο 2 στοιχ. ι' του ν. 2472/1997). Ως προς το καταγγελλόμενο από τον προσφεύγοντα περιστατικό παράνομης επεξεργασίας δεδομένων του, προέκυψε ότι η τράπεζα Eurobank επεξεργάστηκε τα στοιχεία λογαριασμού του προσφεύγοντος χωρίς νόμιμο λόγο (βλ. άρθρο 10 σε συνδυασμό με άρθρα 4 και 5 του ν. 2472/1997), καθώς δεν απέδειξε ότι ανέκυψε πράγματι «υπηρεσιακή ανάγκη» για την εν λόγω αναζήτηση και περαιτέρω διάθεση προσωπικών δεδομένων. Αυτού λαμβανομένου υπόψη, η Αρχή απηύθυνε τις ακόλουθες συστάσεις προς την τράπεζα: α) Να μεριμνήσει αμελλητί για τη βελτίωση των οργανωτικών και τεχνικών μέτρων που οφείλει να λαμβάνει για την ασφάλεια των δεδομένων τραπεζικών λογαριασμών και την προστασία τους από κάθε μορφής αθέμιτη επεξεργασία, β) Κατά την υποβολή αιτήματος πελάτη μέσω της ηλεκτρονικής της πλατφόρμας να παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων τη δυνατότητα άμεσης

αποθήκευσης/εκτύπωσης του υποβληθέντος αιτήματός τους, ώστε να διευκολύνεται ιδίως η εκ μέρους τους απόδειξη άσκησης των προβλεπόμενων δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης.

Η Αρχή χορήγησε το 2017, με τα υπ' αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/1656/9.6.17, 1657/9.6.17, 1658/9.6.17, 1659/9.6.17, 1660/9.6.17 και 1661/9.6.17 έγγραφα, μια δέσμη αδειών τήρησης ευαίσθητων δεδομένων στις τράπεζες Αττικής, Πειραιώς, HSBC, Εθνική Τράπεζα, Eurobank και Alpha Bank για την εκπλήρωση του σκοπού της υπαγωγής των υποκειμένων των δεδομένων στις εξαιρέσεις από τις απαγορεύσεις και περιορισμούς που τέθηκαν στην ανάληψη μετρητών και τη μεταφορά κεφαλαίων δυνάμει της από 18-07-2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ Α' 84), όπως κυρώθηκε με τον ν. 4350/2015 (ΦΕΚ Α' 161/30-11-2015). Ειδικότερα, τηρούνται από τις τράπεζες ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα υγείας (φυσική και πνευματική κατάσταση, ανικανότητες και αναπηρίες, ιατρικό ιστορικό ασθενούς, λοιπά στοιχεία υγείας) και ποινικών καταδικών (δικαστικές αποφάσεις) των αιτούντων την υπαγωγή τους στις διατάξεις της παραπάνω Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, σύμφωνα με τις οποίες κατοχυρώνονται συγκεκριμένες εξαιρέσεις από τους περιορισμούς στην ανάληψη μετρητών και τη μεταφορά κεφαλαίων για σοβαρούς λόγους υγείας ή εξαιρετικούς κοινωνικούς λόγους.

Μετα υπ' αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/1862/29.6.17, 1856/29.6.17, 1864/29.6.17, 1860/29.6.17, 1858/29.6.17, 1854/29.6.17 και 2915/5.10.17 έγγραφα, η Αρχή χορήγησε επίσης άδειες τήρησης ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων στις τράπεζες Αττικής, Πειραιώς, HSBC, Εθνική Τράπεζα, Eurobank, BMW Austria Bank και Alpha Bank για την εκπλήρωση του σκοπού της υπαγωγής των δανειοληπτών στη Διαδικασία Επίλυσης Καθυστερήσεων (στο εξής: ΔΕΚ), η οποία κατοχυρώνεται στον Κώδικα Δεοντολογίας πιστωτικών ιδρυμάτων, που θεσπίστηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος, κατ' εφαρμογή του ν. 4224/2013. Ειδικότερα, τηρούνται από τις τράπεζες ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα υγείας (φυσική και πνευματική κατάσταση, ανικανότητες και αναπηρίες, ιατρικό ιστορικό ασθενούς, λοιπά στοιχεία υγείας) των δανειοληπτών οι οποίοι έχουν υπαχθεί στη ΔΕΚ, τα οποία προσκομίζουν οι ίδιοι στις τράπεζες με τη συγκατάθεσή τους, προκειμένου να αποδείξουν πραγματοποιηθείσες ιατρικές δαπάνες οι οποίες έχουν διαμορφώσει την τρέχουσα οικονομική τους κατάσταση.

Όσον αφορά και τις δύο περιπτώσεις αδειών (λόγω ΠΝΠ και λόγω υπαγωγής στη ΔΕΚ), αποφασίστηκε ότι, ενόψει του ιδιαίτερου χαρακτήρα της επεξεργασίας, οι τράπεζες οφείλουν να διαχωρίζουν τα τηρούμενα δεδομένα από τα δεδομένα που τηρούνται για άλλους σκοπούς. Επίσης, τα δεδομένα που τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή πρέπει να τηρούνται κρυπτογραφημένα και να φυλάσσονται διαχωρισμένα με κατάλληλες μεθόδους, ώστε να αποκλείεται η πιθανότητα να καταστούν προσβάσιμα σε πρόσωπα που δεν διαθέτουν κατάλληλη εξουσιοδότηση. Η πρόσβαση στα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα επιτρέπεται μόνο στους ειδικά εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους. Σε κάθε περίπτωση το γεγονός και οι λεπτομέρειες της πρόσβασης θα πρέπει να καταγράφονται ώστε να μπορούν να ελεγχθούν εκ των υστέρων.

3.6.1. Εταιρίες ενημέρωσης οφειλετών

Η Αρχή εξακολουθεί να δέχεται σημαντικό αριθμό αιτήσεων πολιτών σχετικά με τη νομιμότητα επεξεργασίας προσωπικών τους δεδομένων από δανειστές (κυρίως τράπεζες), στο πλαίσιο της τηλεφωνικής τους ενημέρωσης για οφειλές τους, και έχει αποφανθεί κατ' επανάληψη για σχετικά ζητήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της (βλ. ιδίως Ετήσιες Εκθέσεις ετών 2011, 2012, 2013, 2015).

Με την απόφαση 98/2017 εξετάστηκαν συγκεκριμένες υποθέσεις που διαβιβάστηκαν στην Αρχή από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή και αφορούν στον τρόπο εκπλήρωσης της υποχρέωσης ενημέρωσης οφειλετών από την τράπεζα Eurobank για τη διάθεση των δεδομένων τους σε Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών. Επίσης, ελήφθη υπόψη και η δειγματοληπτική διερεύνηση άλλων σχετικών εκκρεμών υποθέσεων. Η Αρχή διαπίστωσε ότι: α) η σχετική ενημέρωση πραγματοποιείται από τους δανειστές με τρόπο γενικό, τυποποιημένο και μη ευκρινή (π.χ. ιδίως αν πρόκειται για προδιατυπωμένο όρο σύμβασης), β) όταν τελικώς ο δανειστής αποφασίζει να διαθέσει τα στοιχεία του οφειλέτη σε συγκεκριμένη εταιρεία ενημέρωσης οφειλετών, το υποκείμενο των δεδομένων δεν ενημερώνεται για την απόφαση αυτή του δανειστή, δηλαδή για την πραγματική διενέργεια της επεξεργασίας και όχι απλώς για το ενδεχόμενο διενέργειας αυτής, με όλες τις δυσμενείς συνέπειες που αυτή συνεπάγεται, καθώς και γ) ένας δανειστής μπορεί να αναθέσει την ενημέρωση οφειλετών σε διαφορετικές εταιρείες διαδοχικά σε σύντομο χρονικό διάστημα. Με βάση όλα τα παραπάνω, η Αρχή έκρινε ότι εφεξής πρέπει να γίνεται ειδική ατομική ενημέρωση των οφειλετών για τη διάθεση των δεδομένων τους σε Εταιρείες Ενημέρωσης Οφειλετών, δηλαδή ο δανειστής, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να ενημερώνει τους οφειλέτες για τη διάθεση των δεδομένων τους στην εκάστοτε συγκεκριμένη Εταιρεία Ενημέρωσης Οφειλετών, να παρέχει ένα εύλογο διάστημα (π.χ., ενδεικτικά, 10-15 ημερών) πριν από τη διάθεση για την άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης και να μεριμνήσει ώστε η ενημέρωση αυτή να γίνεται με κάθε πρόσφορο τρόπο, π.χ. με ενσωμάτωση της σχετικής πληροφόρησης στα αντίγραφα λογαριασμών και σε ευδιάκριτο σημείο αυτών ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), σε όλες τις περιπτώσεις, στις οποίες τούτο καθίσταται εφικτό, και ιδίως εφόσον τα σχετικά στοιχεία έχουν χορηγηθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας από τα υποκείμενα των δεδομένων. Αυτονόητο είναι ότι ο δανειστής, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να ενημερώνει εκ νέου, σύμφωνα με τα παραπάνω, κάθε φορά που τα στοιχεία των οφειλετών του διατίθενται σε διαφορετική Εταιρεία Ενημέρωσης Οφειλετών.

Περαιτέρω, η Αρχή συνέχισε την ομαδοποίηση των σχετικών υποθέσεων κατά αντικείμενο (βλ. ιδίως Ετήσια Έκθεση 2013, Ενότητα 3.6.2.) και α) αναφορικά με τα παράπονα για έλλειψη συγκατάθεσης ή ενημέρωσης, ενημέρωσε εγγράφως τους αιτούντες για την έκδοση της ανωτέρω απόφασης 98/2017, β) αναφορικά με υποθέσεις που δεν υπάγονται στην αρμοδιότητά της, διαβίβασε τις σχετικές αιτήσεις στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή (γενική εποπτεία με βάση τον ν. 3758/2009, όπως ισχύει) και γ) αναφορικά με παράπονα για οχλήσεις από δικηγορικά γραφεία, διαβίβασε τις σχετικές αιτήσεις στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο (βλ. απόφαση 49/2011 της Αρχής, υπ' αριθμ. 598/2012 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και το από 14-

11-2014 Δελτίο Τύπου του ΔΣ του ΔΣΑ).

3.6.2. Υπηρεσίες Διαδικτύου

3.6.2.1. Κατάργηση συνδέσμων από αποτελέσματα αναζήτησης της μηχανής αναζήτησης Google

Α) Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την απόφαση Google Spain και Google Inc που εξέδωσε στις 13 Μαΐου 2014 (C-131/2012), ανοίγοντας νέο ορίζοντα στη νομολογία του, καθιέρωσε το «δικαίωμα σε απενεργοποίηση» στη Google Inc, φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης με έδρα στις ΗΠΑ, δηλαδή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με νομική θεμελίωση στη σκέψη ότι αρκεί για την υπαγωγή στις διατάξεις της Οδηγίας 95/46/EK η ύπαρξη υποκαταστημάτων/θυγατρικών εταιρειών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εκτελούν μόνον ενέργειες για την οικονομική εκμετάλλευση της μηχανής αναζήτησης, παρά το γεγονός ότι η επίμαχη «επεξεργασία» προσωπικών δεδομένων για την οποία γίνεται το αίτημα απενεργοποίησης γίνεται αποκλειστικά από τη μητρική εταιρεία Google Inc. Κατόπιν της ανωτέρω αποφάσεως του ΔΕΕ, υποβλήθηκαν στην Αρχή με αυξανόμενα αριθμό αιτήσεις κατά της μηχανής αναζήτησης Google για απενεργοποίηση/κατάργηση συνδέσμων από τα αποτελέσματα αναζήτησης που προκύπτουν μετά από αναζήτηση με βάση το ονοματεπώνυμο του αιτούντος.

Κατ' αρχάς, η Αρχή ενημερώνει τους αιτούντες για την ορθή διαδικασία υποβολής παραδεκτού αιτήματος σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 2472/1997 (βλ. ιστοσελίδα της Αρχής υπό θεματική ενότητα «Υπηρεσίες Διαδικτύου – Μηχανές Αναζήτησης, Συμβουλές για τους χρήστες μηχανών αναζήτησης», και σχετικά απαντητικά έγγραφα, ενδεικτικά Γ/ΕΞ/6367-1/02-10-2017), επισημαίνοντας ότι το παραπάνω δικαίωμα ασκείται αναζητώντας και συμπληρώνοντας το σχετικό έντυπο στην εκάστοτε μηχανή αναζήτησης, και συγκεκριμένα για την Google στον σύνδεσμο https://support.google.com/legal/contact/lr_eudpra?product=websearch&hl=el. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι κατά το άρθρο 13 παρ. 1 του ν. 2472/1997, όπως ισχύει, η Αρχή έχει αρμοδιότητα να εξετάζει τις αντιρρήσεις/παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων, εφόσον αυτά (υποκείμενα των δεδομένων) απευθυνθούν πρωτίστως και με τον προσήκοντα τρόπο στον υπεύθυνο επεξεργασίας (εν προκειμένω στην εταιρεία Google Inc) και ο τελευταίος δεν απαντήσει εμπροθέσμως ή η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική. Αντίθετα, αν δεν τηρηθεί η προαναφερόμενη διαδικασία, η προσφυγή στην Αρχή είναι πρόωρη και ως εκ τούτου απαράδεκτη [βλ. Ετήσια Έκθεση 2012, 3.12.3 Προϋποθέσεις για υποβολή παραδεκτής προσφυγής στην Αρχή (διαδικασία άρθρων 12 και 13 του ν. 2472/1997), και την με αρ. 84/2016 απόφαση της Αρχής επί προσφυγής κατά Google].

Η Αρχή εξέτασε προσφυγές κατά της Google για μη ικανοποίηση του ανωτέρω «δικαιώματος σε απενεργοποίηση» συνδέσμων που εμφανίζονται στα αποτελέσματα αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του αιτούντος. Στις περιπτώσεις που έκρινε αναγκαίο ζήτησε την επανεξέταση της υπόθεσης από την Google και τη θεμελίωση της τυχόν απόρριψης του σχετικού αιτήματος. Μετά την παρέμβαση της Αρχής, σε δύο περιπτώσεις η Google ικανοποίησε τους προσφεύγοντες και κατήργησε τους επίμαχους

συνδέσμους, στους οποίους αφορούσαν τα αιτήματα διαγραφής (Γ/ΕΞ/2489/24-03-2017, Γ/ΕΞ/4430/02-10-2017. Σε άλλες δύο περιπτώσεις, η Αρχή έκρινε ότι η αρνητική απάντηση της Google ήταν ικανοποιητική.

Συγκεκριμένα, αναφορικά με τις ικανοποιητικές απαντήσεις της Google: στην πρώτη περίπτωση επρόκειτο για αίτημα για διαγραφή συνδέσμου που παραπέμπει σε δημοσίευμα ιστοσελίδας, το οποίο δεν είναι σχετικό με τον προσφεύγοντα, πλην μόνο κάτω από το οποίο υπάρχουν σχόλια ανώνυμου χρήστη που αναφέρονται σε αυτόν. Το αίτημα προς την εταιρεία Google Inc για διαγραφή του συγκεκριμένου συνδέσμου θεμελιωνόταν αποκλειστικά στο ότι, κατά τους ισχυρισμούς του αιτούντος, είναι δυσφημιστικό ή συκοφαντικό. Η απάντηση της Google ήταν αρνητική, στηριζόμενη κυρίως στο γεγονός ότι πρόκειται για προσωπικό ιστολόγιο (blog), το οποίο φιλοξενεί υλικό που αναρτάται από τρίτους, αλλά και στο υπερέχον ενδιαφέρον της κοινής γνώμης, καθώς το επίμαχο σχόλιο σχετίζεται με την επαγγελματική ζωή του αιτούντος. Στην υπό κρίση περίπτωση, η Αρχή έκρινε ότι δεν μπορεί να επιληφθεί για να ελέγξει την άρνηση της εταιρείας να ικανοποιήσει το σχετικό αίτημα, δεδομένου ότι το αίτημα για διαγραφή του συγκεκριμένου συνδέσμου θεμελιώνεται, όπως προαναφέρθηκε, αποκλειστικά στο ότι, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα, είναι δυσφημιστικό ή συκοφαντικό, δηλαδή στηρίζεται σε επίκληση της προσβολής της τιμής ή της προσωπικότητας (βλ. Γνώμη της Ομάδας του άρθρου 29, WP 225, 26-11-2014, Μέρος II, κριτήριο 5β, και Πρακτικά Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Αρχής της 28-06-2016 επί προσφυγής κατά Google, και σχετική αναφορά στην Ετήσια Έκθεση 2016 - 3.6.3.2. Κατάργηση συνδέσμων από αποτελέσματα διαδικτυακής αναζήτησης). Όπως δε έχει κατ' επανάληψη κριθεί από την Αρχή, ο εν λόγω ισχυρισμός ότι η επίμαχη ανάρτηση/δημοσίευση είναι δυσφημιστική ή συκοφαντική μπορεί να κριθεί από τα αρμόδια δικαστήρια, όχι όμως από την Αρχή (βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Αρχής της 28-06-2016 επί προσφυγής κατά Google, και απόφαση της Αρχής με αρ. 43/2007, σκ. Γ. 4, απόφαση 11/2008, σκ. 11, απόφαση 63/2010, σκ. 16, με παραπομπή στην απόφαση με αριθ. πρωτ. 422/24.04.2000). Περαιτέρω, η Αρχή επισήμανε στον προσφεύγοντα ότι μπορεί να υποβάλει νέο αίτημα προς την εταιρεία Google Inc για τη διαγραφή του ίδιου συνδέσμου για λόγο που θεμελιώνεται σε παραβίαση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων και με επίκληση συγκεκριμένων στοιχείων για την τυχόν ανακρίβεια των αναγραφόμενων, ως και τη δικαστική ή διοικητική αναγνώρισή της, ως και τις τυχόν συνέπειές της στην επαγγελματική του ζωή, και να επανέλθει επί αρνητικής τυχόν απαντήσεως της εταιρείας (Γ/ΕΞ/2574/28-03-2017).

Στη δεύτερη περίπτωση επρόκειτο για αίτημα διαγραφής αυτόβουλης ανάρτησης σχολίου σε προσωπικό ιστολόγιο (blog). Ειδικότερα, ο προσφεύγων θεωρώντας (εσφαλμένα) ότι απευθύνεται αποκλειστικά προς τον διαχειριστή της επίμαχης ιστοσελίδας, ανήρτησε αυτοβούλως, σε προσωπικό ιστολόγιο (blog) του τελευταίου, σχόλιο στο οποίο, μεταξύ άλλων, ανέφερε τα προσωπικά του στοιχεία (ονοματεπώνυμο και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου), εκφράζοντας την επιθυμία να επικοινωνήσει ο διαχειριστής της ιστοσελίδας μαζί του. Στη συνέχεια, απευθύνθηκε στη μηχανή αναζήτησης της Google, ζητώντας την αφαίρεση του εν λόγω συνδέσμου από τα αποτελέσματα αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμό του. Η εταιρεία Google αρνήθηκε τη διαγραφή του εν λόγω συνδέσμου από τα αποτελέσματα αναζήτησης, καθώς το συγκεκριμένο σχόλιο/περιεχόμενο

έχει αναρτηθεί από τον ίδιο τον αιτούντα, και τον προέτρεψε να επικοινωνήσει με τον διαχειριστή του ιστολογίου. Στην προκειμένη περίπτωση, η Αρχή έκρινε ότι ο αιτών δεν παρείχε στην εταιρεία Google επαρκή αιτιολογία για τη διαγραφή του συνδέσμου από τα αποτελέσματα αναζήτησης της μηχανής αναζήτησης και ότι η αρνητική απάντηση της εταιρείας Google είναι καταρχήν εύλογη, καθώς το συγκεκριμένο σχόλιο/περιεχόμενο έχει αναρτηθεί από το ίδιο το υποκείμενο των δεδομένων. Τέλος, η Αρχή επισήμανε στον προσφεύγοντα ότι, για την αποτελεσματικότερη προστασία και άσκηση των δικαιωμάτων του, μπορεί να απευθυνθεί προς τον διαχειριστή του εν λόγω ιστολογίου. Όπως δε προβλέπει το συγκεκριμένο ιστολόγιο, τα σχόλια, καταρχήν, μπορούν να αφαιρεθούν από αυτόν που τα έκανε (μέσω δυνατότητας σύνδεσης στον λογαριασμό του ή OpenID), άλλως θα απαιτηθεί επικοινωνία με τον διαχειριστή. Σε περίπτωση άρνησης του διαχειριστή του ιστολογίου να διαγράψει το επίμαχο σχόλιο από το ιστολόγιό του, ο αιτών μπορεί να απευθυνθεί εκ νέου στην Αρχή για την άσκηση των δικαιωμάτων του (Γ/ΕΞ/4430/02-10-2017).

Β) Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών έθεσαν υπόψιν της Αρχής προδικαστικές υποθέσεις ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) για παροχή παρατηρήσεων. Συγκεκριμένα, η Αρχή εξέφρασε τις απόψεις της επί των προδικαστικών ερωτημάτων του Συμβουλίου της Επικρατείας της Γαλλίας προς το ΔΕΕ σχετικά με την ερμηνεία και ορθή εφαρμογή της Οδηγίας 95/46/ΕΚ για την προστασία των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, σε συνέχεια της αποφάσεως του ΔΕΕ Google Spain SL και Google Inc κατά Agencia Espanola de Proteccion de Datos (AEPD) και του Mario Costeja Gonzalez, της 13.05.2014 (C-131/2012) (στο εξής απόφαση ΔΕΕ Google Spain και Google Inc), κατά την εφαρμογή της οποίας προκύπτουν περαιτέρω εύλογα νομικά ζητήματα, για τα οποία ήδη διατυπώθηκαν περισσότερα προδικαστικά ερωτήματα.

Ειδικότερα, στην προδικαστική υπόθεση C-136/17, που αφορά σε αίτημα προς την μηχανή αναζήτησης της Google για διαγραφή συνδέσμου που παραπέμπει σε ιστοσελίδα που περιέχει ή αποκαλύπτει ευαίσθητα δεδομένα, η Αρχή παρατήρησε κυρίως τα εξής (Γ/ΕΞ/3677-1/24-05-2017):

Κατ' αρχάς, η απόφαση του ΔΕΕ Google Spain και Google Inc (C-131/2012) αναγνωρίζει ότι οι φορείς εκμετάλλευσης μηχανών αναζήτησης, όπως η Google Inc, κατά τα διαλαμβανόμενα στην εν λόγω απόφαση (με υποκαταστήματα/θυγατρικές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης), υπόκεινται στις ρυθμίσεις της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και πρέπει να θεωρούνται υπεύθυνοι της εν λόγω επεξεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 2 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Επισημαίνεται ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο της δραστηριότητας της μηχανής αναζήτησης είναι διαφορετική από την επεξεργασία που διενεργείται από τους εκδότες ιστοσελίδων (βλ. σκ. 35 της απόφασης ΔΕΕ Google Spain και Google Inc). Για τους εκδότες δε ιστοσελίδων, οι οποίοι αναρτούν προσωπικά δεδομένα (ακόμα και ευαίσθητα) στο διαδίκτυο και είναι υπεύθυνοι για το περιεχόμενο που αναρτούν, ισχύουν καταρχήν οι εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις που έχουν προβλεφθεί σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, ώστε το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής

να συμβιβάζεται με τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία της έκφρασης (βλ. και αιτιολογικές σκέψεις 17 και 37 της Οδηγίας, με ρητή αναφορά στην ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, δικαιώματα που συνυπάρχουν και πρέπει να τύχουν δίκαιης εξισορρόπησης με το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, τα οποία προστατεύονται εξίσου και από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, βλ. άρθρα 7, 8 και 11).

Υπογραμμίζεται, επίσης, το γενικότερο πλαίσιο και οι υποχρεώσεις που έχουν οι φορείς παροχής υπηρεσιών μηχανής αναζήτησης (άρθρο 13 Οδηγίας 2000/31/ΕΚ, βλ. και άρθρο 12 π.δ. 131/2003), και συγκεκριμένα ότι οι φορείς αυτοί οφείλουν, μεταξύ των άλλων, να μην τροποποιούν τις πληροφορίες, να τηρούν τους όρους πρόσβασης στις πληροφορίες, να ενεργούν άμεσα προκειμένου να αποσύρουν τις πληροφορίες που αποθήκευσαν ή να καταστήσουν την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές αδύνατη, μόλις αντιληφθούν ότι οι πληροφορίες έχουν αποσυρθεί από το σημείο του δικτύου στο οποίο βρίσκονταν αρχικά ή η πρόσβαση στις πληροφορίες κατέστη αδύνατη ή μια δικαστική ή διοικητική αρχή διέταξε την απόσυρση των πληροφοριών ή απαγόρευσε την πρόσβαση σε αυτές. Με την επιφύλαξη των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι φορείς παροχής υπηρεσιών μηχανής αναζήτησης, καταρχήν, οφείλουν να μην παρακωλύουν την πρόσβαση στις πληροφορίες. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι φορείς εκμετάλλευσης μηχανών αναζήτησης δεν ευθύνονται για το περιεχόμενο που αναρτούν τρίτοι (εκδότες ιστοσελίδων) στο διαδίκτυο, και ότι η επεξεργασία που πραγματοποιούν συνίσταται στον εντοπισμό πληροφοριών που δημοσιεύουν ή αναρτούν στο διαδίκτυο τρίτοι, στην αυτόματη ευρετηρίασή τους, στην προσωρινή αποθήκευσή τους και, τελικώς, στη διάθεσή τους στους χρήστες του διαδικτύου με ορισμένη σειρά προτίμησης (και όχι στην πρωτογενή ανάρτηση προσωπικών δεδομένων), η νομιμότητα της περαιτέρω (δευτερογενούς) αυτής επεξεργασίας πρέπει να κριθεί με βάση το άρθρο 7 στοιχ. στ' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (βλ. σκ. 73, 74 της απόφασης ΔΕΕ Google Spain και Google Inc), κατά το οποίο πρέπει να γίνει στάθμιση των επίμαχων αντιτιθέμενων θεμελιωδών δικαιωμάτων και συμφερόντων (αφενός της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και αφετέρου της ελευθερίας της έκφρασης και της πρόσβασης σε πληροφορίες). Η έκβαση της στάθμισης, προκειμένου να κριθεί αίτημα προς φορέα εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης για διαγραφή συνδέσμου από τα αποτελέσματα που εμφανίζονται κατόπιν αναζήτησης με βάση το ονοματεπώνυμο του αιτούντος, μπορεί να εξαρτάται από τη φύση της επίμαχης πληροφορίας και από τον ευαίσθητο χαρακτήρα της για την ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων, καθώς και από το συμφέρον του κοινού να αποκτήσει πρόσβαση σε αυτή τη συγκεκριμένη πληροφορία, συμφέρον που θα είναι σημαντικά μεγαλύτερο εάν το υποκείμενο των δεδομένων διαδραματίζει ρόλο στον δημόσιο βίο (βλ. σκ. 81 της απόφασης ΔΕΕ Google Spain και Google Inc). Συγκεκριμένα, στην περίπτωση που οι φορείς εκμετάλλευσης μηχανών αναζήτησης, όπως η Google Inc, λάβουν συγκεκριμένο και αιτιολογημένο αίτημα διαγραφής από τα αποτελέσματα αναζήτησης, πρέπει να κρίνουν τη βασιμότητα αυτού, κατ' εφαρμογή της απόφασης ΔΕΕ Google Spain και Google Inc και των Κατευθυντήριων Γραμμών που εξέδωσε η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης ΔΕΕ Google Spain και Google Inc (Γνώμη WP 225, 26-11-2014). Όπως αναφέρεται στις εν λόγω Κατευθυντήριες Γραμμές, για τα αιτήματα διαγραφής

από τα αποτελέσματα αναζήτησης πρέπει να γίνει στάθμιση με βάση το άρθρο 7 στοιχ. στ' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, με τα κοινά κριτήρια αξιολόγησης των Αρχών Προστασίας Δεδομένων που διαμορφώθηκαν και προσδιορίζονται στην ανωτέρω Γνώμη, μεταξύ των οποίων είναι και ο ευαίσθητος χαρακτήρας των πληροφοριών. Ταυτόχρονα επισημαίνεται ότι ο αντίκτυπος της διαγραφής ως προς τα ατομικά δικαιώματα της ελευθερίας της έκφρασης και της πρόσβασης στις πληροφορίες θα είναι πολύ περιορισμένος, αφού, κατά την αξιολόγηση των σχετικών περιστατικών, οι Αρχές Προστασίας Δεδομένων πρέπει να λαμβάνουν συστηματικά υπόψη το συμφέρον του κοινού για πρόσβαση στις πληροφορίες και εάν αυτό υπερέχει των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων, η διαγραφή αυτή δεν θα είναι σκόπιμη. Επίσης, όπως επισημαίνεται σχετικά, το θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης, υπό την έννοια της «ελευθερίας λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών» στο άρθρο 11 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

Με βάση τα προαναφερόμενα, επισημάνθηκε ότι οι φορείς παροχής υπηρεσιών μηχανής αναζήτησης, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών ευθυνών, ικανοτήτων και δυνατοτήτων τους, υπόκεινται στις ρυθμίσεις του άρθρου 7 (και όχι του άρθρου 8) της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές που εξέδωσε η Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, Γνώμη WP 225, 26-11-2014). Κατά την άποψη της Αρχής, οι φορείς παροχής υπηρεσιών μηχανής αναζήτησης, κατά την εξέταση των αιτημάτων διαγραφής από τα αποτελέσματα αναζήτησης, πρέπει να κάνουν απαραίτητα στάθμιση με βάση το άρθρο 7 στοιχ. στ' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, στην οποία στάθμιση σημαντικό κριτήριο είναι ο τυχόν ευαίσθητος χαρακτήρας των πληροφοριών στις οποίες παραπέμπει ο επίμαχος σύνδεσμος που εμφανίζεται στα αποτελέσματα αναζήτησης (έτσι και οι με αριθ. 82, 83, 84/2016 αποφάσεις της Αρχής, βλ. και σκ. 98 της απόφασης ΔΕΕ Google Spain και Google Inc, όπου στη συγκεκριμένη περίπτωση βάρυνε κατά τη στάθμιση η ηλικία των δεδομένων –χρόνος δημοσίευσης των πληροφοριών: προ 16 ετών– και ο ευαίσθητος χαρακτήρας τους). Επίσης, εφόσον ο φορέας παροχής υπηρεσιών μηχανής αναζήτησης διαπιστώσει ότι οι ιστοσελίδες στις οποίες παραπέμπουν οι σύνδεσμοι των οποίων ζητείται η απενεργοποίηση περιέχουν δεδομένα η δημοσίευση των οποίων στις εν λόγω ιστοσελίδες είναι παράνομη, οι διατάξεις της Οδηγίας 95/46/ΕΚ έχουν την έννοια ότι απαιτούν να λάβει υπόψη το στοιχείο αυτό προκειμένου να εκτιμήσει τη βασιμότητα του αιτήματος απενεργοποίησης. Το στοιχείο αυτό, εάν θεμελιώνεται στη συγκεκριμένη περίπτωση (ιδίως εάν υπάρχει απόφαση δικαστικής ή διοικητικής αρχής που κρίνει ότι η δημοσίευση στην αρχική πηγή/ιστοσελίδα είναι παράνομη), σε συνδυασμό και με τα λοιπά στοιχεία της κρινόμενης υπόθεσης μπορεί να οδηγήσει σε ικανοποίηση του αιτήματος διαγραφής από τα αποτελέσματα αναζήτησης.

Ανεξαρτήτως του σύννομου χαρακτήρα της δημοσίευσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην ιστοσελίδα στην οποία οδηγεί ο επίμαχος σύνδεσμος, εφόσον ο αιτών αποδεικνύει ότι τα εν λόγω δεδομένα έχουν καταστεί ελλιπή ή ανακριβή ή ότι δεν είναι πλέον ενημερωμένα, η στάθμιση, στην οποία οφείλει να προβεί ο φορέας εκμετάλλευσης μηχανής αναζήτησης, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους που αναφέρονται στις ως άνω Κατευθυντήριες Γραμμές της Ομάδας εργασίας του άρθρου 29, μπορεί ad hoc

να οδηγήσει στην ικανοποίηση του αιτήματος. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι τα δεδομένα είναι ελλιπή ή ανακριβή ή ότι δεν είναι πλέον ενημερωμένα όταν υπάρχει ανακρίβεια ως προς ένα πραγματικό γεγονός, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ανακριβής, ελλιπής ή παραπλανητική εντύπωση για τον προσφεύγοντα. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη το κριτήριο της ανακρίβειας, οι επίμαχες πληροφορίες πρέπει να είναι σε σχέση με την υφιστάμενη, κατά την υποβολή του αιτήματος απενεργοποίησης, πραγματικότητα ανακριβείς, και αυτό πρέπει να θεμελιώνεται με συγκεκριμένα στοιχεία (π.χ. δικαστικές αποφάσεις). Ειδικότερα, εάν ο αιτών αποδεικνύει ότι, λαμβανομένης υπόψη της εξέλιξης ένδικης διαδικασίας, οι αφορώσες προγενέστερο στάδιο της εν λόγω διαδικασίας πληροφορίες δεν ανταποκρίνονται πλέον στην τρέχουσα κατάσταση πραγμάτων που τον αφορά, για παράδειγμα εάν η πρωτόδικη καταδικαστική απόφαση έχει εξαφανιστεί, το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τις λοιπές παραμέτρους που πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη κατά τη στάθμιση, μπορεί να οδηγήσει στη διαγραφή/απενεργοποίηση των αιτούμενων συνδέσμων που παραπέμπουν σε ιστοσελίδες περιέχουσες τέτοιου είδους πληροφορίες (έτσι με την απόφαση της Αρχής 83/2016 κρίθηκε ότι έπρεπε να ικανοποιηθεί το αίτημα διαγραφής συνδέσμου που παρέπεμπε σε δημοσίευμα που αναφερόταν στην πρωτόδικη καταδικαστική απόφαση του προσφεύγοντα, λαμβάνοντας υπόψη, πέραν της φύσης της και του ευαίσθητου χαρακτήρα της, ότι η επίμαχη πληροφορία, αν και δεν ήταν ξεπερασμένη χρονικά σε σχέση με τον χρόνο δημοσίευσής της, έχει πλέον καταστεί σε σχέση με τη σημερινή πραγματικότητα ανακριβής στο μέτρο που η πρωτόδικη καταδικαστική απόφαση εξαφανίστηκε με την απόφαση του Εφετείου, με αποτέλεσμα να δημιουργείται πλέον ανακριβής, ελλιπής ή παραπλανητική εντύπωση για τον προσφεύγοντα, ασχέτως του τελικού αποτελέσματος επί της ενοχής του με επιβολή άλλης μικρότερης ποινής για το ως άνω αδίκημα).

Τέλος, επισημάνθηκε ότι οι διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 5 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ αφορούν την επεξεργασία δεδομένων σχετικών με παραβάσεις, ποινικές καταδίκες ή μέτρα ασφαλείας που πραγματοποιείται (και πρέπει να πραγματοποιείται) υπό τον έλεγχο της δημόσιας αρχής και ομοίως την τήρηση πλήρους ποινικού μητρώου (για σκοπούς δημοσίου συμφέροντος) και όχι την τυχόν επεξεργασία, π.χ. δημοσίευση ποινικής καταδίκης που πραγματοποιείται για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης. Όπως προαναφέρθηκε, για τη δημοσίευση σε ιστοσελίδα, για δημοσιογραφικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης, πληροφοριών που αφορούν την ποινική δίωξη ενός προσώπου ή που εξιστορούν μια δίκη, καθώς και την καταδίκη στην οποία αυτή κατέληξε, ισχύουν οι εξαιρέσεις και οι παρεκκλίσεις που έχουν προβλεφθεί σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, ώστε το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής να συμβιβάζεται με τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία της έκφρασης (βλ. και αιτιολογικές σκέψεις 17 και 37 της Οδηγίας).

Περαιτέρω, στην προδικαστική υπόθεση C-507/17, που αφορά σε αίτημα προς την μηχανή αναζήτησης της Google για διαγραφή συνδέσμου που παραπέμπει σε ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, και ειδικότερα στο εδαφικό πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, η Αρχή παρατήρησε κυρίως τα εξής (Γ/ΕΞ/7383-1/26-10-2017):

Το ως άνω «δικαίωμα σε απενεργοποίηση», όπως καθιερώθηκε με την απόφαση ΔΕΕ Google Spain και Google Inc, βάσει των διατάξεων του άρθρου 12 στοιχ. β' και του

άρθρου 14 στοιχ. α' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, έχει την έννοια ότι ο φορέας εκμεταλλεύσεως μηχανής αναζήτησεως οφείλει, όταν κάνει δεκτό αίτημα απενεργοποίησης, να εφαρμόζει την εν λόγω απενεργοποίηση ακόμα και στο σύνολο των ονομάτων χώρου της μηχανής αναζήτησης που εκμεταλλεύεται (π.χ. google.com, google.gr, κ.λπ.), χωρίς, ωστόσο, υπέρβαση του εδαφικού πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας. Σημειώνεται ότι στο άρθρο 28 παρ. 1 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ ρητώς ορίζεται ότι: «Κάθε κράτος μέλος προβλέπει ότι μία ή περισσότερες δημόσιες αρχές επιφορτίζονται με τον έλεγχο της εφαρμογής, στο έδαφός του, των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπιστεί από τα κράτη μέλη, κατ' εφαρμογή της παρούσας Οδηγίας», ενώ στο άρθρο 26 παρ. 6 της ίδιας Οδηγίας ορίζεται ότι: «Κάθε αρχή ελέγχου είναι αρμόδια, ανεξάρτητα από την εθνική νομοθεσία που εφαρμόζεται στη συγκεκριμένη επεξεργασία, για την άσκηση, στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο υπάγεται, των εξουσιών που διαθέτει σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Κάθε αρχή μπορεί να κληθεί να ασκήσει τις εξουσίες της από αρχή άλλου κράτους μέλους». Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι κάθε εθνική αρχή ελέγχου δεν μπορεί να έχει εξουσία να ικανοποιήσει δικαίωμα αντίταξης/αντίρρησης υποκειμένου των δεδομένων πέρα από τα όρια του κράτους μέλους εντός του οποίου ασκεί τη δικαιοδοσία της. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί πολύ περισσότερο να επιβληθεί η απενεργοποίηση συνδέσμων όταν η αναζήτηση βάσει του ονόματος του αιτούντος πραγματοποιείται από τρίτη χώρα εκτός του εδαφικού πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας 95/46/ΕΚ.

Περαιτέρω, το «δικαίωμα σε απενεργοποίηση», όπως καθιερώθηκε από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προπαρατεθείσα απόφασή του, έχει, βεβαίως, την έννοια ότι ο φορέας εκμεταλλεύσεως μηχανής αναζήτησεως οφείλει, όταν κάνει δεκτό αίτημα απενεργοποίησης, να απαλείφει τους επίμαχους συνδέσμους από τα αποτελέσματα που εμφανίζονται κατόπιν αναζήτησεως που πραγματοποιείται βάσει του ονόματος του αιτούντος στο όνομα χώρου που αντιστοιχεί στο κράτος στο οποίο τεκμαίρεται ότι υποβλήθηκε το αίτημα ή, γενικότερα (αν υπάρχει σχετικό αίτημα του προσφεύγοντος), στα ονόματα χώρου της μηχανής αναζήτησεως τα οποία αντιστοιχούν στις εθνικές επεκτάσεις της εν λόγω μηχανής αναζήτησεως για το σύνολο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, κατά την άποψη της Αρχής, το «δικαίωμα σε απενεργοποίηση», όπως καθιερώθηκε από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προπαρατεθείσα απόφασή του, έχει την έννοια ότι ο φορέας εκμεταλλεύσεως μηχανής αναζήτησεως που κάνει δεκτό αίτημα απενεργοποίησης οφείλει να απαλείφει, δια της τεχνικής του γεωγραφικού αποκλεισμού, από διεύθυνση IP, η οποία τεκμαίρεται ότι ευρίσκεται στο κράτος κατοικίας του δικαιούχου του «δικαιώματος σε απενεργοποίηση», τα επίμαχα αποτελέσματα των αναζητήσεων που πραγματοποιούνται βάσει του ονόματός του, και γενικότερα από διεύθυνση IP η οποία τεκμαίρεται ότι ευρίσκεται σε κράτος μέλος που υπόκειται στην Οδηγία 95/46/ΕΚ, και τούτο ανεξάρτητα από το όνομα χώρου που χρησιμοποιεί ο χρήστης του. Σημειώνεται ότι τα παραπάνω ζητήματα τέθηκαν και στις υποθέσεις κατά της Google Inc που εξέτασε η Αρχή (βλ. τις με αριθ. 82, 83, 84/2016 αποφάσεις της Αρχής). Επιστημάνθηκε δε ότι με τη με αριθ. 82/2016 απόφαση που εκδόθηκε επί προσφυγής ατόμου που κατοικούσε μόνιμα στις ΗΠΑ και προσωρινά για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα στην Ελλάδα, ο οποίος είχε υποβάλει αίτημα διαγραφής διαφόρων συνδέσμων (google.com και google.gr), ήτοι απενεργοποίησης στο σύνολο των ονομάτων χώρου της μηχανής αναζήτησεως,

ώστε οι επίμαχοι σύνδεσμοι να μην εφαρμόζονται πλέον τόσο από την πρόσβαση από την Ελλάδα όσο και από τις ΗΠΑ, δηλαδή ανεξάρτητα από τον τόπο από τον οποίο πραγματοποιείται η αναζήτηση βάσει του ονόματος του αιτούντος, η Αρχή δέχθηκε ότι το «δικαίωμα απενεργοποίησης» ικανοποιείται πλήρως με την κατάργηση των επίμαχων συνδέσμων όχι μόνο από τις ευρωπαϊκές εκδόσεις της εν λόγω μηχανής αναζήτησης αλλά και από την google.com, όταν η αναζήτηση σε αυτές γίνεται από τη χώρα από την οποία ζητήθηκε η αφαίρεση των αποτελεσμάτων. Δηλαδή, εν προκειμένω, κρίθηκε ικανοποιητική η διαγραφή των επίμαχων συνδέσμων από την πρόσβαση από την Ελλάδα και δεν επιβλήθηκε η απενεργοποίηση των επίμαχων συνδέσμων από την πρόσβαση από τις ΗΠΑ, καθώς τούτο εκφεύγει του εδαφικού πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και της αρμοδιότητας της ελληνικής Αρχής.

3.6.2.2. Διαγραφή από ιστοσελίδες

A) Υποβλήθηκαν καταγγελίες και ερωτήματα αναφορικά με ανάρτηση προσωπικών δεδομένων σε διάφορες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο και τη διαδικασία υποβολής αιτήματος διαγραφής τους. Κατ' αρχάς, η Αρχή ενημερώνει τους αιτούντες για την ορθή διαδικασία υποβολής παραδεκτού αιτήματος, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 2472/1997 (βλ. την ιστοσελίδα της Αρχής υπό θεματική ενότητα «Υπηρεσίες Διαδικτύου – Φόρουμ και υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, Διαγραφή προσωπικών δεδομένων που έχουν αναρτηθεί στο διαδίκτυο», και σχετικά απαντητικά έγγραφα, ενδεικτικά Γ/ΕΞ/1920-1/22-09-2017, Γ/ΕΞ/6568-1/02-10-2017, Γ/ΕΞ/7945-1/11-12-2017), επισημαίνοντας ότι το δικαίωμα αντίρρησης υπόκειται στην προδικασία της προηγούμενης άσκησης του, με έγγραφη αίτηση, απευθείας στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Αν ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει εμπροθέσμως (παρέλθει άπρακτη η προβλεπόμενη προθεσμία των δεκαπέντε ημερών) ή εάν η απάντησή του δεν είναι ικανοποιητική, το υποκείμενο των δεδομένων έχει τότε δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή, σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη, προσκομίζοντας όλα τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Αντίθετα, αν δεν τηρηθεί η προαναφερόμενη διαδικασία, η προσφυγή στην Αρχή είναι πρόωρη και ως εκ τούτου απαράδεκτη (βλ. Ετήσια Έκθεση 2012, 3.12.3 Προϋποθέσεις για υποβολή παραδεκτής προσφυγής στην Αρχή – διαδικασία άρθρων 12 και 13 του ν. 2472/1997). Επιστημάνεται ότι τα αυτά ισχύουν για την υποβολή παραδεκτής προσφυγής στην Αρχή για δημοσιεύματα σε ιστοσελίδες ειδησεογραφικού χαρακτήρα (βλ. ιδίως, Ετήσια Έκθεση 2014, 3.9. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, 3.9.1. Όρια αρμοδιότητας της Αρχής και στάθμιση αντικρουόμενων δικαιωμάτων, ενδεικτικά Γ/ΕΞ/4635-1/03-07-2017).

Σε άλλη περίπτωση, στην οποία το αίτημα διαγραφής δεδομένων από το διαδίκτυο αφορούσε ιστοσελίδα που έχει έδρα σε ευρωπαϊκή πρωτεύουσα, χωρίς να υπάρχει εγκατάσταση στην Ελλάδα, η Αρχή επισήμανε το πεδίο εφαρμογής του ν. 2472/1997 (άρθρο 3 παρ. 3) και ότι το συγκεκριμένο ζήτημα είναι εκτός αρμοδιότητας της Αρχής (Γ/ΕΞ/8175-1/11-12-2017, έτσι και Γ/ΕΞ/4635-1/03-07-2017).

Περαιτέρω, προσέφυγε στην Αρχή δικηγόρος, ο οποίος κατήγγειλε παράνομη διατήρηση δημοσιευμάτων από ιστοσελίδες ειδησεογραφικού χαρακτήρα και ιστολόγιο (blog) που αφορούσαν στη σύλληψή του στο πλαίσιο εισαγγελικής έρευνας σχετικά

με εγκληματική οργάνωση. Ειδικότερα, στα εν λόγω δημοσιεύματα αναφέρονταν το ονοματεπώνυμο, η επαγγελματική ιδιότητα, το γεγονός της σύλληψης και η κατηγορία σε βάρος του προσφεύγοντος, ο οποίος ζήτησε εγγράφως την αφαίρεσή τους λόγω έκδοσης αθωωτικής για το πρόσωπό του δικαστικής απόφασης ενάμιση περίπου χρόνο μετά τη δημοσίευση της σχετικής είδησης. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η Αρχή, με τις με αρ. 152/2017 και 151/2017 αποφάσεις της αντίστοιχα, έκρινε ότι η μέσω των υπό κρίση δημοσιευμάτων διάδοση προσωπικών δεδομένων του προσφεύγοντος έλαβε χώρα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το αναγκαίο για την ενημέρωση του κοινού για τη συγκεκριμένη είδηση με την οποία συνδέθηκαν, δεδομένου μάλιστα ότι οι επίμαχες πληροφορίες, στο μέτρο που ο προσφεύγων αθώωθηκε δικαστικά, δημιουργούσαν ανακριβή, ελλιπή και παραπλανητική εντύπωση για το πρόσωπό του για πάνω από τρία έτη. Ειδικότερα, αναφορικά με τις καταγγελλόμενες ιστοσελίδες ειδησεογραφικού χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υπεύθυνοι των εν λόγω ιστοσελίδων αφαίρεσαν στο σύνολό τους τα υπό κρίση δημοσιεύματα κατόπιν παρέμβασης της Αρχής, επιβλήθηκαν, κατά πλειοψηφία, δυο πρόστιμα ύψους δύο χιλιάδων ευρώ σε έκαστο υπεύθυνο επεξεργασίας, λόγω σημαντικής χρονικής καθυστέρησης στην ικανοποίηση του δικαιώματος αντίρρησης του προσφεύγοντος σύμφωνα με τα ανωτέρω. Επίσης, απευθύνθηκε σε αμφοτέρους τους υπευθύνους των ιστοσελίδων η σύσταση είτε να ικανοποιούν εφεξής το δικαίωμα αντίρρησης των υποκειμένων των δεδομένων αναφορικά με τα δημοσιεύματα που αναρτούν σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 13 του ν. 2472/1997, εφόσον συντρέχει περίπτωση, με την αφαίρεση ολόκληρου του δημοσιεύματος ή των στοιχείων του ενδιαφερόμενου προσώπου, είτε να απορρίπτουν το σχετικό αίτημα με ειδική αιτιολογία, σε κάθε δε περίπτωση να απαντούν εγγράφως εντός δεκαπέντε ημερών από την αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων. Αναφορικά δε με το καταγγελλόμενο ιστολόγιο (blog), επιβλήθηκε, κατά πλειοψηφία, πρόστιμο ύψους δύο χιλιάδων ευρώ στον υπεύθυνο του ιστολογίου για μη ικανοποίηση του δικαιώματος αντίρρησης του προσφεύγοντος σύμφωνα με τα ανωτέρω. Επίσης, απευθύνθηκαν στον υπεύθυνο του ιστολογίου οι ακόλουθες συστάσεις: (i) Να αφαιρέσει το επίμαχο δημοσίευμα ή να μεριμνήσει για τη διόρθωσή του με δημοσίευση της είδησης της έκδοσης της αθωωτικής για το πρόσωπο του προσφεύγοντος δικαστικής απόφασης. (ii) Να ικανοποιεί εφεξής το δικαίωμα αντίρρησης των υποκειμένων των δεδομένων αναφορικά με τα δημοσιεύματα που αναρτά σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 13 του ν. 2472/1997, εφόσον συντρέχει περίπτωση με αφαίρεση ολόκληρου του δημοσιεύματος ή των στοιχείων του ενδιαφερόμενου προσώπου, ή να απορρίπτει το σχετικό αίτημα με ειδική αιτιολογία, σε κάθε δε περίπτωση να απαντά εγγράφως εντός δεκαπέντε ημερών από την αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων προς το ιστολόγιο.

Β) Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών έθεσαν υπόψιν της Αρχής προδικαστικές υποθέσεις ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) για παροχή παρατηρήσεων. Συγκεκριμένα, η Αρχή εξέφρασε τις απόψεις της επί των προδικαστικών ερωτημάτων του Ανώτατου Δικαστηρίου της Λετονίας (Augstaka tiesa) προς το ΔΕΕ σχετικά με την ερμηνεία και ορθή εφαρμογή της Οδηγίας 95/46/ΕΚ για την προστασία των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Ειδικότερα, στην προδικαστική υπόθεση C-345/17, που αφορά σε βιντεοσκόπηση μέσω κινητού τηλεφώνου

και ανάρτηση του οπτικοακουστικού υλικού (βίντεο) στον δικτυακό τόπο www.youtube.com, η Αρχή παρατήρησε κυρίως τα εξής (Γ/ΕΞ/5601-1/08-08-2017):

Κατ' αρχάς, η βιντεοσκόπηση μέσω κινητού τηλεφώνου και η διατήρηση/αποθήκευση οπτικοακουστικού υλικού (βίντεο) σε ηλεκτρονική μορφή, με δυνατότητα περαιτέρω επεξεργασίας του, στην οποία περιλαμβάνεται και η αποστολή του σε τρίτους, η διάδοση ή κάθε μορφής διάθεση, όπως δημοσίευση/ανάρτηση σε ιστοσελίδες του διαδικτύου, πρέπει να θεωρηθεί ως αυτοματοποιημένη, εν όλω ή εν μέρει, επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, κατά τον βαθμό που το ως άνω υλικό (βίντεο) παρέχει τη δυνατότητα ταυτοποίησης του συγκεκριμένου φυσικού προσώπου που καταγράφηκε σε αυτό.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 περ. β' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, οι διατάξεις της εν λόγω Οδηγίας δεν εφαρμόζονται στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών δραστηριοτήτων. Πρόκειται για αρνητική προϋπόθεση εφαρμογής της Οδηγίας. Συνεπώς, ανακύπτει στην υπό κρίση περίπτωση ζήτημα εάν οι επίμαχες επεξεργασίες, οι οποίες συνίστανται στη λήψη βίντεο μέσω κινητού τηλεφώνου και, ακολούθως, στην ανάρτησή του σε ιστοσελίδες του διαδικτύου (YouTube, κ.λπ.), εμπίπτουν στην προαναφερόμενη εξαίρεση του άρθρου 3 παρ. 2 περ. β'.

Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη (12) της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, «...εξαιρούνται οι επεξεργασίες που εκτελούνται από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών δραστηριοτήτων, όπως οι επεξεργασίες οι σχετικές με την αλληλογραφία και την τήρηση καταλόγων διευθύνσεων». Η διάταξη αυτή έχει ως σκοπό να εξαιρέσει από το πεδίο εφαρμογής επεξεργασίες ήσσονος σημασίας, με το σκεπτικό ότι η χρήση προσωπικών δεδομένων για προσωπικές ή οικιακές δραστηριότητες δεν πρόκειται να αποτελέσει βαθιά και εκτεταμένη προσβολή των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τέτοια ώστε να δικαιολογείται η υπαγωγή της στις αυστηρές διατάξεις της Οδηγίας και των εθνικών νομοθεσιών και η εποπτεία αυτών των επεξεργασιών από τις εθνικές Αρχές για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Άλλωστε, τα πρόσωπα που θίγονται από τέτοιου είδους επεξεργασίες έχουν τη δυνατότητα να προσφύγουν στη δικαιοσύνη θεμελιώνοντας τις αξιώσεις τους σε γενικές διατάξεις του δικαίου, ιδίως στην προστασία της προσωπικότητας, στην οποία περιλαμβάνεται και το δικαίωμα στην εικόνα του προσώπου.

Ως εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας η παραπάνω διάταξη πρέπει κατ' αρχάς να ερμηνεύεται στενά ώστε να προστατεύονται αποτελεσματικά τα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων. Με βάση τα προηγούμενα θα πρέπει να γίνει διάκριση στη λήψη και αποθήκευση οπτικοακουστικού υλικού (βίντεο) μέσω κινητού τηλεφώνου αφενός και στη διάδοσή του σε τρίτα πρόσωπα αφετέρου. Η λήψη βίντεο μέσω κινητού τηλεφώνου του ενδιαφερομένου και η αποθήκευσή του στο προσωπικό αυτό ψηφιακό μέσο (κινητό τηλέφωνο ή/και προσωπικό υπολογιστή) εύκολα μπορεί να υπαχθεί στην επεξεργασία για προσωπικές ή οικιακές δραστηριότητες, αφού η επεξεργασία γίνεται από τον ενδιαφερόμενο και δεν ανακοινώνονται τα δεδομένα σε τρίτους. Τέτοιες δραστηριότητες αποτελούν η τήρηση διευθύνσεων φίλων, μελών συλλόγων με αντικείμενο δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου (χόμπι). Ο αριθμός των δεδομένων δεν έχει σημασία στο μέτρο που τηρείται ο σκοπός της επεξεργασίας, εκτός βέβαια και

αν ένας ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός δεδομένων υποδηλώνει επεξεργασία που υπερβαίνει την προσωπική ή οικιακή χρήση (Πβλ. Damann/Simitis, EG-Datenschutzrichtlinie – Kommentar, Baden Baden 1997, (Σχολιασμένος Κώδικας της Οδηγίας 95/46/ΕΚ), Άρθρ. 3, αρ. περ. 8).

Ως προς την ανακοίνωση/διάδοση/διάθεση του βίντεο σε τρίτους, θα πρέπει να εξετασθεί εάν η επεξεργασία αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί ότι πραγματοποιείται για αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή χρήση ή εάν η διάδοση σε τρίτους σημαίνει αυτομάτως ότι πρόκειται για επεξεργασία που υπερβαίνει τις προαναφερθείσες χρήσεις. Αν και υπάρχουν ενδιάμεσες οριακές περιπτώσεις (βλ. σχετικά τη με αρ. 4/2006 απόφαση της Αρχής, με την οποία η Αρχή, εξετάζοντας καταγγελία για λήψη φωτογραφίας με κινητό τηλέφωνο και αποστολή της με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε δύο κοινούς γνωστούς του καταγγέλλοντος και καταγγελλόμενου, επισήμανε ότι πρόκειται για δύο διακριτές επεξεργασίες, και ότι και η δεύτερη επεξεργασία, ήτοι η αποστολή φωτογραφίας περιστασιακά σε έναν περιορισμένο αριθμό ατόμων, με τα οποία ο ενδιαφερόμενος συνδέεται προσωπικά, π.χ. λόγω φιλίας, γνωριμίας ή λόγω του ότι είναι συνάδελφοι, μπορεί και αυτή να εμπίπτει στην εξαίρεση «της επεξεργασίας που διενεργείται αποκλειστικά για προσωπική ή οικιακή χρήση»), βέβαιο είναι ότι η διάδοση των δεδομένων σε έναν απεριόριστο αριθμό ατόμων, όπως η ανάρτησή τους σε μια ιστοσελίδα του διαδικτύου, στην οποία έχει πρόσβαση ο καθένας με μόνη προϋπόθεση την πληκτρολόγηση του δικτυακού ονόματος της ιστοσελίδας, εκφεύγει της προσωπικής χρήσης και υπάγεται συνεπώς στις διατάξεις της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Πβλ. Damann/Simitis, EG-Datenschutzrichtlinie – Kommentar, Baden Baden 1997, (Σχολιασμένος Κώδικας της Οδηγίας 95/46/ΕΚ), Άρθρ. 3, αρ. περ. 8, ΔΕΚ C-101/01 (Bodil Lindqvist), 6.11.2003, σκέψη 47).

Κατά τα προαναφερόμενα, επισημάνθηκε ότι στην υπό κρίση περίπτωση πρόκειται για δύο διακριτές επεξεργασίες προσωπικών δεδομένων. Η μαγνητοσκόπηση, μέσω του κινητού τηλεφώνου του προσφεύγοντος, ήδη αναιρεσιώντος της ίδιας της κατάθεσής του στο αστυνομικό τμήμα, κατά την άποψη της Αρχής, εμπίπτει στην εξαίρεση του άρθρου 3 παρ. 2 περ. β' της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Ωστόσο, η ανάρτηση/δημοσίευση του βίντεο αυτού σε ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, στην οποία έχει πρόσβαση ο καθένας με μόνη προϋπόθεση την πληκτρολόγηση του δικτυακού ονόματος της ιστοσελίδας, εκφεύγει της προσωπικής χρήσης και υπάγεται, συνεπώς, στις διατάξεις της Οδηγίας 95/46/ΕΚ.

Περαιτέρω, αναφορικά με το εάν στην υπό κρίση περίπτωση τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 9 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, επισημάνθηκε ότι κατά το προαναφερόμενο άρθρο πρέπει να εισαχθούν εξαιρέσεις/παρεκκλίσεις, έτσι ώστε το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής να συμβιβάζεται με τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία της έκφρασης (βλ. και αιτιολογικές σκέψεις 17 και 37 της Οδηγίας, με ρητή αναφορά στην ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, δικαιώματα που συνυπάρχουν και πρέπει να τύχουν δίκαιης εξισορρόπησης με το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, τα οποία προστατεύονται εξίσου και από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, βλ. άρθρα 7, 8 και 11). Δεδομένης της σημασίας που έχει η ελευθερία του λόγου εντός κάθε δημοκρατικής κοινωνίας, οι σχετικές έννοιες, μεταξύ των οποίων εκείνη του δημοσιογραφικού σκοπού, πρέπει να ερμηνεύονται ευρέως. Συνεπώς, περιορισμός της έκτασης εφαρμογής του άρθρου 9 της

Οδηγίας δεν μπορεί να υπάρξει *ratione personae*.

Κατά τη θέση της Αρχής, για τους εκδότες ιστοσελίδων, οι οποίοι αναρτούν προσωπικά δεδομένα (ακόμα και ευαίσθητα) στο διαδίκτυο και είναι υπεύθυνοι για το περιεχόμενο που αναρτούν (σε αντίθεση με τις μηχανές αναζήτησης), ισχύουν καταρχήν οι εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις που έχουν προβλεφθεί σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, ώστε το δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής να συμβιβάζεται με τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία της έκφρασης (βλ. και αιτιολογικές σκέψεις 17 και 37 της Οδηγίας). Υπό το φως της ανωτέρω σκέψης, σημειώθηκε ότι η ανάρτηση του επίμαχου οπτικοακουστικού υλικού στην ιστοσελίδα YouTube, στην υπό κρίση περίπτωση (ιδίως εάν συνδυάζεται, όπως υποστηρίζει ο προσφεύγων/αναιρεσιώνων, με στηλίτευση παράνομων πράξεων των αστυνομικών υπαλλήλων), εμπίπτει στην ελευθερία της έκφρασης και ότι, υπό προϋποθέσεις που πρέπει να αναζητηθούν, μπορεί να χαρακτηριστεί ως επεξεργασία για δημοσιογραφικούς σκοπούς (εν ευρεία έννοια), και να τύχει δίκαιης εξισορρόπησης στο πλαίσιο των ειδικότερων διατάξεων που ενσωματώνουν το άρθρο 9 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ.

3.6.3. Νέες Τεχνολογίες

Η Αρχή, με τη γνωμοδότηση 1/2017, εξέτασε τη νομιμότητα της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο του Ηλεκτρονικού Εισιτηρίου του ΟΑΣΑ και έκρινε ότι δεν πληρούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση των κινδύνων ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Ο ΟΑΣΑ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, δεν κατέδειξε ότι εξέτασε εναλλακτικές τεχνικές λύσεις που αφενός μεν θα επιτύγχαναν εξίσου τους επιδιωκόμενους σκοπούς, αφετέρου δε θα εξασφάλιζαν την προστασία της ιδιωτικότητας των χρηστών. Ειδικότερα, η Αρχή επισήμανε ότι ο κύριος κίνδυνος που υφίσταται, ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων, στο πλαίσιο ενός συστήματος προσωποποιημένων ηλεκτρονικών εισιτηρίων, συνίσταται στο ότι η χρήση ενός τέτοιου συστήματος μπορεί να συνεπάγεται τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τις διαδρομές που πραγματοποιεί ο εκάστοτε επιβάτης, πλήττοντας υπέρμετρα το δικαίωμα της ανώνυμης μετακίνησης, (άρ. 5 παρ. 1, 3 Σ.), αλλά και το δικαίωμα πληροφοριακής αυτοδιάθεσης και το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, (άρ. 9Α, 9 παρ. 1 εδ. β' Σ., άρ. 8 παρ. 1 ΕΣΔΑ). Ως εκ τούτου, η Αρχή ζήτησε από τον ΟΑΣΑ να επανασχεδιάσει το σύστημα ηλεκτρονικού εισιτηρίου, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στις επιταγές του ν. 2472/1997, και να υποβάλει νέα γνωστοποίηση.

Μετά την υποβολή νέας γνωστοποίησης από τον ΟΑΣΑ, με την οποία ανακλήθηκε η πρώτη γνωστοποίηση, η Αρχή εξέδωσε νέα γνωμοδότηση, την υπ' αριθμ. 4/2017. Στην εν λόγω γνωστοποίηση ο ΟΑΣΑ αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι δεν θα τηρεί κανένα αναγνωριστικό στοιχείο επιβατών (αριθμό ταυτότητας, ΑΦΜ, κ.λπ.), πλην του ΑΜΚΑ, ο οποίος θα τηρείται –με τρόπο που εξασφαλίζεται η ανωνυμία των μετακινήσεων– αποκλειστικά στις περιπτώσεις προσωποποιημένων καρτών ειδικών κατηγοριών χρηστών (δηλαδή ανέργων, ΑΜΕΑ, κ.λπ.), για τις οποίες πρέπει να αποκλειστεί η περίπτωση έκδοσης περισσότερων καρτών ανά άτομο: σε όλες τις υπόλοιπες περιπτώσεις προσωποποιημένων καρτών, ο ΑΜΚΑ δεν τηρείται, αλλά χρησιμεύει μόνο για την επαλήθευση των προσωπικών

δεδομένων που είναι απαραίτητα για την ταυτοποίηση των χρηστών. Η Αρχή, με τη γνωμοδότηση 4/2017, έκρινε ότι: α) η νέα γνωστοποίηση του ΟΑΣΑ είχε εναρμονιστεί σε ικανοποιητικό βαθμό με τις προϋποθέσεις που έθεσε η Αρχή στη γνωμοδότηση 1/2017, β) η αξιοποίηση της διαδικτυακής υπηρεσίας της ΗΔΙΚΑ, όπως ζητήθηκε από τον ΟΑΣΑ, για τον σκοπό της ακρίβειας των προσωπικών δεδομένων δεν προσέκρουε στις θεμελιώδεις αρχές της προστασίας προσωπικών δεδομένων, γ) ως προς τον κίνδυνο της συστημικής αντιστοιχίας του αριθμού της κάρτας με τον κάτοχό της, η οποία θα οδηγούσε σε γνώση του ιστορικού όλων των μετακινήσεων για συγκεκριμένο επιβάτη, ο ΟΑΣΑ –καίτοι έλαβε σχεδιαστικά μέτρα περιορισμού του εν λόγω κινδύνου– πρέπει αμελλητί να προβεί σε κατάλληλες τροποποιήσεις του συστήματος (ιδίως προς την εξάλειψη της πρακτικά απομακρυσμένης δυνατότητας να συσχετιστεί ένας ΑΜΚΑ με τον αριθμό της κάρτας). Περαιτέρω, η αποτελεσματικότητα των σχετικών τροποποιήσεων θα πρέπει να τεκμαίρεται από μελέτη εκτίμησης επιπτώσεων στην προστασία προσωπικών δεδομένων την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να εκπονήσει.

Μετά από τη γνωμοδότηση 4/2017 ακολούθησε συνάντηση εργασίας στις 3.11.17 και στην οποία εξετάστηκαν επιπλέον τα εξής νέα ζητήματα που έθεσε ο ΟΑΣΑ: α) της χρήσης συμβατικού ταχυδρομείου για την αποστολή κάρτας σε αιτούντα, β) της δυνατότητας μαζικής έκδοσης προσωποποιημένων καρτών ανά οργανισμό/φορέα και γ) της τήρησης στοιχείων χρηστών κατόπιν συγκατάθεσής τους, με σκοπό την προσωποποιημένη εξυπηρέτησή τους. Ακολούθως, η Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7986-1/16-11-2017 έγγραφο περιέγραψε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι εν λόγω επεξεργασίες δεν προσκρούουν στις θεμελιώδεις προϋποθέσεις νομιμότητας που τέθηκαν με τη γνωμοδότηση 1/2017.

Επισημαίνεται επίσης ότι πλήθος ερωτημάτων υποβλήθηκαν στην Αρχή από χρήστες υπηρεσιών του ΟΑΣΑ αναφορικά με το νέο Ηλεκτρονικό Εισιτήριο, η πλειοψηφία των οποίων εστίαζε στη νομιμότητα συλλογής των προσωπικών δεδομένων (ιδίως του ΑΜΚΑ) που πραγματοποιεί ο ΟΑΣΑ ενόψει αυτού. Η Αρχή με σειρά απαντητικών επιστολών (βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7634-1/29.12.17, Γ/ΕΞ/8015-1/29.12.17, Γ/ΕΞ/8096-1/22.12.17, Γ/ΕΞ/7353-1/15.11.17, Γ/ΕΞ/7411-1/15.11.17, Γ/ΕΞ/7450-1/15.11.17, Γ/ΕΞ/7500-1/15.11.17, Γ/ΕΞ/7639-1/15.11.17 έγγραφα) απάντησε ως προς τα ερωτήματα που τέθηκαν, παραπέμποντας επίσης στα όσα σχετικώς διαλαμβάνονται στη γνωμοδότηση 4/2017.

3.6.4. Διαβίβασεις δεδομένων εκτός ΕΕ

3.6.4.1. Διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ βάσει Εταιρικών Δεσμευτικών Κανόνων (BCR)

Το 2017 η Αρχή χορήγησε, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 στοιχ. στ' εδ. α' ν. 2472/1997, τις υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/197/30.01.2017, ΓΝ/ΕΞ/198/30.01.2017, ΓΝ/ΕΞ/1562/02.06.2017, ΓΝ/ΕΞ/1653/09.06.2017, ΓΝ/ΕΞ/3245/07.11.2017 άδειες διαβίβασης προσωπικών δεδομένων με βάση δεσμευτικούς εταιρικούς κανόνες (Binding Corporate Rules, στο εξής BCR) στις εταιρείες Siemens AE, Siemens Healthcare AE, GlaxoSmithKline AE/BE, Amgen Ελλάς ΕΠΕ και AstraZeneca AE αντίστοιχα.

Η Αρχή, προκειμένου να χορηγήσει τις ως άνω άδειες, έλαβε υπόψη της: α) την έγκριση των καταρτισθέντων BCR σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την επικεφαλής εθνική Αρχή, β) το είδος των προσωπικών δεδομένων που επρόκειτο να διαβιβαστούν (ως επί το πλείστον πρώην και εν ενεργεία υπαλλήλων, υποψηφίων προς πρόσληψη, επαφών πελατών, προμηθευτών και μετόχων, αλλά και ασθενών συμμετεχόντων σε κλινικές μελέτες και σε προγράμματα φαρμακοεπαγρύπνησης στις περιπτώσεις φαρμακευτικών εταιρειών), γ) τους σκοπούς της διαβίβασης (κατά κύριο λόγο διοίκηση προσωπικού, διαχείριση εμπορικών και επιστημονικών δραστηριοτήτων, διαχείριση της βιοϊατρικής έρευνας (για τις φαρμακευτικές εταιρείες) και των σχέσεων των εταιρειών με τους πελάτες τους), δ) την κατοχυρούμενη στους όρους των BCR υπεροχή του εθνικού δικαίου προστασίας προσωπικών δεδομένων όταν το τελευταίο παρέχει υψηλότερου επιπέδου προστασία από τα BCR, ε) την υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να τηρεί με βάση τα BCR όλες τις υποχρεώσεις του σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας, καθώς και στ) να τηρεί όλες τις βασικές προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας που ορίζει ο ν. 2472/1997.

Επιπλέον, η Αρχή, προκειμένου να χορηγήσει τις εν λόγω άδειες, έθεσε τους εξής όρους: α) η ισχύς της άδειας εξαρτάται από την τήρηση αμετάβλητων των εγκριθέντων BCR υπό την επιφύλαξη τυχόν τροποποίησης του ισχύοντος δικαίου, β) τυχόν μεταβολές της δομής των κρίσιμων πολυεθνικών ομίλων ή των όρων των εγκριθέντων BCR οφείλουν να γνωστοποιούνται στην Αρχή, ενώ οποιαδήποτε ουσιώδης μεταβολή τους η οποία επηρεάζει τις υπό εξέταση διαβίβασεις δεδομένων τελεί υπό την έγκριση της Αρχής, γ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να τηρεί τις βασικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ν. 2472/1997 και τις σχετικές πράξεις της Αρχής (π.χ. οδηγία 115/2001 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των εργασιακών σχέσεων), δ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να χρησιμοποιεί κατάλληλους ασφαλείς κρυπτογραφικούς μηχανισμούς σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτά πρότυπα, προκειμένου να εξασφαλίζει την εμπιστευτικότητα των δεδομένων κατά τη διαβίβαση, ε) ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να τηρεί την οριζόμενη στο άρθρο 11 παρ. 3 ν. 2472/1997 υποχρέωση ενημέρωσης των υποκειμένων και να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις, γνωμοδοτήσεις και οδηγίες της Αρχής, καθώς και να καταβάλει το απαιτούμενο για την άδεια διαβίβασης παράβολο. Επιπλέον, ειδικά όσον αφορά στη διαβίβαση απλών και ευαίσθητων δεδομένων πρώην εργαζομένων και υπαλλήλων που έχουν συνταξιοδοτηθεί και δεν ανήκουν πλέον στο προσωπικό του υπευθύνου επεξεργασίας, η Αρχή έκρινε ότι αυτή επιτρέπεται μόνον εφόσον τα συγκεκριμένα δεδομένα τηρούνται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας αποκλειστικά για δύο έτη σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 3762/2009 Αναδιοργάνωση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ), ρύθμιση θεμάτων Οργανισμών εποπτευόμενων από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και άλλες διατάξεις, το οποίο προβλέπει ότι «Οι εργοδότες έχουν υποχρέωση να διατηρούν στο αρχείο τους επί μία διετία από την ημερομηνία λήξης τους αντίγραφα των συμβάσεων εργασίας, γνωστοποιήσεων και λοιπών εγγράφων, που υποχρεούνται να χορηγούν στους εργαζόμενους, σύμφωνα με το π.δ. 156/1994 και το άρθρο 1 του ν. 2639/1998, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή».

Επίσης, καθόσον αφορά ιδίως στη διαβίβαση ευαίσθητων δεδομένων συμμετεχόντων σε κλινικές μελέτες και ασθενών, η Αρχή έκρινε ότι αυτή επιτρέπεται υπό τους όρους

των αντίστοιχων αδειών συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων ή/και αδειών ίδρυσης και λειτουργίας σχετικών αρχείων σύμφωνα με το άρθρο 7 ν. 2472/1997 και η διαβίβασή τους είναι αναγκαία για τη διαχείριση της βιοϊατρικής έρευνας (κλινικές μελέτες, μελέτες παρατήρησης) και τη συμμόρφωση με κανονιστικές απαιτήσεις (όπως υπηρεσίες ιατρικής πληροφόρησης, παρακολούθηση της ασφάλειας και αναφορά ανεπιθύμητων ενεργειών), ουσιαστικά δηλαδή, ελέγχθηκαν οι ισχύουσες άδειες ευαίσθητων δεδομένων των υπευθύνων επεξεργασίας ως προϋπόθεση νόμιμης επεξεργασίας σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο.

3.7. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

3.7.1. Περιστατικά παραβίασης παρόχων

Με βάση το άρ. 12 παρ. 5 του ν. 3471/2006, σε περίπτωση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι φορείς παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών οφείλουν να γνωστοποιούν αμελλητί την παραβίαση στην Αρχή και στην ΑΔΑΕ. Κατά το έτος 2017 δεν υποβλήθηκε καμία σχετική γνωστοποίηση στην Αρχή.

Κατόπιν όμως καταγγελίας, η Αρχή επέβαλε διοικητικό πρόστιμο δύο χιλιάδων ευρώ στην εταιρεία «Vodafone-Πάναφον» για παραβίαση των διατάξεων για την ασφάλεια της επεξεργασίας. Κατά την εξέταση της υπόθεσης διαπιστώθηκε ότι δεν τηρήθηκαν τα κατάλληλα οργανωτικά μέτρα ασφάλειας για την ταυτοποίηση συνδρομητή, με αποτέλεσμα περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, τρίτο πρόσωπο με το ίδιο όνομα και επώνυμο αλλά διαφορετικό πατρώνυμο σε σχέση με αυτό του συνδρομητή της εταιρείας προσήλθε σε κατάσταση και προμηθεύτηκε κάρτα sim με τον τηλεφωνικό αριθμό του καταγγέλλοντος. Η κάρτα χρησιμοποιήθηκε για περίπου δέκα ημέρες, κατά τις οποίες ο τρίτος λάμβανε κλήσεις που προορίζονταν για τον καταγγέλλοντα. Με την ίδια απόφαση η Αρχή απηύθυνε σύσταση προς την εν λόγω εταιρεία για την προσαρμογή της διαδικασίας ταυτοποίησης των συνδρομητών όταν επισκέπτονται με φυσική παρουσία καταστήματα του υπευθύνου επεξεργασίας και τον αυστηρό έλεγχο τήρησής τους.

3.7.2. Νομιμότητα επεξεργασίας δεδομένων αφερέγγυων συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας από την ΤΗΛΕΓΝΟΥΣ ΙΚΕ και χορήγηση άδειας ενημέρωσης δια του Τύπου

Η εταιρεία ΤΗΛΕΓΝΟΥΣ ΙΚΕ γνωστοποίησε στην Αρχή τη σύστασή της ως φορέα για την εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου στην κινητή τηλεφωνία, υποβάλλοντας αίτημα χορήγησης άδειας ενημέρωσης δια του Τύπου, σύμφωνα με την Κανονιστική Πράξη 1/1999 της Αρχής. Επισημαίνεται ότι, ως προς την εν λόγω επεξεργασία, η Αρχή, ήδη με τη γνωμοδότηση 1/2015 (βλ. Ετήσια Έκθεση της Αρχής για το 2015, ενότητα 3.6.6) επί αιτήματος της Ένωσης Εταιρειών Κινητής Τηλεφωνίας (ΕΕΚΤ) σχετικά με τη σύσταση φορέα για την εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου στην κινητή τηλεφωνία, είχε ορίσει τις προϋποθέσεις για τη σύσταση κοινού αρχείου με δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς (ασυνέπειας) συνδρομητών-πελατών (φυσικών ή νομικών προσώπων) των εταιρειών

κινητής τηλεφωνίας (μελών της ΕΕΚΤ), ώστε οι τελευταίες να προβαίνουν σε έλεγχο φερεγγυότητας του υποψήφιου πελάτη για νέα σύνδεση κινητής τηλεφωνίας.

Κατόπιν εξέτασης της ως άνω γνωστοποίησης, η Αρχή, αφού διαπίστωσε την καταρχήν συμμόρφωση της αιτούσας με τη γνωμοδότηση 1/2015, όρισε, με την απόφαση 28/2017, περαιτέρω προϋποθέσεις νόμιμης λειτουργίας του συστήματος της ΤΗΛΕΓΝΟΥΣ ΙΚΕ, ιδίως σχετικά με το είδος των υπό επεξεργασία δεδομένων, την ικανοποίηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων και την τήρηση των υποχρεώσεων σχετικά με το απόρρητο και την ασφάλεια της επεξεργασίας. Ειδικότερα σημειώνεται ότι η Αρχή, με την ως άνω απόφαση, κάλεσε την ΤΗΛΕΓΝΟΥΣ ΙΚΕ να προσαρμόσει, εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, τα συστήματά της κατά τρόπο τέτοιο ώστε για κάθε πρόσβαση στη βάση δεδομένων της από το εξουσιοδοτημένο προσωπικό των παρόχων κινητής τηλεφωνίας να τηρεί σχετική καταγραφή της ενέργειας από την οποία να προκύπτει αυτομάτως η πληροφορία περί του φυσικού προσώπου που εκκίνησε την εν λόγω πρόσβαση. Η Αρχή επίσης επισήμανε ότι η ΤΗΛΕΓΝΟΥΣ ΙΚΕ οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει τη νομιμότητα των προσβάσεων από τους νόμιμους αποδέκτες (ιδίως όταν ο αριθμός των προσβάσεων παρεκκλίνει των πλαισίων της εύλογης, συνήθους και αναμενόμενης χρήσης). Τέλος, με την ως άνω απόφαση, η Αρχή χορήγησε την αιτούμενη άδεια ενημέρωσης των υποκειμένων δια του Τύπου.

3.7.3. Καταγραφή και ακρόαση τηλεφωνικών κλήσεων

Η Αρχή, με τις υπ' αριθμ. 32/2017 και 33/2017 αποφάσεις της, τις οποίες εξέδωσε κατόπιν δύο σχετικών υποβληθεισών προσφυγών, επέβαλε πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων ευρώ σε καθεμία εκ των Τραπεζών Alpha Bank και Eurobank Ergasias ΑΕ για μη προσήκουσα ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης των προσφευγόντων σε δεδομένα καταγεγραμμένων συνομιλιών. Στην πρώτη περίπτωση, η Τράπεζα Alpha Bank ουδέποτε απάντησε εγγράφως στον προσφεύγοντα στα σχετικά αιτήματά του ούτε παρείχε επαρκείς εξηγήσεις ενώπιον της Αρχής. Στη δεύτερη περίπτωση, η Τράπεζα Eurobank Ergasias ΑΕ δεν παρείχε πρόσβαση σε όλες τις ζητηθείσες συνομιλίες παρά μόνο ικανοποίησε εν μέρει το δικαίωμα του προσφεύγοντος με την παράδοση αντιγράφου συγκεκριμένης απομαγνητοφωνημένης συνομιλίας, κατόπιν παρέμβασης της Αρχής, χωρίς να απαντήσει στο υποκείμενο των δεδομένων εντός 15 ημερών με πληρότητα και ορθότητα. Επίσης, η Αρχή, με τις ανωτέρω αποφάσεις της, επισήμανε στις ως άνω Τράπεζες την υποχρέωσή τους, ως υπευθύνων επεξεργασίας, να γνωστοποιούν στα στελέχη και το προσωπικό τους, μέσω των θεσπισμένων εσωτερικής φύσεως κανόνων και διαδικασιών σχετικά με καταγραφή και ανάκτηση ηχογραφημένων συνομιλιών, την ικανοποίηση αυτοτελώς του δικαιώματος πρόσβασης των υποκειμένων στα δεδομένα των καταγεγραμμένων συνομιλιών τους, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 12 του ν. 2472/1997, ιδίως εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας των δεκαπέντε ημερών και χωρίς να απαιτείται επίκληση ειδικότερων λόγων για την άσκηση του δικαιώματος αυτού.

Επιπλέον, η Αρχή, με την υπ' αριθμ. 71/2017 απόφασή της, την οποία επίσης εξέδωσε κατόπιν σχετικής υποβληθείσας προσφυγής, επέβαλε πρόστιμο δέκα χιλιάδων ευρώ στην εταιρεία «Vodafone-Πάναφον» λόγω σημαντικής καθυστέρησης στην ικανοποίηση του

δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου βάσει του άρθρου 12 του ν. 2472/1997. Επίσης, απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση στην ως άνω εταιρεία για την προσήκουσα προσαρμογή του ηχογραφημένου μηνύματος μέσω του οποίου ενημερώνονται τα υποκείμενα για την καταγραφή συνομιλιών τους. Ακόμα, απηύθυνε σύσταση για την προσαρμογή α) των εσωτερικών της διαδικασιών προκειμένου να είναι εφεξής δυνατή η ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης μέσα το πολύ σε 15 ημέρες, και β) των συστημάτων της με τρόπο ώστε να καταστεί εφικτή η δυνατότητα άσκησης δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου σε καταγεγραμμένες συνομιλίες που αφορούν την πελατειακή του σχέση με αναφορά μόνο στα στοιχεία ταυτοποίησης του υποκειμένου και στους τηλεφωνικούς αριθμούς που αφορούν οι συμβάσεις. Τέλος, η Αρχή κάλεσε την ως άνω εταιρεία να την ενημερώσει ως προς τη συμμόρφωσή της στα ανωτέρω. Ακόμα, η Αρχή, με την υπ' αριθμ. 89/2017 απόφασή της, επέβαλε, μεταξύ άλλων, πρόστιμο ύψους πέντε χιλιάδων ευρώ στην ως άνω εταιρεία «Vodafone-Πάναφον» διότι δεν ικανοποίησε το δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου κατά τους όρους του άρθρου 12 του ν. 2472/1997, καθώς απάντησε στον προσφεύγοντα με τρόπο μη ικανοποιητικό (ιδίως λόγω ελλείψεων και αντιφάσεων), με σημαντική χρονική καθυστέρηση (έξι μήνες) και μόνον κατόπιν παρέμβασης της Αρχής. Επίσης, η Αρχή επισήμανε στην ως άνω εταιρεία την υποχρέωσή της να συμμορφωθεί με τις συστάσεις που της είχε ήδη απευθύνει με την απόφαση υπ' αριθμ. 71/2017 σχετικά με την ικανοποίηση των δικαιωμάτων ενημέρωσης και πρόσβασης των υποκειμένων των δεδομένων σε καταγεγραμμένες συνομιλίες.

Σε διαφορετική υπόθεση, η Αρχή, με την υπ' αριθμ. 73/2017 απόφασή της, έκρινε –κατόπιν σχετικών καταγγελιών κατά των εταιρειών του Ομίλου ΟΤΕ– ότι για την πραγματοποίηση τηλεφωνικών κλήσεων για τον σκοπό της προώθησης προϊόντων ή/και υπηρεσιών δεν θα πρέπει να πραγματοποιείται εξ αρχής καταγραφή των εν λόγω κλήσεων, αφού μια τέτοια επεξεργασία δεν εμπίπτει στη διάταξη του άρ. 4 παρ. 3 του ν. 3471/2006. Με τη διάταξη αυτή επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η καταγραφή μιας συνομιλίας επαγγελματικού χαρακτήρα, μόνο όταν είναι αναγκαίο να αποδεικνύεται ότι η συγκεκριμένη συνομιλία έλαβε χώρα και είχε συγκεκριμένο περιεχόμενο και όχι γενικά σε κάθε περίπτωση επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα. Συνεπώς, νόμιμο, βάσει της ως άνω διάταξης, είναι να καταγράφονται πράξεις που αποτελούν συναλλαγή ή έστω προκαταρκτικό τμήμα συναλλαγής, όπως για παράδειγμα το γεγονός της αποδοχής από έναν συνδρομητή συγκεκριμένης προσφοράς. Αντίθετα, κλήσεις που πραγματοποιούνται για σκοπό προώθησης προϊόντων ή/και υπηρεσιών, ακόμα κι αν πρόκειται για κλήσεις προς υπάρχοντα συνδρομητή (πελάτη) του υπευθύνου επεξεργασίας, δεν εντάσσονται στις περιπτώσεις στις οποίες αναφέρεται η ως άνω διάταξη: και τούτο διότι από το γεγονός της έρευνας ή της προσφοράς δεν τεκμηριώνεται απαίτηση για κάποιο από τα δύο μέρη, η οποία πρέπει να καταγραφεί ώστε να αναζητηθεί αργότερα, σε περίπτωση αμφισβήτησης. Συνεπώς, για τις περιπτώσεις αυτές δεν προκύπτει ανάγκη απόδειξης κάποιας συναλλαγής. Με βάση τα παραπάνω, η Αρχή, με την ως άνω υπ' αριθμ. 73/2017 απόφασή της, απηύθυνε προειδοποίηση στον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος ΑΕ όπως τροποποιήσει εντός τριμήνου τις διαδικασίες που ακολουθεί για την πραγματοποίηση των τηλεφωνικών προωθητικών ενεργειών των εταιρειών του Ομίλου (ΟΤΕ/Cosmote) έτσι ώστε οι κλήσεις αυτές να καταγράφονται μόνο αφού, κατά τη διάρκεια αυτών,

συμφωνείται με τον καλούμενο συνδρομητή η σύμβαση, ενώ επίσης η καταγραφή θα πρέπει να γίνεται για το διάστημα της συνομιλίας που αφορά αυτήν ακριβώς τη σύμβαση και όχι για το προηγούμενο διάστημα (δηλαδή η καταγραφή δεν πρέπει να ξεκινά από την αρχή της κλήσης, όπου γίνεται ενημέρωση για την εκάστοτε προσφορά).

Με την υπ' αριθμ. 102/2017 απόφασή της, η Αρχή απηύθυνε σύσταση στην εταιρεία «WIND Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ» να προσαρμόσει τις υφιστάμενες διαδικασίες της ώστε να παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων κατάλληλη ενημέρωση, καθώς και τη δυνατότητα πρόσβασης στο καταγεγραμμένο ηχητικό αρχείο, στην περίπτωση αμφισβήτησης του περιεχομένου της απομαγνητοφώνησης με το οποίο έχει ικανοποιήσει το προβλεπόμενο από το άρθρο 12 του ν. 2472/1997 δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου σε τηλεφωνική συνομιλία, η οποία έχει καταγραφεί στο πλαίσιο του άρθρου 4 παρ. 3 του ν. 3471/2006.

Τέλος, η Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4882/26-6-2017 έγγραφό της ενημέρωσε καταγγελλόμενη εταιρεία ότι ο ισχυρισμός της περί καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος πρόσβασης του προσφεύγοντος έναντι της εταιρείας λόγω του όγκου συνομιλιών του επίμαχου χρονικού διαστήματος (6.500 ώρες συνομιλιών) και του αριθμού των εντολών που έδωσε ο προσφεύγων το ανωτέρω διάστημα (1.021 εντολές κατά το βιβλίο εντολών της καταγγέλλουσας εταιρείας), δεν μπορεί άνευ ετέρου να γίνει δεκτός, όπως έχει ήδη κρίνει η Αρχή (βλ. απόφαση 72/2013, σκ. 6). Επιπλέον για την κρίση αυτή της Αρχής έλαβε υπόψη της ότι η χρηματιστηριακή εταιρεία από τη χρηματιστηριακή νομοθεσία έχει την υποχρέωση να τηρεί τα δεδομένα (στοιχεία συναλλαγών) για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και κατά τρόπο που να επιτρέπει την ευχερή αναπαραγωγή, πρόσβαση και έρευνα. Με το ίδιο έγγραφο η Αρχή ενημέρωσε την εταιρεία ότι θα πρέπει σε αντικειμενικά εύλογο χρονικό διάστημα να ικανοποιήσει το δικαίωμα πρόσβασης του προσφεύγοντος και να ενημερώσει σχετικά την Αρχή. Σημείωσε ότι για το δικαίωμα πρόσβασης η καταγγέλλουσα εταιρεία μπορεί να ζητήσει την καταβολή παραβόλου, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 3 του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με την με αριθ. 122/2001 κανονιστική πράξη της Αρχής (ΦΕΚ Β' 1345/17-10-2001) που καθορίζει το ύψος του χρηματικού ποσού για την άσκηση από το υποκείμενο των δεδομένων των δικαιωμάτων πρόσβασης και αντίρρησης.

3.7.4. Αζήτητες ηλεκτρονικές επικοινωνίες για σκοπούς προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών

3.7.4.1. Μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Η Αρχή, μετά από καταγγελίες για αποστολή αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, απέστειλε εντός του έτους 2017 τριάντα πέντε έγγραφα προς ενημέρωση και συμμόρφωση των υπευθύνων επεξεργασίας με τις διατάξεις του άρθρου 11 ν. 3471/2006 αναφορικά με την αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας, τα οποία αφορούσαν αποστολές που πραγματοποιήθηκαν τόσο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) όσο και μέσω σύντομων γραπτών μηνυμάτων σε συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας (sms), είτε για διαφημιστικούς σκοπούς είτε για τον σκοπό της πολιτικής επικοινωνίας.

Επίσης, με τις αποφάσεις 22, 50 και 70/2017, η Αρχή επέβαλε κυρώσεις σε υπευθύνους

επεξεργασίας για την αποστολή αζήτητων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Ειδικότερα:

Με την απόφαση 22/2017, η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τη μη συμμόρφωση της «Ελληνικής Εταιρείας Συστημικών Μελετών» σε προηγούμενη απόφαση (υπ' αριθμ. 10/2014), και αφού προέκυψαν νέες καταγγελίες για αποστολή αζήτητης ηλεκτρονικής αλληλογραφίας σχετικά με προώθηση επαγγελματικού προγράμματος, επέβαλε πρόστιμο τριών χιλιάδων ευρώ για παράνομη συλλογή και περαιτέρω χρήση προσωπικών δεδομένων για τον σκοπό της απευθείας εμπορικής προώθησης και διαφήμισης μέσω της αποστολής αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (παραβίαση του άρθρου 11 ν. 3471/2006) και διέταξε την καταστροφή του αρχείου των διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που διατηρεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας και για τις οποίες δεν έχει λάβει νομίμως τη συγκατάθεση των κατόχων τους, με ακόλουθη ενημέρωση της Αρχής.

Κατόπιν καταγγελιών και μετά την πραγματοποίηση αιφνιδίου διοικητικού ελέγχου, η Αρχή με την απόφαση 50/2017 επέβαλε σε υπεύθυνο επεξεργασίας, ο οποίος διατηρεί ατομική επαγγελματική δραστηριότητα με διακριτικό τίτλο Strategy Mentor, πρόστιμο εβδομήντα πέντε χιλιάδων ευρώ για παράνομη αποστολή εξαιρετικά μεγάλου αριθμού μηνυμάτων αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας για τον σκοπό της απευθείας εμπορικής προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών (πράβαση του άρθρου 11 ν. 3471/2006), καθώς και για παράβαση της διάταξης του άρ. 4 παρ. 5 του ν. 3471/2006, καθώς διαπιστώθηκε παρακολούθηση της απόδοσης των διαφημιστικών μηνυμάτων μέσω πρόσβασης σε πληροφορίες που είναι αποθηκευμένες στον τερματικό εξοπλισμό των χρηστών, χωρίς οι χρήστες να έχουν συγκατατεθεί. Επίσης, η Αρχή επέβαλε την καταστροφή του αρχείου των διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που διατηρεί με ακόλουθη ενημέρωση της Αρχής. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας απέστειλε, σε εξαιρετικά μεγάλο αριθμό περιπτώσεων, διαφημιστικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για τη διαφήμιση των υπηρεσιών του και υπηρεσιών πελατών του. Διαπιστώθηκε ότι για πολύ μεγάλο αριθμό παραληπτών δεν είχε ληφθεί προηγούμενη συγκατάθεση ούτε υπήρχε προηγούμενη συναλλακτική επαφή ή άλλη επαφή επαγγελματικού χαρακτήρα με τον ίδιο ή με τις συνεργαζόμενες με αυτόν εταιρείες. Διαπιστώθηκε ότι δεν τηρήθηκαν στοιχεία για την απόδειξη της συγκατάθεσης και ότι στα αρχεία του υπευθύνου επεξεργασίας περιέχονται ηλεκτρονικές διευθύνσεις που δεν ήταν δημοσιευμένες σε ιστοσελίδες σχετικές με εμπορική ή επιχειρηματική δραστηριότητα. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι μέσω της χρήσης εικονοστοιχείων, τα οποία μάλιστα τις περισσότερες φορές δεν γίνονται αντιληπτά από τον χρήστη, είχε τη δυνατότητα να δημιουργήσει ένα μοναδικό ψηφιακό αποτύπωμα των τερματικών συσκευών των παραληπτών (πράβαση του άρθρου 4 παρ. 5 του ν. 3471/2006).

Τέλος, η Αρχή, με την απόφαση 70/2017 επέβαλε πρόστιμο χιλίων ευρώ στη δικηγορική εταιρεία «Μπώλος & Συνεργάτες» για παράνομη συλλογή και περαιτέρω χρήση προσωπικών δεδομένων για τον σκοπό της απευθείας εμπορικής προώθησης και διαφήμισης μέσω της αποστολής αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας (παραβίαση του άρθρου 11 ν. 3471/2006) και απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση για την προσήκουσα ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης των υποκειμένων των προσωπικών δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 2472/1997. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πραγματοποίησε αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, προκειμένου να προωθήσει υπηρεσίες

του, χωρίς να έχει εξασφαλίσει την προηγούμενη συγκατάθεση των παραληπτών των μηνυμάτων. Δεν προσκόμισε στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν τη λήψη συγκατάθεσης του καταγγέλλοντος ή την ύπαρξη προηγούμενης σχέσης επαγγελματικού χαρακτήρα με τον καταγγέλλοντα. Επίσης, δεν ικανοποίησε το δικαίωμα πρόσβασης του καταγγέλλοντα αφού δεν απάντησε στα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μέσω των οποίων ο καταγγέλλων ζήτησε να πληροφορηθεί την πηγή των προσωπικών δεδομένων που επεξεργάζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας.

3.7.4.2. Τηλεφωνικές κλήσεις

Στην Αρχή υποβλήθηκε πλήθος καταγγελιών αναφορικά με ανεπιθύμητες τηλεφωνικές κλήσεις που πραγματοποιούνται με ή χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση και με σκοπό την προώθηση προϊόντων ή υπηρεσιών, από την εταιρεία Voice Telemedia ΕΕ (εφεξής και Voice Telemedia ή υπεύθυνος επεξεργασίας). Η Αρχή εξέτασε όλες τις εν λόγω καταγγελίες συνολικά. Από τη διερεύνηση της υπόθεσης και τα στοιχεία του φακέλου αυτής, προέκυψαν τα εξής:

α) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας προβαίνει σε αυτοματοποιημένες κλήσεις για την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών χωρίς την προηγούμενη ειδική προς τούτο συγκατάθεση των υποκειμένων των δεδομένων.

β) Η διαδικασία λήψης του μητρώου «opt-out» (μητρώο του άρ. 11 του ν. 3471/2006) από τους παρόχους, δεν παρέχει τις κατάλληλες εγγυήσεις για τη συμμόρφωση με το άρ. 11 του ν. 3471/2006. Απόρροια αυτού είναι ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας προβαίνει σε πραγματοποίηση κλήσεων χωρίς να εξετάζει επαρκώς αν οι συνδρομητές των καλούμενων αριθμών έχουν καταχωρήσει τους αριθμούς τους στο μητρώο «opt-out» του παρόχου τους.

γ) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν ικανοποιεί επαρκώς την υποχρέωση ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων σύμφωνα με το άρ. 11 του ν. 2472/1997, ούτε ικανοποιεί αποτελεσματικά το δικαίωμα αντίρρησης των υποκειμένων των δεδομένων βάσει του άρ. 13 του ν. 2472/1997.

δ) Η Voice Telemedia χρησιμοποιεί ως βασικό αρχείο για την κατάρτιση των προς κλήση αριθμών, παλαιούς καταλόγους του ΟΤΕ. Το γεγονός αυτό αποτελεί παράβαση των άρ. 4 και 5 του ν. 2472/1997 και ιδίως της υποχρέωσης του υπευθύνου να τηρεί τα αρχεία επικαιροποιημένα. Και τούτο γιατί, ακόμα κι αν γίνει δεκτό ότι μετά την τροποποίηση του άρ. 11 του ν. 3471/2006 με τον ν. 3917/2011, μπορεί να υποστηριχθεί ότι είναι, κατ' αρχήν και υπό προϋποθέσεις, νόμιμη η χρήση των τηλεφωνικών καταλόγων για διαφημιστικούς σκοπούς (δεδομένου ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έχει λάβει τις ειδικές προς τούτο συγκαταθέσεις των υποκειμένων των δεδομένων), ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να εξασφαλίζει την ακρίβεια των δεδομένων, λαμβάνοντας επικαιροποιημένα αντίγραφα των καταλόγων. Να σημειωθεί ότι, πέραν της ακρίβειας ως προς τα στοιχεία των συνδρομητών, η χρήση παλαιών καταλόγων δημιουργεί τον κίνδυνο αποκάλυψης στοιχείων συνδρομητή ο οποίος έχει δηλώσει ότι δεν επιθυμεί ο αριθμός του να περιλαμβάνεται σε καταλόγους (βλ. άρ. 10 ν. 3471/2006) σε χρόνο μετά την αρχική λήψη του καταλόγου. Συνεπώς, η επεξεργασία των στοιχείων παλαιού καταλόγου συνδρομητών για τη εύρεση των προς

κλήση τηλεφωνικών αριθμών δεν είναι νόμιμη.

Βάσει των ανωτέρω, η Αρχή, με την απόφαση 127/2017, επέβαλε στην Voice Telemedia ΕΕ πρόστιμο εβδομήντα χιλιάδων ευρώ για παράβαση των διατάξεων του άρ. 11 παρ. 1 και 2 του ν. 3471/2006. Επίσης, απηύθυνε προειδοποίηση για παράβαση των άρθρων 4 και 5 του ν. 2472/1997 και την κάλεσε εντός διαστήματος δύο μηνών να διαγράψει κάθε αρχείο με στοιχεία συνδρομητών που τηρεί κατά παράβαση της νομοθεσίας και να ενημερώσει σχετικά την Αρχή. Τέλος, η Αρχή απηύθυνε σύσταση στην εταιρεία όπως εφαρμόσει κατάλληλες διαδικασίες για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων ενημέρωσης και αντίρρησης, όπως αναλύονται στο σκεπτικό της εν λόγω απόφασης, και να εφαρμόσει κατάλληλη διαδικασία για τη λήψη και ενοποίηση του μητρώου του άρ. 11 του ν. 3471/2006.

Περαιτέρω, και για το 2017 συνεχίστηκε η υποβολή καταγγελιών στην Αρχή για τηλεφωνικές οχλήσεις που αφορούν προώθηση προϊόντων ή/και υπηρεσιών για λογαριασμό διαφόρων υπευθύνων επεξεργασίας (βλ. σχετικά και προηγούμενες Ετήσιες Εκθέσεις της Αρχής). Σε περιπτώσεις για τις οποίες δεν προέκυψε από την υποβληθείσα καταγγελία ότι ο αριθμός του καταγγέλλοντος συνδρομητή ήταν εγγεγραμμένος στο μητρώο του άρ. 11 του ν. 3471/2006 (μητρώο «opt-out»), η Αρχή ενημέρωσε σχετικά τους καταγγέλλοντες ότι θα πρέπει είτε να ασκήσουν ειδικώς το δικαίωμα αντίρρησης βάσει του άρ. 13 του ν. 2472/1997 (εφόσον δεν θέλουν να λαμβάνουν τηλεφωνικές κλήσεις για τους εν λόγω σκοπούς από συγκεκριμένο υπεύθυνο επεξεργασίας) είτε να εγγράψουν τον αριθμό τους στο μητρώο «opt-out» του παρόχου τους (εφόσον επιθυμούν να εξαιρεθεί συνολικά ο αριθμός τους από κάθε τηλεφωνική προωθητική ενέργεια οποιουδήποτε υπευθύνου επεξεργασίας). Σε περιπτώσεις μεμονωμένων καταγγελιών για συγκεκριμένους υπευθύνους επεξεργασίας, οι οποίες αφορούσαν τηλεφωνικούς αριθμούς των οποίων οι συνδρομητές τους είχαν εγγράψει στο μητρώο «opt-out» του παρόχου τους, η Αρχή ενημέρωσε τις καταγγελλόμενες εταιρείες για τις υποχρεώσεις τους βάσει του άρ. 11 του ν. 3471/2006 αλλά και βάσει του άρ. 13 του ν. 2472/1997 και τους επέστησε την προσοχή όπως συμμορφώνονται με αυτές.

Εξάλλου, για τους υπευθύνους επεξεργασίας Cyta, OTE/Cosmote, Vodafone, Wind και Forthnet, για τους οποίους ήδη η Αρχή έχει εκδώσει τις σχετικές υπ' αριθμ. 62-67/2016 αποφάσεις αντίστοιχα (βλ. Ετήσια Έκθεση της Αρχής για το 2016, ενότητα 3.7.3.3), η Αρχή προώθησε στον εκάστοτε υπεύθυνο επεξεργασίας τις νέες σχετικές καταγγελίες που της υποβλήθηκαν, έτσι ώστε ο τελευταίος να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες διερεύνησης με σκοπό την αντιμετώπισή τους και τη βελτίωση των διαδικασιών του. Η Αρχή επισήμανε ότι σε περίπτωση που διαπιστωθεί μη συμμόρφωση της εταιρείας με τις συστάσεις της σχετικής απόφασης, τότε δύναται να εξετάσει εκ νέου το εν λόγω ζήτημα λαμβάνοντας υπόψη τα νέα στοιχεία που θα έχουν ανακύψει.

Προς τούτο, λόγω μεγάλου πλήθους σχετικών καταγγελιών που συνεχίστηκαν να υποβάλλονται στην Αρχή κατά των εταιρειών OTE/Cosmote, Vodafone και Wind, μετά και την πάροδο πλέον των εννέα μηνών από την έκδοση των ως άνω σχετικών αποφάσεων, η Αρχή προχώρησε τον Ιούνιο του 2017 σε διενέργεια ελέγχου –για το εν λόγω ζήτημα της πραγματοποίησης προωθητικών τηλεφωνικών ενεργειών– στις ως άνω εταιρείες (βλ. σχετικά την Ενότητα «Έλεγχοι» στην παρούσα). Τα πορίσματα των εν λόγω ελέγχων

υποβλήθηκαν στην Αρχή και οι σχετικές αποφάσεις αναμένονται εντός του 2018.

3.7.5. Απόψεις της Αρχής σχετικά με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για νέο Κανονισμό e-Privacy – συνεργασία με αρμόδια υπουργεία

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μετά από διαδικασία διαβούλευσης, προχώρησε στις 10-01-2017 στην παρουσίαση πρότασης Κανονισμού για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των προσωπικών δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (e-Privacy) και την αντικατάσταση της υφιστάμενης οδηγίας 2002/58/ΕΚ. Η πρόταση κρίθηκε απαραίτητη και για την πλήρη εναρμόνιση της σχετικής νομοθεσίας με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία των Δεδομένων 2016/679.

Η Αρχή, στο πλαίσιο της συμμετοχής της στις δραστηριότητες της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29, συμμετείχε στη διαμόρφωση της γνώμης 01/2017. Παράλληλα, σε εθνικό επίπεδο, συμμετείχε στη διαβούλευση με τα συναρμόδια υπουργεία (Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, ως κατ' αρχήν αρμόδιο, και Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων). Επίσης, κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στην ομάδα εργασίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (TELE) παρείχε τις απόψεις της στα ζητήματα που κατά καιρούς τέθηκαν.

Στο άρθρο 18 της πρότασης Κανονισμού e-Privacy που εκδόθηκε από την Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ προβλέφθηκε ότι η εποπτεία της εφαρμογής του Κεφαλαίου II του ως άνω Κανονισμού πρέπει να ανατίθεται στις Αρχές Προστασίας Δεδομένων διότι έχουν την απαιτούμενη εμπειρία και γνώση για το εν λόγω αντικείμενο. Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της ΜΕΑ στην ΕΕ περιήλθε σε γνώση της Αρχής στις 22-10-2017 η άποψη του Υπουργείου Δικαιοσύνης σε σχέση με το άρθρο αυτό. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, σε αντίθεση με την προαναφερόμενη θέση της Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ, υποστήριξε την άποψη ότι το ελληνικό Σύνταγμα προβλέπει τη σύσταση δύο διαφορετικών ανεξάρτητων αρχών για την εποπτεία, αντιστοίχως, του δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων (ΑΠΔΠΧ) και του δικαιώματος του απορρήτου των επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) το οποίο ρυθμίζεται επίσης στο Κεφάλαιο II του Κανονισμού. Ως εκ τούτου, το Υπουργείο έθεσε θέμα επικουρικότητας και υποστήριξε ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ορίζουν τις αρμόδιες αρχές για την εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού.

Για το θέμα αυτό η Αρχή είχε ήδη εκφράσει στο Υπουργείο αντίθετη άποψη με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/4533/09-06-2017 έγγραφό της. Σύμφωνα με τη γνώμη της Αρχής, η άποψη του Υπουργείου συνεπάγεται προβλήματα λειτουργικής και αποτελεσματικής εποπτείας τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ. Τόσο οι ουσιαστικές διατάξεις όσο και το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής της πρότασης Κανονισμού και του ΓΚΠΔ, καθώς και η εμβέλεια των ατομικών δικαιωμάτων των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, συνηγορούν υπέρ της πρότασης της Επιτροπής και της θέσης της Προεδρίας να ανατεθεί η εποπτεία στις αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων.

Επίσης, μεταξύ άλλων, τονίστηκε ότι τόσο το Κεφάλαιο II όσο και το σύνολο της πρότασης Κανονισμού αφορούν σε προσωπικά δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών

και επομένως αρμόδια εποπτική αρχή και για την ελληνική συνταγματική τάξη είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων. Το γεγονός ότι τα δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, κατά τη μετάδοσή τους, καταλαμβάνονται και από τη συνταγματική προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών, ουδόλως οδηγεί σε οποιοδήποτε άλλο συμπέρασμα σχετικά με την αρμοδιότητα της Αρχής Προστασίας Δεδομένων στην περίπτωση των προσωπικών δεδομένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ανάλογα ισχύουν και για το ιατρικό ή το τραπεζικό απόρρητο. Άλλωστε, η προστασία προσωπικών δεδομένων εξετάζεται και από τη σκοπιά και άλλων δικαιωμάτων και ελευθεριών του ατόμου, όπως της προστασίας στην ιδιωτική ζωή, του απορρήτου της ελεύθερης ανταπόκρισης και επικοινωνίας και της πληροφόρησης και ελεύθερης έκφρασης.

Η θέση της Αρχής εκτέθηκε αναλυτικά σε δύο έγγραφα, τα οποία διαβιβάστηκαν προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (Γ/ΕΞ/4533/09-06-2017 και Γ/ΕΞ/5866/02-08-2017).

3.8. ΠΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Με την απόφασή της 142/2017, η Αρχή επέβαλε στην καταγγελλόμενη εταιρεία με την επωνυμία ΕΒΙΟΠ – ΤΕΜΠΟ ΑΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, τη διοικητική κύρωση της προειδοποίησης, με αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός από τη λήψη της απόφασης, για να τερματίσει την αναφερόμενη στο σκεπτικό της απόφασης επεξεργασία (δημοσιοποίηση) απλών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εργαζομένων της. Και τούτο, διότι, κατ' αρχάς, δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι η καταγγελλόμενη εταιρεία ΕΒΙΟΠ – ΤΕΜΠΟ ΑΕ έχει όντως λάβει τη συγκατάθεση καθενός από τους ενδιαφερόμενους εργαζομένους, των οποίων απλά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν δημοσιοποιηθεί, για την καταγγελλόμενη επεξεργασία. Το γεγονός ότι ουδείς εκ των ενδιαφερομένων εργαζομένων έχει ατομικώς ισχυρισθεί ή καταγγείλει αθέμιτη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν πληροί τους όρους της ελεύθερης, ρητής, ειδικής και εν πλήρη επιγνώσει δήλωση βουλήσεως, που απαιτεί για την ύπαρξη έγκυρης συγκατάθεσης η προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. (ια') του ν. 2472/1997. Επιπλέον, η καταγγελλόμενη επεξεργασία (δημοσιοποίηση) απλών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (δεδομένων σχετικών με αξιολόγηση) των ενδιαφερομένων εργαζομένων της εταιρείας ΕΒΙΟΠ – ΤΕΜΠΟ ΑΕ δεν δύναται να θεμελιωθεί ούτε στην ανάγκη προάσπισης των εννόμων συμφερόντων της εταιρείας, ως υπευθύνου επεξεργασίας, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις διατάξεις του άρθρου 5 και παρ. 2 στοιχ. (ε') του ν. 2472/1997, αντίστοιχα. Διότι ουδόλως προκύπτει στην υπό κρίση περίπτωση ότι τα έννομα συμφέροντα της εταιρείας υπερέχουν προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων. Ειδικότερα, κατ' αρχάς από τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2874/2000 για την ανάρτηση πίνακα προσωπικού σε εμφανές σημείο του τόπου εργασίας, σαφώς προκύπτει η βούληση του νομοθέτη να μην δημοσιοποιούνται ευρέως οι πάσης φύσεως αποδοχές των εργαζομένων, καθόσον η ανάρτηση του εν λόγω πίνακα προσωπικού διενεργείται χωρίς τη στήλη των καταβαλλόμενων στον καθέναν τους αποδοχών. Επιπλέον, είναι προφανές ότι, για τη διαπίστωση της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, είναι δυνατή, όπως άλλωστε συνομολογεί η καταγγελλόμενη εταιρεία, η ενημέρωση κάθε ενδιαφερόμενου εργαζόμενου

ατομικά. Είναι εξίσου προφανές ότι αντίγραφα των εν λόγω πινάκων προσωπικού, με τα στοιχεία που προσδιορίζονται στο άρθρο 16 του ν. 2874/2000, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων που αφορούν τις πάσης φύσεως καταβαλλόμενες αποδοχές στο προσωπικό της επιχείρησης, επιτρέπεται να χορηγηθούν στο σωματείο εργαζομένων της επιχείρησης, ακόμα και χωρίς τη συγκατάθεση των ενδιαφερομένων υποκειμένων, δηλαδή των εργαζομένων στην επιχείρηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 2472/1997. Και τούτο, διότι συντρέχει όντως υπέρτερο έννομο συμφέρον για τη χορήγηση στο σωματείο εργαζομένων των στοιχείων αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. (ε') του ν. 2472/1997, σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 4 και 22 παρ. 1 του Συν/τος, με τις οποίες κατοχυρώνεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης και απαγόρευσης αθέμιτων διακρίσεων κατά την απασχόληση μεταξύ εργαζομένων της ίδιας ειδικότητας, και στις διατάξεις των άρθρων 4 του ν. 1264/1982, 2 και 4 του ν. 1876/1990. Και τούτο, διότι οι κρίσιμες αυτές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας προσδιορίζουν τις αρμοδιότητες του εν λόγω σωματείου, ως νόμιμα συστηθείσας συνδικαλιστικής οργάνωσης, για την εκπλήρωση των σκοπών της διαφύλαξης και προαγωγής των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων και θεμελιώνουν τη νομιμότητα της χορήγησης σε αυτό των ως άνω στοιχείων, για την προάσπιση των νομίμων συμφερόντων των εργαζομένων, τα οποία συνίστανται, ιδίως, στον έλεγχο ότι τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των εργαζομένων και ότι δεν έχουν εισαχθεί αθέμιτες διακρίσεις κατά την απασχόληση, στη διαφύλαξη του δικαιώματος των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης, καθώς, επίσης, στη διαφύλαξη του δικαιώματος των εργαζομένων στη συλλογική διαπραγμάτευση και τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Η εργοδότη επιχείρησης, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει να ενημερώσει τα ενδιαφερόμενα υποκείμενα πριν από τη διαβίβαση των προαναφερομένων δεδομένων τους στο σωματείο εργαζομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 2472/1997 (βλ. σχετικά ιδίως την απόφαση 37/2009 και το υπ' αρ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7907/11-12-2013 έγγραφο της Αρχής). Η ενημέρωση αυτή μπορεί να γίνει με κάθε πρόσφορο τρόπο (π.χ. ανάρτηση ανακοίνωσης σε χώρο προσβάσιμο στο προσωπικό της επιχείρησης). Περαιτέρω, η καταγγελλόμενη επεξεργασία απλών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ενδιαφερομένων εργαζομένων της εταιρείας ΕΒΙΟΠ – ΤΕΜΠΟ ΑΕ προσκρούει και στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 2472/1997, καθόσον, αφενός, η επεξεργασία αυτή (δημοσιοποίηση) στερείται έγκυρης νομιμοποιητικής βάσης, κατά τα προαναφερόμενα και, αφετέρου, ο προβαλλόμενος από την καταγγελλόμενη εταιρεία σκοπός επεξεργασίας δύναται να πληρωθεί με ηπιότερα μέσα, επίσης κατά τα προαναφερόμενα.

3.8.1. Συστήματα ελέγχου προσέλευσης προσωπικού

Σε αρκετές περιπτώσεις η Αρχή εξέτασε και απάντησε ad hoc ερωτήματα υπευθύνων επεξεργασίας-εργοδοτών σχετικά με τη συμβατότητα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 της εγκατάστασης και χρήσης συστημάτων ελέγχου προσέλευσης προσωπικού στους χώρους εργασίας.

Η Αρχή απάντησε αρνητικά σε ερώτημα του Δήμου Παιονίας αναφορικά με την

τοποθέτηση καμερών στα δημοτικά καταστήματα του Δήμου, οι οποίες θα είναι αποκλειστικά στραμμένες προς τα μηχανήματα συστήματος ελέγχου προσέλευσης υπαλλήλων (συστήματα μαγνητικών καρτών), λόγω φαινομένων κακόβουλης χρήσης αυτού (φθορές των μηχανημάτων αλλά και χρήση των μαγνητικών καρτών προσέλευσης από τρίτα πρόσωπα για λογαριασμό των κατόχων τους), κρίνοντας ότι συνεχής λήψη εικόνας από το σύστημα ηλεκτρονικής σήμανσης (σύστημα μαγνητικών καρτών), από το οποίο υποχρεωτικώς διέρχονται οι εργαζόμενοι, εισάγει μια επαχθή και δυσανάλογη για τα υποκείμενα επεξεργασία σε σχέση με τον ανωτέρω σκοπό, χωρίς αυτό να είναι απαραίτητο, καθώς ο έλεγχος μπορεί να πραγματοποιηθεί επαρκώς και με άλλα ηπιότερα εναλλακτικά μέσα (όπως με τη χρήση μαγνητικών καρτών στον κατά τα άνω κριθέντα ως πλέον αξιόπιστο ηλεκτρονικό-ψηφιακό μηχανισμό σήμανσης, σε συνδυασμό με τη διενέργεια περιοδικών ελέγχων από τον προϊστάμενο της Υπηρεσίας). Επισημαίνεται επίσης ότι για τη συγκεκριμένη επεξεργασία –ήτοι τη βιντεοσκόπηση των εισερχομένων υπαλλήλων ακριβώς στο σημείο του ηλεκτρονικού-ψηφιακού μηχανισμού σήμανσης καρτών προσέλευσης– δεν έχουν εφαρμογή οι εξαιρέσεις του άρ. 5 παρ. 2 στοιχ. α) και β) αφού η εν λόγω επεξεργασία δεν είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης ούτε αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης η οποία επιβάλλεται από νόμο. Παρέπεμψε, τέλος, στη σχετική υπ’ αρ. 45/2008 απόφαση της Αρχής καθώς και στην Ετήσια Έκθεση της Αρχής για το 2015, ενότητα 3.8.1.

Αντίστοιχα, αρνητικά απάντησε η Αρχή σε ερώτημα της Ένωσης Ελλήνων Χημικών αναφορικά με τη χρήση συστήματος ελέγχου πρόσβασης προσωπικού βάσει δαχτυλικού αποτυπώματος των εργαζομένων, επικαλούμενη το τμήμα Ε, παρ. 1 της οδηγίας 115/2001 της Αρχής για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων και αποφαινόμενη ότι η χρήση βιομετρικού συστήματος για τον σκοπό του ελέγχου των υπαλλήλων ως προς τις ώρες προσέλευσης/αποχώρησης και της τήρησης του ωραρίου εισάγει μια επαχθή και δυσανάλογη για τα υποκείμενα επεξεργασία σε σχέση με τον ανωτέρω σκοπό, χωρίς αυτό να είναι απαραίτητο, καθώς ο έλεγχος μπορεί να πραγματοποιηθεί επαρκώς και με άλλα ηπιότερα εναλλακτικά μέσα (όπως με τη χρήση μαγνητικών καρτών χωρίς βιομετρικά στοιχεία, σε συνδυασμό με διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων προς επιβεβαίωση της παρουσίας των υπαλλήλων). Σημαντική ήταν η αναφορά και στις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679² για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, βάσει του οποίου τα βιομετρικά δεδομένα χαρακτηρίζονται ως ειδικής κατηγορίας δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ήτοι εκ φύσεως ιδιαίτερα ευαίσθητα σε σχέση με θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, εφόσον υφίστανται επεξεργασία με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου (βλ. άρ. 9 του Κανονισμού, καθώς και τη σκέψη (51) στο προοίμιο αυτού). Σημειώνουμε ότι η Αρχή έχει ήδη επιβάλει σε διάφορες περιπτώσεις τη διακοπή της λειτουργίας βιομετρικών συστημάτων, θεωρώντας ότι η χρήση τους δεν είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

Ομοίως, αρνητική ήταν η απάντηση της Αρχής σε ερώτημα της εταιρείας με την επωνυμία ΦΟΥΖΙΤΣΟΥ ΛΥΣΕΙΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΑΕ αναφορικά με τη νομιμότητα διάθεσης

προϊόντων «βιοταυτότητας» στην αγορά, τα οποία πραγματοποιούν επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων, και συγκεκριμένα χαρτογράφηση φλεβών της παλάμης για τον έλεγχο της πρόσβασης του προσωπικού στους εργασιακούς χώρους.

Τέλος, η Αρχή απάντησε αρνητικά και σε ερώτημα της εταιρείας με την επωνυμία ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ ΑΕ αναφορικά με τη νομιμότητα εγκατάστασης κάμερας στο σημείο που βρίσκονται οι οθόνες επαφής (touch screens) στις οποίες οι εργαζόμενοι εισάγουν τον κωδικό τους κατά την είσοδο και έξοδό τους από την Υπηρεσία.

3.9. ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Η Αρχή ενέκρινε, υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις, την ίδρυση και λειτουργία των αρχείων που γνωστοποίησε η Ανεξάρτητη Επιτροπή Διαδικασιών & Δεοντολογίας στο πλαίσιο διεξαγωγής προκριματικών εκλογών για την ανάδειξη του επικεφαλής νέου πολιτικού φορέα. Ειδικότερα, για τη διεξαγωγή της εκλογικής διαδικασίας επιλογής του επικεφαλής του υπό ίδρυση νέου πολιτικού φορέα, μπορεί να καταρτιστεί: α) αρχείο ψηφισάντων, το οποίο θα περιλαμβάνει τα στοιχεία ταυτότητας όσων ψηφίσουν για ανάδειξη του επικεφαλής του νέου πολιτικού φορέα (όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, διεύθυνση, ΑΔΤ), η τήρηση του οποίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δύο μήνες μετά την ολοκλήρωση του δεύτερου γύρου των προκριματικών εκλογών, β) αρχείο μελών του νέου πολιτικού φορέα, στο οποίο θα καταχωρίζονται τα στοιχεία ταυτότητας και επικοινωνίας όσων από τους ψηφίζοντες δηλώσουν ότι επιθυμούν τη συμμετοχή τους στις περαιτέρω διεργασίες για τη συγκρότηση του νέου πολιτικού φορέα. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο εν λόγω αρχείο μπορούν να τηρηθούν επ’ αόριστον, δεδομένου ότι ο σκοπός του συγκεκριμένου αρχείου είναι η συγκρότηση του πρώτου πυρήνα των μελών και των εκλογέων του νέου πολιτικού φορέα και υπάρχει ειδική συγκατάθεση των προσώπων αυτών για τον συγκεκριμένο σκοπό επεξεργασίας, και γ) αρχείο εθελοντών για τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας και τη συγκρότηση εφορευτικών επιτροπών, το οποίο θα τηρείται για χρονικό διάστημα δύο μηνών μετά την ολοκλήρωση του δεύτερου γύρου των προκριματικών εκλογών (απόφαση 126/2017).

Επίσης, κατόπιν αναφορών πολιτών ότι στην ιστοσελίδα της Νέας Δημοκρατίας λειτουργεί ειδική εφαρμογή για την υποβολή από ενδιαφερομένους αίτησης εγγραφής στο υπό δημιουργία Μητρώο Στελεχών, και ότι με την εφαρμογή αυτή δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης σε προσωπικά δεδομένα των εκλογικών καταλόγων (π.χ. ειδικός εκλογικός αριθμός, πλήρης ημερομηνία γέννησης και εκλογικό διαμέρισμα ενός φυσικού προσώπου), η Αρχή διερεύνησε το συγκεκριμένο ζήτημα και σε σχετικό απαντητικό της έγγραφο προς τη Νέα Δημοκρατία συνέστησε τα εξής: α) να απενεργοποιηθεί πλήρως η αυτοματοποιημένη ταυτοποίηση των αιτούντων, ώστε ο χρήστης που εισάγει τα προσωπικά του στοιχεία στη φόρμα της αίτησης να συνεχίζει απευθείας στο επόμενο στάδιο χωρίς να λαμβάνει χώρα οποιασδήποτε μορφής διασταύρωση των στοιχείων του με τους εκλογικούς καταλόγους, β) να υπάρχει ρητή και ειδική ενημέρωση των αιτούντων για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων, γ) να υπάρχει ρητή ενημέρωση των χρηστών για τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης τους στα δεδομένα που

² Ο Κανονισμός τέθηκε σε εφαρμογή στις 25-05-2018.

τους αφορούν, και δ) να λάβει, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από κάθε μορφή αθέμιτης επεξεργασίας (Γ/ΕΞ/3113/2017).

Ακόμη, κατόπιν αναφορών πολιτών που κατατέθηκαν στην Αρχή αλλά και δημοσιευμάτων, διαπιστώθηκε ότι στην ιστοσελίδα της Νεολαίας του ΣΥΡΙΖΑ λειτούργησε ηλεκτρονική εφαρμογή για συμπλήρωση ερωτηματολογίου στο πλαίσιο του 1ου Συνεδρίου της Νεολαίας, στο οποίο οι ενδιαφερόμενοι πολίτες κλήθηκαν να διατυπώσουν ανώνυμα τις απόψεις τους για διάφορα ζητήματα, εκθέτοντας, συνεπώς, τις πολιτικές τους απόψεις, στο τελευταίο δε πεδίο του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου είχαν τη δυνατότητα να καταχωρίσουν, εάν το επιθυμούσαν, τη διεύθυνση του ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου (e-mail) προς ενημέρωσή τους για τα αποτελέσματα της δραστηριότητας αυτής. Κατόπιν αυτού, η Αρχή διερεύνησε το συγκεκριμένο ζήτημα και σε σχετικό απαντητικό της έγγραφο προς τη Νεολαία ΣΥΡΙΖΑ, δεδομένου ότι η βάση δεδομένων με τα στοιχεία των ερωτηματολογίων είχαν πλέον διαγραφεί, απηύθυνε σύσταση να είναι στο εξής πλήρως διαχωρισμένη η αποστολή των ανώνυμων ερωτηματολογίων από τις διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλα στοιχεία που μπορούν να οδηγήσουν στην ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων.

3.10. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Η Αρχή, ενεργώντας αυτεπαγγέλτως (βλ. και το σχετικό από 27-10-2016 δελτίο Τύπου), εξέτασε εάν και σε ποιο μέτρο υπήρξε παραβίαση της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων από τη δημοσιοποίηση υποκλαπέντων μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ανώτατου δικαστικού λειτουργού με δημοσιεύματα εφημερίδων και αναρτήσεις σε ιστοσελίδες στο διαδίκτυο, διαμορφώνοντας παράλληλα, με την με αριθ. 41/2017 απόφαση-πilotο, το πλαίσιο για τη νόμιμη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων για δημοσιογραφικούς σκοπούς.

Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι την Αρχή έχουν κατ' επανάληψη απασχολήσει υποθέσεις σύγκρουσης του δικαιώματος προστασίας του ιδιωτικού βίου (άρθρο 9 παρ. 1 εδ. β' του Συντάγματος) και των προσωπικών δεδομένων (άρθρο 9Α του Συντάγματος) με την ελευθερία της δημοσιογραφικής πληροφόρησης (άρθρο 14 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος) και το δικαίωμα των πολιτών στην πληροφόρηση (άρθρο 5Α του Συντάγματος). Τα δικαιώματα αυτά είναι συνταγματικώς ισότιμα και ισοβαρή και επομένως η τυχόν σύγκρουσή τους δεν μπορεί να λυθεί με μια αφηρημένη και σταθερή αξιολογική ιεράρχησή τους. Ο εκτελεστικός νόμος του άρθρου 9Α του Συντάγματος (ν. 2472/1997) έχει θεσπίσει ορισμένα κριτήρια εναρμόνισης των δικαιωμάτων αυτών και επίλυσης των συγκρούσεων μεταξύ τους στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας (βλ. άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' και άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997), με βάση τα οποία αξιολογούνται οι ειδικότερες περιστάσεις της κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι οι διατάξεις του ν. 2472/1997 καταλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, και τις δημοσιογραφικές δραστηριότητες στο σύνολό τους, όταν με αυτές διενεργείται ταυτόχρονα επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (βλ. και ΣτΕ 3545/2002, σκ. 10). Η δημοσίευση στον Τύπο πληροφοριών που αφορούν ένα φυσικό πρόσωπο συνιστά επεξεργασία προσωπικών

δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997 («καταχώριση» και «διάδοση»), η οποία επιτρέπεται υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου αυτού. Αν δε, περαιτέρω, η επεξεργασία αυτή έχει γίνει κατά παράβαση των διατάξεών του, τότε επιβάλλονται σε βάρος των υπευθύνων επεξεργασίας οι κυρώσεις που προβλέπονται, μεταξύ άλλων, και στο άρθρο 21 αυτού.

Κατά τους ορισμούς του άρθρου 2 στοιχ. α' και γ' 2472/1997, προσωπικά δεδομένα είναι κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων, ενώ υποκείμενο των δεδομένων είναι το φυσικό πρόσωπο, στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική. Η αναφορά σε κάποιο φυσικό πρόσωπο που μπορεί να υπάρχει στο περιεχόμενο μιας πληροφορίας δεν είναι απαραίτητο να είναι ευθεία, αλλά αρκεί να προκύπτει ότι οι πληροφορίες αφορούν σε συγκεκριμένο πρόσωπο. Η έμμεση ταυτοποίηση μπορεί να είναι συνάρτηση πολλών διαφορετικών παραγόντων. Τα ίδια στοιχεία, ο συνδυασμός των οποίων δεν επιτρέπει την ταυτοποίηση ενός προσώπου σε ένα ευρύ κοινωνικό περιβάλλον, μπορεί να οδηγούν σε πλήρη ταυτοποίηση στο πλαίσιο μιας μικρής κοινωνικής ομάδας όπου όλα τα μέλη της γνωρίζονται μεταξύ τους. Για τον λόγο αυτό, προκειμένου να εξετασθεί αν έχει λάβει χώρα επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο αυτών των παραμέτρων που αφορούν την υπό κρίση επεξεργασία, διότι και η πιθανότητα έμμεσης ταυτοποίησης, όταν δεν είναι αμελητέα, καθιστά, καταρχήν, την πληροφορία προσωπικό δεδομένο.

Στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2472/1997 (άρθρο 3 παρ. 1) εμπίπτουν, ως αυτοματοποιημένη επεξεργασία, η διάθεση σε ιστοσελίδες στο διαδίκτυο και οι δημοσιεύσεις/αναρτήσεις σε ηλεκτρονικές εφημερίδες, καθώς και οι έντυπες εφημερίδες, πολλών δε μάλλον όταν οι τελευταίες διαθέτουν τα δημοσιεύματά τους και σε ηλεκτρονική μορφή στο διαδίκτυο. Ειδικότερα, δεδομένου ότι ως «επεξεργασία» ορίζεται και «η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση» προσωπικών δεδομένων (άρθρο 2 στοιχ. δ' ν. 2472/1997), η διάθεση ενός δημοσιεύματος στον διαδικτυακό τόπο μιας εφημερίδας ή η ανάρτηση κειμένου σε ιστοσελίδα στο διαδίκτυο συνιστά επεξεργασία υπό την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. δ' του ν. 2472/1997 και, μάλιστα, εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του ίδιου νόμου. Περαιτέρω, ενόψει των τεχνικών μεθόδων που ακολουθούνται σήμερα στην εκτύπωση των εφημερίδων σε έντυπη μορφή, η Αρχή έχει κρίνει ότι η καταχώριση και δημοσίευση/διάδοση φωτογραφιών ή εγγράφων/ντοκουμέντων από εφημερίδα συνιστά επεξεργασία εν μέρει αυτοματοποιημένη (άρθρο 2 στοιχ. δ' σε συνδυασμό με άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 2472/1997, βλ. και αποφάσεις της Αρχής 73/2013, σκ. 3 και 6, 16/2015, σκ. 4, 17/2015, σκ. 3, 52/2015, σκ. 4).

Στο άρθρο 4 του ν. 2472/1997 ορίζονται οι βασικές αρχές της επεξεργασίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει «να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο...». Η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' αφορά προφανώς και την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων κατά την άσκηση του δημοσιογραφικού

επαγγέλματος, αφού ο ν. 2472/1997 δεν εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του τη δημοσιογραφική δραστηριότητα, με την επιφύλαξη των άρθρων 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' και 11 παρ. 5 που περιέχουν ειδικότερες ρυθμίσεις για τα μέσα ενημέρωσης. Το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997 δεν διακρίνει, ως προς τη νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων που έχουν συλλεγεί μη νομίμως, αν η κτήση τους έγινε από τον ίδιο τον δημοσιογράφο ή τρίτον που αποτελεί την πηγή του δημοσιογράφου. Επομένως, είναι παράνομη η επεξεργασία και χρήση προσωπικών δεδομένων που αποκτήθηκαν παράνομα είτε από τον ίδιο τον δημοσιογράφο είτε με τη συμμετοχή του. Η επεξεργασία, όμως, και χρήση προσωπικών δεδομένων που αποκτήθηκαν παράνομα από τρίτον, χωρίς τη συμμετοχή του δημοσιογράφου, θα κριθεί ως προς τη νομιμότητά της με βάση τις σταθμίσεις του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' στην περίπτωση των απλών δεδομένων και του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' στην περίπτωση των ευαίσθητων δεδομένων. Στο πλαίσιο των σταθμίσεων αυτών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ και άλλων παραγόντων, το κατά πόσον ο δημοσιογράφος θα μπορούσε εύκολα να διαγνώσει την παράνομη πρωτογενή κτήση των δεδομένων. Η γνώση ή η δυνατότητα διάγνωσης της παράνομης κτήσης καθεαυτή δεν κωλύει την περαιτέρω δημοσιογραφική επεξεργασία των δεδομένων αυτών, αποτελεί πάντως θεμιτό κριτήριο στάθμισης ως προς την ευθύνη του δημοσιογράφου και τις συνέπειες που απορρέουν από την παραβίαση του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. α' του ν. 2472/1997. Στην περίπτωση μάλιστα της απόκτησης των δεδομένων κατά παράβαση του άρθρου 19 του Συντάγματος, το επιτρεπτό της επεξεργασίας τους πρέπει να κρίνεται όχι μόνο με βάση τα άρθρα 5 παρ. 2 στοιχ. ε' και 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997, αλλά και ενόψει του άρθρου 19 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνει το «απολύτως απαραβίαστο» του απορρήτου των επιστολών και κάθε άλλης μορφής ιδιωτικής-εμπιστευτικής επικοινωνίας, περιλαμβανομένης και της επικοινωνίας μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων (e-mails), προβλέποντας εξαιρέσεις μόνο «για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων» κατόπιν δικαστικής διαταγής.

Κατά τη θέση της Αρχής, ενόψει της κατά τα ανωτέρω αυξημένης συνταγματικής προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι θέματα «δημοσίου ενδιαφέροντος», κατά την έννοια του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 ή αναλόγως και του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' του ν. 2472/1997, τα οποία θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν τη δημοσιογραφική αξιοποίηση πληροφοριών που αποκτήθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 19 παρ. 1 Συντάγματος, είναι γεγονότα που συναρτώνται ουσιωδώς με το δημόσιο συμφέρον, όπως εκείνα π.χ. που συνδέονται με εγκληματική ή παράνομη συμπεριφορά του υποκειμένου των δεδομένων (βλ. Εφαθ 9099/2005, ΔιΜΕΕ, 4/2005, σελ. 563). Μάλιστα, στην περίπτωση αυτήν, δεν αρκεί η απλή πιθανολόγηση γεγονότων, αλλά η ύπαρξη τέτοιων συμπεριφορών του υποκειμένου των δεδομένων πρέπει να προκύπτει, πέραν πάσης αμφιβολίας, από το περιεχόμενο των επίμαχων πληροφοριών (βλ. ΣτΕ 3425/2014, σκ. 6, και ΣτΕ 4150/2015, σκ. 7).

Ο ν. 2472/1997 προβλέπει αυξημένη προστασία στα δεδομένα που ο ίδιος ο νόμος ορίζει ως ευαίσθητα. Συγκεκριμένα, στο άρθρο 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997 ορίζονται ως ευαίσθητα δεδομένα, μεταξύ άλλων, και τα δεδομένα που είναι σχετικά με την ερωτική ζωή. Η επεξεργασία των ευαίσθητων δεδομένων ρυθμίζεται στο άρθρο 7, κατά το οποίο απαγορεύεται καταρχήν η επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, ενώ επιτρέπεται μόνο κατ'

εξαιρέση, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. γ' θέτει τον γενικό κανόνα ότι η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων είναι επιτρεπτή όταν αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο στο πλαίσιο του δικαιώματος του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού του. Κατά τα άλλα, το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 εφαρμόζεται και στα ήδη γνωστά ή δημοσιευμένα ευαίσθητα δεδομένα, εφόσον δεν έχουν δημοσιοποιηθεί από το ίδιο το υποκείμενο, αφού κάθε περαιτέρω επεξεργασία τους συνιστά μια αυτοτελή και πρόσθετη παραβίαση της γενικής απαγόρευσης του άρθρου 7 παρ. 1 του ν. 2472/1997, αν δεν συντρέχουν μία ή περισσότερες προϋποθέσεις της επιτρεπτής, κατ' εξαιρέση, επεξεργασίας τους, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 2472/1997.

Περαιτέρω, το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 εφαρμόζεται και στην περίπτωση κατά την οποία η δημοσιογραφική επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων δημοσίων προσώπων έχει ως πηγή δηλώσεις βουλευτή κατά την άσκηση των βουλευτικών του καθηκόντων, εντός ή εκτός Βουλής. Και τούτο διότι το ανεύθυνο του βουλευτή, κατά το άρθρο 61 παρ. 1 του Συντάγματος, απαλλάσσει τον βουλευτή από οποιαδήποτε ευθύνη, με εξαίρεση την περίπτωση συκοφαντικής δυσφήμισης (άρθρο 61 παρ. 2 Σ.), δεν αίρει όμως τον τυχόν παράνομο χαρακτήρα του περιεχομένου των δηλώσεών του, και συνεπώς δεν απαλλάσσει τον δημοσιογράφο από την ευθύνη του κατά τις διατάξεις του ν. 2472/1997, στην περίπτωση της δημοσίευσης δηλώσεων βουλευτή που παραβιάζουν το δικαίωμα προστασίας του ιδιωτικού βίου και των προσωπικών δεδομένων τρίτων προσώπων.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997, επιτρέπεται κατ' εξαιρέση η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων που αφορά δημόσια πρόσωπα και πραγματοποιείται αποκλειστικά για την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Στην περίπτωση αυτή δεν υφίσταται υποχρέωση ενημέρωσης του υποκειμένου των δεδομένων από τον υπεύθυνο επεξεργασίας (άρθρο 11 παρ. 5 του ν. 2472/1997). Ως «δημόσια πρόσωπα» κατά την έννοια του ν. 2472/1997 είναι τα πρόσωπα που ασκούν δημόσια εξουσία, καθώς και εκείνα που διαδραματίζουν ρόλο σε οποιονδήποτε τομέα της δημόσιας ζωής, όπως στην πολιτική ή στην πολιτιστική, επιστημονική, θρησκευτική, οικονομική, καλλιτεχνική, κοινωνική, αθλητική ζωή. Στα δημόσια πρόσωπα περιλαμβάνονται και οι δικαστικοί λειτουργοί. Επισημαίνεται ότι το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 δεν διακρίνει μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δημοσίων προσώπων. Πρέπει όμως να γίνει δεκτό ότι, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ερμηνευόμενης στο πλαίσιο της ανωτέρω διάταξης της ΕΣΔΑ και της ιδιαίτερης σημασίας της δικαστικής εξουσίας για τη λειτουργία του κράτους δικαίου και τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης, παρέχεται σχετικώς αυξημένη προστασία στους δικαστικούς λειτουργούς, η οποία δικαιολογείται από την ανάγκη διαφύλαξης του κύρους της δικαστικής εξουσίας και προστασίας της ανεξαρτησίας της από ατεκμηρίωτες καταγγελίες, καθώς και από το γεγονός ότι τα πρόσωπα αυτά έχουν υποχρέωση αυτοσυγκράτησης στον δημόσιο λόγο τους, ακόμη και όταν δέχονται δριμυείς κριτικές και επιθέσεις, κάτι το οποίο δεν ισχύει για τα άλλα δημόσια πρόσωπα, και ιδίως για τα πολιτικά πρόσωπα, τα οποία μπορούν ευχερώς να απαντήσουν στις κριτικές και επιθέσεις αυτές.

Κατά το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997, απαραίτητος όρος για το επιτρεπτό της δημοσιογραφικής επεξεργασίας και διάδοσης ευαίσθητων δεδομένων δημοσίων

προσώπων είναι να συνδέονται τα συγκεκριμένα δεδομένα με την άσκηση του δημοσίου λειτουργήματος των προσώπων αυτών. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως τα αποκαλυπτόμενα γεγονότα του ιδιωτικού βίου των προσώπων αυτών πρέπει να έχουν λάβει χώρα κατά την άσκηση των δημοσίων καθηκόντων τους ή να παρέχουν κρίσιμα αντικειμενικά στοιχεία όσον αφορά την καταλληλότητα και την ικανότητα του υποκειμένου των δεδομένων να εκπληρώσει τα καθήκοντά του αυτά. Άλλωστε, μόνο σε μια τέτοια περίπτωση, η αποκάλυψη γεγονότων της προσωπικής ζωής του υποκειμένου των δεδομένων, θα μπορούσε να συμβάλει σε μια δημόσια συζήτηση γενικού ενδιαφέροντος, όπως απαιτεί το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997. Όπως δέχεται μάλιστα και το ΕΔΔΑ, θα πρέπει να κρίνεται *in concreto*, με βάση το συγκεκριμένο δημοσιογραφικό ρεπορτάζ, αν η δημοσιοποίηση των γεγονότων αυτών, με τον τρόπο που έγινε, ήταν πράγματι ικανή να συμβάλει σε μια δημόσια συζήτηση γενικού ενδιαφέροντος.

Η Αρχή δεν εφαρμόζει τη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων κατά την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος κατά το μέρος που η διάταξη αυτή απαιτεί προηγούμενη άδεια της Αρχής. Και τούτο, διότι η απαιτούμενη από τη διάταξη αυτή προηγούμενη άδεια της Αρχής θα ισοδυναμούσε με απαγορευμένο προληπτικό μέτρο κατά την έννοια του άρθρου 14 παρ. 2 εδ. β' του Συντάγματος. Κατά τα λοιπά, όμως, η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 είναι εφαρμοστέα ως προς τα προβλεπόμενα ουσιαστικά κριτήρια για το επιτρεπτό της επεξεργασίας των ευαίσθητων δεδομένων των δημοσίων προσώπων κατά την άσκηση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος. Η ρήτρα, εξάλλου, του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' ότι η εν λόγω επεξεργασία δεν πρέπει να παραβιάζει «καθ' οιονδήποτε τρόπο» το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, δεν είναι στενώς ερμηνευτέα με βάση τη γραμματική διατύπωσή της, αλλά κατά τρόπο ώστε να εντάσσεται στη ρύθμιση που εισάγεται με τη διάταξη αυτή, διότι η αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή θα είχε ως αποτέλεσμα την απόλυτη απαγόρευση της δημοσίευσης ευαίσθητων δεδομένων των δημοσίων προσώπων, την οποία όμως το ίδιο το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' επιτρέπει υπό προϋποθέσεις. Κατά την ορθή ερμηνεία του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' η δημοσίευση τέτοιων δεδομένων, ακόμη και όταν αυτά συνδέονται με την άσκηση δημοσίου λειτουργήματος, πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε η διείσδυση στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του υποκειμένου των δεδομένων να είναι η μικρότερη δυνατή στο πλαίσιο εναρμονισμένης εφαρμογής της προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής αφενός και της ελευθερίας γνώμης και του δικαιώματος στην πληροφόρηση αφετέρου, ιδίως μάλιστα όταν πρόκειται για δημοσίευση ευαίσθητων δεδομένων που αφορούν την ερωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων, η οποία περιλαμβάνεται στον πυρήνα της προστατευόμενης και απαραβίαστης, από οποιονδήποτε τρίτο, σφαίρας της ιδιωτικής ζωής, κατά το άρθρο 9 παρ. 1 εδ. α' του Συντάγματος. Στην περίπτωση αυτή, η αρχή της ελαχιστοποίησης ή της φειδούς κατά την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, η οποία επιβάλλει τη λιγότερο επαχθή για το υποκείμενο επεξεργασία, αποτελεί το μόνο ορθό μέσο για την ικανοποίηση του δικαιολογημένου ενδιαφέροντος ενημέρωσης των πολιτών, ακόμη κι αν δεν είναι το ίδιο αποτελεσματική εν συγκρίσει προς μια υπερ-περιεκτική επεξεργασία.

Τούτο ισχύει, κατά μείζονα λόγο, στην περίπτωση κατά την οποία η πηγή των σχετικών

πληροφοριών είναι ιδιωτικές-εμπιστευτικές επιστολές, e-mails, sms, τηλεφωνήματα κ.λπ., που αφορούν την ερωτική σφαίρα των επικοινωνούντων, και για τον λόγο αυτόν προορίζονται εξ ορισμού να παραμείνουν μυστικές, προφυλαγμένες και απρόσιτες.

Στην περίπτωση αυτή, η αυτούσια αναπαραγωγή, εν όλω ή εν μέρει, του περιεχομένου των ιδιωτικών-εμπιστευτικών επικοινωνιών σχετιζόμενων με την ερωτική ζωή των επικοινωνούντων αποτελεί την εντονότερη μορφή επέμβασης στα δικαιώματα που συγκροτούν την συνταγματικώς προστατευόμενη ιδιωτική σφαίρα του προσώπου στο σύνολό της (άρθρα 9 παρ. 1 εδ. β', 9Α και 19 παρ. 1 του Συντάγματος), και για τον λόγο αυτόν, δηλαδή λόγω της δραστηκότητας της επέμβασης αυτής, αποτελεί ταυτοχρόνως και προσβολή του δικαιώματος στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια κατά το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος. Το γεγονός μάλιστα ότι, στην εποχή του διαδικτύου, υπάρχει η δυνατότητα το υλικό αυτό να αναρτηθεί, να διανεμηθεί και να αναδιανεμηθεί από οποιονδήποτε και οπουδήποτε και να αποκτηθεί πρόσβαση σε αυτό από οποιονδήποτε επιτείνει περαιτέρω και σε ανυπολόγιστο βαθμό τις δυσάρεστες επιπτώσεις της προσβολής αυτής. Σημειώνεται, επίσης, ότι η Αρχή έχει δεχθεί ότι η παράνομη διάθεση προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο –και μάλιστα μέσω μιας μηχανής αναζήτησης εφημερίδας– θίγει δυσανάλογα τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων, διότι, λαμβάνοντας υπόψη τους ιδιαίτερους κινδύνους που συνδέονται με τη φύση του διαδικτύου (ελεύθερη, καθολική και μη ελεγχόμενη πρόσβαση χωρίς χρονικό περιορισμό σε κάθε είδους πληροφορίες σχετικά με ένα πρόσωπο), μέσω μιας τέτοιας επεξεργασίας το υποκείμενο των δεδομένων συνδέεται επ' αόριστον με μια παρελθούσα συμπεριφορά του, ενώ παράλληλα οι σχετικές πληροφορίες καθίστανται εύκολα προσιτές σε οποιονδήποτε τις αναζητήσει. Ως εκ τούτου, τα δεδομένα αυτά μπορεί να χρησιμοποιηθούν και για άλλους σκοπούς πέραν της άσκησης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος ή της ιστορικής έρευνας, π.χ. εμπορία πληροφοριών, έρευνα εργοδότη κατά τη διαδικασία πρόσληψης, δημιουργία προφίλ.

Με βάση τα προαναφερόμενα, και λαμβάνοντας υπόψη τη σώρευση και τη σπουδαιότητα των προσβαλλόμενων στην παρούσα υπόθεση συνταγματικών αγαθών (άρθρα 9 παρ. 1 εδ. β', 9Α, 19 παρ. 1, 2 παρ. 1 του Συντάγματος), το γεγονός ότι οι σχετικές πληροφορίες περιέχονται σε ερωτική επιστολή, η οποία αποτελεί την πιο χαρακτηριστική μορφή ιδιωτικής-εμπιστευτικής επικοινωνίας, κατά την έννοια του άρθρου 19 παρ. 1 του Συντάγματος, ενισχύει το περιεχόμενο προστασίας που παρέχει το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 στο δικαίωμα ιδιωτικού βίου, καθιστώντας καταρχήν απαγορευμένη, την αυτούσια, εν όλω ή εν μέρει, αναπαραγωγή των επικοινωνιών αυτών από τα μέσα ενημέρωσης.

Με βάση λοιπόν τα προαναφερόμενα, η Αρχή, διαμορφώνοντας το πλαίσιο για τη νόμιμη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων για δημοσιογραφικούς σκοπούς, έκρινε ότι:

(α) Απαγορεύεται, καταρχήν, η δημοσίευση, εν όλω ή εν μέρει, απόρρητων ιδιωτικών επιστολών ενός δημοσίου προσώπου, ατομικώς προσδιοριζόμενου, άμεσα ή έμμεσα, οι οποίες αποκαλύπτουν στοιχεία της ερωτικής του ζωής.

(β) Επιτρέπεται η απλή αναφορά στην είδηση ή πληροφορία που αφορά ερωτική ζωή συγκεκριμένου δημοσίου προσώπου και έχει ως πηγή της την ύπαρξη απόρρητων ιδιωτικών του επιστολών, οι οποίες χορηγήθηκαν στον δημοσιογράφο από τρίτον, υπό

την προϋπόθεση ότι από το περιεχόμενο των επιστολών αυτών προκύπτει, κατά τρόπο αναμφισβήτητο, παράνομη συμπεριφορά του δημοσίου προσώπου που θίγει έντονα το δημόσιο συμφέρον και σχετίζεται, άμεσα ή έμμεσα, με την ερωτική του δραστηριότητα. Στην περίπτωση αυτήν επιτρέπεται κατ' εξαίρεση και στο προσήκον κάθε φορά μέτρο η δημοσίευση αυτούσιων των επιστολών αυτών ή αποσπασμάτων τους, εφόσον είναι απολύτως αναγκαία για την τεκμηρίωση της βασιμότητας της δημοσιευόμενης είδησης ή πληροφορίας για την παράνομη συμπεριφορά του δημοσίου προσώπου.

Τέλος, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Αρχή έκρινε ότι ο ανώτατος δικαστικός λειτουργός πρέπει να θεωρηθεί δημόσιο πρόσωπο, τα ζητήματα δε που αφορούν τη «χρηστή διοίκηση» στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, μέλος του διδακτικού προσωπικού της οποίας ήταν ο προαναφερθείς δικαστικός λειτουργός, αποτελούν θέματα δημοσίου ενδιαφέροντος, για τα οποία δικαιολογείται η δημοσιογραφική έρευνα κατά την έννοια του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997. Επισημαίνεται όμως ότι τα επίμαχα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τα οποία περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά του δεδομένα, διότι αποκαλύπτουν στοιχεία ερωτικής και αυστηρά ιδιωτικής ζωής, αποτελούν υποκλαπείσα αλληλογραφία (αδιάφορο εάν η υποκλοπή έγινε παράνομα από κρατικές υπηρεσίες ή ιδιώτη τρίτο). Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι τα δημοσιευθέντα αποσπάσματα απόρρητης ιδιωτικής ηλεκτρονικής επιστολής αναφέρονται σε αισθηματική και ερωτική σχέση μεταξύ ανώτατου δικαστικού λειτουργού-διδάσκοντα στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών και εκπαιδευόμενης στη Σχολή αυτήν. Η αποκάλυψη της σχέσης αυτής, μέσω της δημοσίευσης αποσπασμάτων της ηλεκτρονικής επιστολής ή με αναφορά σε αυτά, αποτελεί διάδοση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997, τα οποία αναφέρονται σε πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί. Από τη συγκεκριμένη ηλεκτρονική αλληλογραφία που ήρθε στο φως της δημοσιότητας δεν προκύπτει η τέλεση παραβάσεως κανόνων δικαίου από τον συγκεκριμένο δικαστικό λειτουργό προς όφελος της εκπαιδευόμενης όσον αφορά την αξιολόγηση και βαθμολόγησή της ούτε κομίζονται από τα σχετικά δημοσιεύματα περαιτέρω στοιχεία από τα οποία να προκύπτει επέμβαση αποβλέπουσα στην ευνοϊκότερη μεταχείριση της εκπαιδευόμενης. Περαιτέρω, από τα σχετικά δημοσιεύματα δεν προκύπτει ότι η συγκεκριμένη σχέση προκάλεσε δημόσιο σκάνδαλο ούτε ότι οι ενδιαφερόμενοι παρέλειψαν να τηρήσουν στάση διακριτική ως προς τη σχέση αυτή. Υπό τα δεδομένα αυτά, η εν λόγω σχέση, εφόσον δεν σχετίζεται με παράνομη συμπεριφορά του δικαστικού λειτουργού-διδάσκοντα στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, και έμεινε προφυλαγμένη από το δημόσιο βλέμμα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι θίγει ουσιωδώς το δημόσιο συμφέρον και μάλιστα σε βαθμό που να δικαιολογεί τη χρήση υποκλαπείσας ηλεκτρονικής επιστολής για την αποκάλυψή της. Συνεπώς, από την άποψη του ν. 2472/1997, δεν παρουσιάζεται ζήτημα δημοσίου ενδιαφέροντος, το οποίο θα δικαιολογούσε, με βάση το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του νόμου αυτού, την επώνυμη αναφορά στο υποκείμενο των δεδομένων και στην ερωτική του ζωή ή θα επέτρεπε με άλλον τρόπο τον ατομικό προσδιορισμό του. Τέλος, στη συγκεκριμένη περίπτωση, λόγω του ότι δεν προκύπτει, και μάλιστα με τρόπο αναμφισβήτητο, από το περιεχόμενο της επίμαχης επιστολής παράνομη συμπεριφορά του προαναφερθέντος δικαστικού λειτουργού-διδάσκοντα στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών που θίγει ουσιωδώς το δημόσιο

συμφέρον, η αυτούσια αναπαραγωγή αποσπασμάτων της εν λόγω ιδιωτικής-εμπιστευτικής ηλεκτρονικής επιστολής δεν είναι αναγκαία για την παρουσίαση της σχετικής είδησης, και επομένως παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας της επεξεργασίας των δεδομένων κατά τα άρθρα 4 και 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997.

Με βάση τα παραπάνω, η Αρχή αποφάνθηκε ότι: α) η δημοσίευση αυτούσιων αποσπασμάτων ιδιωτικής-εμπιστευτικής επιστολής του σχετιζόμενου με την αισθηματική και ερωτική του ζωή σε ιστοσελίδα ενημερωτικού χαρακτήρα και η αναπαραγωγή τους σε ιστοσελίδες αλλά και σε έντυπη και ηλεκτρονική εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας, ακόμα και χωρίς την άμεση ταυτοποίηση του υποκειμένου, αντίκειται στις διατάξεις του ν. 2472/1997, β) η δημοσιοποίηση του ονόματός του και η αναδημοσίευση αυτούσιων αποσπασμάτων ιδιωτικής-εμπιστευτικής επιστολής του σχετιζόμενου με την αισθηματική και ερωτική του ζωή σε έντυπη και ηλεκτρονική εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας αντίκειται στις διατάξεις του ν. 2472/1997, γ) η δημοσιοποίηση του ονόματός του και των πληροφοριών που αναφέρονται στα εν λόγω υποκλαπέντα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ακόμα και χωρίς την αυτούσια παράθεσή τους, αντίκειται στις διατάξεις του ν. 2472/1997. Κατόπιν τούτων, η Αρχή απηύθυνε στους υπευθύνους των ιστοσελίδων/ηλεκτρονικών εφημερίδων προειδοποίηση για άρση της παράβασης, άμεση αποανάρτηση/αφαίρεση των παράνομων δημοσιευμάτων από το Διαδίκτυο, και απαγόρευσε στις έντυπες εφημερίδες την αναδημοσίευση των παράνομων δημοσιευμάτων με το αυτό περιεχόμενο.

Υποβλήθηκε στην Αρχή προσφυγή από Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο Ανώνυμης Εταιρείας κατά εφημερίδας για δημοσιεύματα άρθρων, που κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος συνιστούν προσβολή της προσωπικότητάς του και συκοφαντική δυσφήμιση. Συγκεκριμένα, τα ως άνω άρθρα αναφερόταν στην έρευνα που διεξήγαγε η Επιτροπή Ανταγωνισμού σχετικά με διαγωνισμούς δημοπράτησης δημοσίων έργων υποδομής και στον, σύμφωνα με την έκθεση/πόρισμα της εισηγήτριας της Επιτροπής, πρωταγωνιστικό ρόλο της εν λόγω ανώνυμης εταιρείας στη χειραγώγηση των διαγωνισμών, στις διοικητικές κυρώσεις που αναμένεται να επιβληθούν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά των εμπλεκόμενων στο καρτέλ εργοληπτικών εταιρειών, και ιδίως στην εν λόγω ανώνυμη εταιρεία [πρβλ. και την ήδη εκδοθείσα απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία της επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους 38.495.453 ευρώ], και, τέλος, στο εξώδικο που ο προσφεύγων απέστειλε στην προαναφερόμενη εφημερίδα. Κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα τα επίμαχα δημοσιεύματα περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά του δεδομένα, η δε δημοσιοποίηση στοιχείων της εν λόγω έρευνας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ενόσω αυτή δεν είχε ολοκληρωθεί, και με τον τρόπο που έγινε, συνιστά, όπως προαναφέρθηκε, προσβολή της προσωπικότητάς του, ιδίως λόγω της έντονα αποδοκιμαστικής κριτικής της εφημερίδας στο πρόσωπό του.

Η Αρχή, με την Γ/ΕΞ/1207-1/29-12-2017 απάντησή της, διευκρίνισε κατ' αρχάς ότι ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα είναι μόνον αυτά που ο νόμος χαρακτηρίζει ως ευαίσθητα (βλ. ορισμό άρθρου 2 στοιχ. β' του ν. 2472/1997). Τα σχετικά με διοικητικούς ελέγχους και διοικητικές κυρώσεις, στο μέτρο που αναφέρονται σε φυσικά και όχι σε νομικά πρόσωπα (καθότι στα τελευταία δεν εφαρμόζεται ο ν. 2472/1997), αποτελούν απλά και όχι ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Η δημοσίευση προσωπικών δεδομένων για δημοσιογραφικούς σκοπούς επιτρέπεται, κατά τον ν. 2472/1997, αν υφίσταται

δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού για ενημέρωση (άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. ε' σε συνδυασμό με τα κριτήρια που θέτει το άρθρο 7 παρ. 2 στοιχ. ζ' του ν. 2472/1997 για την άσκηση του δημοσιογραφικού λειτουργήματος και εφαρμόζεται κατά μείζονα λόγο και στην περίπτωση των απλών δεδομένων).

Περαιτέρω, με την επιφύλαξη ως προς την ακρίβεια των γεγονότων, την αναλογικότητα και το δικαιολογημένο ενδιαφέρον του κοινού για ενημέρωση ως προς τα δημοσιεύσιμα δεδομένα, προσβολές της προσωπικότητας από τυχόν παράνομους χαρακτηρισμούς εκφεύγουν των αρμοδιοτήτων της Αρχής. Η κρίση για το ζήτημα εάν από το περιεχόμενο του επίμαχου δημοσιεύματος (π.χ. από υβριστικές ή προσβλητικές αναφορές) στοιχειοθετούνται ενδεχομένως παράνομες προσβολές της προσωπικότητας ανήκει στα αρμόδια πολιτικά ή ποινικά δικαστήρια (βλ., ενδεικτικά, Ετήσια Έκθεση 2013, 3.10.1. Δημοσιεύματα σε εφημερίδες, έτσι και Γ/ΕΞ/3010/10-04-2017). Τέλος, επισημάνθηκε ότι για το παραδεκτό άσκησης προσφυγής στην Αρχή απαιτείται η προηγούμενη άσκηση του δικαιώματος αντιρρήσεως, κατά το άρθρο 13 του ν. 2472/1997, προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Αντίθετα, αν δεν τηρηθεί η προαναφερόμενη διαδικασία, η προσφυγή στην Αρχή είναι πρόωρη και ως εκ τούτου απαράδεκτη (βλ. Ετήσια Έκθεση 2012, 3.12.3 Προϋποθέσεις για υποβολή παραδεκτής προσφυγής στην Αρχή (διαδικασία άρθρων 12 και 13 του ν. 2472/1997), και την παρούσα Ετήσια Έκθεση 3.6.2.2. Διαγραφή από ιστοσελίδες).

Τέλος, υποβλήθηκαν στην Αρχή καταγγελίες για διάδοση προσωπικών δεδομένων τρίτων μέσω ραδιοτηλεοπτικών σταθμών. Η Αρχή επισήμανε στους καταγγέλλοντες, οι οποίοι σημειώνεται ότι δεν ήταν «υποκείμενα των δεδομένων», ότι (Γ/ΕΞ/6397-1/28-11-2017, Γ/ΕΞ/7323-1/28-11-2017), όπως έχει ήδη κρίνει (βλ., ιδίως, τις αποφάσεις 122, 140 και 190/2012), μετά τη συνταγματική αναθεώρηση το 2001, με την οποία αντικαταστάθηκε η διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος, ο έλεγχος σχετικά με το περιεχόμενο των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ). Συνεπώς, η αρμοδιότητα της Αρχής αναφορικά με τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα έχει περιοριστεί και δεν εκτείνεται πλέον στη διάδοση προσωπικών δεδομένων μέσω ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών.

3.11. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΒΙΝΤΕΟΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

3.11.1. Επιτήρηση χώρων εργασίας

Κυρώσεις και συστάσεις για κάμερες σε εργασιακούς χώρους

Με την υπ' αριθμ. 20/2017 απόφαση, η Αρχή έκρινε, μετά από σχετική καταγγελία πρώην εργαζόμενης, ότι η βιντεοεπιτήρηση των γραφείων και των θέσεων εργασίας των εργαζομένων της εταιρείας ΓΕΩΑΝΑΛΥΣΗ ΑΕ συνιστά υπέρμετρη προσβολή των προσωπικών τους δεδομένων, ενώ αποτελεί απρόσφορο και αναποτελεσματικό μέτρο για την προστασία του εξοπλισμού από κλοπή ή την ασφαλή επεξεργασία των τηρούμενων προσωπικών δεδομένων. Η Αρχή, επίσης, με την απόφαση αυτή επέβαλε πρόστιμο δέκα χιλιάδων ευρώ στην καταγγελλόμενη εταιρεία και της απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση ώστε, μεταξύ άλλων, να απεγκαταστήσει τις κάμερες που βρίσκονται στους χώρους των

γραφείων και στις θέσεις εργασίας των εργαζομένων.

Σε άλλη περίπτωση, κατόπιν υποβολής καταγγελίας σχετικά με την εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης μέσω του οποίου πραγματοποιείται επιτήρηση εργαζομένων και τη διενέργεια επιτόπιου ελέγχου, η Αρχή επέβαλε πρόστιμο επτά χιλιάδων ευρώ στην επιχείρηση τσαγερί-καφέ-γλυκοπωλείο με την επωνυμία «Little Kook», για παράνομη λειτουργία συστήματος βιντεοεπιτήρησης μέσω καμερών σε χώρο εργασίας, χωρίς αυτό να δικαιολογείται από τη φύση και τις συνθήκες εργασίας. Διαπιστώθηκε επίσης ότι δεν υπήρχε επαρκής ενημέρωση μέσω σχετικών πινακίδων και χωρίς να έχει υποβληθεί γνωστοποίηση στην Αρχή, κατά παράβαση σχετικών άρθρων της οδηγίας 1/2011 και του ν. 2472/1997. Επιπλέον, ορισμένες κάμερες του εν λόγω συστήματος λάμβαναν εικόνα από θαμώνες και τραπεζοκαθίσματα χώρου εστίασης. Η Αρχή με την εν λόγω απόφαση διέταξε την προσήκουσα τροποποίηση του συστήματος βιντεοεπιτήρησης (θέσεις καμερών, πεδίο λήψης).

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7054/02-10-2017 έγγραφό της, και σε συνέχεια σχετικής καταγγελίας, η Αρχή ενημέρωσε τη Δημοτική Ραδιοφωνία Πειραιά «Πειραιάς Κανάλι 1» ότι η εγκατάσταση και λειτουργία ορισμένων εκ των καμερών σε χώρους εργασίας δεν φαίνεται να δικαιολογείται και για τον λόγο αυτό το σύστημα βιντεοεπιτήρησης θα πρέπει να προσαρμοστεί κατάλληλα. Ειδικότερα, στην εν λόγω περίπτωση, η εγκατάσταση των καμερών αυτών δεν φαίνεται ότι είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνοντας ειδικά υπόψη το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι βρίσκονται καθ' όλο το χρόνο της εργασίας τους υπό παρακολούθηση. Τέλος, στο έγγραφο αυτό, αναφέρεται ότι φαίνεται ότι δεν έχει εξετασθεί κατά πόσο ο επιδιωκόμενος σκοπός της προστασίας προσώπων και αγαθών μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά με ηπιότερα μέσα, όπως για παράδειγμα με την εισαγωγή διαδικασιών για τη χρήση του εξοπλισμού αξίας, με τη χρήση κατάλληλων χώρων για τη φύλαξη των προσωπικών αντικειμένων των ευρισκόμενων στον χώρο ή ακόμα και με την κατάλληλη εστίαση ή αλλαγή τοποθέτησης των καμερών, ώστε να επιτηρούν χώρους που θα επιτυγχάνεται αντίστοιχο αποτέλεσμα, χωρίς τη διαρκή παρακολούθηση των εργαζομένων (π.χ. σε αποθήκες υλικού, σε εσωτερικές εισόδους των χώρων που έχουν κριθεί ως ιδιαίτερης επικινδυνότητας).

Κάμερες σε φορτηγά οχήματα για έλεγχο εργαζομένων (οδηγών)

Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/5135-1/04-08-2017 έγγραφο, απάντησε αρνητικά σε ερώτημα της ΛΙΝΤΕ ΕΛΛΑΣ ΜΟΝ. ΕΠΕ αναφορικά με τη νομιμότητα τοποθέτησης καμερών εντός των φορτηγών αυτοκινήτων της εταιρείας. Ειδικότερα, ο σκοπός τοποθέτησης των εν λόγω καμερών θα ήταν η πρόληψη ατυχημάτων και η εν γένει ασφάλεια του οδηγού, του φορτίου, του περιβάλλοντος και άλλων φυσικών προσώπων κατά την οδική μεταφορά, για την επίτευξη των οποίων κάθε φορτηγό θα διέθετε δύο κάμερες – μία η οποία θα κατέγραφε τη διαδρομή που ακολουθεί το όχημα κατά την κίνησή του και μία η οποία θα κατέγραφε και θα μαγνητοφωνούσε τον οδηγό κατά την κίνηση του οχήματος.

3.11.2. Κατοικίες – Συγκροτήματα κατοικιών

Η Αρχή, με την απόφαση 21/2017, έκρινε ότι υπεύθυνος επεξεργασίας έχει προσαρμοστεί σε προηγούμενες συστάσεις (απόφαση 135/2015) αφού τροποποίησε το σύστημα βιντεοεπιτήρησης κατά τρόπο ώστε να περιορίζεται η λήψη εικόνας από τον παράπλευρο δρόμο και πεζοδρόμιο και να επιτυγχάνεται καλύτερη επόπτευση του προς προστασία χώρου της εισόδου της οικίας του. Το σκεπτικό της απόφασης ακολουθεί την ανάλυση της αρχής της αναλογικότητας όπως παρουσιάζεται στο άρθρο 6 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής. Στο άρθρο αυτό αναφέρεται ότι δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση καμερών που να καταγράφουν δημόσιο πεζοδρόμιο ή δρόμο για τον σκοπό της προστασίας προσώπων ή/και αγαθών, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, εφόσον πρόκειται για χώρο με αυξημένες ανάγκες ασφαλείας, δηλαδή για χώρο όπου έχουν προηγηθεί επικίνδυνες επιθέσεις κατά της ζωής και της περιουσίας και υπάρχουν πλέον δικαιολογημένες υπόνοιες ότι ενδέχεται να πραγματοποιηθούν και άλλες. Στις περιπτώσεις αυτές η λήψη πρέπει να περιορίζεται στον απολύτως απαραίτητο παράπλευρο χώρο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η Αρχή έκρινε ότι, μετά τη μετάθεση της κάμερας σε χαμηλότερο σημείο και τον περιορισμό της γωνίας λήψεως αυτής, ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει συμμορφωθεί προς την ανωτέρω απόφαση με αποτέλεσμα να τηρείται η ως άνω διάταξη της οδηγίας και η αρχή της αναλογικότητας. Εξάλλου, στην Απόφαση C-212/13 του ΔΕΕ, η οποία αφορά σε προδικαστικό ερώτημα Δικαστηρίου της Τσεχίας, στη σκέψη 34, αναφέρεται ότι η εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας 95/46/ΕΚ παρέχει, ενδεχομένως, τη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα του υπευθύνου της επεξεργασίας, τα οποία συνίστανται ιδίως, στην προστασία της ιδιοκτησίας, της υγείας και της ζωής του υπευθύνου αυτού και της οικογένειάς του, ειδικότερα σύμφωνα με τα άρθρα 7 στοιχείο στ', 11 παρ. 2, καθώς και 13 παρ. 1 στοιχεία δ' και ζ' της εν λόγω Οδηγίας.

Με τη γνωμοδότηση 5/2017, η Αρχή όρισε τις προϋποθέσεις τοποθέτησης κάμερας στην είσοδο διαμερίσματος αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της προστασίας των προσώπων που διαμένουν ή εργάζονται σε αυτό, καθώς και των αγαθών των ενοίκων του διαμερίσματος. Στη γνωμοδότηση ορίζεται ότι η εγκατάσταση κάμερας στο χώρο εισόδου ενός διαμερίσματος επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο για την επίτευξη του σκοπού της προστασίας των προσώπων που διαμένουν ή εργάζονται σε αυτό, καθώς και των αγαθών των ενοίκων του διαμερίσματος. Είναι δε αναγκαίο στο πλαίσιο του ως άνω σκοπού για τον έλεγχο των προσώπων που προτίθενται να εισέλθουν ή πλησιάζουν στο διαμέρισμα να λαμβάνεται εικόνα του απολύτως απαραίτητου χώρου εμπροσθεν της θύρας εισόδου.

Η εγκατάσταση κάμερας στον χώρο εισόδου διαμερίσματος που χρησιμοποιείται αποκλειστικά ως κατοικία, όταν η λαμβανόμενη εικόνα δεν καταγράφεται με κανέναν τρόπο, εμπίπτει στο πλαίσιο της άσκησης δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών από φυσικό πρόσωπο (και συνεπώς δεν έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997) (περίπτωση α'). Όταν πραγματοποιείται καταγραφή των δεδομένων εικόνας, η εγκατάσταση κάμερας στον χώρο εισόδου ενός διαμερίσματος, που χρησιμοποιείται αποκλειστικά ως κατοικία, εμπίπτει στο πλαίσιο της άσκησης δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών από φυσικό πρόσωπο (και συνεπώς δεν έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997), υπό την προϋπόθεση ότι είναι τεχνικά εφικτός ο περιορισμός του πεδίου εμβέλειας της κάμερας

στον απολύτως απαραίτητο χώρο μπροστά από τη θύρα εισόδου του διαμερίσματος, ώστε να επιτηρείται αποκλειστικά και μόνο η θύρα αυτή, χωρίς να λαμβάνεται εικόνα από λοιπούς κοινόχρηστους χώρους, όπως σκάλα ή θύρα ανελκυστήρα, ούτε από θύρες ή χώρο εισόδου γειτονικών διαμερισμάτων (προς κάθε κατεύθυνση), και ανάλογα με την εκάστοτε χωροθέτηση των εισόδων των διαμερισμάτων του ορόφου και του ανελκυστήρα (περίπτωση β').

Στις λοιπές περιπτώσεις, οπότε και εφαρμόζεται η νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η εγκατάσταση της κάμερας για τον παραπάνω σκοπό επιτρέπεται μόνο εφόσον πληρούνται συγκεκριμένα κριτήρια, με βάση την αρχή της αναλογικότητας και τη διάταξη του άρ. 5 παρ. 2 ε' του ν. 2472/1997. Ειδικότερα, η εγκατάσταση κάμερας από υπεύθυνο επεξεργασίας σε είσοδο διαμερίσματος που χρησιμοποιείται ως επαγγελματικός χώρος, με τον τρόπο που περιγράφεται στις ως άνω περιπτώσεις α' και β' για τα διαμερίσματα-κατοικίες, δεν παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας. Εάν, ωστόσο, πραγματοποιείται καταγραφή των δεδομένων εικόνας και η εμβέλεια της κάμερας, λόγω της χωροθέτησης των εισόδων των διαμερισμάτων και του ανελκυστήρα του ορόφου, δεν μπορεί να περιοριστεί στον απολύτως απαραίτητο χώρο μπροστά από την είσοδο του διαμερίσματος, ανεξαρτήτως αν το διαμέρισμα χρησιμοποιείται ως κατοικία ή επαγγελματικός χώρος, η τοποθέτηση της κάμερας επιτρέπεται με την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη των ενοίκων του ορόφου που διαμένουν στα επηρεαζόμενα από την εγκατάσταση της κάμερας διαμερίσματα και των οποίων οι θύρες ή ο χώρος εισόδου σε αυτά βρίσκονται στην εμβέλεια της κάμερας (περίπτωση γ'). Σε περίπτωση που δεν μπορεί να επιτευχθεί ομοφωνία, πρέπει να υπάρχει η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη των 2/3 των ενοίκων των επηρεαζόμενων διαμερισμάτων του ορόφου. Ο ένοικος που εγκαθιστά την κάμερα οφείλει, ως υπεύθυνος επεξεργασίας ο οποίος βαρύνεται με όλες τις υποχρεώσεις του ν. 2472/1997 και της οδηγίας 1/2011, να μεριμνήσει για τη λήψη της ανωτέρω συγκατάθεσης.

Οποιαδήποτε διαβίβαση δεδομένων εικόνας προερχόμενων από σύστημα βιντεοεπιτήρησης σε τρίτους (εκτός δικαστικών αρχών ή δικαστηρίων) καθιστά τη χρήση μη οικιακή, άνευ ετέρου. Δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση λήψη ή καταγραφή δεδομένων ήχου.

3.11.3. Χρόνος τήρησης και πρόσβαση στο υλικό

Η Αρχή, με την υπ' αριθμ. 16/2017 απόφαση, επέβαλε στην «ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ», ως υπεύθυνο επεξεργασίας, διοικητικό πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων ευρώ, για παράβαση του άρ. 12 του ν. 2472/1997. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι η εταιρεία δεν ικανοποίησε το δικαίωμα πρόσβασης που άσκησε ο προσφεύγων επί υλικού συστήματος βιντεοεπιτήρησης που τον κατέγραψε στον σταθμό του μετρό Αγίου Δημητρίου. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απάντησε στο υποκείμενο των δεδομένων εντός δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία άσκησης του δικαιώματός του, ενώ επίσης δεν κοινοποίησε τους λόγους της απόρριψης στην Αρχή – οι οποίοι λόγοι κρίθηκαν με την εν λόγω απόφαση ως αβάσιμοι, όπως εκτενώς περιγράφεται στο σκεπτικό της. Με την ίδια απόφαση η Αρχή διατάσσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας να ικανοποιήσει αμελλητί το δικαίωμα πρόσβασης,

καθώς επίσης και να προβεί στις κατάλληλες ενέργειες ώστε να διασφαλίζεται ότι θα είναι θέση να ανταποκρίνεται, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, σε κάθε άσκηση δικαιώματος πρόσβασης από υποκείμενα των δεδομένων, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 13 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής.

Στο πλαίσιο εξέτασης υποβληθείσας καταγγελίας, η Αρχή πραγματοποίησε επιτόπιο διοικητικό έλεγχο σε επιχείρηση καφετέρια-αναψυκτήριο. Διαπιστώθηκε ότι υπήρχε εγκατεστημένο σύστημα βιντεοεπιτήρησης χωρίς να έχουν τηρηθεί οι σχετικές προϋποθέσεις της υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγίας, κατά παράβαση των διατάξεων του ν. 2472/1997. Πιο συγκεκριμένα, το εν λόγω σύστημα βιντεοεπιτήρησης λειτουργούσε χωρίς να έχει γνωστοποιηθεί στην Αρχή και χωρίς να πληροί τις προϋποθέσεις νομιμότητας που τίθενται στα άρθρα 6 και 8 της οδηγίας 1/2011, αφού η κάμερα κατέγραφε και δεδομένα ήχου, ενώ επίσης προέκυψε ότι τηρείται καταγεγραμμένο υλικό για περισσότερες από δεκαπέντε ημέρες. Επιπλέον, δεν ικανοποιούνταν οι προϋποθέσεις που τίθενται στο άρθρο 19 της ίδιας οδηγίας, διότι, παρόλο που ο χώρος του καταστήματος είναι μικρός, το πεδίο λήψης της κάμερας δεν έχει περιοριστεί στην είσοδο ή/και στο ταμείο, αλλά καλύπτει όλο τον χώρο της επιχείρησης. Κρίθηκε επίσης ότι έχουν παραβιασθεί και οι θεμελιώδεις επιταγές για τη νομιμότητα της συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που θέτουν οι διατάξεις του άρθρου 4 ν. 2472/1997. Και τούτο διότι η δυνατότητα αλόγιστης χρήσης της απομακρυσμένης διαδικτυακής πρόσβασης σε πραγματικό χρόνο και σε ώρες εργασίας της επιχείρησης κρίθηκε ότι δεν μπορεί να είναι ανεκτή υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, καθώς μπορεί να επιτρέψει χρήση των δεδομένων για άλλο σκοπό, και θα πρέπει να περιοριστεί με περαιτέρω μέτρα ασφάλειας ώστε η πρόσβαση να γίνεται μόνο εφόσον είναι αναγκαία ενόψει του επιδιωκόμενου σκοπού, όπως για παράδειγμα ύστερα από κάποιο περιστατικό (ενεργοποίηση συστήματος συναγερμού ή πυρανίχνευσης στον χώρο). Τέλος, επειδή η εικόνα που λαμβάνεται από το σύστημα βιντεοεπιτήρησης είναι προσβάσιμη μέσω διαδικτυακής σύνδεσης χωρίς λήψη κατάλληλων μέτρων για τον περιορισμό της πρόσβασης σε αυστηρά εξουσιοδοτημένα προς τούτο άτομα (χρήση συνθηματικού/κωδικού χρήστη), υπήρξε παραβίαση του άρθρου 11 της υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγίας, και κατά συνέπεια του άρθρου 10 ν. 2472/1997, διότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν έλαβε κατάλληλα μέτρα ασφάλειας για την αποφυγή οποιασδήποτε αθέμιτης πρόσβασης σε αυτό. Για τις εν λόγω παραβάσεις, επιβλήθηκε χρηματικό πρόστιμο χιλίων ευρώ στην επιχείρηση (απόφαση 18/2017).

Με το ΓΝ/ΕΞ/305-1/06-03-2017 απαντητικό έγγραφο της, η Αρχή ενημέρωσε ιδιοκτήτη επιχείρησης λιανικής πώλησης –ο οποίος ανακοίνωσε στην Αρχή ότι έχει διατηρήσει βίντεο που αποδεικνύει την υπεξαίρεση χρημάτων από υπάλληλό του και προτίθεται να διατηρήσει τα στοιχεία αυτά μέχρι να παρουσιαστούν στη δικαστική αρχή– ότι αναφορικά με τον χρόνο τήρησης των δεδομένων, το άρθρο 8 της οδηγίας 1/2011 αναφέρει ότι τα δεδομένα πρέπει να τηρούνται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ενόψει του επιδιωκόμενου κάθε φορά σκοπού επεξεργασίας. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον από τη λήψη εικόνων που αποθηκεύονται ή τη λήψη που γίνεται σε πραγματικό χρόνο δεν προκύπτει επέλευση συμβάντος που εμπίπτει στον επιδιωκόμενο σκοπό, τα δεδομένα πρέπει να καταστρέφονται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε εργάσιμες ημέρες. Σε περίπτωση συμβάντος σε βάρος προσώπου ή των αγαθών του υπευθύνου επεξεργασίας

επιτρέπεται η τήρηση των εικόνων στις οποίες έχει καταγραφεί το συγκεκριμένο συμβάν σε χωριστό αρχείο για τριάντα ημέρες. Σημειώνεται ότι, αφενός, το εν λόγω χρονικό διάστημα των τριάντα ημερών αρχεται από την ημέρα δημιουργίας του χωριστού αυτού αρχείου, αφετέρου, η οδηγία έχει κρίνει πως το χρονικό διάστημα αυτό επαρκεί προκειμένου να προσκομίσει ο υπεύθυνος επεξεργασίας το επίμαχο απόσπασμα με το καταγεγραμμένο συμβάν ενώπιον της αρμόδιας δικαστικής αρχής. Κατά συνέπεια, με βάση τα ανωτέρω, η διατήρηση του βίντεο για διάστημα μεγαλύτερο των τριάντα αυτών ημερών δεν επιτρέπεται.

3.11.4. Λοιπά θέματα βιντεοεπιτήρησης για σκοπούς προστασίας προσώπων και αγαθών

Σύστημα βιντεοεπιτήρησης σε συγκρότημα εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων

Σε συνέχεια σχετικού ερωτήματος, η Αρχή εξέτασε τη νομιμότητα λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε χώρο όπου συστεγάζονται το Δ.ΙΕΚ Δυτικής Αχαΐας και το 1ο ΕΠΑΛ Κάτω Αχαΐας. Με την απόφαση 19/2017, λαμβάνοντας υπόψη την οδηγία 1/2011 και ειδικότερα τα άρθρα 15 και 18, η Αρχή έκρινε ότι σε περίπτωση συστεγασής τα συστεγαζόμενα ιδρύματα πρέπει να έχουν όχι μόνο ενημερωθεί για τη λειτουργία ενός τέτοιου συστήματος αλλά και να έχουν συναποφασίσει, μέσω των οργάνων διοίκησής τους, αφού προηγουμένως έχουν εκφράσει γνώμη οι εκπρόσωποι του διδακτικού προσωπικού και οι εκπαιδευόμενοι. Κρίθηκε επίσης ότι δεν μπορεί να είναι τοποθετημένη η οθόνη παρακολούθησης του συστήματος στο γραφείο διεύθυνσης του 1ου ΕΠΑΛ Κάτω Αχαΐας. Η Αρχή απηύθυνε αυστηρή προειδοποίηση προς το 1ο ΕΠΑΛ Κάτω Αχαΐας όπως απεγκαταστήσει άμεσα το σύστημα βιντεοεπιτήρησης μέχρι να ικανοποιήσει τις ανωτέρω προϋποθέσεις νόμιμης λειτουργίας και ενημερώσει σχετικά την Αρχή.

Προσαρμογή συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε επιχείρηση

Η Αρχή, κατόπιν σχετικής καταγγελίας, εξέτασε τη νομιμότητα λειτουργίας συστήματος βιντεοεπιτήρησης από υπεύθυνο επεξεργασίας, ιδιοκτήτη συνεργείου αυτοκινήτων. Από την εξέταση του φακέλου της υπόθεσης προέκυψε ότι πληρούνται καταρχήν οι προϋποθέσεις του άρθρου 6 στοιχ. 1 της οδηγίας 1/2011, δηλαδή πρόκειται για χώρο όπου έχουν προηγηθεί επικίνδυνες επιθέσεις κατά της ζωής και της περιουσίας και υπάρχουν πλέον δικαιολογημένες υπόνοιες ότι ενδέχεται να πραγματοποιηθούν και άλλες. Το προς κρίση ζήτημα αφορά ειδικά στο κατά πόσο το πεδίο λήψης των καμερών στο συγκεκριμένο σύστημα βιντεοεπιτήρησης περιορίζεται ήδη στον απολύτως απαραίτητο παράπλευρο χώρο ή απαιτείται η στρέψη των καμερών. Από το προσκομισθέν φωτογραφικό υλικό προέκυψε ότι οι τέσσερις κάμερες, οι οποίες ήταν τοποθετημένες κάτω από το μπαλκόνι του πρώτου ορόφου, λάμβαναν εικόνα όχι μόνο από το συνεργείο, αλλά και από δημόσιο χώρο (πεζοδρόμιο, δημόσιο δρόμο), δηλαδή συνέλλεγαν περισσότερα δεδομένα από όσα απαιτείται για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού επεξεργασίας. Μία εκ των καμερών λάμβανε επίσης εικόνα από την είσοδο της πολυκατοικίας στην οποία βρίσκεται η επιχείρηση. Η Αρχή απηύθυνε σύσταση στον υπεύθυνο επεξεργασίας όπως προβεί στην τροποποίηση της εγκατάστασης των εν λόγω καμερών, προκειμένου το πεδίο λήψης τους

να περιοριστεί στον απολύτως απαραίτητο παράπλευρο χώρο, δηλαδή να λαμβάνει εικόνα μόνο από τις δύο προσόψεις του καταστήματος και τον απολύτως απαραίτητο χώρο από τα παράπλευρα πεζοδρόμια και δρόμους, ενώ δεν επιτρέπεται να λαμβάνει εικόνα από την είσοδο της πολυκατοικίας, και να ενημερώσει σχετικά την Αρχή αποστέλλοντας σχετικό φωτογραφικό υλικό (απόφαση 72/2017).

Απάντηση στο Υπουργείο Μεταφορών σε ερώτημα σχετικά με κάμερες εντός λεωφορείων που πραγματοποιούν διεθνείς τακτικές γραμμές

Το Υπουργείο Μεταφορών ρώτησε την Αρχή σχετικά με τη νομιμότητα λειτουργίας καμερών εντός λεωφορείων που εκτελούν τακτικά δρομολόγια μεταξύ της χώρας μας και της Αλβανίας. Η Αρχή, με το Γ/ΕΞ/33-1/22-09-2017 έγγραφο, ενημέρωσε ότι σε κάθε ιδιαίτερη περίπτωση η νομιμότητα της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων κρίνεται ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό επεξεργασίας, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, συνυπολογίζοντας το σύνολο των παραμέτρων λειτουργίας του συστήματος. Περαιτέρω, όσον αφορά στο ζήτημα της χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης εντός λεωφορείων που εκτελούν διεθνή δρομολόγια, ιδίως όσων ανήκουν σε εταιρείες εγκατεστημένες εκτός της ΕΕ, τίθεται και ζήτημα διασυννοριακής ροής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις αυτές, η διαβίβαση δεδομένων εκτός ΕΕ μπορεί να είναι νόμιμη μόνο υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 9 του ν. 2472/1997. Τέλος, ενημέρωσε ότι δεν βρέθηκε κατατεθειμένη στο σχετικό Μητρώο της Αρχής γνωστοποίηση συστήματος βιντεοεπιτήρησης εντός λεωφορείων που εκτελούν διεθνή δρομολόγια.

3.11.5. Περιστατικό παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε συστήματα βιντεοεπιτήρησης

Η Αρχή διαπίστωσε, τον Φεβρουάριο 2017, ότι υπήρξαν πολυάριθμες διαδικτυακές αναρτήσεις που αναδημοσίευαν απόσπασμα βίντεο με τροχαίο δυστύχημα που συνέβη στην Εθνική Οδό Αθηνών-Λαμίας. Το εν λόγω βίντεο είχε ληφθεί με φορητή συσκευή από οθόνη Η/Υ που αναπαρήγαγε εικόνα από κάμερα συστήματος βιντεοεπιτήρησης της παραχωρησιούχου «Νέα Οδός ΑΕ Παραχώρησης». Επειδή στο βίντεο απεικονίζονταν οχήματα και πρόσωπα, η Αρχή ζήτησε από την εταιρεία διευκρινίσεις για το εν λόγω περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων. Η εταιρεία επιβεβαίωσε ότι το επίμαχο βίντεο είχε ληφθεί από υπάλληλο της εταιρείας που είχε βάρδια την ώρα του δυστυχήματος. Η Αρχή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/2442-1/25-05-2017 έγγραφο της, υπενθύμισε και τόνισε την υποχρέωση της εταιρείας, όπως και κάθε υπευθύνου επεξεργασίας, βάσει του άρθρου 10 του ν. 2472/1997, να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Στο έγγραφο της, η Αρχή επισήμανε επίσης ότι τα μέτρα πρέπει να περιλαμβάνουν και κατάλληλη τεκμηριωμένη διαδικασία για τη διαχείριση περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων και να υπάρχει διαρκής προσπάθεια για την ενημέρωση του προσωπικού που χειρίζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο προσωπικά δεδομένα, και γενικότερα για τη συνεχή βελτίωση του επιπέδου ευαισθητοποίησής του σε

θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων και ασφάλειας. Τέλος, τονίστηκε η ανάγκη για αναθεωρήσεις της πολιτικής ασφάλειας και περιοδική επανεξέταση των αντίστοιχων μέτρων, τουλάχιστον ετησίως, και οπωσδήποτε ύστερα από περιστατικά ασφαλείας, ώστε να διαπιστώνεται η αποτελεσματικότητα και η επάρκειά τους.

Σημειώνεται ότι για το περιστατικό αυτό υποβλήθηκε στην Αρχή και σχετική αναφορά από πολίτη.

3.11.6 Χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για λοιπούς σκοπούς

Η Αρχή, με έγγραφο της (Γ/ΕΞ/2511-1/03-05-2017), απάντησε σε ερώτημα σχετικά με τη νομιμότητα τοποθέτησης και χρήσης κάμερας δράσης (action camera) σε μοτοσικλέτα και της ανάρτησης του σχετικού καταγεγραμμένου υλικού στο διαδίκτυο με απόκρυψη των προσώπων και των αριθμών κυκλοφορίας των λοιπών οχημάτων. Στην προκειμένη περίπτωση, η βιντεοσκοπήση με ερασιτεχνική κάμερα χειρός από φυσικό πρόσωπο θεωρείται, κατ' αρχάς, άσκηση προσωπικών δραστηριοτήτων και, συνεπώς, εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής του ν. 2472/1997 περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 στοιχ. α' αυτού (βλ. επίσης και την Ετήσια Έκθεση της Αρχής για το 2011, ενότητα 3.10.1 τελευταία παράγραφο). Περαιτέρω, όπως επισημαίνει η Αρχή μεταξύ άλλων στην απάντησή της, αν το εν λόγω υλικό δεν χρησιμοποιηθεί για αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή χρήση (π.χ. αναρτάται στο διαδίκτυο), τότε καταρχήν έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997 και η επεξεργασία επιτρέπεται μόνο όταν τα υποκείμενα των δεδομένων –εν προκειμένω, οι εικονιζόμενοι στο βιντεοσκοπημένο υλικό– έχουν δώσει τη συγκατάθεσή τους, όπως επιτάσσει το άρ. 5 παρ. 1 του ν. 2472/1997 (εκτός εάν συντρέχει μια από τις προβλεπόμενες από την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου εξαιρέσεις, οπότε είναι νόμιμη η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου). Σε περίπτωση, ωστόσο, που το βιντεοσκοπημένο υλικό που αναρτάται στο Διαδίκτυο είναι τέτοιο ώστε να μην είναι εφικτή, κατά κανένα τρόπο, η αναγνώριση προσώπων ή αριθμών πινακίδων οχημάτων, τότε η εν λόγω ανάρτηση δεν συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.

Ο Δήμος Γλυφάδας ενημέρωσε την Αρχή ότι η υπηρεσία της Δημοτικής Αστυνομίας προμηθεύτηκε, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, ένα Σύστημα μη Επανδρωμένου Αεροσκάφους (ΣμηΕΑ ή "drone"), το οποίο έχει τη δυνατότητα καταγραφής, αλλά προτίθεται να το χρησιμοποιήσει με ζωντανή μετάδοση χωρίς καταγραφή, για τακτικές και έκτακτες περιπολίες για την άσκηση αρμοδιοτήτων που προκύπτουν από τον ν. 3731/2008. Η Αρχή με έγγραφο (Γ/ΕΞ/4321-1/26-09-2017) απάντησε ότι καθώς η εν λόγω υπηρεσία προτίθεται να χρησιμοποιήσει ΣΜηΕΑ για τη λήψη εικόνας σε δημόσιους χώρους, ευρείας έκτασης, για πολλαπλούς σκοπούς της αρμοδιότητάς της, εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, για την εν λόγω επεξεργασία, το άρ. 14 του ν. 3917/2011. Το εν λόγω άρθρο ορίζει ότι η χρήση συστημάτων επιτήρησης με λήψη ή και καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους επιτρέπεται, εφόσον συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και μόνο για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο αυτό και με τήρηση της αρχής της αναλογικότητας. Από την άλλη, η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας από δημόσιες αρχές,

ΟΤΑ, φυσικά ή νομικά πρόσωπα στους χώρους που διαχειρίζονται επιτρέπεται για τον σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 και τη σχετική υπ' αριθμ. 1/2011 οδηγία που έχει εκδώσει η Αρχή, όπου αναλύονται οι προϋποθέσεις νομιμότητας για τη χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για τον εν λόγω σκοπό. Στη συνέχεια, η Αρχή στο ίδιο έγγραφο προχωρά σε αξιολόγηση της νομιμότητας της επεξεργασίας των διαφόρων σκοπών επεξεργασίας της αρμοδιότητάς της που επιδιώκει η εν λόγω Δημοτική Αστυνομία, μέσω της χρήσης ΣΜηΕΑ για τη λήψη εικόνας σε δημόσιους χώρους, ευρείας έκτασης. Ειδικότερα, για τον σκοπό της πρόληψης πυρκαγιών η Αρχή ενημερώνει ότι μπορεί, ενδεχομένως, να πραγματοποιηθεί χωρίς τη χρήση εικόνων από τις οποίες αποκαλύπτονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οπότε και δεν θα τυγχάνει εφαρμογής η σχετική νομοθεσία. Σχετικά με τον σκοπό της προστασίας της δημοτικής περιουσίας, εφαρμόζεται η οδηγία 1/2011 της Αρχής, αλλά αντενδείκνυται η χρήση ΣΜηΕΑ, καθώς εκ των προδιαγραφών τους κινούνται σε απροσδιόριστο χώρο, εκτός αν με κατάλληλα τεχνικά μέσα περιορίζεται το πεδίο λήψης των καμερών. Για τον σκοπό του ελέγχου παραβάσεων του ΚΟΚ με τεχνικά μέσα (παραβάσεις στάσης και στάθμευσης), όπως ορίζεται και στο αρ. 14 παρ. 7 του ν. 3917/2011, η Αρχή αναφέρει ότι εφαρμόζεται η ειδικότερη νομοθεσία (π.χ. άρθρο 104 παρ. 4 του ν. 2696/1999 [ΚΟΚ, ΦΕΚ 57 Α'] και π.δ. 287/2001 [ΦΕΚ 198 Α']). Τέλος, για τους λοιπούς επιδιωκόμενους σκοπούς, η Αρχή σημειώνει ότι δεν φαίνεται, καταρχήν, να εντάσσονται σε αυτούς που περιοριστικά αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 3917/2011, συνεπώς δεν φαίνεται η Δημοτική Αστυνομία του Δήμου Γλυφάδας να έχει τη δυνατότητα χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης, ούτε φυσικά και ΣΜηΕΑ με δυνατότητα λήψης εικόνας ή και ήχου.

Το Δασαρχείο Ιωαννίνων (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου Δυτ. Μακεδονίας) υπέβαλε στην Αρχή γνωστοποίηση σχετικά με την εγκατάσταση καμερών σε στύλους σε κορυφές βουνών, οι οποίες μέσω συνεχούς περιστροφής 360°, θα επιτηρούν τα δάση του ορεινού όγκου της Β. Πίνδου για την προστασία από πυρκαγιά. Η Αρχή απάντησε στην εν λόγω γνωστοποίηση με έγγραφο (ΓΝ/ΕΞ/1263-1/01-06-2017), ενημερώνοντας το Δασαρχείο ότι ο δηλωθείς σκοπός επεξεργασίας, δηλαδή η επίβλεψη των ανωτέρω δασικών εκτάσεων για την άμεση επέμβαση σε περίπτωση πυρκαγιάς, μπορεί να επιτευχθεί και χωρίς την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, επομένως δεν είναι απαραίτητη η λήψη εικόνων από τις οποίες αποκαλύπτονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Συνεπώς, η Αρχή επισημαίνει ότι πρέπει να ληφθεί κάθε αναγκαίο μέτρο, ώστε να μην είναι δυνατή η λήψη εικόνας από φυσικά πρόσωπα και αναγνώριση αυτών από τις εικόνες που λαμβάνονται από τις κάμερες του εν λόγω συστήματος βιντεοεπιτήρησης. Για παράδειγμα, πρέπει να γίνει χρήση λειτουργίας «μάσκας ιδιωτικότητας» προκειμένου να λαμβάνεται μόνο η εικόνα που είναι απολύτως απαραίτητη για την ανίχνευση του καπνού και της πυρκαγιάς. Στην περίπτωση αυτή, η Αρχή καταλήγει, το σύστημα δεν επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα και συνεπώς δεν έχει εφαρμογή ο ν. 2472/1997.

3.11.7. Έκδοση του ΠΔ που προβλέπεται στον ν. 3917/2011

Σε συνέχεια των όσων αναφέρθηκαν στις Ετήσιες Εκθέσεις των ετών 2016 (ενότητα

3.10.7), 2015 (3.10.5), 2014 (3.10.1), 2013 (3.11.4) και 2012 (3.11.3), σχετικά με τη μη έκδοση του προβλεπόμενου από το άρθρο 14 παρ. 4 του ν. 3917/2011 προεδρικού διατάγματος, επισημαίνεται για πέμπτο συναπτό έτος ότι μέχρι την ημερομηνία σύνταξης της παρούσας Έκθεσης, η έκδοσή του παραμένει σε εκκρεμότητα. Παρά το ότι έχει υποβληθεί σχέδιο από συσταθείσα ομάδα εργασίας από το 2012, δεν έχει προχωρήσει η επεξεργασία από το αρμόδιο Υπουργείο με αποτέλεσμα να παραμένουν σε ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 2 στοιχ. β' τρία τελευταία εδάφια και στοιχ. γ' του ν. 2472/1997. Η Αρχή ήδη με τη γνωμοδότηση 1/2009 έθεσε ζήτημα συνταγματικότητας του εδ. γ', στη συνέχεια δε εξέδωσε, κατόπιν αιτήματος του Υπουργού Δικαιοσύνης, τη γνωμοδότηση 2/2010, η οποία τελικώς οδήγησε στη θέσπιση του άρθρου 14 ν. 3917/2011. Η διάταξη όμως του ν. 3917/2011 που επιλύει το ζήτημα συνταγματικότητας παραμένει ανενεργή, εφόσον δεν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο σε αυτήν προεδρικό διάταγμα.

Η Αρχή επισημαίνει το συγκεκριμένο ζήτημα σε περιπτώσεις όπου σχετικοί φορείς επιθυμούν να προβούν σε χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης σε δημόσιους χώρους. Συγκεκριμένα, στην πρώτη εξ αυτών, η Αρχή απάντησε σε ερώτημα περιφερειακής διεύθυνσης της Ελληνικής Αστυνομίας σχετικά με την εγκατάσταση και λειτουργία ολοκληρωμένων συστημάτων κεντρικής εποπτείας και καταγραφής δραστηριοτήτων σε φυλασσόμενους στόχους της περιφέρειάς της. Με το ερώτημα προσδιορίστηκε πλήρως ο σκοπός της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, ο οποίος εμπίπτει στους σκοπούς που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 3917/2011, και εκτέθηκαν αναλυτικά οι λόγοι που αιτιολογούν την αναγκαιότητα εγκατάστασης των συστημάτων αυτών.

Η Αρχή απάντησε ότι, κατ' αρχάς, ελλείπει το συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο για την ειδικότερη εξέταση του ερωτήματος και την τεκμηρίωση της νομιμότητας χρήσης συστήματος βιντεοεπιτήρησης. Από τα στοιχεία που συνυποβλήθηκαν με το ερώτημα προέκυψε ότι η χρήση συστήματος βιντεοεπιτήρησης για την αποτροπή έκνομων ενεργειών έχει πραγματοποιηθεί κατόπιν ουσιαστικής αξιολόγησης της αναγκαιότητας του μέτρου και της επεξεργασίας σε σχέση με τον κίνδυνο που επιδιώκει να αποτρέψει, καθώς και της αναλογικότητας του μέσου και των μέτρων αλλά και της έκτασης της χρήσης του. Επομένως, κατά τούτο, φαίνεται να ικανοποιείται κατ' αρχάς, η αρχή της αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού. Απαιτείται, επιπλέον, να καθορισθούν τα ακριβή χαρακτηριστικά της επεξεργασίας, τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 14 παρ. 4 του ν. 3917/2011, όπως για παράδειγμα, η διαδικασία καταστροφής, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων, τα δικαιώματα των φυσικών προσώπων, κ.λπ. Και ως προς αυτά παραμένει το ζήτημα της έκδοσης του προαναφερθέντος προεδρικού διατάγματος.

Σε άλλη περίπτωση, η Αρχή εξέτασε αίτημα συλλόγων γονέων σχολικού συγκροτήματος των Χανίων για χορήγηση άδειας τοποθέτησης κάμερας καταγραφής ταχύτητας οχημάτων σε οδό μπροστά από το συγκρότημα, καθώς παρατηρούνται συχνά ακραίες και παραβατικές συμπεριφορές των διερχόμενων οδηγών, με αποτέλεσμα να έχουν συμβεί αρκετά τροχαία ατυχήματα. Η Αρχή ενημέρωσε ότι δεν είναι αρμόδια για την έγκριση του αιτήματος, καθώς εγκατάσταση συστήματος καταγραφής εικόνας με σκοπό τη βεβαίωση παραβάσεων μπορεί να γίνει με τη διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 14 παρ. 1 του ν. 3917/2011

και συνεπώς εφαρμόζεται το άρθρο 104 παρ. 4 του ν. 2696/1999 (ΚΟΚ, ΦΕΚ 57 Α') και το π.δ. 287/2001 (ΦΕΚ 198 Α'). Υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να είναι η Αστυνομική Διεύθυνση ή η Διεύθυνση Τροχαίας του νομού, η οποία εκδίδει τη σχετική απόφαση.

3.12. ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Α. Υποβλήθηκαν στην Αρχή προσφυγές προκειμένου να εξεταστεί η νομιμότητα επεξεργασίας δεδομένων θανόντων. Συγκεκριμένα, συγγενείς προσώπου που έχει αποβιώσει, προκειμένου, κατά τους ισχυρισμούς τους, να καταθέσουν αγωγή σε βάρος ιδρύματος πληρωμών, κατήγγειλαν στην Αρχή ότι άγνωστος χρησιμοποίησε παράνομα τα στοιχεία του θανόντος συγγενούς τους και ότι έκανε σε πρακτορείο, που στο επίμαχο διάστημα ήταν στο δίκτυο συνεργατών της καταγγελλόμενης εταιρείας, συναλλαγή στο όνομα του τελευταίου. Σε απάντηση (Γ/ΕΞ/1019-1/30-03-2017, έτσι και Γ/ΕΞ/3742/11-05-2017 σε παρόμοια καταγγελία πλαστογραφίας υπογραφής θανόντος), η Αρχή επισήμανε ότι στις διατάξεις του ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εμπίπτουν προσωπικά δεδομένα που αφορούν σε πρόσωπα που βρίσκονται εν ζωή (άρθρο 2 στοιχ. γ' του ν. 2472/1997 σε συνδυασμό με το άρθρο 35 ΑΚ, βλ. και Γνώμη 4/2007 της Ομάδας εργασίας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» (WP 136), 20.06.2007, σελ. 27-28, και μεταξύ άλλων, τις υπ' αρ. 100/2001, 32/2006 και 38/2010 αποφάσεις της Αρχής). Περαιτέρω, τόνισε ότι η εκχώρηση της κατ' άρθρ. 23 παρ. 2 του ν. 2472/1997 αξιώσεως για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης και η κληρονομική διαδοχή σ' αυτήν συγχωρείται εφόσον αυτή έχει αναγνωρισθεί συμβατικώς ή έχει επιδοθεί αγωγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 933 ΑΚ που εφαρμόζεται συμπληρωματικώς στην προκειμένη περίπτωση καθώς διέπει κάθε αδικοπραξία (βλ. Κ. Χριστοδούλου, Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, 2013, σελ. 114). Δεδομένου ότι: α) τα στοιχεία που ανέφεραν οι προσφεύγοντες, σχετικά με την καταγγελθείσα συναλλαγή μέσω ιδρύματος πληρωμών στο όνομα του θανόντος, αφορούν πρόσωπο που απεβίωσε, β) το δε υποκείμενο των δεδομένων, όσο ζούσε, δεν είχε υποβάλει, πάντως, στην Αρχή προσφυγή για τα ανωτέρω, η Αρχή έκρινε ότι δεν τίθεται εν προκειμένω θέμα προστασίας προσωπικών δεδομένων (άσκησης δικαιωμάτων πρόσβασης ή/και αντίρρησης του υποκειμένου των δεδομένων και υποβολής παραδεκτής προσφυγής στην Αρχή). Εντούτοις, η Αρχή επιφυλάχθηκε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως, εάν κριθεί σκόπιμο (εφόσον προκύψει ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος, π.χ. που αφορά μεγαλύτερο αριθμό υποκειμένων), τυχόν παραβίαση ασφάλειας προσωπικών δεδομένων εκ μέρους της καταγγελλόμενης εταιρείας.

Β. Υποβλήθηκαν στην Αρχή αιτήσεις προκειμένου να επιτραπεί η χορήγηση δεδομένων σε τρίτους για να προσκομισθούν από τους τελευταίους στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας/δίκης. Η Αρχή, κατά την πάγια θέση της, επισήμανε τα εξής: δεδομένου ότι στην ποινική διαδικασία και δίκη ισχύει το ανακριτικό σύστημα και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 251 επ. ΚΠΔ, ο ανακριτής και οι ανακριτικοί υπάλληλοι που διενεργούν κύρια ανάκριση, προανάκριση και προκαταρκτική εξέταση οφείλουν να συγκεντρώνουν πληροφορίες, να διεξάγουν έρευνες και γενικά να ενεργούν οτιδήποτε είναι αναγκαίο για τη συλλογή των αποδείξεων που θα διευκολύνουν την έρευνα που διεξάγουν, όπως έχει ήδη κρίνει η Αρχή

(βλ., ιδίως, τις με αριθ. 7/2014, 14/2014, 181/2014 και 29/2016 αποφάσεις της), τα επίμαχα αποδεικτικά στοιχεία, αν κριθούν απαραίτητα για την ουσιαστική διερεύνηση της υποθέσεως, μπορούν να αναζητηθούν από τον αρμόδιο δικαστικό/εισαγγελικό λειτουργό ή το Δικαστήριο, και να τεθούν στη δικογραφία κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις.

Ειδικότερα, η Αρχή, με σειρά αποφάσεών της, έχει αποφανθεί ότι δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων σχετικά με τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσης προσωπικών δεδομένων, όταν εκκρεμεί δίκη ή διενεργείται προανάκριση ή κύρια ανάκριση (βλ., ιδίως, τις με αριθ. 147/2001, 31/2005, 49/2005, 10/2006 και 75/2013 αποφάσεις της Αρχής). Και τούτο, διότι αρμόδιος να κρίνει, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αποδεικτικών μέσων ή του ανακριτικού υλικού, αν η συλλογή και χρήση των δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 είναι ο δικαστικός ή εισαγγελικός λειτουργός, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η ποινική υπόθεση. Το αυτό δέχθηκε η Αρχή και στην περίπτωση της προκαταρκτικής εξέτασης (άρθρο 31 ΚΠΔ) (βλ. τις με αριθ. 71/2014 και 155/2014 αποφάσεις της Αρχής). Οίκοθεν νοείται ότι εάν ο κατηγορούμενος (ή ο πολιτικός ενάγων) θεωρεί ότι για την υπεράσπισή του, ενόψει των ισχυρισμών που προβάλλει κατά την κύρια ανάκριση, προανάκριση αλλά και κατά την εκδίκαση της υποθέσεως και των ζητημάτων που ανακύπτουν, απαιτούνται και άλλα στοιχεία πέραν εκείνων που υπάρχουν στη δικογραφία που σχηματίσθηκε ή αναφέρονται στον κατάλογο των αναγνωστέων εγγράφων ή αναφέρονται στα πρακτικά και την πρωτόδικη απόφαση ότι αναγνώστηκαν, είναι δυνατόν να ζητήσει από τον διενεργούντα την ανάκριση ή το Δικαστήριο, εφόσον κρίνει ότι τα στοιχεία αυτά είναι απαραίτητα για την υπεράσπισή του και την ουσιαστική διερεύνηση της υποθέσεως, να τεθούν στη δικογραφία ή να αναβληθεί από το Δικαστήριο η εκδίκαση της υποθέσεως για περισσότερες αποδείξεις, και να διατάξει να τεθούν στη δικογραφία με μέριμνα της εισαγγελικής αρχής ή και του ιδίου, κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις (βλ. ενδεικτικά 352 παρ. 3 ΚΠΔ).

Κατόπιν τούτων, η Αρχή τόνισε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν έχει αρμοδιότητα να επιληφθεί, καθώς ισχύουν οι ειδικότερες διατάξεις του Κώδικα της Ποινικής Δικονομίας, οι οποίες υπερισχύουν του ν. 2472/1997 (βλ. ενδεικτικά Γ/ΕΞ/1559-1/31-10-2017, Γ/ΕΞ/7121-1/27-10-2017, 7234-1/27-10-2017).

Επίσης, υποβλήθηκε ερώτημα υπευθύνου επεξεργασίας σχετικά με το εάν υφίσταται υποχρέωση ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων πριν την παροχή των αιτούμενων στοιχείων στην αρμόδια εποπτική αρχή, και σε καταφατική περίπτωση ζητήθηκε από την Αρχή να άρει την υποχρέωση αυτή. Η Αρχή διευκρίνισε ότι εφόσον τα συγκεκριμένα στοιχεία ζητούνται από την αρμόδια εποπτική αρχή, εν προκειμένω από την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων, σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 2 του ΚΠΔ, δύναμι σχετικής παραγγελίας διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης του Γραφείου Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος, η εν λόγω επεξεργασία κρίνεται με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι οποίες ως ειδικές κατισχύουν του ν. 2472/1997 (βλ. αποφάσεις της Αρχής 2/2016, 181/2014, 75/2013 και σχετική αναφορά στην Ετήσια Έκθεση 2016, Ενότητα 3.11. Αρμοδιότητα της Αρχής). Περαιτέρω, επισημάνθηκε ότι η αιτούσα αρχή οφείλει να προσκομίσει κάθε νόμιμο έγγραφο, από το οποίο να προκύπτει ότι τα ως άνω στοιχεία ζητούνται στο πλαίσιο διενέργειας ποινικής έρευνας. Με βάση όλα τα παραπάνω, η Αρχή τόνισε ότι δεν είναι αρμόδια να εξετάσει το αίτημα για άρση της

υποχρέωσης ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς ο ν. 2472/1997 δεν τυγχάνει εφαρμογής στη συγκεκριμένη περίπτωση (Γ/ΕΞ/6138-1/21-09-2017).

Γ. Σχετικά με παράπονα για παράνομη συλλογή και χρήση προσωπικών δεδομένων ενώπιον κάθε αρμόδιου δικαστηρίου (ποινικού, διοικητικού, πολιτικού), η Αρχή επισήμανε ότι, όπως έχει ήδη κρίνει με σειρά αποφάσεων της (βλ., ιδίως, τις με αριθ. 147/2001, 31/2005, 49/2005, 10/2006, 7/2014, 14/2014, 181/2014, 18/2015, 33/2015, 35/2015, 29/2016) αλλά και με σωρεία απαντητικών εγγράφων που επαναλαμβάνουν την πάγια, ήδη από το 2001, θέση της Αρχής, δεν επιλαμβάνεται σχετικά με τη συλλογή και χρήση προσωπικών δεδομένων που έχουν περιληφθεί στη δικογραφία δίκης ή αποτελούν μέρος προανακριτικού ή ανακριτικού υλικού και ότι δεν έχει αρμοδιότητα, γιατί ο φάκελος της δικογραφίας δεν αποτελεί αρχείο υποκείμενο στην αρμοδιότητα της Αρχής. Αρμόδιος να κρίνει, στο πλαίσιο της αξιολόγησης των αποδεικτικών μέσων ή του ανακριτικού υλικού, αν η συλλογή των δεδομένων είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του νόμου, δεδομένου μάλιστα ότι το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων του ατόμου κατοχυρώνεται πλέον και συνταγματικά στο άρθρο 9Α του Συντάγματος, είναι ο δικαστικός/εισαγγελικός λειτουργός ενώπιον του οποίου εκκρεμεί κάθε φορά η υπόθεση. Ως εκ τούτου, αποκλειστικά αρμόδιος να κρίνει τη νομιμότητα της συλλογής και χρήσης προσωπικών δεδομένων ενώπιον δικαστηρίου είναι ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η Αρχή, για λόγους διάκρισης των εξουσιών, δεν εξετάζει τη συλλογή και δικαστική χρήση των επίμαχων στοιχείων, αφού έχουν ήδη περιληφθεί σε φάκελο δικογραφίας και αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο δικαστικής εκτίμησης από τα αναφερθέντα δικαστήρια (βλ. ενδεικτικά Γ/ΕΞ/5121-1/28-07-2017). Επισημάνθηκε, τέλος, ότι σχετικά με το αδιευκρίνιστο θέμα του πώς έλαβε, όπως ισχυρίζεται ο προσφεύγων, η αντίδικός του το επίμαχο έγγραφο από τις υπηρεσίες της ΕΥΔΑΠ χωρίς αίτηση –η οποία πάντως θα μπορούσε να θεμελιώσει, λόγω της αντιδικίας τους, έννομο συμφέρον για τη χορήγησή του– μπορεί, ενδεχομένως, να ερευνηθεί τυχόν παράβαση του άρθρου 22 παρ. 4 του ν. 2472/1997, το οποίο θέμα δύναται να κριθεί από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές και πάντως εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της Αρχής.

Περαιτέρω, υποβλήθηκε στην Αρχή καταγγελία κατά Ιδιωτικού Εκπαιδευτηρίου για παράνομη δικαστική χρήση προσωπικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ανέφερε στην Αρχή ότι το εκπαιδευτήριο στο οποίο φοίτησε η κόρη της το σχολικό έτος 2015/2016, και στο οποίο είχε κάποια οικονομική διαφορά, άσκησε αγωγή εναντίον της, στην οποία είναι ομόδικοι ως εναγόμενοι με άλλους γονείς, οι οποίοι επίσης φαίνεται να έχουν παρόμοιες οικονομικές διαφορές. Κατόπιν τούτων, έθετε το ζήτημα εάν η άσκηση αγωγής εκ μέρους του ως άνω εκπαιδευτηρίου κατά των αντισυμβαλλόμενων γονέων μαθητών του, λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών εκ διδάκτρων, με κοινό δικόγραφο, παραβιάζει τη νομοθεσία περί προσωπικών δεδομένων. Σε απάντηση (Γ/ΕΞ/5668-1/30-10-2017), η Αρχή επισήμανε ότι το ως άνω θέμα (δικαστική χρήση προσωπικών δεδομένων), πέραν του ότι εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της (καθώς, όπως προαναφέρθηκε, η Αρχή, κατά την πάγια θέση της, για λόγους διάκρισης των εξουσιών, δεν έχει αρμοδιότητα να κρίνει καθεαυτή τη δικαστική χρήση των συλλεγέντων ήδη προσωπικών δεδομένων), ρυθμίζεται από τις ειδικότερες διατάξεις του ΚΠολΔ (άρθρο 74).

Δ. Υποβλήθηκε στην Αρχή καταγγελία κατά αντιδίκου, με τον οποίο ο προσφεύγων,

όπως ανέφερε, βρίσκεται σε δικαστική διαμάχη με σωρεία αγωγών και μηνύσεων εκατέρωθεν, με το αίτημα να αποφανθεί η Αρχή, χωρίς μάλιστα να γνωστοποιηθεί η εν λόγω αίτηση στην καταγγελλόμενη αντίδικο, σχετικά με το εάν η καταγγελλόμενη συμπεριφορά της τελευταίας εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 4 του ν. 2472/1997, προκειμένου να υποβληθεί μήνυση εναντίον της. Η Αρχή αποφάνθηκε ότι δεν επιλαμβάνεται επί αιτήσεων για ερμηνεία του άρθρου 22 ν. 2472/1997, όπως ισχύει, καθώς τούτο εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της. Για τυχόν ποινικά αδικήματα πρέπει ο ενδιαφερόμενος να προσφύγει στις αρμόδιες αστυνομικές/εισαγγελικές αρχές. Για τους παραπάνω λόγους, η Αρχή ενημέρωσε τον αιτούντα ότι δεν μπορεί να επιληφθεί του αιτήματός του (Γ/ΕΞ/8355-1/20-12-2017).

4. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

4.1. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 29 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ

Η επονομαζόμενη «Ομάδα Εργασίας του άρθρου 29» συστάθηκε βάσει του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και έχει ως τακτικά μέλη τους προέδρους ή εκπροσώπους των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων των 28 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπρόσωπο του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 εκλέγει τον πρόεδρο και τους δύο αναπληρωτές προέδρους της για μία διετία, με δυνατότητα ανανέωσης για μια ακόμη διετή θητεία. Το 2017, ως Πρόεδρος της Ομάδας Εργασίας διένυε τη 2η διετή θητεία της η Πρόεδρος της γαλλικής Αρχής, ενώ για τις θέσεις των αντιπροέδρων εξελέγη ο Πρόεδρος της βελγικής Αρχής και για δεύτερη θητεία ο Πρόεδρος της βουλγαρικής Αρχής. Στις συνεδριάσεις δύνανται να συμμετέχουν ως παρατηρητές, χωρίς δικαίωμα ψήφου, οι πρόεδροι ή επίτροποι των κρατών του ΕΟΧ, καθώς και χωρών που έχουν λάβει επίσημη υποψηφιότητα προς ένταξη στην ΕΕ.

Οι αρμοδιότητες της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 συνίστανται κυρίως στην εξέταση της ομοιόμορφης εφαρμογής της Οδηγίας 95/46/ΕΚ στα κράτη μέλη, αλλά και της μεταγενέστερης Οδηγίας 2002/58/ΕΚ που αφορά στον ειδικότερο τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η Ομάδα γνωμοδοτεί, επίσης, για κάθε νομοθετικό ή διοικητικό μέτρο ή δράση των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά στην προστασία των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και για το αν η νομοθεσία τρίτης χώρας παρέχει ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας, το οποίο επιτρέπει τη διαβίβαση προσωπικών δεδομένων από κράτος μέλος της ΕΕ προς αυτή.

Υπό αυτήν την ιδιότητα, εκδίδει γνώμες και κείμενα εργασίας που έχουν ως αποδέκτες τα ευρωπαϊκά νομοθετικά όργανα, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους υπευθύνους επεξεργασίας, καθώς και τον εφαρμοστή του δικαίου, όπως τις ίδιες τις εθνικές αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων. Εκτός από τα ανωτέρω μέσα δράσης, προβαίνει –με δική της πρωτοβουλία ή όταν της τεθεί σχετικό ερώτημα– σε έγγραφες ή προφορικές τοποθετήσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, διεθνείς οργανισμούς ή τις εκάστοτε αρμόδιες εθνικές αρχές τρίτων χωρών, καθώς και προς υπευθύνους επεξεργασίας που αναπτύσσουν δραστηριότητα σε ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο επίπεδο, καλεί σε ακρόαση εκπροσώπους διεθνών οργανισμών και υπευθύνων επεξεργασίας, πάντα για ζητήματα που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Για την αποτελεσματικότερη οργάνωση των εργασιών της η Ομάδα συγκροτεί μόνιμες υποομάδες για συγκεκριμένες κατηγορίες θεμάτων. Κατά το έτος 2017 λειτούργησαν οι εξής υποομάδες με τα ακόλουθα αντικείμενα: α) νέες τεχνολογίες, β) διαβιβάσεις δεδομένων σε τρίτες χώρες, γ) χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, δ) ομοιόμορφη ερμηνεία των βασικών εννοιών της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, ε) μέλλον της προστασίας δεδομένων, στ) ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ζ) επιτήρηση συνόρων, μεταφορές επιβατών, αστυνομικός και δικαστικός τομέας (πρώην τρίτος πυλώνας), η) συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων, και θ) επιβολή νομοθεσίας. Επίσης, συγκροτεί ad hoc υποομάδες για την επεξεργασία επίκαιρων ζητημάτων. Για τον ίδιο σκοπό αποφασίζει ανά

διετία πρόγραμμα εργασίας, το οποίο δημοσιεύει.

Το πρόγραμμα εργασίας για το διάστημα 2016-2018 έλαβε ιδίως υπόψη την ανάγκη ομαλής μετάβασης στην εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 για την προστασία δεδομένων στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας. Ειδικότερα, ελήφθη υπόψη η ανάγκη κατάρτισης κατευθυντήριων γραμμών, εργαλείων και διαδικασιών για τη μελλοντική συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών προστασίας δεδομένων και τη διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής του προαναφερόμενου Κανονισμού και Οδηγίας, καθώς και οδηγιών προς υπευθύνους επεξεργασίας, εκτελούντες την επεξεργασία και τα υποκείμενα των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου προστασίας δεδομένων. Για το έτος 2017, το πρόγραμμα εργασίας, σε συνέχεια του προγράμματος του προηγούμενου έτους, επικεντρώθηκε στις ακόλουθες προτεραιότητες:

- τη διοικητική οργάνωση και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΔ) σχετικά με υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό, συμφωνίες λήψης υπηρεσιών, προϋπολογισμό, κανονισμό λειτουργίας και μνημόνιο συνεργασίας με τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων,
- την προετοιμασία των εθνικών εποπτικών αρχών για τη συνεργασία τους στο πλαίσιο των υπηρεσιών μίας στάσης (one-stop-shop), αμοιβαίας συνδρομής και κοινών επιχειρήσεων, καθώς και μεταξύ του ΕΣΠΔ και των εποπτικών αρχών στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεκτικότητας,
- την έκδοση κατευθυντήριων γραμμών προς υπευθύνους επεξεργασίας και εκτελούντες την επεξεργασία σχετικά με το δικαίωμα στη φορητότητα δεδομένων, την έννοια του υψηλού κινδύνου στην επεξεργασία δεδομένων και τη μελέτη εκτίμησης επιπτώσεων, τους υπευθύνους προστασίας δεδομένων, την επικεφαλής αρχή, την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, τη γνωστοποίηση περιστατικών παραβίασης δεδομένων, την αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση προφίλ, τη διαφάνεια, τη συγκατάθεση και την πιστοποίηση επεξεργασιών.

Η Ομάδα Εργασίας κατά το έτος 2017 εξέδωσε τα ακόλουθα:

α) Γνώμη 1/2017 σχετικά με το σχέδιο Κανονισμού για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, το οποίο θα αντικαταστήσει την Οδηγία 2002/58/ΕΚ, β) Γνώμη 2/2017 για την επεξεργασία δεδομένων στον εργασιακό χώρο, γ) Γνώμη 3/2017 για την επεξεργασία δεδομένων στο πλαίσιο Συνεργατικών Ευφυών Συστημάτων Μεταφορών, δ) Γνώμη σχετικά με ορισμένα θέματα της Οδηγίας ΕΕ 2016/680, ε) αρχική και αναθεωρημένη έκδοση κατευθυντήριων γραμμών για την «εκτίμηση αντικτύπου στην προστασία δεδομένων», αναθεωρημένες εκδόσεις κατευθυντήριων γραμμών για τη «φορητότητα δεδομένων», τους «υπευθύνους προστασίας δεδομένων» και την «επικεφαλής αρχή», ζ) αρχικές εκδόσεις κατευθυντήριων γραμμών για την «επιβολή διοικητικών κυρώσεων», «περιστατικά παραβίασης δεδομένων», «αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων και κατάρτιση προφίλ», «διαφάνεια» και «συγκατάθεση», και στ) επιστολές, ανακοινώσεις και άλλα έγγραφα επί διαφόρων θεμάτων.

Στην ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/newsroom/article29/news.cfm?item_type=1360 περιλαμβάνονται οι ανακοινώσεις, γνώμες, τα κείμενα εργασίας, τα έγγραφα

που απέστειλε, τα δελτία Τύπου και οι ημερήσιες διατάξεις των ολομελειών της Ομάδας Εργασίας του άρθρου 29 της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Από 25ης Μαΐου 2018, με τη θέση σε ισχύ του Γενικού Κανονισμού, λειτουργεί πλέον το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, του οποίου τα προαναφερόμενα έγγραφα και δεσμευτικές αποφάσεις θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα https://edpb.europa.eu/edpb_el.

4.2. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕΝΓΚΕΝ 2^{ΗΣ} ΓΕΝΙΑΣ (SIS II)

Η Αρχή συμμετέχει στη Συντονιστική Ομάδα για την Εποπτεία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν, η οποία συνεδριάζει στο κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες. Η νέα αυτή Ομάδα συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 46 του Κανονισμού (ΕΚ) 1987/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη δημιουργία, λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II) και κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του ίδιου άρθρου και σε αυτή συμμετέχουν οι εθνικές εποπτικές αρχές και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων. Οι αρμοδιότητές της περιλαμβάνουν τον έλεγχο της τεχνικής υποστήριξης του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (εφεξής ΣΠΣ) και τη διερεύνηση ζητημάτων εφαρμογής ή ερμηνείας που μπορούν να τεθούν κατά τη λειτουργία του συστήματος αυτού, καθώς και την υιοθέτηση εναρμονισμένων συστάσεων έτσι ώστε να προτείνονται κοινές λύσεις σε κοινά προβλήματα.

Κατά τη διάρκεια του 2017 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις. Σημαντικό μέρος των συνεδριάσεων κατέλαβαν οι συζητήσεις που αφορούσαν στη νομοθετική αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου του SIS II και συγκεκριμένα τις τρεις νομοθετικές προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τον έλεγχο των συνόρων, την αστυνομική και δικαστική συνεργασία και την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Μολονότι η Ομάδα έχει ήδη καταστήσει τις ανησυχίες της γνωστές στην Επιτροπή και αυτές σε ένα βαθμό έχουν ληφθεί υπόψη, εξακολουθούν να υφίστανται ζητήματα προς βελτιστοποίηση. Τα κυριότερα περιλαμβάνουν την εισαγωγή νέων βιομετρικών δεδομένων στο σύστημα, όπως εικόνες προσώπων, αποτύπωμα παλάμης και προφίλ DNA, παρέχοντας μεν κάποιες εγγυήσεις αλλά δίχως τη διενέργεια ειδικής αξιολόγησης περί της αναγκαιότητας της συλλογής και χρήσης αυτών των βιομετρικών δεδομένων. Επιπλέον, ασάφεια αναφορικά με τα δικαιώματα πρόσβασης στο σύστημα, δηλαδή ποιος και για ποιο σκοπό θα έχει τη δυνατότητα πρόσβασης, καθώς και αύξηση του χρόνου διατήρησης των περισσότερων καταχωρίσεων από τρία έτη σε πέντε. Ως εκ τούτων, κρίθηκε αναγκαία η ανάληψη πρωτοβουλίας για παρέμβαση από την Ομάδα με τη μορφή επιστολής, η οποία θα φωτίζει τα αμφιλεγόμενα σημεία των νομοθετικών προτάσεων και στην οποία θα γίνεται επίκληση σχετικής Γνωμοδότησης του Ευρωπαίου Επόπτη για την Προστασία Προσωπικών Δεδομένων.

Σε συνέχεια συζήτησης, η οποία είχε εκκινήσει το προηγούμενο έτος, περί της εξασφάλισης επαρκούς προϋπολογισμού για τις εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων προκειμένου να είναι σε θέση να ασκήσουν τα εποπτικά τους καθήκοντα όσον αφορά ειδικά στο ΣΠΣ, αποφασίστηκε να ετοιμαστεί έγγραφο στο οποίο θα περιγράφονται τα ζητήματα

αυτά και θα τονίζεται ότι, μολονότι υφίσταται η νομική υποχρέωση να παρέχονται ικανοί πόροι στις εθνικές εποπτικές αρχές, η υποχρέωση αυτή δεν ικανοποιείται με αποτέλεσμα οι εποπτικές αρχές να μην μπορούν να ανταποκριθούν ικανοποιητικά στα καθήκοντά τους αναφορικά με την εποπτεία του SIS II. Οι αποδέκτες της επιστολής είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Επιτροπή και το Συμβούλιο.

Επίσης, σε συνέχεια διαλόγου που είχε ξεκινήσει το 2016 μεταξύ των μελών της Ομάδας σχετικά με την πρόσφατη εμπειρία των αξιολογήσεων Σένγκεν όσων κρατών μελών έχουν πρόσφατα αξιολογηθεί και όπως είχε συμφωνηθεί, συνεχίστηκε η ενεργή παρακολούθηση των ζητημάτων που ανακύπτουν. Συγκεντρώθηκαν πληροφορίες από τα κράτη μέλη και με τον τρόπο αυτό εντοπίστηκαν, κυρίως μέσω των συστάσεων των αξιολογήσεων, θέματα που προβλημάτισαν την Ομάδα. Η Ομάδα παρατήρησε πως συχνά παρουσιάζονται αντιφατικές συστάσεις στα κράτη μέλη και κατά συνέπεια δημιουργείται σύγχυση σχετικά με τον ενδεδειγμένο τρόπο δράσης αναφορικά με την προστασία δεδομένων. Το θέμα των αξιολογήσεων θα συνεχίσει να απασχολεί την Ομάδα.

Εξάλλου, η Ομάδα ασχολήθηκε ενεργά με δράση που είχε αναλάβει από το 2016 και αφορούσε στον έλεγχο των αρχείων καταγραφής σε εθνικό επίπεδο. Ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε βάσει ερωτηματολογίου, το οποίο είχε εκπονηθεί από την υποομάδα εμπειρογνομόνων-πληροφορικών της Ομάδας. Αφού συγκεντρώθηκαν οι απαντήσεις στα ερωτηματολόγια παρουσιάστηκε από τον εισηγητή του συγκεκριμένου θέματος το πρώτο σχέδιο του πορίσματος του ελέγχου. Τα αρχικά συμπεράσματα συνοψίζονται στα εξής: Όλα τα κράτη μέλη διενεργούν τους σχετικούς ελέγχους με αρκετές διαφοροποιήσεις, ωστόσο, στην πρακτική που ακολουθούν. Σε κάποιες περιπτώσεις η περίοδος τήρησης των αρχείων είναι μεγαλύτερη από τον προβλεπόμενο στον Κανονισμό χρόνο. Τα κράτη μέλη διαχειρίζονται την πρόσβαση στο SIS είτε μέσω γενικών είτε μέσω προσωπικών λογαριασμών των χρηστών. Διαφαίνεται μια τάση της χρήσης ημιαυτοματοποιημένων εργαλείων ανάλυσης και δεδομένου ότι τα μέτρα ασφάλειας αφορούν την τεχνική, φυσική και οργανωτική ασφάλεια τα κράτη μέλη προβαίνουν στην τεχνική εκπαίδευση όσων έχουν πρόσβαση στο SIS. Το τελικό κείμενο και η υιοθέτησή του αναβλήθηκε για το επόμενο έτος ώστε να δοθεί περισσότερος χρόνος για περαιτέρω σχολιασμό και να αναλυθούν οι σχετικές συστάσεις.

Επιπλέον, κατόπιν διαλογικής συζήτησης υιοθετήθηκε η έκθεση αναφορικά με την εποπτεία της πρόσβασης στο SIS II. Σκοπός της μελέτης του ζητήματος αυτού ήταν να εξεταστούν ζητήματα σχετικά με την πρόσβαση που παρέχεται σε ορισμένους φορείς των κρατών μελών στο SIS II ανάλογα με την επίκληση συγκεκριμένης νομικής βάσης αλλά και της σκοπούμενης δραστηριότητας και δικαιοδοσίας (έλεγχος στο σύστημα – εισαγωγή στοιχείων), καθώς και την τήρηση των εθνικών αντιγράφων του συστήματος και τις πιθανές επιπτώσεις που είναι δυνατό να έχει η τήρηση των εθνικών αντιγράφων στην ασφάλεια του συστήματος. Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ευρήματα και οι πληροφορίες που περιέχονται στην έκθεση αυτή έχουν καταστεί πλέον ανεπίκαιρα, καθώς το ερωτηματολόγιο στο οποίο βασίστηκε η έρευνα συμπληρώθηκε το 2015, αποφασίστηκε να δημοσιοποιηθούν μόνον οι συστάσεις οι οποίες προκύπτουν βάσει των σχετικών ευρημάτων.

Το σχέδιο δράσης της Ομάδας για τη διετία 2016-2018 περιλαμβάνει τον έλεγχο των εθνικών κριτηρίων για την εισαγωγή καταχωρίσεων με σκοπό την απαγόρευση εισόδου

ή διαμονής σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κανονισμού (ΕΚ) 1987/2006. Εν τούτοις, η Ομάδα προβληματίστηκε αναφορικά με τη σκοπιμότητα της διενέργειας αυτού του ελέγχου δεδομένης της νομοθετικής αναθεώρησης, η οποία ήδη λαμβάνει χώρα μέσω των σχετικών προτάσεων της Επιτροπής, οι οποίες διαφαίνεται ότι θα τροποποιήσουν, εν τέλει, το επίμαχο άρθρο και τη νομική βάση του SIS II. Επιπλέον, η Επιτροπή πρόκειται να δημοσιεύσει και τη νομοθετική της πρόταση για τη διαλειτουργικότητα, γεγονός το οποίο θα επιφέρει επιπρόσθετες αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο του SIS II. Ενόψει των παραπάνω, η Ομάδα αποφάσισε να παραμείνει σε επαγρύπνηση και να παρακολουθεί στενά –και σε συνεργασία και με τις άλλες ομάδες συντονισμένης εποπτείας (VIS SCG και Eurodac SCG), οι οποίες θα επηρεαστούν από την επικείμενη νομοθετική πρόταση– τις εξελίξεις προκειμένου να κρίνει μεταγενέστερα σχετικά με τις καταλληλότερες πρωτοβουλίες που θα αναλάβει.

Τέλος, στις συναντήσεις που έλαβαν χώρα το 2017, πραγματοποιήθηκαν επιμέρους συζητήσεις με τη συμμετοχή εκπροσώπων Ευρωπαϊκής Επιτροπής - Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (DG Home) και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Λειτουργικής Διαχείρισης Συστημάτων Τεχνολογιών Πληροφορικής Ευρείας Κλίμακας στον χώρο της Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (EU-Lisa), που έχει αναλάβει πλήρως την ευθύνη για τη λειτουργική διαχείριση του συστήματος. Τα θέματα που ανέκυψαν αφορούσαν, κυρίως, στην επίκαιρη ενημέρωση από τον εκπρόσωπο του EU-Lisa για δράσεις και σχετικές ασκήσεις που εκτελούνται από τον EU-Lisa, σε τεχνικά ζητήματα λειτουργίας του συστήματος, ζητήματα ασφαλείας, την ενσωμάτωση των βιομετρικών δεδομένων και την εν γένει ποιότητα των δεδομένων που καταχωρίζονται, καθώς και για την επικείμενη θέση σε ισχύ το 2018 της εφαρμογής του Αυτοματοποιημένου Συστήματος Ταυτοποίησης Δακτυλικών Αποτυπωμάτων (AFIS), που θα επιτρέπει την αντιπαραβολή αποτυπωμάτων προς όλα τα αποθηκευμένα στη βάση αποτυπώματα.

Οι εκπρόσωποι της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων από πλευράς τους παρουσίασαν τις τελευταίες εξελίξεις αναφορικά με τη στρατηγική πολιτική και τη συναφή ανακοίνωση της Επιτροπής για την ανάπτυξη ισχυρότερων και εξυπνότερων συστημάτων πληροφοριών για τα σύνορα και την ασφάλεια και τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων, για το νέο σύστημα BMS (Σύστημα Βιομετρικής Ταυτοποίησης), το οποίο θα επιτρέπει αναζητήσεις σε διαφορετικά συστήματα που τηρούν βιομετρικά δεδομένα και θα ειδοποιεί για εντοπισμό και ταυτοποίηση συγκεκριμένων βιομετρικών σε άλλο σύστημα, καθώς και για τη δημιουργία μιας «κοινής αποθήκης ταυτοτήτων», η οποία θα περιλαμβάνει αλφαριθμητικά ταυτοποιητικά δεδομένα, προκειμένου να εντοπίζονται άτομα που έχουν καταχωρισθεί με πολλαπλές διαφορετικές ταυτότητες σε περισσότερες βάσεις δεδομένων.

Επιπλέον, οι ως άνω εκπρόσωποι της Επιτροπής ενημέρωσαν την Ομάδα σχετικά με το νέο προτεινόμενο από την Επιτροπή νομοθετικό πλαίσιο. Ειδικότερα, γνωστοποίησαν ότι επρόκειτο να ξεκινήσουν συζητήσεις ανάμεσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή και το Συμβούλιο επί της νομοθετικής πρότασης για την αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου για το SIS II, με αιχμή τα ζητήματα αρχιτεκτονικής του συστήματος, την έναρξη ισχύος/εφαρμογής του νέου συστήματος, τη θέση που θα έχει το εγχειρίδιο SIRENE, αλλά και θέματα ουσίας όπως απαγωγή παιδιών από γονείς, ευάλωτα άτομα, τρόπο χειρισμού αποφάσεων για την επιστροφή παράνομων μεταναστών.

Επιπροσθέτως, παρασχέθηκε ενημέρωση αναφορικά με τις δραστηριότητες που αφορούν στη βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος SIS II, για την ικανοποιητική πρόοδο στην πορεία για την εφαρμογή του συστήματος AFIS, την ανακοίνωση συγκεκριμένων προτύπων, τα οποία πρέπει να ακολουθούνται από τα κράτη μέλη κατά την εισαγωγή στο σύστημα δακτυλικών αποτυπωμάτων, καθώς και για τη γενική εποπτεία του μηχανισμού αξιολόγησης του κεκτημένου Σένγκεν με βάση τις επτά αξιολογήσεις σε αντίστοιχα επτά κράτη, που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2017. Στο πλαίσιο αυτό σημειώθηκε ότι καταβάλλεται προσπάθεια να εκπονηθεί επικαιροποιημένος «κατάλογος βέλτιστων πρακτικών», ο οποίος θα εδράζεται στη συγκεντρωμένη εμπειρία από τις μέχρι τώρα αξιολογήσεις.

4.3. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΟΛ

Κοινή Εποπτική Αρχή Ευρωπόλ και Συμβούλιο Συνεργασίας

Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Ευρωπόλ) είναι ο αρμόδιος οργανισμός της ΕΕ για την επιβολή του νόμου. Αποστολή της είναι να συμβάλει στη δημιουργία μιας ασφαλέστερης Ευρώπης, βοηθώντας τις αστυνομικές αρχές και τις αρχές επιβολής του νόμου στα κράτη μέλη της ΕΕ και βελτιώνοντας τη συνεργασία μεταξύ αυτών.

Η ίδρυση της Ευρωπόλ συμφωνήθηκε αρχικά στο πλαίσιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση της 7ης Φεβρουαρίου 1992, ενώ οι σχετικές ρυθμίσεις περιλαμβάνονταν στην Πράξη του Συμβουλίου της 26ης Ιουλίου 1995 «για την κατάρτιση της σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας δυνάμει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση» (Σύμβαση Ευρωπόλ). Σύμφωνα με τη Σύμβαση αυτή, σκοπός της Ευρωπόλ ήταν «να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών και τη συνεργασία τους κατά την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών και άλλων σοβαρών μορφών διεθνούς εγκληματικότητας, εφόσον υφίστανται συγκεκριμένες ενδείξεις για την ύπαρξη εγκληματικής δομής ή οργάνωσης και εφόσον οι αναφερθείσες μορφές εγκληματικότητας θίγουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, κατά τρόπον ώστε, λαμβάνοντας υπόψη την έκταση, τη βαρύτητα και τις επιπτώσεις των αξιοποιούντων πράξεων, να επιβάλλεται η κοινή δράση των κρατών μελών». Με το άρθρο 24 της Σύμβασης Ευρωπόλ, δημιουργείται ανεξάρτητη κοινή εποπτική αρχή, η οποία έχει ως έργο, τηρουμένων των διατάξεων της Σύμβασης, να ελέγχει κατά πόσο με τη δραστηριότητα της Ευρωπόλ παραβιάζονται, κατά την αποθήκευση, επεξεργασία και χρήση των δεδομένων που διαθέτει η Ευρωπόλ, τα δικαιώματα των προσώπων.

Η εν λόγω Σύμβαση υπέστη σειρά τροποποιήσεων, οι οποίες περιελήφθησαν σε τρία πρωτόκολλα, και τελικά αντικαταστάθηκε από την Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009 «για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ)».

Σύμφωνα με την Απόφαση αυτή, αποστολή της Ευρωπόλ ήταν «η υποστήριξη και η ενίσχυση της δράσης των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών και της αμοιβαίας συνεργασίας τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και άλλων μορφών σοβαρού εγκλήματος που επηρεάζουν δύο ή

περισσότερα κράτη μέλη». Η Απόφαση αυτή προέβλεπε, επίσης, μεταξύ άλλων, και την ίδρυση της Κοινής Εποπτικής Αρχής (ΚΕΑ) της Ευρωπόλ, μιας ανεξάρτητης αρχής επιφορτισμένης με τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της Ευρωπόλ προς τις βασικές αρχές της προστασίας δεδομένων. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία είναι αρμόδια για την εποπτεία της ορθής εφαρμογής των αρχών προστασίας δεδομένων σε εθνικό επίπεδο, εκπροσωπείται στην ΚΕΑ με δύο τακτικά και δύο αναπληρωματικά μέλη και συμμετέχει στις συνεδριάσεις της.

Ωστόσο, από την 01/05/2017 επήλθε μεταβολή της δομής εποπτείας της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της Ευρωπόλ, καθώς άρχισε η εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2016 «για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ» (Κανονισμός Ευρωπόλ).

Ειδικότερα, με τον νέο Κανονισμό Ευρωπόλ, οι εθνικές Αρχές Προστασίας Δεδομένων εξακολουθούν να ελέγχουν τη νομιμότητα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που παρέχουν τα κράτη μέλη στην Ευρωπόλ, ενώ ο Ευρωπαίος Επόπτης Προσωπικών Δεδομένων (ΕΕΠΔ) αναλαμβάνει να ελέγχει τη νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων από την Ευρωπόλ. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ και οι εθνικές εποπτικές αρχές θα συνεργάζονται στενά σε ειδικά ζητήματα για τα οποία απαιτείται ανάμειξη κράτους μέλους και θα πρέπει να διασφαλίζουν την ενιαία εφαρμογή του νέου Κανονισμού στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συνεργασία αυτή θα πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Συνεργασίας της Ευρωπόλ (Europol Cooperation Board), ενός οργάνου που θεσπίζεται με το άρθρο 45 του νέου Κανονισμού Ευρωπόλ. Το Συμβούλιο Συνεργασίας έχει συμβουλευτικά καθήκοντα και απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο της εθνικής εποπτικής αρχής κάθε κράτους μέλους και από τον ΕΕΠΔ.

Κατά τη διάρκεια του 2017, η ΚΕΑ της Ευρωπόλ, στη μοναδική για το έτος αυτό και τελευταία πριν την εν λόγω μεταβολή της εποπτείας συνεδρίασή της στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες, όπου η Αρχή εκπροσωπήθηκε από ένα μέλος, καθώς και μέσω της σχετικής γραπτής διαδικασίας, ασχολήθηκε κυρίως με τα παρακάτω ζητήματα:

Α) Νέος Κανονισμός Ευρωπόλ – Αλλαγή της δομής εποπτείας

Η ΚΕΑ ολοκλήρωσε τις απαραίτητες εργασίες που εκκρεμούσαν προκειμένου να είναι όσο το δυνατόν πιο ομαλή η μετάβαση στη νέα δομή εποπτείας της Ευρωπόλ, όπως αυτή προβλέπεται στη νέα νομική βάση. Συγκεκριμένα, η ΚΕΑ ενέκρινε το τελικό σχέδιο κανονισμού λειτουργίας του Συμβουλίου Συνεργασίας, το οποίο προετοιμάστηκε από την ειδικώς για τον σκοπό αυτό εξουσιοδοτημένη υποομάδα, ύστερα από σχετικές επαφές με τον ΕΕΠΔ. Επίσης, εγκρίθηκε σχετικό υπόμνημα που συνέταξε η Γραμματεία και που περιείχε κατάλογο με εκκρεμή ζητήματα και υποθέσεις. Ο εν λόγω κατάλογος, μαζί με ένα σύνολο φακέλων, εγγράφων και εκθέσεων, επιδόθηκε από τη Γραμματεία στον ΕΕΠΔ, προκειμένου να παρακολουθήσει την εξέλιξη και υλοποίησή τους, αλλά και να ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του θεματολογίου και της ατζέντας των μελλοντικών

συναντήσεων του Συμβουλίου Συνεργασίας.

Β) Ετήσια επιθεώρηση της Ευρωπόλ

Η τελευταία τακτική ετήσια επιθεώρηση της Ευρωπόλ πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2017 στην έδρα της Ευρωπόλ, στη Χάγη. Η ΚΕΑ παρείχε τη σχετική εντολή στην ομάδα επιθεώρησης, εξουσιοδοτώντας την να εστιάσει αποκλειστικά στην παρακολούθηση των ενεργειών που είχαν γίνει για τη συμμόρφωση με τις εκκρεμείς συστάσεις των προηγούμενων επιθεωρήσεων. Η ΚΕΑ στη συνεδρίαση αυτή προχώρησε στην έγκριση και υιοθέτηση του πορίσματος που συνέταξε η ομάδα επιθεώρησης, το οποίο περιείχε τα σχόλια της Ευρωπόλ, καθώς λόγω της επικείμενης αλλαγής στην εποπτεία, είχε ήδη σταλεί στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπόλ για σχολιασμό.

Γ) Συμφωνία επιχειρησιακής και στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ του Βασιλείου της Δανίας και της Ευρωπόλ

Σημειώνεται ότι η Δανία απέρριψε στο δημοψήφισμα που διεξήχθη στις 03/12/2015 την υιοθέτηση μιας σειράς μέτρων ενίσχυσης της συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατά συνέπεια, μεταξύ άλλων, είχε αποφασιστεί να μην υιοθετήσει τον νέο Κανονισμό Ευρωπόλ, γεγονός το οποίο επρόκειτο να δημιουργήσει δυσκολίες και αβεβαιότητα από την 01/05/2017, ως προς τα δεδομένα που έχει διαβιβάσει η Δανία και επεξεργάζεται η Ευρωπόλ. Για να αποφευχθεί αυτή η κατάσταση, ελήφθη η απόφαση να συναφθεί συμφωνία επιχειρησιακής και στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ της Δανίας και της Ευρωπόλ, προκειμένου να είναι εφικτή η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους, βάσει του άρθρου 25 παρ. 1 περ. γ' του νέου Κανονισμού. Όπως και με τις υπόλοιπες αντίστοιχες συμφωνίες, η ΚΕΑ είχε κληθεί να γνωμοδοτήσει επί του επιπέδου προστασίας δεδομένων της Δανίας βάσει του άρθρου 5 παρ. 4 της Απόφασης 2009/934/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 30ης Νοεμβρίου 2009 «για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής που διέπουν τις σχέσεις της Ευρωπόλ με τους εταίρους της, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και διαβαθμισμένων πληροφοριών». Ωστόσο, λόγω του πιεστικού χρονοδιαγράμματος, η έγκριση της γνωμοδότησης έγινε μέσω της γραπτής διαδικασίας στις αρχές Μαρτίου του 2017. Μάλιστα, η εν λόγω γνωμοδότηση της ΚΕΑ έτυχε θετικής ανταπόκρισης, και, βάσει αυτής, η νομική υπηρεσία του Συμβουλίου προέβη σε τροποποίηση του κειμένου της συμφωνίας.

Δ) Έκθεση Πεπραγμένων Νοέμβριος 2012 – Απρίλιος 2017

Την ΚΕΑ απασχόλησε η σύνταξη της έκθεσης πεπραγμένων, η οποία καλύπτει τις δραστηριότητες της το χρονικό διάστημα Νοέμβριος 2012 – Απρίλιος 2017. Η ΚΕΑ, αφού ενέκρινε το κείμενο της έκθεσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 34 παρ. 6 της Απόφασης Ευρωπόλ, το απέστειλε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπόλ προκειμένου να υποβάλει τυχόν παρατηρήσεις. Σημειώνεται ότι οι παρατηρήσεις αυτές, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, επισυνάπτονται στην έκθεση, η οποία ακολούθως διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Σχετικά με το Συμβούλιο Συνεργασίας της Ευρωπόλ, στο οποίο η Αρχή Προστασίας Δεδομένων εκπροσωπείται με ένα τακτικό και ένα αναπληρωματικό μέλος, αυτό συνεδρίασε

δύο φορές κατά τη διάρκεια του 2017 στις εγκαταστάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες. Το Συμβούλιο Συνεργασίας το έτος αυτό ασχολήθηκε κυρίως με τα παρακάτω ζητήματα:

A) Έγκριση του εσωτερικού κανονισμού

Εγκρίθηκε το σχέδιο εσωτερικού κανονισμού που είχε προετοιμαστεί από την Κοινή Εποπτική Αρχή της Ευρωπόλ, αφού έγιναν ορισμένες τροποποιήσεις και προσθήκες που συμφωνήθηκαν από τα μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας.

B) Εκλογή προέδρου και αντιπροέδρου

Για τη θέση του προέδρου, ψηφίστηκε από το Συμβούλιο Συνεργασίας ο εκπρόσωπος της γαλλικής Αρχής, ενώ η εκπρόσωπος της ομοσπονδιακής Αρχής της Γερμανίας ψηφίστηκε για τη θέση της αντιπροέδρου.

Γ) Πρόγραμμα εργασιών 2018-2020

Το Συμβούλιο Συνεργασίας ξεκίνησε τη συζήτηση για το πρόγραμμα εργασιών των επόμενων τριών ετών (2018-2020). Το εν λόγω πρόγραμμα περιλαμβάνει μια σειρά από νέες δράσεις, αλλά και δράσεις που αποτελούν συνέχεια (follow-up) προηγούμενων δράσεων της ΚΕΑ της Ευρωπόλ. Το πρόγραμμα αναμένεται να εγκριθεί το επόμενο έτος.

Δ) Ενημέρωση υποκειμένων

Το πρώτο αυτό έτος λειτουργίας της, το Συμβούλιο Συνεργασίας ασχολήθηκε με την επικαιροποίηση του καταλόγου που περιλαμβάνει τις αρμόδιες εθνικές αρχές στις οποίες τα υποκείμενα μπορούν να απευθυνθούν προκειμένου να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, καθώς και τον κατάλογο με τις εθνικές Αρχές Προστασίας Δεδομένων. Συναφώς, ξεκίνησε την επικαιροποίηση του ενημερωτικού φυλλαδίου/οδηγού που είχε εκδοθεί από την ΚΕΑ της Ευρωπόλ σχετικά με τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων.

Ε) Αναθεώρηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001

Σημειώνεται ότι ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2000 «σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών» πρόκειται να αναθεωρηθεί. Η εν λόγω αναθεώρηση κρίνεται απαραίτητη, μεταξύ άλλων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνοχή των οργάνων και των οργανισμών της ΕΕ με τον νέο Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων 2016/679.

Το Συμβούλιο Συνεργασίας συζήτησε το σχέδιο πρότασης για την αναθεώρηση του Κανονισμού αυτού, και ειδικότερα ορισμένες τροποποιήσεις που εισηγήθηκε η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs - LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Αποφασίστηκε η αποστολή επιστολών εκ μέρους του Προέδρου του Συμβουλίου Συνεργασίας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή, στις οποίες τονίζεται η ανησυχία του Συμβουλίου Συνεργασίας για τις εν λόγω τροποποιήσεις που πρότεινε το

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η έγκριση του τελικού κειμένου των επιστολών έγινε μέσω της γραπτής διαδικασίας.

ΣΤ) Ενημέρωση από τον ΕΕΠΑ

Και στις δύο συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν εντός του έτους, εκπρόσωποι του ΕΕΠΑ ενημέρωσαν τα μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας για τις διάφορες εποπτικές δράσεις που πραγματοποίησε την περίοδο αυτή ως νέος εποπτικός φορέας της Ευρωπόλ και τις σχετικές εξελίξεις. Αυτές περιελάμβαναν τις τακτικές επισκέψεις κλιμακίου ελεγκτών του στην έδρα της Ευρωπόλ στη Χάγη για την παρακολούθηση της πορείας της υλοποίησης των νέων έργων ή για συζήτηση διαφόρων εκκρεμών ζητημάτων, την έκδοση τριών γνωμοδοτήσεων για τρία νέα πληροφοριακά συστήματα που είχαν γνωστοποιηθεί στον ΕΕΠΑ από την Ευρωπόλ στο πλαίσιο της διαδικασίας της «προηγούμενης διαβούλευσης» (άρθρο 39 Κανονισμού Ευρωπόλ), την πρώτη επιθεώρηση στην Ευρωπόλ εκ μέρους του ΕΕΠΑ, στην οποία συμμετείχαν και εμπειρογνώμονες των εθνικών Αρχών Προστασίας Δεδομένων, και τέλος τις προσφυγές που έχουν ήδη υποβληθεί από υποκείμενα.

4.4. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΕΑ ΕΥΡΩΠΟΛ

Σημειώνεται ότι τόσο βάσει του άρθρου 24 παρ. 7 της Σύμβασης Ευρωπόλ όσο και βάσει του άρθρου 34 παρ. 8 της Απόφασης Ευρωπόλ, είχε συγκροτηθεί Επιτροπή Προσφυγών της Ευρωπόλ, η οποία αποτελούσε επιτροπή της ΚΕΑ, συνεδρίαζε στην έδρα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες, και σε αυτή η Αρχή συμμετείχε με ένα τακτικό και ένα αναπληρωματικό μέλος. Έργο της αποτελούσε η εξέταση προσφυγών πολιτών κατά των αποφάσεων της Ευρωπόλ. Αντίστοιχα, βάσει του άρθρου 37 του Κανονισμού Ευρωπόλ, τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν καταγγελία στον ΕΕΠΑ, εφόσον θεωρούν ότι η επεξεργασία από την Ευρωπόλ δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν δεν συμμορφώνεται προς τις διατάξεις του Κανονισμού.

Στη διάρκεια του 2017 πραγματοποιήθηκε μία τελευταία συνεδρίαση της Επιτροπής Προσφυγών της ΚΕΑ της Ευρωπόλ, όπου ολοκληρώθηκε η εξέταση δύο προσφυγών, η επεξεργασία των οποίων είχε ξεκινήσει το προηγούμενο έτος.

4.5. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Κοινή Αρχή Ελέγχου Τελωνείων και Ομάδα Συντονισμού

Το Τελωνειακό Σύστημα Πληροφοριών (ΤΣΠ) συστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 515/1997 του Συμβουλίου της 13ης Μαρτίου 1997 «περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων», όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 766/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Ιουλίου 2008, καθώς και με την Απόφαση 917/2009/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 «για τη χρήση

της πληροφορικής για τελωνειακούς σκοπούς».

Το ΤΣΠ περιλαμβάνει αποκλειστικά τα δεδομένα, περιλαμβανομένων και δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του σκοπού του. Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κανονισμού (ΕΚ) 515/1997, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 766/2008, τα δεδομένα αυτά κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες: α) εμπορεύματα, β) μεταφορικά μέσα, γ) επιχειρήσεις, δ) πρόσωπα, ε) τάσεις απάτης, στ) διαθέσιμη εμπειρογνωμοσύνη, ζ) δεσμεύσεις, κατασχέσεις ή δημεύσεις ειδών, η) δεσμεύσεις, κατασχέσεις ή δημεύσεις ρευστών διαθεσίμων.

Σκοπός του ΤΣΠ είναι, αφενός, η αμοιβαία συνδρομή και συνεργασία των αρμόδιων διοικητικών αρχών των κρατών μελών για την καταπολέμηση του φαινομένου της απάτης στα πλαίσια της τελωνειακής ένωσης και της κοινής αγροτικής πολιτικής, μέσω της ταχύτερης διάθεσης των πληροφοριών (πρώην 1ος πυλώνας της ΕΕ), αφετέρου δε, η συνδρομή στην πρόληψη, στην έρευνα και στη δίωξη σοβαρών παραβάσεων των εθνικών νόμων (πρώην 3ος πυλώνας της ΕΕ). Το ΤΣΠ επιτρέπει σε ένα κράτος μέλος να καταχωρίσει δεδομένα, ζητώντας από άλλο κράτος μέλος να προχωρήσει σε μία εκ των ακόλουθων προτεινόμενων ενεργειών: α) παρατήρηση και αναφορά, β) διακριτική παρακολούθηση, γ) ειδικοί έλεγχοι και, δ) επιχειρησιακή ανάλυση.

Αυτοί οι δύο διαφορετικοί σκοποί του συστήματος εξυπηρετούνται από δύο βάσεις δεδομένων, λογικά χωρισμένες μεταξύ τους. Αντίστοιχα, διαφορετικά είναι και τα καθεστώτα εποπτείας της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους δύο αυτούς διακριτούς σκοπούς του ΤΣΠ.

Αναλυτικότερα, για τους σκοπούς που σχετίζονται με τον πρώην 1ο πυλώνα, σύμφωνα με το άρθρο 37 του υπ' αριθμ. 515/1997 Κανονισμού, όπως αυτός τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) 766/2008, οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων είναι αρμόδιες να διασφαλίζουν ότι η επεξεργασία και η χρήση των δεδομένων που περιέχονται στο ΤΣΠ από τις αντίστοιχες αρμόδιες εθνικές αρχές του εκάστοτε κράτους μέλους δεν παραβιάζουν τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων. Ειδικότερα, όμως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 37 παρ. 4 του ανωτέρω Κανονισμού, έχει συσταθεί η Ομάδα Συντονισμού για την Εποπτεία του Τελωνειακού Συστήματος Πληροφοριών (Customs Information System Supervision Coordination Group - εφεξής «η Ομάδα»). Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ), ο οποίος με βάση την παρ. 3α του ίδιου άρθρου επιβλέπει τη συμμόρφωση του ΤΣΠ προς τον Κανονισμό (ΕΚ) 45/2001, συγκαλεί τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο συνάντηση με όλες τις εθνικές εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων που είναι αρμόδιες για θέματα εποπτείας του ΤΣΠ.

Το 2017, η Ομάδα συνεδρίασε μία φορά στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες, όπου και υιοθέτησε το πρόγραμμα εργασιών για τα επόμενα δύο έτη (2017-2018). Το εν λόγω πρόγραμμα περιλαμβάνει μια σειρά από νέες δράσεις, αλλά και δράσεις που αποτελούν συνέχεια (follow-up) προηγούμενων δράσεων της Ομάδας. Επιπλέον, στην εν λόγω συνεδρίαση παρευρέθηκαν και εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), οι οποίοι παρουσίασαν στην ομάδα την τελευταία έκδοση της πολιτικής ασφαλείας του Συστήματος Πληροφοριών κατά της Απάτης (Anti-Fraud Information System - AFIS), ένα ασφαλές και άκρως αποτελεσματικό σύστημα επικοινωνίας, μέρος του οποίου είναι και το ΤΣΠ. Τέλος, η Ομάδα συνέχισε να

ασχολείται με τη σύνταξη ενός κοινού προτύπου επιθεωρήσεων, ενώ εξέλεξε και νέο αναπληρωτή Πρόεδρο με θητεία διάρκειας δύο ετών.

Για τους σκοπούς που σχετίζονται με τον πρώην 3ο πυλώνα, έχει συσταθεί η Κοινή Αρχή Ελέγχου (ΚΑΕ) Τελωνείων (Customs Joint Supervisory Authority), στην οποία συμμετέχει η Αρχή και η οποία συνεδριάζει στην έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Η ΚΑΕ Τελωνείων συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 25 της Απόφασης 917/2009/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 «για τη χρήση της πληροφορικής για τελωνειακούς σκοπούς». Είναι αρμόδια να εποπτεύει τη λειτουργία του ΤΣΠ, να εξετάζει τυχόν προβλήματα εφαρμογής ή ερμηνείας του συστήματος αυτού και να συνδράμει τις εθνικές ελεγκτικές αρχές στην άσκηση των εποπτικών τους καθηκόντων, κυρίως μέσω της εξεύρεσης και υιοθέτησης κοινών λύσεων στα προβλήματα που ανακύπτουν.

Το έτος 2017, πραγματοποιήθηκε μία και μόνο συνεδρίαση της ΚΑΕ Τελωνείων. Στη συνεδρίαση αυτή συζητήθηκε το πρόβλημα που δημιουργείται στη λειτουργία της ΚΑΕ, ύστερα από την επικείμενη συνταξιοδότηση του τελευταίου γραμματέα της, καθώς το Συμβούλιο της ΕΕ, που ως τώρα παρείχε γραμματειακή υποστήριξη στην ΚΑΕ, δεν έχει αποσαφηνίσει τις προθέσεις του για το μέλλον. Τελικά, αποφασίστηκε να συνεχιστούν οι επαφές με το Συμβούλιο για τη διευθέτηση του εν λόγω ζητήματος. Τυχόν εξελίξεις για το ζήτημα αυτό θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν στις συνεδριάσεις της Ομάδας Συντονισμού για την Εποπτεία του Τελωνειακού Συστήματος Πληροφοριών, της οποίας τα μέλη είναι τα ίδια με της ΚΑΕ Τελωνείων, πλην του ΕΕΠΔ και των αντίστοιχων γραμματειών (αν και ο ΕΕΠΔ συνηθιζόταν να προσκαλείται να παρακολουθεί τις συνεδριάσεις της ΚΑΕ ως παρατηρητής). Εξάλλου, η στενή συνεργασία μεταξύ της ΚΑΕ Τελωνείων και του ΕΕΠΔ είναι επιβεβλημένη από το άρθρο 26 παρ. 2 της Απόφασης 917/2009/ΔΕΥ του Συμβουλίου. Αντίστοιχα, και η συνεργασία μεταξύ της ΚΑΕ Τελωνείων και της Ομάδας είναι απαραίτητη, καθώς, παρόλο που τα τμήματα του ΤΣΠ για τον πρώην 1ο και 3ο πυλώνα είναι νομικά και τεχνικά διακριτά, οι λειτουργίες τους είναι παρόμοιες και τυχόν ζητήματα προστασίας δεδομένων μπορεί να προκύψουν και στα δύο.

4.6. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ (VIS)

Η Αρχή συμμετέχει με τακτικό μέλος της στη Συντονιστική Ομάδα για την εποπτεία του συστήματος VIS, η οποία συνεδριάζει στο κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες, τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο. Η γραμματειακή υποστήριξη παρέχεται από τον Ευρωπαίο Επόπτη. Η Ομάδα αποτελείται από ένα μέλος-εκπρόσωπο από κάθε εθνική αρχή προστασίας δεδομένων και τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 43 του Κανονισμού (ΕΚ) 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Ιουλίου 2008 για το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών μελών για τις θεωρήσεις μικρής διάρκειας (Κανονισμός VIS).

Αντικείμενο της Ομάδας αυτής είναι η διασφάλιση κοινής προσέγγισης και αντιμετώπισης των ζητημάτων που ανακύπτουν στη λειτουργία της βάσης δεδομένων VIS και η ενιαία εποπτεία του συστήματος στο πεδίο της προστασίας προσωπικών δεδομένων

κατά την εφαρμογή τόσο του Κώδικα Θεωρήσεων (Κανονισμός (ΕΚ) 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 για τη θέσπιση Κώδικα Θεωρήσεων) όσο και του προαναφερθέντος Κανονισμού VIS.

Η κεντρική βάση αυτή αναπτύχθηκε σύμφωνα με την Απόφαση του Συμβουλίου 2004/512/ΕΚ για τη δημιουργία του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS), προκειμένου να βελτιώσει την εφαρμογή της κοινής πολιτικής στον τομέα των θεωρήσεων, της προξενικής συνεργασίας, και να προσδιορίσει τις προϋποθέσεις και διαδικασίες ανταλλαγής δεδομένων στο πλαίσιο έκδοσης θεωρήσεων για διαμονή μικρής διάρκειας και να καταπολεμήσει την άγρα θεωρήσεων. Στη βάση αυτή καταχωρίζονται και τηρούνται μεταξύ άλλων, βιομετρικά και αλφαριθμητικά δεδομένα. Τέθηκε σε εφαρμογή σταδιακά από το 2011, ενώ ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη του συστήματος περί το τέλος του 2015.

Κατά τη διάρκεια του 2017 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις της Ομάδας. Στη διάρκεια των συναντήσεων αυτών εξελέγη νέα πρόεδρος της Ομάδας (η εκπρόσωπος της Ελβετικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων), σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό της Ομάδας.

Κατά την πάγια πρακτική της Ομάδας πραγματοποιήθηκε ενημέρωση από εκπροσώπους του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Λειτουργικής Διαχείρισης Συστημάτων Τεχνολογιών Πληροφορικής Ευρείας Κλίμακας στον χώρο της Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (EU-Lisa), που έχει αναλάβει πλήρως την ευθύνη για τη λειτουργική διαχείριση του συστήματος. Οι ενημερώσεις περιλάμβαναν γενική παρουσίαση του επιπέδου της τεχνικής επίδοσης και λειτουργίας του συστήματος αλλά και κάποια στατιστικά στοιχεία για τη διευρυμένη πλέον χρήση που γίνεται από τα κράτη μέλη. Αναφέρθηκαν επίσης στοιχεία για τη χρήση των βιομετρικών δεδομένων στο σύστημα και την εξελικτική πορεία που παρατηρείται στην αρχικά περιορισμένη χρήση τους, καθώς και στοιχεία τόσο για την ποιότητα των δεδομένων, τα οποία εισάγονται στο σύστημα από τα κράτη μέλη όσο και ειδικότερα για την ποιότητα των βιομετρικών δεδομένων ήτοι, των δακτυλικών αποτυπωμάτων και φωτογραφιών. Αναφορά έγινε περαιτέρω στις συμβουλές τις οποίες παρέχει ο Οργανισμός αυτός στα κράτη μέλη σχετικά με την αντιμετώπιση των διαφόρων τεχνικών προβλημάτων. Επίσης, αναφέρθηκε ότι η νεότερη «έκδοση» του VIS και του BMS (Σύστημα Βιομετρικής Ταυτοποίησης) για το έτος 2017 επρόκειτο να τεθεί σε λειτουργία την επόμενη της συνάντησης εβδομάδα.

Ενημέρωση παρείχαν επίσης και εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - Γενικής Διεύθυνσης Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (DG Migration and Home Affairs) σχετικά με τη γενική αξιολόγηση του VIS και τη σχετική έκθεση που παρουσιάστηκε τον Οκτώβριο του 2016. Τονίστηκε πως μολονότι η εικόνα ήταν πολύ θετική υπάρχει περιθώριο για βελτιστοποίηση της χρήσης του συστήματος κυρίως στο πεδίο της πρόσβασης στο σύστημα από τις αρχές επιβολής του νόμου και των ελέγχων που πραγματοποιούνται στα εξωτερικά σύνορα. Παράλληλα, προβλέπονται και συστάσεις για αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο του VIS, όπως η μείωση του ορίου ηλικίας των παιδιών που δύνανται να δακτυλοσκοπηθούν από τα 12 έτη στα 6 και η ένταξη των μακροχρόνιων θεωρήσεων στο ρυθμιστικό πεδίο του συστήματος. Σε συνέχεια των παραπάνω και κατόπιν της ολοκλήρωσης της αξιολόγησης του συστήματος VIS έγινε γνωστό πως η Επιτροπή, λόγω της επικείμενης

νομοθετικής αναθεώρησης του Κανονισμού VIS, προτίθεται να προχωρήσει σε διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου στην οποία θα εξεταστούν και ζητήματα που απασχόλησαν ήδη την Επιτροπή μέσω της προαναφερθείσας αξιολόγησης ήτοι, η απουσία συλλογής δακτυλικών αποτυπωμάτων παιδιών ηλικίας κάτω των 12 ετών στο σύστημα, γεγονός που πιθανόν να αυξήσει τον κίνδυνο της απαγωγής παιδιών και της απάτης, η απουσία αντιγράφων ταξιδιωτικών εγγραφών, η οποία δυσχεραίνει την επιβολή των διαδικασιών επιστροφής των παρανόμως διαμενόντων και η απουσία μακροχρόνιων θεωρήσεων (visas) και αδειών διαμονής, η οποία ενδεχομένως να αυξήσει τον κίνδυνο απάτης, καθώς τα κράτη μέλη δεν είναι σε θέση να ελέγξουν την εγκυρότητά τους, εφόσον εκδίδονται από άλλη κράτη. Παράλληλα, τα ζητήματα αυτά θα αποτελέσουν αντικείμενο τριών εξωτερικών μελετών, ενώ το θέμα της εισαγωγής στο VIS των μακροχρόνιων θεωρήσεων (visas) και αδειών διαμονής θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση.

Η Ομάδα, εξάλλου, ολοκλήρωσε τον έλεγχο που αφορά στην εφαρμογή του άρθρου 41 του Κανονισμού VIS για την υποχρέωση των αρχών προστασίας να διενεργούν έλεγχο του εθνικού συστήματος, κατ' ελάχιστο, κάθε τέσσερα έτη, προκειμένου να εξετάζεται η νομιμότητα της επεξεργασίας. Για τον λόγο αυτό είχε συνταχθεί ερωτηματολόγιο, το οποίο είχαν συμπληρώσει τα κράτη μέλη και το άθροισμα των απαντήσεων αξιοποιήθηκε για να εκπονηθεί έκθεση, η οποία περιλαμβάνει συμπεράσματα και συστάσεις. Η Ομάδα συζήτησε επί των συμπερασμάτων και των εμφανών δυσκολιών των κρατών μελών, όπως προκύπτουν και από την έκθεση, να συμμορφώνονται στην υποχρέωση αυτή, κυρίως, λόγω της έλλειψης πόρων των εθνικών αρχών και αποφάσισε να εμπλουτιστεί η έκθεση με κάποια επιπρόσθετα πορίσματα και συστάσεις, ώστε να τεθεί σε διαδικασία γραπτής έγκρισης και υιοθέτησης από τα μέλη της Ομάδας και να αποσταλεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο, καθώς και να διανεμηθεί σε εθνικό επίπεδο.

Την Ομάδα εξακολουθεί να απασχολεί το ζήτημα της λειτουργίας των υπεργολάβων που χρησιμοποιούνται από τις πρεσβείες και τα προξενία των κρατών μελών στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης θεώρησης εισόδου και της συνεργασίας με τα εθνικά υπουργεία Εξωτερικών. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, είχε συσταθεί υποομάδα που ερευνά το θέμα αυτό και συγκεντρώνει, με τη βοήθεια των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων, υποδείγματα των συμβολαίων που έχουν υπογράψει τα κράτη μέλη προκειμένου να μελετηθούν και να διακριβωθεί κατά πόσον τα συμβόλαια αυτά συμμορφώνονται προς τους όρους του Παραρτήματος του Κώδικα Θεωρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό είχαν εξεταστεί τα ζητήματα του εφαρμοστέου δικαίου και του νομικού προσδιορισμού των υπεργολάβων, ως υπευθύνου επεξεργασίας ή εκτελούντος την επεξεργασία. Δεδομένου ότι οι πρώτες συζητήσεις επί του θέματος είχαν ξεκινήσει το 2014, το αρχικό πεδίο εξέτασης επικαιροποιείται διαρκώς, προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη όσες σχετικές πληροφορίες καθίστανται γνωστές στην Ομάδα είτε μέσω της Επιτροπής είτε μέσω των κρατών μελών και των ελέγχων που εκείνα πραγματοποιούν, καθώς και των συστάσεων, οι οποίες διατυπώνονται κατά τις επιμέρους αξιολογήσεις των χωρών. Η σχετική ανάλυση περιλαμβάνει πλέον τον σχεδιασμό των πρότυπων συμβάσεων και του περιεχομένου τους, καθώς και το περιεχόμενο, το εύρος και την έκταση του ελέγχου, ο οποίος θα πραγματοποιείται στις εγκαταστάσεις των υπεργολάβων.

Τέλος, ξεκίνησε η εκπόνηση της έκθεσης πεπραγμένων 2015-2016 με τη συνδρομή των κρατών μελών και της Γραμματείας της Ομάδας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 43 παρ. 4 του Κανονισμού VIS. Η δομή της έκθεσης είναι όμοια με τις προηγούμενες και περιλαμβάνει κεφάλαιο γενικών πληροφοριών για το σύστημα, κεφάλαιο με τις βασικές αρχές της συντονισμένης εποπτείας του συστήματος και σύντομες αναφορές για το περιεχόμενο των συναντήσεων της Ομάδας, το τρίτο κεφάλαιο αναλύει και περιγράφει διεξοδικά τις κυριότερες δράσεις συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων και εκθέσεων που πραγματοποιήθηκαν από την Ομάδα, ενώ το τέταρτο περιλαμβάνει υποκεφάλαια για το κάθε κράτος μέλος και τις δικές του δράσεις και το τελευταίο κεφάλαιο μια καταρχήν περιγραφή του σχεδίου δράσης για την επόμενη διετία.

4.7. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ EURODAC

Η Αρχή συμμετέχει με τακτικό μέλος της στη Συντονιστική Ομάδα για την εποπτεία του συστήματος EURODAC, η οποία συνεδριάζει στο κτίριο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες, τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο. Η γραμματειακή υποστήριξη παρέχεται από τον Ευρωπαίο Επόπτη. Αντικείμενο της Ομάδας αυτής είναι η διασφάλιση κοινής προσέγγισης και αντιμετώπισης από τα κράτη μέλη των ζητημάτων που ανακύπτουν στη λειτουργία της βάσης δεδομένων EURODAC. Η βάση αυτή, ως γνωστόν, δημιουργήθηκε κατ' εφαρμογή της Συνθήκης του Δουβλίνου, με τον Κανονισμό (ΕΚ) 2725/2000 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου, προκειμένου να συλλέγονται αποτυπώματα των αιτούντων άσυλο και των παράνομων μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και να ταυτοποιούνται ευχερέστερα οι αιτούντες άσυλο, κατά τη διαδικασία εξέτασης ασύλου. Δεδομένου ότι οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων είναι υπεύθυνες για τη χρήση και εν γένει επεξεργασία των δεδομένων που αποστέλλουν, και τα οποία συλλέγονται στην κεντρική βάση, και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων για τον έλεγχο της επεξεργασίας στην κεντρική βάση και τη διαβίβαση των δεδομένων στα κράτη μέλη, συνεργάζονται μεταξύ τους ενεργά στο πλαίσιο των ευθυνών τους, προβαίνουν σε τακτικούς ελέγχους τόσο στην κεντρική βάση όσο και στις αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό τη συντονισμένη εποπτεία του Eurodac (βλ. άρθρο 32 του Κανονισμού (ΕΕ) 603/2013, σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα και σχετικά με αιτήσεις της αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρώπη για σκοπούς επιβολής του νόμου και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης).

Στη διάρκεια του 2017 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις. Στις συνεδριάσεις της

Ομάδας παραβρέθηκαν εκπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (eu-LISA) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (DG Home), προκειμένου να ενημερώσουν, κατά τη συνήθη πρακτική, την Ομάδα σχετικά με τις τελευταίες εξελίξεις. Ειδικότερα, ο εκπρόσωπος του eu-LISA αναφέρθηκε στη λειτουργία και απόδοση του συστήματος και υπενθύμισε τις διάφορες ειδικές κατηγορίες των αναζητήσεων στο σύστημα καθώς και το γεγονός ότι πλέον η Eurorol έχει το δικαίωμα (και την απαραίτητη νομική βάση) να προβαίνει σε αναζητήσεις στο σύστημα μέσω οποιασδήποτε εθνικού σημείου πρόσβασης (από το εθνικό σύστημα κράτους μέλους) παρέχοντας παράλληλα και κάποια στατιστικά στοιχεία για τη χρήση που γίνεται από τα κράτη μέλη. Αναφορά έγινε και στη δυνατότητα (τεχνική δυνατότητα και προετοιμασία εκ μέρους του eu-LISA) να δοθεί στην Eurorol απευθείας και άμεση πρόσβαση στο σύστημα, καθώς και στην ύπαρξη σχετικής προς τούτο νομικής βάσης, αλλά και στην πρόθεση να πραγματοποιηθεί διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με τη δυνατότητα και σκοπιμότητα εισδοχής στο σύστημα έγχρωμων αντιγράφων ταξιδιωτικών και ταυτοποιητικών έγγραφων ώστε να εκτιμηθούν οι τεχνικές και οικονομικές επιπτώσεις. Σημειώθηκε, επίσης, ότι η χρήση του συστήματος είναι σχετικά περιορισμένη και ότι υπάρχει προσδοκία να αυξηθεί ο όγκος της βάσης του συστήματος.

Από την πλευρά του ο εκπρόσωπος της Επιτροπής ενημέρωσε σχετικά με την πορεία της αναθεώρησης του Κανονισμού «Eurodac» (Κανονισμός (ΕΕ) 603/2013) βάσει της πρότασης της Επιτροπής του έτους 2016, η οποία είχε προκαλέσει προβληματισμό στην Ομάδα, καθώς με την πρόταση αυτή διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού πέραν των θεμάτων ασύλου, αποσκοπώντας στη χρησιμοποίησή του για τον εντοπισμό μεταναστών στο έδαφος της ΕΕ και για τις διαδικασίες επιστροφής τους. Στο ίδιο πνεύμα κινούνται και οι πληροφορίες τις οποίες παρείχε ο εκπρόσωπος της Επιτροπής, ήτοι νομοθετική πρόβλεψη για την καταχώριση στο σύστημα έγχρωμης αναπαραγωγής ταυτοποιητικών και ταξιδιωτικών εγγράφων και τη δυνατότητα αλφαριθμητικών αναζητήσεων από τις αρχές επιβολής του νόμου και διενέργεια της απαιτούμενης εκτίμησης αντικτύπου για τις παραπάνω νομοθετικές προτάσεις. Ακολούθησε διαλογική συζήτηση κατά την οποία ο εκπρόσωπος της Επιτροπής προσπάθησε να στοιχειοθετήσει την αναγκαιότητα των προαναφερθέντων προτάσεων αλλά και των προϋπαρχόντων, που αφορούν κυρίως στη συλλογή επιπρόσθετων βιομετρικών δεδομένων (αναγνώριση προσώπου) και να καθυστερήσει τα μέλη της Ομάδας αναφορικά με τους πιθανούς κινδύνους στην προστασία των δεδομένων και την ενδεχόμενη μετατροπή του συστήματος σε μια «αστυνομική βάση».

Εξ αφορμής αιτήματος πρόσβασης στο συγκεντρωμένο υλικό ερωτηματολογίων της Ομάδας από το FRA (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης), προκειμένου να αξιοποιήσει τις παρεχόμενες πληροφορίες σε ερευνητικό έργο της, την Ομάδα απασχόλησε το γενικότερο ζήτημα διαχείρισης παρόμοιων αιτημάτων πρόσβασης σε έγγραφα και πληροφορίες της Ομάδας. Προβληματισμός ετέθη τόσο για τον εννοιολογικό καθορισμό και τα κριτήρια χαρακτηρισμού των «μη δημόσιων εγγράφων» όσο και για την τυχόν αναγκαιότητα τροποποίησης του Κανονισμού λειτουργίας της Ομάδας ώστε να μην αποτελεί εμπόδιο για τη διαβίβαση στοιχείων σε τρίτα μέρη. Επομένως, η τροποποίηση

αυτή αποσκοπεί, αφενός, στη διευκόλυνση της χορήγησης εγγράφων και, αφετέρου, στην πρόβλεψη για διαφορετική αντιμετώπιση αναφορικά με έγγραφα και πληροφορίες που προέρχονται από τις εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων που συμμετέχουν στην Ομάδα. Η Ομάδα κατά τη συζήτηση του θέματος αυτού αναγνώρισε ότι τα αιτήματα πρέπει να ικανοποιούνται για λόγους διαφάνειας και ότι σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να εφαρμόζεται ο Κανονισμός 1049/2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Εν τούτοις, κατέληξε ότι θα πρέπει, να προβλεφθεί διαφορετική μεταχείριση για έγγραφα-πληροφορίες, οι οποίες προέρχονται από τα κράτη μέλη και τα οποία θα πρέπει να συναινούν για τη δημοσιοποίησή τους και έγγραφα τα οποία ανήκουν στην Ομάδα (π.χ. πρακτικά των συνεδριάσεων). Η Ομάδα, επίσης, έκρινε πως πρέπει να υπάρξει ειδικότερη μέριμνα και για έγγραφα τα οποία ενδεχομένως να περιέχουν ευαίσθητο ή/και εμπιστευτικό περιεχόμενο λόγω του κύκλου εργασιών της Ομάδας. Καθώς ο διάλογος για το ζήτημα αυτό παρατείνεται, η τελική κρίση για την τροποποίηση του Κανονισμού μετατέθηκε για το επόμενο έτος.

Εξάλλου, στο πλαίσιο της συζήτησης μεταξύ των κρατών μελών για τυχόν εξελίξεις σε εθνικό επίπεδο, τέθηκε ζήτημα που απασχόλησε συγκεκριμένο κράτος μέλος κατά τη διενέργεια ελέγχου της εθνικής αρχής και αφορά στην πρόωρη απαλοιφή δεδομένων. Ειδικότερα αφορά την επιταγή του Κανονισμού Eurodac (άρθρο 13 του Κανονισμού 603/2013) να πραγματοποιείται απαλοιφή των δεδομένων των υποκειμένων από το σύστημα από το κράτος, το οποίο είναι υπεύθυνο για την εισαγωγή στο σύστημα, όταν τα υποκείμενα αποκτούν την ιθαγένεια οποιουδήποτε (άλλου) κράτους μέλους. Καθώς παρατηρήθηκε ότι στην πράξη δεν πραγματοποιείται η πρόωρη απαλοιφή, λόγω του ότι τις περισσότερες φορές δεν καθίσταται γνωστό το γεγονός απόκτησης ιθαγένειας κράτους μέλους, έγινε σαφές στην Ομάδα ότι δεν υπάρχει πρόσφορη διαδικασία για την επικοινωνία τέτοιων συμβάντων (απόκτησης ιθαγένειας) και ότι αυτό αποτελεί θέμα το οποίο αφορά εν τέλει περισσότερα κράτη μέλη. Για τον λόγο αυτό αποφασίστηκε να συζητηθεί περαιτέρω και να αναζητηθούν προτάσεις και λύσεις.

Τέλος, αντικείμενο συζήτησης αποτέλεσε και ο σχεδιασμός και η οργάνωση των δράσεων, τις οποίες θα αναλάβει η Ομάδα βάσει του Σχεδίου Δράσης της για τα έτη 2015-2018. Κατόπιν εκτενούς ανταλλαγής απόψεων αποφασίστηκε να ασχοληθεί με την εξέταση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων. Συγκεκριμένα εκπονήθηκε σχετικό ερωτηματολόγιο, το οποίο καλούνται τα κράτη μέλη να συμπληρώσουν με σκοπό, αφού συλλεγούν συνολικά οι απαντήσεις, να εξαχθούν τα κρίσιμα συμπεράσματα και να παρασχεθούν συστάσεις προς αντιμετώπιση των τυχόν προβλημάτων και ελλειμμάτων με την έκδοση σχετικής έκθεσης. Η εργασία αυτή αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2018.

4.8. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΟΔΟΣ

Η Διεθνής Σύνοδος των Αρχών και Επιτρόπων Προστασίας Δεδομένων, η οποία λαμβάνει χώρα κάθε έτος το φθινόπωρο, χωρίζεται σε δύο μέρη: α) την Ανοικτή Σύνοδο που έχει μορφή διεθνούς συνεδρίου και στην οποία μετέχουν εκτός των επισήμων εθνικών φορέων προστασίας δεδομένων και εκπρόσωποι του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, μη κυβερνητικών οργανώσεων, καθώς και της ερευνητικής κοινότητας, και β) την Κλειστή

Σύνοδο, στην οποία μετέχουν μόνο οι Αρχές ή οι Επίτροποι Προστασίας Δεδομένων και κατά τη διάρκεια της οποίας συζητούνται και υιοθετούνται σχετικές με το αντικείμενο της Ανοικτής Συνόδου Διακηρύξεις.

Η 39η Διεθνής Σύνοδος διοργανώθηκε από τον Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων του Χονγκ Κονγκ, στις 25-29 Σεπτεμβρίου 2017.

Η Ανοικτή Σύνοδος, η οποία έλαβε χώρα τις δύο τελευταίες ημέρες, υπό τη γενική θεματική «Συνδέοντας τη Δύση με την Ανατολή στην προστασία και τον σεβασμό των προσωπικών δεδομένων», προσέγγισε τις εξής ειδικότερες θεματικές ενότητες:

- Α. «Η προστασία δεδομένων στην Ασία»
- Β. «Ενημέρωση και συγκατάθεση»
- Γ. «Διασυνοριακές διαβιβάσεις δεδομένων»
- Δ. «Οι προκλήσεις των νέων τεχνολογιών».

Στο πλαίσιο της πρώτης θεματικής ενότητας συζητήθηκαν σχετικές εξελίξεις στην Ασία, το γεγονός ότι το προερχόμενο από τη Δύση δικαίωμα στην προστασία δεδομένων κερδίζει όλο και πιο πολύ έδαφος στην Ανατολή, αν και υπάρχουν διαφορές αντίληψης της έννοιας της προστασίας δεδομένων και των ρυθμίσεων μεταξύ των κρατών. Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, πολλά κράτη της Ασίας βελτίωσαν τη νομοθεσία τους ή υιοθέτησαν για πρώτη φορά νομοθεσία στην προστασία δεδομένων, όπως για παράδειγμα η Ιαπωνία και οι Φιλιππίνες. Επίσης, η συζήτηση εστίασε και στις αλλαγές που επήλθαν με τον χρόνο στην κοινή γνώμη της Ασίας για το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων και το κατά πόσο είναι εφαρμόσιμα και στην Ανατολή τα δυτικά μοντέλα προστασίας δεδομένων.

Στο πλαίσιο της δεύτερης ενότητας εξετάστηκαν η αρχή της ενημέρωσης και η νομική βάση της συγκατάθεσης, αφού σε πολλά εθνικά νομικά πλαίσια προστασίας δεδομένων η τήρησή τους καθιστά επιτρεπτή την επεξεργασία δεδομένων. Επικεντρώθηκε κυρίως στο γεγονός ότι αφενός μεν η ελλιπής, σε γενικές γραμμές, εξοικείωση των υποκειμένων των δεδομένων με τις εφαρμογές πληροφορικής και επικοινωνιών και αφετέρου τα εκτενή κείμενα πολιτικών προστασίας δεδομένων των υπευθύνων επεξεργασίας δυσχεραίνουν μάλλον την προσεκτική ανάγνωση και έλεγχο τους από τα υποκείμενα των δεδομένων και οδηγούν στην παροχή συγκατάθεσης χωρίς να εκπληρώνουν πλήρως τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις (σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, η συγκατάθεση πρέπει να είναι ελεύθερη, συγκεκριμένη ως προς τον σκοπό επεξεργασίας, να δίνεται εν πλήρη επιγνώσει, δηλαδή μετά από επαρκή ενημέρωση και να είναι ρητή, με δήλωση ή σαφή θετική ενέργεια).

Η τρίτη ενότητα αναφερόταν στις διασυνοριακές διαβιβάσεις δεδομένων και ειδικότερα στο σύστημα κανόνων διασυνοριακής προστασίας της ιδιωτικότητας στις χώρες της Οικονομικής Συνεργασίας Ασίας-Ειρηνικού, τους μηχανισμούς διεθνών διαβιβάσεων της ΕΕ και τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έκδοση αποφάσεων επάρκειας χωρών της Ασίας (Ιαπωνία, Ν. Κορέα) και Λατινικής Αμερικής, καθώς και σε εθνικούς νόμους που αναφέρονται στον εντοπισμό δεδομένων (π.χ. Κίνας, Ρωσίας) και των επιπτώσεών τους στην ελεύθερη ροή δεδομένων και το εμπόριο.

Στην τέταρτη ενότητα συζητήθηκαν οι προκλήσεις των νέων τεχνολογιών. Ειδικότερα θέματα της ενότητας αυτής αποτέλεσαν η ηθική εκ σχεδιασμού σε εφαρμογές τεχνητής ευφυΐας, η λογοδοσία και ψηφιακή υπευθυνότητα των οργανισμών και ο καθορισμός προτεραιοτήτων από τις αρχές προστασίας δεδομένων, η σημασία της κυβερνοασφάλειας

και η επίπτωσή της στην προστασία δεδομένων, η διαχείριση ψηφιακής ταυτότητας και η ιδιωτικότητα και η κρυπτογράφηση στην ψηφιακή εποχή.

Στην Κλειστή Σύνοδο συζητήθηκαν θέματα σχετικά με την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα και την κοινή χρήση δεδομένων από φορείς της κεντρικής διοίκησης, οι σχετικές κινητήριες δυνάμεις και τα εμπόδια, καθώς και σχετικές ανησυχίες για την πρόκληση διακρίσεων ή ως προς την προστασία ευαίσθητων δεδομένων.

Η Κλειστή Σύνοδος υιοθέτησε τα εξής τρία Ψηφίσματα:

1. Αυτοματοποιημένα και διασυνδεδεμένα οχήματα
2. Διεθνής συνεργασία για την επιβολή της νομοθεσίας
3. Συνεργασία για την προστασία καταναλωτών

Περισσότερες πληροφορίες για τις διεθνείς συνόδους και τα κείμενα των διακηρύξεων-ψηφισμάτων που υιοθετήθηκαν βρίσκονται στην ιστοσελίδα <https://icdppc.org/document-archive/>. Για την 39η Διεθνή Σύνοδο, μπορείτε να δείτε και την ιστοσελίδα <https://www.privacyconference2017.org/eng/programme.html>.

Η 40η Διεθνής Σύνοδος θα διοργανωθεί από τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, στις Βρυξέλλες, σε συνεργασία και με τη Βουλγαρική Αρχή Προστασίας Δεδομένων, η οποία πρόκειται να διοργανώσει παράλληλες εκδηλώσεις στη Σόφια.

4.9. ΕΑΡΙΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Η Εαρινή Σύνοδος των Αρχών Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων είναι μια κλειστή σύνοδος υπό την έννοια ότι δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι πιστοποιημένες αρχές, ήτοι της ΕΕ, καθώς και άλλων χωρών, όπως Ελβετίας, Νορβηγίας, και ο Ευρωπαίος Επόπτης, οι Κοινές Αρχές Ελέγχου της Ευρώπης, Eurojust, Τελωνείων, εκπρόσωποι της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και αρχές που πιστοποιήθηκαν ως μόνιμοι παρατηρητές. Οι εκπρόσωποι της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και αρχές που έχουν το καθεστώς του μόνιμου παρατηρητή δεν έχουν δικαίωμα ψήφου.

Η Εαρινή Σύνοδος του 2017 διοργανώθηκε από το Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων της Κυπριακής Δημοκρατίας, στη Λεμεσό, το διήμερο 27-28 Απριλίου 2017. Στην Εαρινή αυτή Σύνοδο, η οποία είχε ως βασικό θέμα «Νέοι Ορίζοντες», αναθεωρήθηκαν και τα κριτήρια για την πιστοποίηση των αρχών. Σύμφωνα με αυτά, ανεξάρτητες δημόσιες αρχές πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής στην Εαρινή Σύνοδο, εφόσον έχουν ως αρμοδιότητά τους την εποπτεία συμμόρφωσης με τις εφαρμοστέες διατάξεις προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων επί τη βάση της Σύμβασης 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης, ή/και του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (2016/679), του Κανονισμού 45/2001 ή/και της Οδηγίας 2016/680.

Η Εαρινή Σύνοδος επικέντρωσε τις εργασίες της σε έξι ενότητες. Η πρώτη εξ αυτών είχε ως αντικείμενο το νέο πλαίσιο προστασίας δεδομένων, τον Γενικό Κανονισμό και την Οδηγία για την προστασία δεδομένων έναντι της επεξεργασίας από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων. Η δεύτερη ενότητα είχε ως αντικείμενο τις απαιτήσεις που τίθενται στις εποπτικές αρχές για την ευαισθητοποίηση υποκειμένων των δεδομένων και υπευθύνων επεξεργασίας αναφορικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους,

αντίστοιχα, απέβλεπε δε στην ανάδειξη στρατηγικών και πρακτικών για την καλύτερη ανταπόκρισή τους. Η τρίτη θεματική ενότητα εστίασε σε θέματα διαφάνειας και λογοδοσίας στον τομέα της υπολογιστικής νέφους, καθώς και σε ζητήματα προστασίας δεδομένων που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας σε σχετικές υποδομές. Η τέταρτη ενότητα είχε ως κύριο αντικείμενο την πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα των αρχών επιβολής του νόμου, τα σχετικά συστήματα επεξεργασίας μεγάλης κλίμακας, την απαίτηση διαλειτουργικότητάς τους και τις διασυννοριακές ροές δεδομένων. Η πέμπτη ενότητα εστίασε στις προκλήσεις που συνεπάγεται για την ιδιωτικότητα η έρευνα του γονιδιώματος και οι βάσεις δεδομένων DNA. Τέλος, η έκτη ενότητα είχε ως θέμα τον προαναφερθέντα καθορισμό αναθεωρημένων κριτηρίων που πρέπει να πληρούν τα μέλη της Εαρινής Συνόδου.

Στη Σύνοδο 2017, εκτός των παραπάνω κριτηρίων εγκρίθηκε και ψήφισμα σχετικά με την αναγκαιότητα επίσπευσης της αναθεώρησης της Σύμβασης 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία, η οποία εμφανίζει δυσκολίες ολοκλήρωσης, αν και είχε αρχίσει το 2011.

Περισσότερα για την Εαρινή Σύνοδο 2017 μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα www.springconference2017.gov.cy.

Η επόμενη Εαρινή Σύνοδος θα διοργανωθεί από τον Επίτροπο Πληροφοριών και Προστασίας Δεδομένων της Αλβανίας, το διήμερο 3-4 Μαΐου 2018, στα Τίρανα.

4.10. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (CASE HANDLING WORKSHOP)

Στο πλαίσιο της τακτικής επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των Αρχών Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων ευρωπαϊκών κρατών, εκπρόσωποί τους, οι οποίοι συγκροτούν την Ομάδα Εργασίας για την ανταλλαγή εμπειριών από την εξέταση υποθέσεων σχετικών με την προστασία προσωπικών δεδομένων (Case Handling Workshop), συναντώνται μία φορά τον χρόνο. Κατά τη συνάντηση ανταλλάσσουν απόψεις και εμπειρίες για συγκεκριμένα επίκαιρα ζητήματα που απασχολούν τις Αρχές και γίνεται σύγκριση μεταξύ των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών, με σκοπό την προώθηση μιας περισσότερο εναρμονισμένης και συντονισμένης προσέγγισης σχετικά με ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων. Οι εργασίες της ομάδας αυτής είναι σημαντικές, λαμβάνοντας υπόψη ότι με τον νέο Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων στην ΕΕ (Κανονισμός ΕΕ 2016/679), που ήδη ισχύει και τίθεται σε εφαρμογή από 25.05.2018, απαιτείται η συνεκτική εφαρμογή του και η συνεργασία μεταξύ των Αρχών Ελέγχου σε υποχρεωτικό πλέον επίπεδο.

Η Ομάδα Εργασίας (European Case Handling Workshop) συναντήθηκε στο Μάντσεστερ στις 20 και 21 Ιουνίου 2017. Βασικό θέμα της συνάντησης ήταν ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων: α) τα νέα ατομικά δικαιώματα στον ΓΚΠΔ, β) η εξέταση προσφυγών υπό το νέο θεσμικό πλαίσιο (ΓΚΠΔ), γ) η γνωστοποίηση περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων, δ) η αρχή της λογοδοσίας στον ΓΚΠΔ, ε) ο μηχανισμός συνεκτικότητας και η συνεργασία μεταξύ των Αρχών Ελέγχου στον

ΓΚΠΔ, στ) τα δεδομένα υγείας και οι όροι νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων ασθενών, ζ) ο αντίκτυπος των νέων τεχνολογιών στην ιδιωτική ζωή των υποκειμένων των δεδομένων, η) η ενσωμάτωση της Οδηγίας για την Αστυνομία στο εθνικό δίκαιο. Παρουσιάστηκαν τα νομικά και πρακτικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν και αναμένεται να αντιμετωπίσουν οι ευρωπαϊκές Αρχές Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων εφαρμόζοντας τον ΓΚΠΔ, εξετάστηκαν μεμονωμένες υποθέσεις (case studies) και συγκεκριμένα παραδείγματα και συζητήθηκαν καλές πρακτικές.

5. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών –ως υποκειμένων των δεδομένων και ως υπευθύνων επεξεργασίας– για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων, αποτελούν σταθερή επιδίωξη της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και εντάσσονται στο πλαίσιο της κύριας αποστολής της. Σε γενικές γραμμές, η επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την υλοποίηση επικοινωνιακών δράσεων, όπως η διοργάνωση ημερίδων και σεμιναρίων, η υποστήριξη και συμμετοχή της Αρχής σε επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και διεθνές επίπεδο, η πραγματοποίηση ομιλιών εκπροσώπων της Αρχής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, η διοργάνωση μαθητικών διαγωνισμών, η έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων, η δημιουργία και ανάρτηση ενημερωτικού περιεχομένου στην ιστοσελίδα www.dpa.gr, η δημοσίευση του ηλεκτρονικού ενημερωτικού της δελτίου (newsletter), η έκδοση δελτίων Τύπου, η διοργάνωση συνεντεύξεων Τύπου, η παραχώρηση συνεντεύξεων στα ΜΜΕ και η δημοσίευση άρθρων σε επιστημονικά συγγράμματα και περιοδικά.

Συνοπτικά, στις επικοινωνιακές δράσεις της Αρχής, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2017, περιλαμβάνονται η διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων και συνέντευξης Τύπου, η δημοσίευση νέων τευχών του ηλεκτρονικού ενημερωτικού της δελτίου, η υποστήριξη και συμμετοχή εκπροσώπων της, με ομιλίες, σε επιστημονικά συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια, η πραγματοποίηση παρουσιάσεων στο πεδίο της εκπαίδευσης, η έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου για τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας των Δεδομένων (διαθέσιμο στο www.dpa.gr → «Ενημερωτικό υλικό»), καθώς και η δημιουργία ειδικής θεματικής ενότητας στην ιστοσελίδα της Αρχής, η έκδοση δελτίων Τύπου και η δημοσίευση άρθρων.

Όσον αφορά τη δημοσιότητα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τα θέματα που, το 2017, απασχόλησαν ιδιαίτερα τα ελληνικά ΜΜΕ –με εκπροσώπους τους να απευθύνονται συχνά στην Αρχή προς αναζήτηση ενημερωτικού υλικού και διευκρινίσεων– ήταν:

- η επίδοση της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων από τον Πρόεδρο της Αρχής, Κωνσταντίνο Μενουδάκο, στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων, Νίκο Βούτση και στην Πρόεδρο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, Τασία Χριστοδουλοπούλου (βλ. www.dpa.gr → «Επικαιρότητα» → «Ενημερωτικό Δελτίο, τ. 20»),
- η επίδοση της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων της Αρχής στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Προκόπιο Παυλόπουλο, από τον Πρόεδρο της Αρχής (βλ. www.dpa.gr → «Επικαιρότητα» → Δελτίο Τύπου 8/11),
- ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679,
- οι γνωμοδοτήσεις 1 και 4 της Αρχής αναφορικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο του Ενιαίου Αυτόματου Συστήματος Συλλογής Κομίστρου (Ηλεκτρονικό Εισιτήριο) (βλ. www.dpa.gr → «Νομοθεσία» → «Γνωμοδοτήσεις» και Δελτία Τύπου της 1 και 3/11),
- η γνωμοδότηση 3 της Αρχής σχετικά με το ζήτημα εάν η ΚΥΑ 45231/20.4.2017, η οποία αφορά την υποχρέωση των δικηγόρων για αποδοχή μέσων πληρωμής με κάρτα (POS), είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 (βλ. www.dpa.gr

→ «Νομοθεσία» → «Γνωμοδοτήσεις»),

- η γνωμοδότηση 5 της Αρχής για τις προϋποθέσεις τοποθέτησης κάμερας στην είσοδο διαμερίσματος αποκλειστικά και μόνο για τον σκοπό της προστασίας των προσώπων που διαμένουν ή εργάζονται σε αυτό, καθώς και των αγαθών των ενοίκων του διαμερίσματος (βλ. www.dpa.gr → «Νομοθεσία» → «Γνωμοδοτήσεις» και «Επικαιρότητα» → Δελτίο Τύπου 2/10),
- οι αποφάσεις 32 και 33 με τις οποίες η Αρχή επέβαλε πρόστιμο σε τράπεζες για μη προσήκουσα ικανοποίηση δικαιώματος πρόσβασης σε δεδομένα καταγεγραμμένων συνομιλιών (βλ. www.dpa.gr → «Αποφάσεις»),
- η απόφαση 50 με την οποία επιβλήθηκε πρόστιμο σε υπεύθυνο επεξεργασίας για αποστολή μηνυμάτων αζήτητης ηλεκτρονικής επικοινωνίας και παράνομη χρήση πληροφοριών από τερματικό εξοπλισμό χρηστών (βλ. σχετικά www.dpa.gr → «Επικαιρότητα» → Δελτίο Τύπου της 28/6 και «Αποφάσεις»),
- η παρέμβαση της Αρχής για τη δημοσιοποίηση μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ανώτατου δικαστικού λειτουργού (βλ. www.dpa.gr → «Επικαιρότητα» → Δελτίο Τύπου 30/3),
- η παρέμβαση της Αρχής σχετικά με εφαρμογή που λειτουργεί στην ιστοσελίδα κόμματος (βλ. ανακοίνωση της 10/2 στο www.dpa.gr → «Επικαιρότητα»),
- η ανακοίνωση της Αρχής στις 9/8 σχετικά με την πιστοποίηση των επαγγελματικών προσόντων των Υπευθύνων Προστασίας Δεδομένων (DPOs), στο πλαίσιο εκπαιδευτικών προγραμμάτων που πραγματοποιούνται από διάφορους φορείς ενόψει της εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (βλ. www.dpa.gr → «Επικαιρότητα»),
- η συνέντευξη Τύπου της Αρχής στις 12/9 για την παρουσίαση της Ετήσιας Έκθεσης (βλ. www.dpa.gr → «Επικαιρότητα» → «Δελτία Τύπου»),

Συνολικά, κατά τη διάρκεια του 2017, η Αρχή εξέδωσε δώδεκα (12) ανακοινώσεις και δελτία Τύπου, τα οποία είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της («Επικαιρότητα» → «Δελτία Τύπου»).

Ακολουθούν αναλυτικά οι λοιπές επικοινωνιακές δράσεις της Αρχής που υλοποιήθηκαν το 2017. Συγκεκριμένα, περιγράφονται η διοργάνωση ημερίδων με αφορμή την 11η Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων και την επικείμενη έναρξη εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού, η πραγματοποίηση διαλέξεων-σεμιναρίων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, η υποστήριξη και συμμετοχή εκπροσώπων της, με ομιλίες, σε επιστημονικά συνέδρια, η δημοσίευση ενημερωτικών δελτίων, η συνέντευξη Τύπου και η παραχώρηση συνεντεύξεων στα ΜΜΕ. Επιπλέον, παρατίθεται κατάλογος άρθρων μελών και στελεχών της Αρχής, τα οποία είναι σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, 28 Ιανουαρίου 2017

Η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει καθιερώσει την 28η Ιανουαρίου κάθε έτους ως Ευρωπαϊκή Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Ο εορτασμός της ημέρας αυτής αποσκοπεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ευρωπαϊκών πολιτών σε θέματα προστασίας δεδομένων. Ειδικότερα, επιδιώκεται να κατανοήσουν οι πολίτες

τι είδους δεδομένα τους συλλέγονται και τυγχάνουν επεξεργασίας, για ποιους σκοπούς, ποια είναι τα δικαιώματά τους ως υποκείμενα των δεδομένων και ποιος ο τρόπος άσκησής τους, αλλά και περαιτέρω η συνειδητοποίηση των κινδύνων που συνδέονται με τυχόν παράνομη και αθέμιτη επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων.

Στο πλαίσιο του εορτασμού της 11ης Ευρωπαϊκής Ημέρας Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, η Αρχή διοργάνωσε, την Πέμπτη 26 Ιανουαρίου 2017 στην έδρα της, ενημερωτική ημερίδα με ομιλητές ειδικούς επιστήμονες του τμήματος Ελεγκτών.¹ Όσον αφορά τη θεματολογία, η Θεοδώρα Τουτζιάρáκη, δικηγόρος, LL.M. Eur., σε συνεργασία με την Κυριακή Λωσταράκου, δικηγόρο, LL.M., ανέπτυξαν εισήγηση με τίτλο «Privacy Shield: Ο νέος τρόπος διαβίβασης προσωπικών δεδομένων στις ΗΠΑ (Αρχές του Privacy Shield, πιστοποίηση εταιρειών, διαδικασίες εξέτασης προσφυγών, συνεργασία Αρχών Προστασίας Δεδομένων της ΕΕ με εποπτικές αμερικανικές αρχές, νεότερες εξελίξεις)». Επιπλέον, οι Γεωργία Παναγοπούλου, μηχανικός Η/Υ MSc., Δρ Γεώργιος Ρουσόπουλος, μηχανικός Η/Υ, και Ευφροσύνη Σιουγλέ, πληροφορικός MSc., πραγματοποίησαν παρουσίαση με τίτλο «Η εμπειρία από την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες εν όψει της αναθεώρησης της Οδηγίας e-privacy». Χαιρετισμό στις ημερίδες απηύθυνε ο Πρόεδρος της Αρχής, Κωνσταντίνος Μενουδάκος, ο οποίος και συντόνισε το Α' μέρος. Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος της Αρχής, Γεώργιος Μπατζαλέξης, συντόνισε το Β' μέρος καθώς και τη συζήτηση με το κοινό η οποία ακολούθησε.

Συνδιοργάνωση επιστημονικής εκδήλωσης με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και το Εργαστήριο Νομικής Πληροφορικής της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών συνδιοργάνωσαν επιστημονική εκδήλωση με θέμα: «1 χρόνος μέχρι την εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων: Η αντίστροφη μέτρηση», την Πέμπτη 25 Μαΐου στο Αμφιθέατρο Δρακοπούλου, στα Προύλαια του Πανεπιστημίου Αθηνών. Χαιρετισμούς απηύθυναν ο Πρόεδρος της Αρχής, Κωνσταντίνος Μενουδάκος, ο Πρύτανης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθηγητής Μελέτιος-Αθανάσιος Κ. Δημόπουλος και ο Γεώργιος Γιαννόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ, Διευθυντής Εργαστηρίου Νομικής Πληροφορικής. Εισηγήσεις πραγματοποίησαν, με την ακόλουθη σειρά, οι Φερενίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή, δικηγόρος Δ.Ν., ειδική επιστήμων του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής («Τα νέα δικαιώματα των πολιτών»), Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, Καθηγητής Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ, τακτικό μέλος της Αρχής («Επιχειρησιακή αυτορρύθμιση»), Αλέξανδρος Βαρβέρης, Δ.Ν., μέλος ΕΔΙΠ Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ («Τα δέκα βήματα για τις επιχειρήσεις») και Σπύρος Τάσσης, δικηγόρος, μέλος ΕΝΠ, Πρόεδρος της Ένωσης για την Προστασία της Ιδιωτικότητας («Πολιτικές ασφαλείας - Ανάλυση Κινδύνου και Εκτίμηση Αντικτύπου»). Την ημερίδα συντόνισε ο Σπυρίδων Βλαχόπουλος, Καθηγητής Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τακτικό μέλος της Αρχής.

¹ Λόγω του μεγάλου ενδιαφέροντος, η ημερίδα επαναλήφθηκε στις 2 και 9 Φεβρουαρίου.

Συμμετοχή σε ημερίδες και συνέδρια

Κατά τη διάρκεια του 2017 ο Πρόεδρος και ο Αν. Πρόεδρος, μέλη και ειδικοί επιστήμονες της Αρχής συμμετείχαν ως ομιλητές ή συντονιστές σε πληθώρα επιστημονικών συνεδρίων και ημερίδων.

Ο Πρόεδρος της Αρχής, Επίτιμος Πρόεδρος ΣΤΕ, Κωνσταντίνος Μενουδάκος, συμμετείχε με εισήγηση που είχε τίτλο «Ο νέος ρόλος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα στο νέο κανονιστικό πλαίσιο» στην ημερίδα με θέμα «Προς μια νέα θεώρηση της ιδιωτικότητας», η οποία διοργανώθηκε από την Ελληνική Ένωση για την Προστασία της Ιδιωτικότητας και των Προσωπικών Δεδομένων, στις 23 Φεβρουαρίου, στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών. Ο ίδιος καθώς και ο Χρίστος Γεραρής, Επίτιμος Πρόεδρος ΣΤΕ, π. Πρόεδρος της Αρχής, συμμετείχαν στη στρογγυλή τράπεζα με τίτλο «Σε αναζήτηση ισορροπίας μεταξύ ασφάλειας και ελευθερίας. Εξελίξεις εν όψει της θέσης σε εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού 2016/679», στο πλαίσιο της ημερίδας με θέμα «Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης», η οποία διοργανώθηκε από το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, στις 18 Σεπτεμβρίου, στη Θεσσαλονίκη.

Περαιτέρω, το 2017 ο Πρόεδρος της Αρχής απηύθυνε εισαγωγικό χαιρετισμό σε σειρά επιστημονικών εκδηλώσεων, όπως στην ημερίδα με θέμα «Το νέο πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων» που συνδιοργάνωσαν στις 24 Ιανουαρίου ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών και το Εργαστήριο Νομικής Πληροφορικής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σημειώνεται ότι στην ίδια εκδήλωση η Φερενίκη Παναγοπούλου, ειδική επιστήμονας της Αρχής, παρουσίασε εισήγηση με τίτλο «Τα νέα δικαιώματα για τους πολίτες και νέες αρμοδιότητες για τις εποπτικές αρχές ενόψει του Νέου Κανονισμού». Επιπλέον, ο Κωνσταντίνος Μενουδάκος απηύθυνε χαιρετισμό στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών στο πλαίσιο εκδήλωσης με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βιοηθικής στις 19 Οκτωβρίου, στην ημερίδα της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων στον ΔΣΑ την 1η Νοεμβρίου, με θέμα «Προσωπικά Δεδομένα: Επίκαιρα Ζητήματα» και στο συνέδριο του Ελληνοαμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου με θέμα «Ο Νέος Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων: νομικές και πρακτικές διαστάσεις», στις 21 Νοεμβρίου. Το β' μέρος του εν λόγω συνεδρίου συντόνισε ο Φίλιππος Μίτλεττον, προϊστάμενος του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής, δικηγόρος DEA. Τέλος, ο Πρόεδρος της Αρχής απηύθυνε εισαγωγικό χαιρετισμό και συντόνισε, με τον διευθυντή Γραμματείας της Αρχής, Βασίλειο Ζορκάδη, Δρ Πληρ., Ηλ. Μηχ., τις εργασίες του εργαστηρίου που διοργανώθηκε από το Επιστημονικό Συμβούλιο για την Κοινωνία της Πληροφορίας, με τίτλο «Τεχνολογίες και Διαδικασίες για τη Συμμόρφωση με τις Απαιτήσεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων» στο πλαίσιο του 7ου Διεθνούς Συνεδρίου «E-democracy. Privacy-Preserving, Secure, Intelligent eGovernment Services», που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 14-15 Δεκεμβρίου.

Ο Αν. Πρόεδρος της Αρχής, Αρεοπαγίτης ε.τ., Γεώργιος Μπατζαλέξης, διηύθυνε στις 23 Οκτωβρίου τις εργασίες της εκδήλωσης της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων στον ΔΣΑ με θέμα «Η επίδραση του νέου δικαίου της ΕΕ για την προστασία προσωπικών δεδομένων στην ποινική δίκη» (Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων 2016/679 και η Οδηγία 2016/680). Επίσης, ο Αν. Πρόεδρος της Αρχής, η Πρόεδρος ΕΚΔΔΑ, Αν. Καθ. ΑΠΘ,

Ιφιγένεια Καρτσιδου και η διευθύντρια ΙΝΕΠ, Δρ Άννα Κοντονή, απηυθύναν εισαγωγικούς χαιρετισμούς στην έναρξη των εργασιών του καινοτόμου εργαστηρίου που διοργάνωσε, στις 11 Δεκεμβρίου, το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) του ΕΚΔΔΑ με σκοπό τη διερεύνηση του νέου θεσμικού πλαισίου και των υποχρεώσεων της δημόσιας διοίκησης, όπως αυτές προβλέπονται στον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679. Στην εν λόγω εκδήλωση, εισηγήσεις εκ μέρους της Αρχής ανέπτυξαν ο Δρ Βασίλειος Ζορκάδης, διευθυντής Γραμματείας της Αρχής («Ανάλυση Κινδύνου και εκτίμηση επιπτώσεων») και οι ειδικοί επιστήμονες της Αρχής, Καλλιόπη Καρβέλη, νομικός MSc. («Βασικές αρχές προστασίας δεδομένων – νομιμότητα επεξεργασίας»), Θεοδώρα Τουτζιαράκη, LL.M. Eur. («Ο ρόλος του Υπευθύνου Επεξεργασίας - Data Protection Officer») και Δρ Γιώργος Ρουσόπουλος, μηχανικός Η/Υ («Ασφάλεια επεξεργασίας και γνωστοποίηση περιστατικών παραβίασης» και «Προετοιμασία σε 10 βήματα για τους δημόσιους οργανισμούς»).

Η ειδική επιστήμονας του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής, Μαρία Αλικάκου, δικηγόρος Δ.Ν., συμμετείχε με ομιλία στο εργαστήριο του CH@RTERCLICK! PROJECT «The EU Charter in the Everyday Activity of the National Data Protection Authorities: Experiences, Problems, Perspectives», το οποίο διοργανώθηκε από το Centre for Judicial Cooperation του European University Institute και έλαβε χώρα στη Φλωρεντία, στις 20 Ιανουαρίου.

Στην ημερίδα με τίτλο «Προσωπικά Δεδομένα: Προστασία και Εξελίξεις», η οποία διοργανώθηκε στην Πάτρα στις 18 Μαΐου από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, συμμετείχαν με ομιλίες ο Χαράλαμπος Ανθόπουλος, Καθηγητής Δικαίου και Διοίκησης του ΕΑΠ, τακτικό μέλος της Αρχής («Το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων: συνταγματικές όψεις») και ο Βασίλειος Ζορκάδης, διευθυντής Γραμματείας της Αρχής, μέλος ΣΕΠ του ΕΑΠ («Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων – Τεχνικά Θέματα»).

Ο Σπυρίδων Βλαχόπουλος, Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών, τακτικό μέλος της Αρχής, ανέπτυξε εισήγηση στην ημερίδα του Δήμου Φιλοθέης-Ψυχικού, στις 31 Ιανουαρίου, με θέμα «Προσωπικά Δεδομένα: Σύγχρονες Προκλήσεις», με αφορμή την έκδοση του συλλογικού τόμου «Προσωπικά Δεδομένα: Ανάλυση-Σχόλια-Εφαρμογή» (επιμ. Καθηγητής Λεωνίδα Κοτσαλής, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη). Ο ίδιος πραγματοποίησε παρουσίαση με τίτλο «Ψηφιακή Εποχή και Προστασία Προσωπικών Δεδομένων» στην ημερίδα του «Ελληνικού Φόρουμ για το Ψηφιακό Μέλλον», στις 3 Μαρτίου στην Αθήνα, με θέμα «Ψηφιακές Πολιτικές για το Ανθρώπινο Κεφάλαιο και την Ανάπτυξη». Στην εν λόγω ημερίδα ανέπτυξαν εισηγήσεις και οι Λεωνίδα Κοτσαλής, Ομ. Καθηγητής Ποινικού Δικαίου/Ποινικής Δικονομίας Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ, τ. τακτικό μέλος της Αρχής και Φερενίκη Παναγοπούλου, ειδική επιστήμονας του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής. Περαιτέρω, ο Καθηγητής Σπυρίδων Βλαχόπουλος, συμμετείχε με παρουσίαση, η οποία είχε τίτλο «The Right to be Forgotten», στο 3ο ετήσιο Συνέδριο των Ιταλών Υπευθύνων Προστασίας Δεδομένων στις 9 Μαΐου, στο Μιλάνο και αντίστοιχα στις 9 Σεπτεμβρίου πραγματοποίησε παρουσίαση με τίτλο «Freedom of Expression in the Internet. The example of the "Right to be forgotten"» στο Reunion 2017 του European Group of Public Law στα Λεγρενά Αττικής με θέμα: «Freedom of Expression: Limitation and Prospects». Τέλος, στις 18 Σεπτεμβρίου συμμετείχε ως ομιλητής στην ημερίδα του «Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου», στη Θεσσαλονίκη, με θέμα «Η προστασία των

δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης», με τίτλο εισήγησης: «Διασυνοριακή μεταβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΕ προς τρίτες χώρες: οι τελευταίες εξελίξεις».

Στην εσπερίδα του Ελληνικού Ινστιτούτου Πληροφορικής και Επικοινωνιών-Hellenic CIO Forum/Ελληνικής Εταιρίας Διοίκησης Επιχειρήσεων, με θέμα «Security trends, the Hacking landscape and the upcoming law GDPR in practice», η οποία πραγματοποιήθηκε στις 19 Ιανουαρίου στην Αθήνα, ο Διευθυντής Γραμματείας της Αρχής, Δρ Βασίλειος Ζορκάδης ανέπτυξε εισήγηση με τίτλο «Νέο θεσμικό τοπίο προστασίας δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση». Επίσης, ο ίδιος και η ειδική επιστήμονας της Αρχής Γεωργία Παναγοπούλου, μηχανικός Η/Υ MSc., στις 7 Δεκεμβρίου, πραγματοποίησαν ενημέρωση της ΕΛΣΤΑΤ για τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων, με παρουσιάσεις που είχαν τίτλο «ΓΚΠΔ-Υποχρεώσεις Υπευθύνων Επεξεργασίας» και «ΓΚΠΔ-Ζητήματα εφαρμογής στο δημόσιο τομέα-Η περίπτωση της ΕΛΣΤΑΤ» αντίστοιχα.

Στο 3ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΔΙΜΕΕ (27-28 Ιανουαρίου) ο Δημήτρης Ζωγραφόπουλος, δικηγόρος Δ.Ν., ειδικός επιστήμων του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής, ανέπτυξε εισήγηση με θέμα «Το σύστημα προσφυγών και κυρώσεων στο πλαίσιο του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων». Πραγματοποίησε, επιπλέον, παρουσίαση με θέμα «Προσωπικά δεδομένα και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων που σχετίζονται με την ασφάλεια και την προστασία τους» στο συνέδριο «Law Forum on Data Protection & Privacy», που διοργανώθηκε, υπό την αιγίδα του ΕΒΕΑ, του Ελληνογερμανικού Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου, του Συνδέσμου Επαγγελματιών Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ελλάδος και του (ISC)2 Hellenic Chapter, στις 17 Φεβρουαρίου, στην Αθήνα. Ο Δημήτρης Ζωγραφόπουλος παρουσίασε εισήγηση με θέμα «GDPR – a local approach. Are Greek companies ready?», στο Διεθνές Συνέδριο «Data Privacy Forum. General Data Protection Regulation: Shifting from theory to practice», που διοργανώθηκε από την εταιρεία Ernst & Young και την International Association of Privacy Professionals (IAPP) την 1η Μαρτίου, στην Αθήνα. Ο ίδιος, στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Data Drives Everything. Make sure it is Right, Protected and Compliant! The Data Framework from Operational Excellence to Compliance and Security», που διοργανώθηκε από την εταιρεία SAS Hellas στις 23 Μαρτίου, στην Αθήνα, ανέπτυξε εισήγηση με τίτλο «Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων: Οι προκλήσεις». Επιπρόσθετα, συμμετείχε στο Διεθνές Συνέδριο «2nd Data Privacy & Protection Conference», που διοργανώθηκε από την Boussias Conferences και διεξήχθη στις 27 Ιουνίου, στην Αθήνα, με εισήγηση με τίτλο «Η έννοια της συγκατάθεσης, ως νομικής βάσης για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», στην ημερίδα «General Data Protection Regulation», που διοργανώθηκε από την εταιρεία SAP Hellas, στις 14 Σεπτεμβρίου, στην Αθήνα, με την εισήγηση «The new framework of Data Protection in Greece», στο 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Εταιρείας Δικαίου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΔΕΚΑ) με θέμα «Πληροφορική & Εργατικό Δίκαιο», που διοργανώθηκε σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Τριπόλεως, στις 6 και 7 Οκτωβρίου, στην Τρίπολη με την εισήγηση «Οι ρυθμίσεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων για τις εργασιακές σχέσεις». Τέλος, πραγματοποίησε παρουσίαση με θέμα «GDPR: Ανανεωμένες προκλήσεις για υπευθύνους επεξεργασίας και εκτελούντες την επεξεργασία», στο Διεθνές Συνέδριο eHealth Forum 2017, στις 19 Οκτωβρίου, στην Αθήνα, συμμετείχε επίσης σε

πάνελ με θέμα «Νέοι Κανόνες: Η Επανάσταση της Εταιρικής Διακυβέρνησης», στο GDPR Symposium, General Data Protection Regulation, που διοργανώθηκε από την εταιρεία KPMG Hellas, Athens, στις 16 Νοεμβρίου και στο 13ο Συνέδριο Διοίκησης, Οικονομικών και Πολιτικών Υγείας της ΕΣΔΥ, στις 11 Δεκεμβρίου, στην Αθήνα με παρουσίαση με τίτλο «Παρουσίαση και Ανάλυση των νομικών προεκτάσεων του νέου κανονιστικού πλαισίου GDPR στον χώρο της υγείας».

Στο 3ο Ετήσιο Συνέδριο Ασφάλειας Ψηφιακών Συστημάτων (3rd ICT Security World), που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 8 Ιουνίου, υπό τη διοργάνωση της Ερευνητικής Ομάδας Ασφάλειας Πληροφοριών και Προστασίας Κρίσιμων Υποδομών (INFOSEC) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ) και υπό το Greek ICT Forum, ο Δρ Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, πληροφορικός, ειδικός επιστήμονας της Αρχής, ανέπτυξε παρουσίαση με τίτλο «Ανωνυμοποίηση και ψευδωνυμοποίηση προσωπικών δεδομένων – Νέες προκλήσεις». Επίσης, η ειδική επιστήμονας της Αρχής, Κυριακή Λωσταράκου, νομικός LL.M., συμμετείχε με ομιλία στην ημερίδα που πραγματοποιήθηκε, στις 22 Μαρτίου, στο Αμφιθέατρο του Μουσείου της Ακρόπολης, την οποία διοργάνωσε η Microsoft Ελλάς με την υποστήριξη της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, με θέμα «Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων: πρόκληση ή ευκαιρία;».

Στο 11ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικού Κολλεγίου Παιδιάτρων που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στις 17-19 Μαρτίου και σε μνήμη του Καθηγητή-Ακαδημαϊκού Ν. Ματσανιώτη, η ειδική επιστήμονας, Φερενίκη Παναγοπούλου, πραγματοποίησε διάλεξη με θέμα «Προστασία Δεδομένων Υγείας». Η ίδια συμμετείχε στο συνέδριο του Iatronet.gr, «Pharma Transformation - Compliance in a Digital Era», που πραγματοποιήθηκε στην Κηφισιά, στις 14 Ιουνίου, με θέμα εισήγησης «Επίκαιρα ζητήματα στη διαχείριση δεδομένων υγείας», στο συνέδριο του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών Ακαδημίας Αθηνών, «Biobanking and BioMolecular resources Research Infrastructure», που έλαβε χώρα στην Αθήνα στις 20 Ιουνίου, με ομιλία που είχε τίτλο «Research on health data in Greece» και στην εσπερίδα Greek eCommerce Association, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 22 Ιουνίου, στο Μαρούσι με παρουσίαση η οποία είχε τίτλο «Αντικείμενο του Γενικού Κανονισμού 679/2016». Επιπλέον, στην εσπερίδα SaferInternet, που διοργανώθηκε στην Αθήνα, στις 18 Οκτωβρίου, η Φερενίκη Παναγοπούλου ανέπτυξε εισήγηση με θέμα «Το νέο θεσμικό πλαίσιο προστασίας των δεδομένων των παιδιών βάσει του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων». Κατά την Παγκόσμια Ημέρα Βιοηθικής, στις 19 Οκτωβρίου, στο πλαίσιο «Ισότητα, Δικαιοσύνη και Ισονομία», πραγματοποίησε στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών παρουσίαση με τίτλο «Η νέα πρόκληση του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων». Στο «Συνέδριο για την Προστασία των Πληροφοριοδοτών Δημοσίου Συμφέροντος: Οδεύοντας προς ένα ισχυρό πλαίσιο προστασίας στην Ελλάδα», στις 23-25 Οκτωβρίου, που διοργανώθηκε από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης στην Αθήνα, συμμετείχε με παρουσίαση η οποία είχε τίτλο «Ο θεσμός του μάρτυρα δημοσίου συμφέροντος: Ζητήματα προσωπικών δεδομένων». Επίσης, στο 13ο E-Business Forum «Digital Business Transformation and Innovation», το οποίο διοργανώθηκε στην Αθήνα, στις 7 Δεκεμβρίου, ανέπτυξε εισήγηση με θέμα «Εισαγωγή στο νέο δίκαιο προστασίας δεδομένων ενόψει του ΓΚΠΔ 679/2016». Στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιατρικής Ηθικής και Βιοηθικής, που έλαβε χώρα στη Θεσσαλονίκη στις 8-10 Δεκεμβρίου, παρουσίασε

εισήγηση με θέμα «Ηθικοδεοντολογικά ζητήματα της προστασίας δεδομένων υγείας» και τέλος, στο πλαίσιο του «InurTech Conference, Building a new ecosystem for innovation», στην Αθήνα, στις 14 Δεκεμβρίου, η ίδια πραγματοποίησε παρουσίαση με τίτλο «ΓΚΠΔ: Οι νέες προκλήσεις στον ασφαλιστικό τομέα».

Ο Δρ Γεώργιος Ρουσόπουλος, πραγματοποίησε παρουσιάσεις με θέματα «Selecting, locating and configuring the system; How long recordings should be kept. What security measures should be taken to protect the CCTV footage?», «The evolution of video surveillance legal framework in Greece. Application to public spaces and private premises. The experience of the Hellenic DPA», στην εκδήλωση «TAIEX Workshop on Personal Data Protection and Video Surveillance» που διοργανώθηκε σε συνεργασία με την Υπηρεσία Προστασίας Δεδομένων του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Αρμενίας στο Ερεβάν, στις 22-23 Μαΐου. Επιπλέον, στην εκδήλωση «Intrasoft International - Preparing for Compliance with GDPR», που έλαβε χώρα στις 13 Ιουνίου στην Αθήνα, ο ίδιος συμμετείχε με παρουσίαση, η οποία είχε τίτλο «Ο ΓΚΠΔ από την πλευρά της Πληροφορικής».

Στις 11-16 Ιουνίου η ειδική επιστήμονας της Αρχής, πληροφορικός MSc., Ευφροσύνη Σιουγλέ, παρουσίασε μελέτη με τίτλο «An empirical investigation of ISO 9000 certification and firm performance from the perspective of personal data protection/security» στο πλαίσιο του «9th International Conference & Summer School Economic Challenges in Enlarged Europe», το οποίο διοργανώθηκε από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο του Ταλίν. Επιπλέον, η ίδια και η ειδική επιστήμονας της Αρχής, Χαρά Λάτσιου, δικηγόρος Δ.Ν., στις 16 Φεβρουαρίου πραγματοποίησαν παρουσιάσεις στο πλαίσιο της συνάντησης εργασίας με την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και θέμα «Συλλογή, διαχείριση και χρήση των μεγαδεδομένων στην υγεία και την βιοϊατρική έρευνα». Αντίστοιχα, στις 31 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε συνάντηση εργασίας με την Εθνική Επιτροπή Δεοντολογίας του ΕΟΦ για τις κλινικές μελέτες και θέμα «Συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην κλινική έρευνα», στην οποία συμμετείχαν με ομιλίες οι ειδικοί επιστήμονες της Αρχής, Ευφροσύνη Σιουγλέ και Χαρά Λάτσιου.

Στις 29-30 Μαρτίου ο Γρηγόρης Τσόλιας, δικηγόρος ΜΔ Ποινικών Επιστημών, αν. μέλος της Αρχής, συμμετείχε στο «7ο INFOCOM SECURITY συνέδριο» με τίτλο «On the IT Roadmap, Expect the Unexpected» υπό τη διοργάνωση του περιοδικού IT SECURITY, στο Divani Caravel Hotel με θέμα εισήγησης «Υποχρεώσεις συμμόρφωσης στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR) και ο ρόλος του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (DPO)». Ο ίδιος συμμετείχε, στις 23 Οκτωβρίου, σε εκδήλωση της Ένωσης Ελλήνων Ποινολόγων, στον ΔΣΑ με θέμα «Η επίδραση του νέου δικαίου της ΕΕ για την προστασία προσωπικών δεδομένων στην ποινική δίκη (Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων 2016/679 και η Οδηγία 2016/680)», πραγματοποιώντας εισήγηση με τίτλο «Παρουσίαση της Οδηγίας 2016/680». Επιπλέον, ο Γρηγόρης Τσόλιας παρουσίασε εισήγηση με θέμα «Ο νέος Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων» σε επιστημονική εκδήλωση της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων σε συνεργασία με τον ΔΣΑ και την Αρχή, την 1η Νοεμβρίου, με θέμα «Προσωπικά Δεδομένα: Επίκαιρα Ζητήματα». Στην εν λόγω εκδήλωση ο προϊστάμενος του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής, Φίλιππος Μίτλεττον, πραγματοποίησε ομιλία με θέμα «Εξουσία και προσωπικά δεδομένα».

Περαιτέρω, η Αρχή υποστήριξε το 7ο Διεθνές Συνέδριο «E-democracy. Privacy-Preserving, Secure, Intelligent eGovernment Services», που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 14-15 Δεκεμβρίου. Συγκεκριμένα, μέλη και στελέχη της συνέβαλαν στην οργάνωση, τον συντονισμό, την κριτική ανάγνωση υποβληθέντων άρθρων και την επιμέλεια της έκδοσης των πρακτικών του συνεδρίου. Ειδικότερα, ο Καθηγητής του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων Πανεπιστημίου Πειραιώς και τακτικό μέλος της Αρχής, Κώστας Λαμπρινουδάκης, με τους Αριστομένη Γκριτζαλη, Αγγελική Τσώχου, ανέπτυξαν εισήγηση με τίτλο «Transparency-Enabling Systems for Open Governance: Their Impact on Citizens' Trust and the Role of Information Privacy». Επιπλέον, στο πλαίσιο του εν λόγω Διεθνούς Συνεδρίου, το Επιστημονικό Συμβούλιο για την Κοινωνία της Πληροφορίας διοργάνωσε στις 15 Δεκεμβρίου, εργαστήριο με τίτλο «Τεχνολογίες και Διαδικασίες για τη Συμμόρφωση με τις Απαιτήσεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων». Στο εν λόγω εργαστήριο εκπρόσωποι της Αρχής, του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA) και του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) παρουσίασαν ορισμένες σημαντικές τεχνολογικές και διαδικαστικές πτυχές για τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ. Συγκεκριμένα, εκ μέρους της Αρχής εισηγήσεις ανέπτυξαν οι Δρ Κωνσταντίνος Λιμνιώτης, πληροφορικός, ειδικός επιστήμονας, («Anonymization and Pseudonymization of Personal Data»), Γεωργία Παναγοπούλου, μηχανικός Η/Υ («Data Protection Impact Assessment») και Δρ Γεώργιος Ρουσόπουλος μηχανικός Η/Υ («Personal Data Breach Notification as a Tool for Compliance with the GDPR»).

Συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια

Στις 20-21 Ιανουαρίου ο Πρόεδρος της Αρχής, Κωνσταντίνος Μενουδάκος, πραγματοποίησε χαιρετισμό στο διήμερο εκπαιδευτικό σεμινάριο το οποίο είχε θέμα «Το νέο νομοθετικό πλαίσιο στα προσωπικά δεδομένα μετά την υιοθέτηση του Γενικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679». Το εν λόγω σεμινάριο διοργανώθηκε από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας Jean Monnet του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε συνεργασία με το Δικηγορικό Γραφείο «Λαζαράκος & Συνεργάτες» και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Δημοσίου Δικαίου και διεξήχθη στην αίθουσα εκδηλώσεων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου στην Πλάκα. Χαιρετισμό, επίσης, πραγματοποίησε ο Καθηγητής Γιάννης Βαληνάκης, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κέντρου Αριστείας Jean Monnet. Στο σεμινάριο συμμετείχε με παρουσίαση που είχε τίτλο «Διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης» η Θεοδώρα Τουτζιαράκη και ο Γρηγόρης Λαζαράκος, Δ.Ν., δικηγόρος, πρώην αν. μέλος της Αρχής, ο οποίος ανέπτυξε εισήγηση με τίτλο «Ο θεσμός του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων».

Η Κάλλη Καρβέλη πραγματοποίησε διάλεξη, στις 16 Οκτωβρίου, με θέμα «Προσωπικά Δεδομένα», στη Σχολή Νομικού Σώματος των Ενόπλων Δυνάμεων. Η ίδια παρουσίασε στο Γραφείο Νομικών Συμβούλων της Στρατολογίας, στις 6 Δεκεμβρίου, το Θεσμικό Πλαίσιο της Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Ο Δρ Κωνσταντίνος Λιμνιώτης πραγματοποίησε, στις 30 Νοεμβρίου, ιστοδιάλεξη (webinar) με θέμα «Προστασία προσωπικών δεδομένων: Νομικό πλαίσιο και νέες προκλήσεις» σε μεταπτυχιακούς φοιτητές πληροφορικής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος «Πληροφορικής με εφαρμογές στη Βιοϊατρική»

του Πανεπιστημίου Στερεάς Ελλάδας. Αντικείμενο της διάλεξης ήταν η παρουσίαση, από τη σκοπιά ιδίως των τεχνολογικών προκλήσεων, του θεσμικού πλαισίου περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, με έμφαση στον νέο Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων.

Η Γεωργία Παναγοπούλου και ο Δρ Γιώργος Ρουσόπουλος πραγματοποίησαν από κοινού παρουσίαση με θέμα «Διαφήμιση και Προσωπικά Δεδομένα στην Ψηφιακή Εποχή», στις 6 Απριλίου, σε μεταπτυχιακούς φοιτητές του μαθήματος «Διαφήμιση, Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και Μάρκετινγκ» στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών· τη συζήτηση που ακολούθησε συντόνισε ο Δρ Ηλίας Αθανασιάδης, επιστημονικός συνεργάτης-διδάσκων του μαθήματος και προϊστάμενος του τμήματος Επικοινωνίας της Αρχής.

Η Ευφροσύνη Σιουγλέ πραγματοποίησε, στις 4 Μαΐου, ομιλία για τα «Προσωπικά Δεδομένα και το Διαδίκτυο» στους μαθητές των Ε' και Στ' τάξεων του 17ου Δημοτικού Σχολείου Περιστερίου. Επίσης, από κοινού με την Κάλλη Καρβέλη, στις 2 Ιουνίου, ενημέρωσαν τους μαθητές της Ε' και Στ' τάξης του 1ου Δημοτικού Σχολείου Γαλασίου για τα προσωπικά δεδομένα και την ασφάλεια στο διαδίκτυο.

Ενημερωτικό Δελτίο (newsletter)

Η Αρχή κατά τη διάρκεια του 2017 εξέδωσε τέσσερα (4) νέα τεύχη του ηλεκτρονικού Ενημερωτικού Δελτίου της (διαθέσιμα και στην ιστοσελίδα της www.dpa.gr → «Επικαιρότητα»), με το οποίο επιδιώκει να παρέχει σύντομη αλλά περιεκτική ενημέρωση για το έργο της, τις τρέχουσες εξελίξεις στο πεδίο των προσωπικών δεδομένων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, νέα για πρόσφατες ή επικείμενες εκδηλώσεις, απλές απαντήσεις σε επίκαιρα ερωτήματα (FAQ), χρήσιμους συνδέσμους σε διαδικτυακούς τόπους, σχετικούς με τα παραπάνω ζητήματα και, τέλος, βιβλιογραφική επικαιρότητα.

Εκπαιδευτικές επισκέψεις στην Αρχή

Στις 16 Μαρτίου, στο πλαίσιο εκπαιδευτικής επίσκεψης στην Αρχή, μαθητές του 3ου Γυμνασίου Σαλαμίνας ενημερώθηκαν για την ασφάλεια προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο από τον Δρ Κωνσταντίνο Λιμνιώτη, πληροφορικό, ο οποίος πραγματοποίησε παρουσίαση με τίτλο «Προσωπικά δεδομένα & Διαδίκτυο».

Αντίστοιχα, στις 14 Δεκεμβρίου, αντιπροσωπεία του Ερευνητικού Ομίλου Φοιτητών Νομικής πραγματοποίησε εκπαιδευτική επίσκεψη στην Αρχή και ενημερώθηκε από ειδικούς επιστήμονες για θέματα προστασίας δεδομένων.

Συνεντεύξεις

Η Αρχή πραγματοποίησε συνέντευξη Τύπου, στις 12 Σεπτεμβρίου, στην έδρα της με αφορμή την έκδοση της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων για το 2016 (βλ. www.dpa.gr → «Επικαιρότητα» → Δελτίο Τύπου 12/9).

Επιπλέον, με την ευκαιρία του εορτασμού της Ευρωπαϊκής Ημέρας Προστασίας Δεδομένων, ο Πρόεδρος της Αρχής παραχώρησε συνέντευξη στην εφημερίδα «Το Βήμα» και στη δημοσιογράφο Ελευθερία Κόλλια στις 22 Ιανουαρίου (<http://www.tovima.gr/society/article/?aid=858330>). Επίσης, άρθρο του Κωνσταντίνου Μενουδάκου δημοσιεύθηκε στην

εφημερίδα «Καθημερινή» στις 29 Ιανουαρίου με τίτλο: «Παγκοσμιοποίηση και προσωπικά δεδομένα» (διαθέσιμη στο <http://www.kathimerini.gr/893814/opinion/epikairothta/politikh/ragkosmioioihs-kai-proswpika-dedomena>).

Δηλώσεις του Προέδρου της Αρχής φιλοξενήθηκαν στο άρθρο-αφιέρωμα του POLITICO της 4ης Απριλίου με τίτλο «Starving watchdogs lag in preparing for EU's biggest privacy law» των δημοσιογράφων Laurens Cerulus και Gašper Zavrnjik, όπου παρατίθενται οι απόψεις των επικεφαλής Αρχών Προστασίας Δεδομένων για την έναρξη εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού. Στις 19 Νοεμβρίου η «Νέα Σελίδα» φιλοξένησε συνέντευξη του Προέδρου της Αρχής στο πλαίσιο αφιερώματος για τις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, το οποίο επιμελήθηκε η δημοσιογράφος Σοφία Μανδηλαρά.

Επιπλέον, ο Φίλιππος Μίτλεττον, προϊστάμενος του τμήματος Ελεγκτών της Αρχής, παραχώρησε συνέντευξη στο «Netweek, special edition Ετήσιος οδηγός 2017: A practical guide to GDPR» (βλ. σελ. 12-13 στο <https://issuu.com/boussiascommunications/docs/gdpr>). Η Δρ Φερενίκη Παναγοπούλου παραχώρησε συνέντευξη στο «Insurance daily» στη Βίκυ Γερασίμου, με θέμα «Πώς θα επιβάλλει η Αρχή Προστασίας Δεδομένων τα πρόστιμα στις ασφαλιστικές από το 2018», η οποία δημοσιεύτηκε στις 17 Μαρτίου (διαθέσιμη σε: <https://www.insurancedaily.gr/pos-tha-epivalli-i-archi-prostasias-dedomenon-ta-prostima-stis-asfalistikes-apo-to-2018/>). Ο Δρ Γεώργιος Ρουσόπουλος, παραχώρησε συνέντευξη, στις 19 Ιανουαρίου, σχετικά με τα προσωπικά δεδομένα στο διαδίκτυο, στη ραδιοφωνική εκπομπή του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου στην ΕΡΤ Ηρακλείου με την Κατερίνα Ψαρουδάκη. Περαιτέρω, η εκπομπή Eurodata (Alpha TV), στις 10/2/2017 με τον Χρυσόστομο Μπίκατζικ, φιλοξένησε συνέντευξη του ίδιου με θέμα «Το νέο νομοθετικό πλαίσιο του ΓΚΠΔ».

Σημειώνεται, τέλος, ότι η Αρχή ανταποκρίθηκε σε αιτήματα δημοσιογράφων για διευκρινίσεις και πληροφορίες σχετικά με το ενδεχόμενο παραβίασης της νομοθεσίας περί προστασίας προσωπικών δεδομένων στην περίπτωση της Beat («Athens Voice»), το θέμα της τήρησης δεδομένων υγείας σε νοσοκομεία της Αθήνας («TA NEA»), του «ηλεκτρονικού εισιτηρίου» (ThePressProject) και των υπηρεσιών πολυμεσικής πληροφόρησης (inside story).

Δημοσίευση άρθρων

Στελέχη της Αρχής δημοσίευσαν το έτος 2017, σε επιστημονικά περιοδικά και συγγράμματα, άρθρα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Τα εν λόγω άρθρα είναι τα εξής:

Ζωγραφόπουλος, Δ. «Η υποχρέωση διενέργειας εκτίμησης αντικτύπου (Data protection impact assessment - DPIA) στον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (GDPR)», ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ, Νομική Βιβλιοθήκη, τεύχος 120/2017, σ. 41-43.

Παναγοπούλου, Φ. «Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων 679/2016/ΕΕ: Εισαγωγή και Προστασία Δικαιωμάτων», εισαγωγή Γιώργος Δελλής, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2017, σ. 1-135.

Παναγοπούλου, Φ. «Περί του τρόπου επιλογής των μελών των ανεξαρτήτων αρχών», Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου 2017, σ. 133-136.

Παναγοπούλου, Φ. «Η εξέλιξη του δικαιώματος στη λήθη (περί λήθης της λήθης;）」,

Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου 2016, σ. 714-728.

Παναγοπούλου, Φ. «Η συνταγματικώς κατοχυρωμένη προστασία επί των αδειοδοτικών αποφάσεων της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) προς χορήγηση δεδομένων», Διοικητική Δίκη 2017, σ. 337-343.

Παναγοπούλου, Φ. «Τα νέα δικαιώματα για τους πολίτες βάσει του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων: Μια πρώτη αποτίμηση και συνταγματική αξιολόγηση», Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου 2017, σ. 81-98.

Παναγοπούλου, Φ. «Περί της ασκήσεως ελέγχου επί των ανεξαρτήτων αρχών», Εφαρμογές Δημοσίου Δικαίου 2016, σ. 253-257.

Τσόλιας, Γ. «Σχόλια στην απόφαση Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποθ. C-2013/2015, C-698/2015, απόφαση της 21.12.2016 (υποχρεωτική διατήρηση δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών - data retention)», Δίκαιο Μέσων Ενημέρωσης και Επικοινωνίας (ΔιΜΕΕ) 2017, σ. 161 επ.

Τσόλιας, Γ. «Υποχρεώσεις συμμόρφωσης στον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων - GDPR», IT Security 2017, σ. 6 επ.

Τσόλιας, Γ. «Ο Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO) στον GDPR», IT Security 2017, σ. 40 επ.

Τσόλιας, Γ. «Εξελίξεις στον τομέα επιτήρησης των ηλεκτρονικών επικοινωνιών: από την Ασφάλεια στην Ελευθερία και τη διεύρυνση της προστατευόμενης επικοινωνίας (προσωπικά δεδομένα-απόρρητο επικοινωνιών)», Ποινική Δικαιοσύνη (ΠοινΔικ) 2017, σ. 789 επ.

Τσόλιας, Γ. «Η διεύρυνση της προστατευόμενης από το απόρρητο έννοια της ηλεκτρονικής επικοινωνίας στο πλαίσιο παροχής διαθέσιμων υπηρεσιών στο κοινό μέσω δημοσίου δικτύου (Με αφορμή την ΑΠ Ολ 1/2017 και το σχέδιο Κανονισμού e-Privacy για την ιδιωτική ζωή και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες)», Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου (ΕφημΔΔ) 2017, σ. 614 επ.

Chatzistefanou, V., Limniotis, K. "On the (non-)anonymity of anonymous social networks", E-Democracy - Privacy-Preserving, Secure, Intelligent E-Government Services, Communications in Computer and Information Science, Springer, vol. 792, pp. 153-168, Dec. 2017.

Έκδοση: Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Επιμέλεια έκδοσης: Διεύθυνση Γραμματείας

Κηφισίας 1-3, 11523 Αθήνα

www.dpa.gr | e-mail: contact@dpa.gr

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2017
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΚΗΦΙΣΙΑΣ 1-3, 115 23 ΑΘΗΝΑ
www.dpa.gr, e-mail: contact@dpa.gr